

DONDERDAG, 4 SEPTEMBER 2008

VOORZITTER: RODI KRATSA-TSAGAROPOULOU

Ondervoorzitter

1. Opening van de vergadering

(De vergadering wordt om 10.00 uur geopend)

Bernd Posselt (PPE-DE). - *(DE)* Mevrouw de Voorzitter, even heel kort: sommige van onze collega's weten nog van niets, maar ik kreeg te horen dat er gisteren is besloten de volgende vergaderperiode in Brussel plaats te laten vinden. Ik heb vernomen dat het een enorm probleem is om hier in Brussel een bed te vinden omdat vanwege een vakbeurs de hotels volgeboekt zijn. Men had deze vergaderperiode gewoon moeten verschuiven of veranderen in een minivergaderperiode. Dat zou de beste oplossing zijn geweest. Met wat goede wil had men dat kunnen doen.

Het tweede punt dat ik kort ter sprake zou willen brengen hangt hier direct mee samen: is hier in dit gebouw de veiligheidssituatie eigenlijk al gecontroleerd? Ik heb gehoord dat er nogal wat constructiefouten in zitten. Is dit gebouw gecontroleerd volgens dezelfde criteria als nu het gebouw in Straatsburg?

De Voorzitter. – Dames en heren, laten we hierover nu geen debat beginnen. Mededelingen zullen vanmiddag worden gedaan, wanneer er gestemd gaat worden.

Alle nodige stappen worden genomen om de gebouwen preventief te controleren en de noodzakelijke reparaties in Straatsburg te verrichten, zodat we daar zo spoedig mogelijk onze werkzaamheden kunnen hervatten.

We zullen er pas weer terugkeren als we er zeker van zijn dat het veilig is.

Philip Bushill-Matthews (PPE-DE). - *(EN)* Mevrouw de Voorzitter, ik zal kort zijn, gezien het feit dat u geen debat wilt. Als er om twaalf uur een mededeling wordt gedaan, kan in die mededeling dan ook aangegeven worden of het Bureau – en dat is niet provocatief bedoeld – een langere verblijfperiode in Brussel overweegt, zodat we op tijd hotels en vergaderruimtes kunnen regelen? Deze constante ad-hocbeslissingen maken namelijk voor niemand van ons het leven gemakkelijk. Vanuit praktisch oogpunt: zou dat in overweging genomen kunnen worden en zouden we in de mededeling van twaalf uur hierop een reactie kunnen krijgen?

De Voorzitter. – Mijnheer Bushill-Matthews, het is niet de gewoonte van het Parlement om de vergadering zonder reden van Brussel naar Straatsburg te verplaatsen. Daarvoor bestond een ernstige, onverwachte reden en het Parlement probeert deze zaak kalm, resoluut en consequent aan te pakken. We dienen allen dezelfde kalmte, vastberadenheid en volwassenheid te tonen.

Zodra er duidelijkheid is, zal hierover informatie worden verstrekt, ruim op tijd voor de Parlementsleden om hun kamers te kunnen boeken indien dat noodzakelijk is.

Dit probleem vereist naar mijn mening een volwassen, juiste houding en kalmte. Ik acht dit geen ernstige crisis, omdat we een andere mogelijke crisis hebben weten te voorkomen.

2. Ingekomen stukken: zie notulen

3. Palestijnse gevangenen in Israëliëse gevangenen (ingediende ontwerpresoluties): zie notulen

4. Tussentijdse evaluatie van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid 2004-2010 (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is het verslag (A6-0260/2008) van Frédérique Ries, namens de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid, over de tussentijdse evaluatie van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid 2004-2010 (2007/2252(INI)).

Frédérique Ries, rapporteur. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de staatssecretaris – en mag ik onze waardering uitspreken over het feit dat u duidelijk moeite heeft gedaan om hier tijdig voor het debat aanwezig te zijn –, commissaris Dimas, dames en heren, gezondheid en milieu gaan niet altijd goed samen, zeker nu, aan het begin van de 21^e eeuw. Onze burgers worden aan allerlei vormen van vervuiling blootgesteld, die meestal het gevolg zijn van een combinatie van verschillende factoren, en dat geldt ongeacht of men in de stad, op het platteland, aan zee of in de bergen woont.

Het is dan ook allesbehalve toevallig dat volgens de meest recente cijfers van Eurostat zes van de tien Europeanen vinden dat het uiterst of redelijk waarschijnlijk is dat hun gezondheid door milieuvervuiling wordt geschaad en ook, en dat is belangrijk, dat de Europese Unie op dit gebied niet voldoende actief is. Dat is waar ons hele debat vanochtend over gaat.

Allereerst wil ik mijn collega's en heel in het bijzonder de schaduwrapporteurs van dit verslag, mevrouw Ferreira, professor Trakatellis, mevrouw Breyer, mevrouw Belohorská en mevrouw De Brún bedanken voor de uitstekende samenwerking sinds we ons in 2003 met deze kwestie bezig zijn gaan houden. Want het was in 2003 dat de Europese Commissie hiertoe de aanzet gaf met het toenmalige SCALE-initiatief, dat gericht was op de gezondheid van kinderen, en daarna in het jaar daarop met dit actieplan, dat zal lopen tot 2010. Dit is een initiatief dat naar onze mening ontoereikend is, aangezien tijdens zijn vergadering in februari 2005 het Parlement een resolutie heeft aangenomen die, dat moet gezegd worden, behoorlijk kritisch was. Hierin werd simpelweg vastgesteld dat een actieplan, per definitie, niet als enige doel kan hebben meer gegevens te produceren en meer onderzoek te doen, ook al is dit van wezenlijk belang. We waren dan ook teleurgesteld, des te meer omdat een reeks lidstaten, met name Frankrijk met zijn nationale gezondheids- en milieuplan, alsmede veel Duitse deelstaten, België, Luxemburg, Nederland en andere landen met eigen ambitieuze nationale plannen doorgingen.

In hoeverre zijn we er nu drie jaar later in geslaagd om ziekten terug te dringen die toegeschreven kunnen worden aan de gevolgen van milieuvervuiling? Het lijkt me dat we op Gemeenschapsniveau nog niet veel hebben bereikt en daarom wil ik nu komen met een tussentijdse evaluatie van hoe de zaken er nu voorstaan. Natuurlijk, zoals we al vele malen hebben gezegd kan de Europese Unie bogen op een reeks successen bij de bestrijding van diverse vormen van vervuiling. Het is onmogelijk ze allemaal te noemen en ik verwijs hier alleen naar de recente wetgeving over de luchtkwaliteit – die voor een groot deel te danken is aan uw krachtige inspanningen, commissaris – het pesticidepakket dat bijna klaar is, en natuurlijk het REACH-initiatief dat zorgt voor de controle van meer dan 10.000 chemische stoffen en de meest problematische stoffen wil vervangen. Ik wil ook nog een ander belangrijk aspect noemen, namelijk de financiering door de Commissie in de afgelopen drie jaar van meer dan 38 projecten gewijd aan gezondheid en milieu, als onderdeel van het zesde kaderprogramma voor onderzoek, waarmee naar schatting meer dan 200 miljoen euro is gemoeid. Voor het overige en gezien de moeilijkheid, zoals ik al heb gezegd, om dit plan, waarvan de naam de inhoud niet erg dekt, te beoordelen, zou ik willen zeggen dat onze algemene indruk niet onverdeeld gunstig is.

Onze ontwerpresolutie van vandaag richt zich dus op de noodzaak tot herstel van het voorzorgsbeginsel, waarvan ik weet dat ook de staatssecretaris dit van groot belang acht. Net als zij geloof ik oprecht dat we dit beginsel moeten redden, nieuw leven moeten inblazen, een beginsel dat, zoals ik al eerder heb gezegd, uitgaat van actie en niet van afzijdigheid, en dat we ervoor moeten zorgen dat het toegepast wordt in het communautaire beleid, zoals voorzien in artikel 174 (2) van ons Verdrag en vastgelegd in de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie. In dit verband denk ik dat het belangrijk is dat we streven naar een verschuiving van de bewijslast voor alle productwetgeving – zoals voorzien in punt 13 van onze resolutie – want het is alleen maar normaal en niet minder dan vanzelfsprekend dat het de verantwoordelijkheid van producenten en importeurs is om aan te tonen dat een product onschadelijk is. Ik zou daaraan willen toevoegen dat de meeste consumenten, ten onrechte wellicht, hier al van uitgaan.

Het tweede en zeker niet minder belangrijke onderwerp van zorg komt aan de orde onder de punten 23 tot en met 25, namelijk het probleem van de klimaatverandering. Wij hebben dit cruciale probleem in nauwe samenwerking met deskundigen van de WHO bestudeerd. Deze deskundigen maken vooral melding van een verhoogde intensiteit en frequentie van hittegolven. Hoe zouden we kunnen vergeten dat er na de hittegolf van de zomer van 2003 sprake was van meer dan 70.000 extra sterfgevallen in een tiental Europese landen? Het lijkt ons dat er in deze situatie een systeem nodig is van preventieve maatregelen – vermindering van de blootstelling aan hitte, een waarschuwingssysteem en uiteraard hulp voor de ouderen. Ik zou er eveneens op willen wijzen dat de stijging van de temperatuur gepaard gaat met het optreden van bepaalde virussen, zoals het Chikungunya-virus in Italië in 2007, en dat dit allesbehalve een bijkomstig verschijnsel is, althans volgens de deskundigen, maar misschien een sein dat ons in Europa tal van pandemieën te wachten staan. Uiteraard vraagt dit ook om een antwoord dat rekening houdt met de mogelijke omvang van het probleem,

en op zijn minst om een adequaat coördinatiesysteem tussen de Commissie, het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding in Stockholm en de verschillende Europese hoofdsteden.

Tot slot wil ik nog melding maken van wat voor de medische sector de soap, het feuilleton van de zomer van 2008 was, althans in een hele reeks landen – in Frankrijk, België en andere. Ik heb het over de stroom aan informatie, artikelen en studies, waarvan de meeste elkaar tegenspreken, over de al dan niet bewezen gezondheidsrisico's van mobiele telefoons, met name voor de meest kwetsbare groepen, vooral kinderen. De zeer, wellicht wat al te mediabewuste David Servan-Schreiber was niet de eerste die aan de bel heeft getrokken. Wat we in de paragrafen 21 en 22 van onze resolutie vaststellen is simpel: al deze verschillende studies lijken aan te tonen dat elektromagnetische velden van invloed zijn op de menselijke gezondheid; daarbij komt dat sinds 1999 de grenswaarden voor blootstelling hieraan niet meer zijn gewijzigd en daarom nog steeds gelden als de officiële EU-norm, terwijl er tegelijkertijd een compleet gebrek aan consensus is tussen onderzoekers over de vraag of GSM-golven een gezondheidsrisico vormen.

Deze wetenschappelijke onzekerheid zal nog wel even voortduren. Op een gegeven moment zullen beleidsmakers een beslissing moeten nemen en dat is wat we doen in de resolutie die vandaag wordt gepresenteerd.

Nathalie Kosciusko-Morizet, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, commissaris, mevrouw Ries, dames en heren, de Europese burgers in alle landen zijn terecht bezorgd over de kwaliteit van het milieu en maken zich steeds meer zorgen over het verband tussen milieu en gezondheid.

De ministers van Milieu waren afgelopen december in de gelegenheid zich hiermee bezig te houden en de Raad hecht steeds meer belang aan deze kwestie. Het betreft hier verschillende ziektebeelden en hoewel ze talrijk zijn, zijn de feiten en de verbanden tussen vervuiling en gezondheid nog steeds niet goed vastgesteld. Het betreft hier aandoeningen van de luchtwegen, astma, allergieën, kanker en hormoon ontregelende stoffen, en vooral ziekten die de meest kwetsbare groepen van de samenleving treffen, zoals mevrouw Ries al heeft vermeld, waaronder kinderen, zwangere vrouwen, bejaarden en kansarmen.

De nieuwe strategie van de Europese Unie om duurzame ontwikkeling te bevorderen, zoals goedgekeurd door onze staatshoofden en regeringsleiders in juni 2006, ziet terecht de volksgezondheid als een van onze belangrijkste uitdagingen, en stelt zich ten doel gezondheid zonder discriminatie te bevorderen en de bescherming tegen de huidige gezondheidsrisico's te verbeteren. En dit alles dient te worden gerealiseerd – en ik zal hierop terugkomen – door middel van krachtige preventieve maatregelen.

Er zijn verschillende manieren om de huidige situatie te verbeteren en ze zijn allemaal genoemd. Er is betere samenwerking nodig tussen de gezondheidssector en de milieusector, die helaas nog wel eens de neiging hebben zich in een verschillende richting te ontwikkelen. Er is de noodzaak om de kwaliteit van het milieu te verbeteren, en dat is wat we doen, vooral door te werken aan de IPPC-richtlijn en het voorstel voor een richtlijn betreffende de kwaliteit van de bodem, waar we straks nog over zullen spreken. Ook staan we nu voor de noodzaak om de expertise van de Gemeenschap op dit gebied te verbeteren. Er is het werk dat we hier allemaal gezamenlijk doen op internationaal niveau, vooral binnen de Wereldgezondheidsorganisatie. Tot slot is er een doel dat we op een heel praktische manier willen verwezenlijken, namelijk een betere integratie van het milieu in al het relevante beleid, in alle relevante plannen en programma's, en vooral naar aanleiding van het gezondheids- en milieuprogramma, dat loopt van 2004 tot 2010. Kortom, het is belangrijk om deze tussentijdse evaluatie tot een goed einde te brengen om ervoor te zorgen dat de stappen die worden genomen zo effectief mogelijk zijn.

Net als u, mevrouw Ries, wil ook ik de noodzaak benadrukken van preventieve maatregelen op alle verschillende actiegebieden en ten aanzien van alles wat u in uw verslag hebt genoemd.

De Raad komt in zijn conclusies van afgelopen december, net als het Parlement vandaag, tot het oordeel dat er zo spoedig mogelijk actie moet worden ondernomen. We moeten snel handelen en we moeten de gebeurtenissen voor zijn. Ons handelen moet gestoeld zijn op preventie en op het nemen van voorzorgsmaatregelen. Daartoe dienen zeker nieuwe instrumenten te worden ontwikkeld om potentiële gevaren te kunnen anticiperen en analyseren zodra ze zich voordoen of wanneer er een vermoeden van is, en moeten we vervolgens in staat zijn deze verschillende problemen te zien tegen verschillende achtergronden, zoals die van de klimaatverandering of bioveiligheid, terreinen die allebei te maken hebben met de gezondheid van mensen.

Stavros Dimas, *lid van de Commissie*. – (EL) Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ongeveer een jaar geleden heeft de Commissie de tussentijdse evaluatie van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid

2004-2010 aangenomen. Deze evaluatie is een verslag over de huidige stand van zaken wat betreft de implementatie van het actieplan.

Het verheugt me dat het Europees Parlement positief heeft gereageerd op deze tussentijdse evaluatie en dat het net als de Commissie de wederzijdse interactie tussen milieu en gezondheid heel belangrijk vindt. Het verheugt me vooral dat het Franse voorzitterschap, zowel vandaag als via de minister bij eerdere gelegenheden, van zijn volledige steun heeft blijkgegeven voor dit onderwerp dat van zo groot belang is voor de Europese burgers.

Zoals u weet heeft het Europees actieplan voor de relatie tussen milieu en gezondheid als doel de informatievoorziening te verbeteren en onderzoek naar het milieu en de gezondheid van mensen te stimuleren, teneinde de gevaren en risicofactoren van het milieu voor de gezondheid van mensen beter te begrijpen. Daardoor zullen politieke leiders op Europees en nationaal niveau met effectievere wetgeving en maatregelen kunnen komen om de gezondheid van de Europese burgers te beschermen.

Het plan bevat 13 specifieke terreinen voor actie in de periode van 2004-2010. Het werd opgesteld na uitgebreide consultatie van deskundigen en organen die in Europa op het gebied van milieu, gezondheid en onderzoek werkzaam zijn.

Het actieplan benadrukt het essentiële belang van nauwe samenwerking tussen de diensten die betrokken zijn bij het milieu, de gezondheid en onderzoek, zowel op nationaal als Europees niveau. Deze samenwerking is essentieel voor een zo optimaal mogelijke aanpak van de gevolgen van de onderlinge invloed die het milieu en de gezondheid op elkaar hebben.

Tot mijn vreugde kan ik vier jaar nadat het actieplan werd aangenomen melden dat deze nauwe samenwerking tussen de verschillende diensten zich nu heeft geconsolideerd. Dit is duidelijk een zeer positieve ontwikkeling volgens de tussentijdse evaluatie van het afgelopen jaar.

Ik zal u daarvan een specifiek voorbeeld geven. De lidstaten werken nu samen om te komen tot een gecoördineerde aanpak van de kwestie van de menselijke biomonitoring. Hierbij zijn de ministeries van Onderzoek, Volksgezondheid en Milieu betrokken.

Ik denk dat het belangrijk is daaraan toe te voegen dat, na de goedkeuring van het voortgangsverslag van vorig jaar, de Commissie ook andere belangrijke activiteiten heeft ondernomen, vooral met betrekking tot menselijke biomonitoring, de relatie tussen klimaatverandering en gezondheid, de luchtkwaliteit in gebouwen, en onderzoek op het gebied van milieu, en gezondheid en elektromagnetische velden. Ik ben daarom blij dat deze onderwerpen in het verslag van het Europees Parlement zijn opgenomen.

Ik zal kort op de nieuwe ontwikkelingen ingaan. De Commissie wil nu de kwestie van de luchtkwaliteit in gebouwen breder benaderen. Deze benadering komt ook overeen met de resolutie van het Europees Parlement van 2005. Er zijn veel activiteiten ondernomen die verder gaan dan de specifieke doelstellingen in het actieplan. Zo zijn er bijvoorbeeld nieuwe onderzoeksprojecten gefinancierd door de Commissie, is er een werkgroep van deskundigen opgezet en is een Groenboek over tabaksrook en de wetenschappelijke zienswijzen daarover aangenomen. Er moet nog wel een beslissing worden genomen over de wettelijke middelen om de kwestie van de luchtkwaliteit in gebouwen zo goed mogelijk aan te pakken.

Wat betreft menselijke biomonitoring betreurt de Commissie het dat het door 24 lidstaten gezamenlijk ingediende voorstel niet geschikt werd geacht voor financiering op basis van het zevende kaderprogramma. In ieder geval zal er deze maand een nieuwe oproep worden gepubliceerd om voorstellen over menselijke biomonitoring in te dienen.

Ondertussen zal de Commissie haar voorbereidende werkzaamheden voortzetten met betrekking tot het proefproject binnen het kader van een ERA-NET netwerk en binnen het kader van een administratieve regeling met het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek in Ispra, in nauwe samenwerking met de lidstaten.

Wat betreft elektromagnetische velden volgt de Commissie voortdurend de wetenschappelijke ontwikkelingen via het Wetenschappelijk Comité voor nieuwe gezondheidsrisico's en via het MNT-netwerk voor elektromagnetische velden, een project in het zesde kaderprogramma.

De Commissie bevordert onderzoek op de belangrijkste gebieden die met dit onderwerp te maken hebben, teneinde te bepalen of de grenswaarden voor blootstelling die in de aanbeveling van de Raad zijn neergelegd herzien dienen te worden. De Commissie heeft onlangs elk Wetenschappelijk Comité voor nieuwe

gezondheidsrisico's gevraagd om op basis van de meest recente gegevens en rapporten haar oordeel te heroverwegen.

Uit de tussentijdse evaluatie blijkt duidelijk dat de relatie tussen klimaatverandering en gezondheid een steeds belangrijker kwestie aan het worden is. Op de relatie zal worden ingegaan in het Witboek over aanpassing aan de klimaatverandering, dat naar verwachting zeer binnenkort zal worden uitgebracht.

Deze ontwikkelingen tonen dat de Commissie groot belang hecht aan een nog grotere integratie van het gezondheidsaspect in het Europese milieubeleid. Recente wetgeving, zoals REACH over chemische stoffen, en de nieuwe richtlijn over luchtkwaliteit, dragen bij aan een grotere milieu- en gezondheidsbescherming en zijn voorbeelden van een wederzijds voordelige manier om met de kwestie milieu en gezondheid om te gaan die de Europese burgers ten goede komt.

Tot slot wil ik de rapporteur, mevrouw Ries, bedanken voor haar verslag, haar uitstekende werk en de enorme belangstelling die ze heeft getoond voor de relatie tussen milieu en gezondheid. Ook wil ik herhalen dat de Commissie vast van plan is zich te blijven inspannen voor het actieplan voor milieu en gezondheid. De Commissie is vastbesloten te zorgen voor effectieve milieuwetgeving en voor de juiste toepassing van bestaande wetgeving, teneinde zowel het milieu als de gezondheid van de Europese burgers te beschermen.

Dit indachtig zal de Commissie een actieve rol spelen in de voorbereidingen voor de vijfde ministeriële conferentie over milieu en gezondheid, die is gepland voor juli 2009.

Françoise Grossetête, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, graag wil ik eerst mevrouw Kosciusko-Morizet verwelkomen, wier opvattingen en doortastendheid met betrekking tot deze problematiek welbekend zijn, alsmede de commissaris. Natuurlijk wil ik ook mevrouw Ries gelukwensen met het uitstekende werk dat ze heeft verricht in verband met een kwestie die voor onze burgers bijzonder belangrijk is en bij hen heel gevoelig ligt. Hippocrates zei al dat om een goede dokter te worden je het klimaat moet bestuderen. Weliswaar kunnen we zeker erkentelijk zijn voor de inspanningen van de Europese Commissie sinds het lanceren in 2004 van het actieplan voor milieu en gezondheid, maar het is toch enigszins jammer dat dit initiatief niet is gebaseerd op een echt preventiebeleid dat gericht is op het verminderen van aan het milieu gerelateerde ziekten en uitgaat van een duidelijke doelstelling met een goede kostencalculatie. Toen we tien jaar geleden over de klimaatverandering debatteerden, kwamen gezondheidsrisico's als zodanig nooit ter sprake. Vandaag de dag leidt het frequente voorkomen van hittegolven, overstromingen, bosbranden en allerlei natuurrampen binnen de Europese Unie tot een verandering in het optreden van ziekten die door bacteriën en virussen worden veroorzaakt en door bepaalde insecten overgebracht. We moeten derhalve beter inzicht krijgen in de gevolgen die dit alles kan hebben voor de menselijke gezondheid, met name voor de gezondheid van de meest kwetsbare leden van de samenleving, zodat we de risico's beter kunnen beheersen. De belangrijkste doelstelling van het gezondheidsprogramma 2008-2013 is de factoren aan te pakken die van oudsher bepalend zijn voor de gezondheid, namelijk voeding, roken, alcoholconsumptie en drugsgebruik. Het huidige actieplan 2004-2010 echter is vooral gericht op bepaalde nieuwe gezondheidsproblemen en op de aanpak van milieufactoren die van beslissende invloed zijn op de menselijke gezondheid. Ik denk hierbij ook aan de luchtkwaliteit, elektromagnetische golven – een onderwerp waar reeds over is gesproken –, verontrustende nanodeeltjes, zoals we hebben gezien in het REACH-programma, stoffen die zijn aangemerkt als kankerverwekkend, mutageen of toxisch voor de voortplanting, hormoon ontregelende stoffen en alle gezondheidsrisico's van de klimaatverandering, waarover ik al heb gesproken. Ook wil ik erop wijzen dat aandoeningen van de luchtwegen op de tweede plaats staan als sterfteoorzaak en wat betreft voorkomen, verspreiding en kosten, en dat ze binnen de EU de belangrijkste doodsoorzaak vormen bij kinderen onder de vijf jaar en nog steeds toenemen, vooral vanwege de luchtvervuiling zowel binnens- als buitenshuis.

Ten aanzien van de volksgezondheid in het stedelijk milieu, en vooral wat betreft de luchtkwaliteit in gebouwen, dient de Commissie meer te doen aan de bestrijding van de vervuiling binnenshuis, gezien het feit dat Europeanen gemiddeld negentig procent van hun tijd binnen gebouwen doorbrengen. We weten dat dit onderwerp, deze relatie tussen milieu en gezondheid, een heel belangrijke en gevoelige kwestie is en ter wille van onze burgers dienen we hier zo snel mogelijk goede antwoorden op te vinden.

Anne Ferreira, *namens de PSE-Fractie*. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, mevrouw Kosciusko-Morizet, commissaris, dames en heren, ook ik wil alle lof uitspreken over het werk van onze collega en haar doortastende aanpak van dit dossier. Het is een doortastendheid die ik met haar deel omdat de relatie tussen milieu en gezondheid, die inmiddels algemeen wordt onderkend, politieke stappen van onze kant vereist.

Het is daarom essentieel dat we ons verder inspannen om onze kennis op dit gebied bij de tijd te brengen en vooral om actie te ondernemen teneinde de negatieve invloed van ons milieu op de menselijke gezondheid te beperken.

De verschillende onderwerpen zijn duidelijk vastgesteld en maken deel uit van het actieplan. Het was noodzakelijk om niet alleen rekening te houden met de gevolgen van de klimaatverandering en methoden van risicobeoordeling te ontwerpen, maar ook om te kijken naar andere factoren zoals elektromagnetische velden.

Tot mijn vreugde bevat het verslag ook een verwijzing naar het document uit 2007 van het Europees Milieuagentschap, waaruit blijkt dat luchtverontreinigende stoffen, met name fijnstof en troposferische ozon, een aanzienlijke bedreiging vormen voor de goede ontwikkeling van kinderen en de levensverwachting in de EU verlagen.

Ik vind het echter jammer dat gezondheidsproblemen die verband houden met de werkomgeving niet in de tekst zijn opgenomen. We dienen ons te realiseren dat miljoenen mensen nu lijden aan ziekten die te maken hebben met hun werkomgeving en die allerlei oorzaken kunnen hebben, zoals stress, werkbelasting, verschillende verontreinigende stoffen en spier- en skeletaandoeningen ten gevolge van slechte ergonomische werkomstandigheden, enzovoort. Ik hoop dat andere commissies hier serieus aandacht aan zullen geven.

Zoals mevrouw Ries al heeft gezegd, is het grote probleem ook dat we achterop beginnen te raken. Het lijkt me dat de Commissie niet voldoende in het werk heeft gesteld om de toezeggingen na te komen die zij zelf heeft gedaan. Als voorbeeld wil ik hier verwijzen naar de kwestie van de nanodeeltjes, die momenteel het onderwerp vormt van talloze rapporten en veel vragen oproept.

Zo lees ik bijvoorbeeld in de mededeling van de Commissie van 2007 over de doelstellingen voor 2004-2006 dat het de bedoeling was de mogelijke effecten van nanodeeltjes op de gezondheid en het milieu te bekijken. Vervolgens is voor de periode 2007-2010 voorzien in studie naar het mogelijke risico van nanodeeltjes voor de volksgezondheid. Dit betekent drie jaar om een onderwerp nader te bekijken en daarna nog eens drie jaar om er studie naar te laten uitvoeren. Het lijkt me dat we efficiënter te werk kunnen gaan dan op deze manier.

Er zijn ongetwijfeld redenen voor deze inadequate aanpak: gebrek aan personele middelen, gebrek aan financiële middelen. Maar welke geloofwaardigheid bezit de EU nog als ze zich niet houdt aan haar eigen toezeggingen? We weten dat in deze kwesties de Europeanen de toegevoegde waarde van de Europese dimensie weten te onderkennen. Laten we hen daarom niet teleurstellen.

Ik wil eindigen met een vraag aan de Raad en de Commissie: u, commissaris, hebt gesproken over samenwerking tussen de verschillende diensten en tussen de onderzoeksteams, wat een goede zaak is. Vindt er ook coördinatie plaats tussen de verschillende nationale plannen voor milieu en gezondheid op overheidsniveau en het Europees actieplan? Tot slot wil ik u, minister, vragen of u, wanneer u opnieuw het woord neemt, ons misschien kan zeggen of bijvoorbeeld Frankrijk zijn inspanningen heeft gekoppeld aan die welke het heeft gedaan in het kader van de Grenelle de l'environnement.

Lena Ek, namens de ALDE-Fractie. – (SV) Mevrouw de Voorzitter, gewoonlijk zeg ik dat de EU smaller maar scherper moet zijn, met andere woorden dat onze acties doelgericht dienen te zijn, terwijl we tegelijk het subsidiariteitsbeginsel respecteren. Dit actieplan is precies zo'n onderwerp waarvoor dit geldt. Ik wil enkele zaken aanstippen waar mevrouw Ries in haar verslag melding van maakt. Haar kritiek op het ontbreken van meetbare doelstellingen en indicatoren is een zeer ernstige zaak. We moeten deze aan het actieplan toevoegen. Ook de kritiek van mevrouw Ries en verschillende andere leden op het feit dat er onvoldoende voorzorgsmaatregelen zijn is een ernstige zaak. We moeten bij ons verdere werk rekening houden met deze kritiek op het plan.

Drie gebieden wil ik speciaal noemen: zwakke groepen, endemische ziekten en de relatie tussen klimaat en gezondheid. We moeten veel meer aandacht schenken aan de verschillen in de behandeling en medicatie van volwassenen en kinderen, en van vrouwen en mannen. Het is een schandaal dat dit nog geen vanzelfsprekende zaak is en nog niet wordt toegepast bij medisch onderzoek en medische behandelingen.

De initiatieven op het gebied van patiëntenmobiliteit in de interne markt zijn ongelooflijk belangrijk voor een aantal patiëntengroepen, bijvoorbeeld voor degenen met nekletsel, gezien het feit dat in de afzonderlijke lidstaten verschillende behandelnormen gelden.

Ik verwelkom de aandacht van het Franse voorzitterschap voor de ziekte van Alzheimer, een van onze belangrijkste endemische ziekten, maar we hebben ook een gecoördineerde aanpak van diabetes, astma en

reuma nodig, om maar een paar voorbeelden te noemen. Dit geldt ook voor letsels dat het gevolg is van de werkomgeving.

We zien nu in Europa en over de hele wereld een trend naar meer pandemieën en een grotere verspreiding van virussen, bacteriën en parasieten op een wijze die sinds zeer lange tijd niet meer is voorgekomen. Veel hiervan is het natuurlijke gevolg van de klimaatverandering.

Doordat bacteriën resistent zijn geworden tegen antibiotica, werken medicijnen en behandelingen niet, en dit is een van onze meest urgente gezondheidsproblemen. Het is een schande dat in de grote farmaceutische bedrijven de ontwikkeling van nieuwe antibiotica grotendeels tot stilstand is gekomen. Ik hoop dat het voorzitterschap en de Commissie dit zeer ernstige en belangrijke probleem zo snel mogelijk gaan aanpakken!

Er is ook analyse nodig van de verschillende klimaatveranderingsscenario's. Welk effect zou een wereldwijde temperatuurstijging van twee graden, vier graden of zelfs meer hebben op de gezondheid in Europa? We beschikken op het moment niet over dergelijke gegevens. Om concrete en goede beslissingen over het klimaatpakket te kunnen nemen moeten we ook beschikken over betrouwbare gegevens ten aanzien van de verschillende klimaatscenario's waarmee we in de toekomst te maken krijgen.

Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk, *namens de UEN-Fractie*. – (PL) Mevrouw de Voorzitter, als woordvoerder van de UEN-Fractie in het debat over de tussentijdse evaluatie van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid 2004-2010, wil ik graag de aandacht vestigen op de volgende kwesties.

Ten eerste vereisen deze zeer terechte maatregelen ter verbetering van het natuurlijke milieu en ter bestrijding van de klimaatverandering extra financiële middelen. Dit plaatst overheden en economische entiteiten in de nieuwe lidstaten in een bijzonder moeilijke situatie. De nieuwe lidstaten zijn in hun ontwikkeling uiteraard vooral bezig met een inhaalslag ten opzichte van de meer ontwikkelde landen van de Europese Unie.

Ten tweede wil de Europese Unie de leiding op zich nemen spelen ten aanzien van bijvoorbeeld de beperking van kooldioxide-emissies, maar de Commissie heeft de grenswaarden vastgesteld zonder rekening te houden met de afstand die de afzonderlijke lidstaten in hun ontwikkeling nog hebben te overbruggen. Daardoor werd mijn land Polen een lagere emissiegrenswaarde voor kooldioxide opgelegd. Dit heeft geleid tot een onmiddellijke stijging van de elektriciteitsprijzen van tussen de tien en twintig procent. Ik durf er niet aan te denken hoe ver de energieprijzen na 2013 zullen stijgen, als de centrales al hun emissiegrenswaarden op de open markt zullen moeten kopen. Op deze manier is een zinvolle maatregel om kooldioxide-emissies te beperken en zo de klimaatverandering te bestrijden een last voor de consument geworden en heeft dit geleid tot steeds meer sociale onvrede.

Ten derde vereisen de terechte maatregelen die in het verslag over de gezondheidszorg worden genoemd ook extra financiële middelen. Het is vooral moeilijk voor de minder ontwikkelde lidstaten deze middelen te vinden, omdat ze al ernstige moeilijkheden ondervinden bij de financiering van de meest elementaire gezondheidszorg voor hun burgers. Tot slot wil ik nog mevrouw Ries bedanken voor het zeer uitgebreide en gedetailleerde verslag over de invloed van het natuurlijk milieu op de menselijke gezondheid.

Hiltrud Breyer, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (DE) Mevrouw de Voorzitter, we zijn nu halverwege dit actieplan en het is tijd voor een evaluatie. We maken de balans op van wat er tot nu toe gedaan is, en daarbij dienen we ons af te vragen: zijn er enige zichtbare resultaten geboekt?

De Commissie leunt achterover en zegt dat ze tevreden is. Als echter de lucht die we inademen en het water dat we drinken ons ziek maken, is het hoog tijd dat Europa actie onderneemt en het voortouw neemt voor een nieuwe algehele aanpak van dit soort gezondheidsrisico's. Daarom kan het actieplan niet alleen maar worden beschouwd als slechts bijkomstig voor het bestaande EU-beleid, maar moet het nieuwe criteria stellen.

Ik ben blij dat de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid een zeer kritisch standpunt ten aanzien van het actieplan heeft ingenomen en aanzienlijke verbeteringen heeft geëist. Het is onze diepe overtuiging dat het actieplan gedoemd is te mislukken, tenzij het is gebaseerd op een pro-actief preventiebeleid. En één ding moet duidelijk zijn: zonder duidelijke kwantitatieve doelen blijft het een papieren tijger.

We zijn blij dat het milieuverslag een duidelijk groen karakter heeft, vooral waar het nanotechnologie betreft. Het is duidelijk dat in het actieplan niet voldoende rekening wordt gehouden met de potentiële nieuwe risico's. Het is zelfs schandalig dat wat betreft de risico's van nanotechnologie de Europese Commissie nog steeds de kop in het zand steekt en beweert dat de huidige wetgeving toereikend is. We weten dat juist het tegendeel waar is. Nanotechnologie kan zich in feite in een juridisch vacuüm ontwikkelen.

Dan is er de kwestie van elektrosmog: we weten dat elektromagnetische straling een groot en groeiend probleem vormt, dus het is totaal onaanvaardbaar voor ons, als Europees Parlement, om te morrelen aan grenswaarden die al veel te hoog liggen. Nog een ander probleem is de luchtkwaliteit in gebouwen: de EU heeft baanbrekend werk verricht wat betreft de bescherming tegen fijnstof, maar wat denkt zij te doen aan de luchtkwaliteit in gebouwen, gezien het feit dat wij het grootste deel van onze tijd in gesloten ruimten doorbrengen? De Commissie kan hieraan niet voorbij blijven gaan.

We vragen de Commissie te komen met duidelijke wetsvoorstellen voor verbetering van de luchtkwaliteit op alle relevante gebieden: bouwprojecten, meubellijn, enzovoort.

Een betere bescherming van bijzonder kwetsbare groepen zoals kinderen en zwangere vrouwen is ook een kwestie die ons zeer na aan het hart ligt, en voor wetgeving op al deze gebieden dient het voorzorgsbeginsel het leidend beginsel te zijn. Uiteraard hadden we graag meer willen bereiken, maar we hopen dat de Commissie het hier niet bij zal laten en er geen stilstand optreedt, maar dat we verdere vooruitgang zullen boeken.

Bairbre de Brún, namens de GUE/NGL-Fractie. – (GA) Ik ben blij met dit verslag van mevrouw Ries.

Ik roep de Commissie en de lidstaten op om zich opnieuw volledig achter de doelstellingen van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid te stellen en bovendien het plan uit te breiden door het ambitieuzer te maken en meer in harmonie met onze behoeften. Ik verwelkom in het bijzonder wat commissaris Dimas heeft gezegd. De toename van bepaalde vormen van kanker toont dat we niet op onze lauweren kunnen gaan rusten.

In het bijzonder is actie op het gebied van geestelijke gezondheid van het allergrootste belang. Een slechte geestelijke gezondheid is een belangrijke risicofactor voor zelfmoord in Ierland en bij onze jongeren is zelfmoord de belangrijkste doodsoorzaak. De EU moet meer steun bieden aan de ontwikkeling van adequate preventiestrategieën. Elke actie op EU- of internationaal niveau om ons te helpen de geestelijke gezondheid te bevorderen zullen we van harte toejuichen.

Ik steun ook de oproepen tot actie inzake de luchtkwaliteit in gebouwen en inzake de veiligheid van chemische verbindingen die in apparatuur en meubilair worden gebruikt. De Commissie heeft enkele belangrijke stappen ondernomen, maar we hebben een integraal beleid voor de luchtkwaliteit in gebouwen nodig gezien de omvang van ziekten aan de luchtwegen in de EU.

We moeten ook onze KMO's ondersteunen om ervoor te zorgen dat zij aan milieu- en gezondheidsvoorschriften kunnen voldoen, en stappen nemen waardoor ze de invloed die ze op het milieu hebben kunnen verbeteren. In mijn kiesdistrict werd een prachtig project dat zich hierop richtte ondersteund door Interreg.

Ons klimaat verandert en dit gaat gepaard met nieuwe uitdagingen op zowel gezondheids- als milieugebied. De nieuwe bedreigingen voor ons milieu en onze gezondheid ten gevolge van de klimaatverandering moeten met alle kracht en effectief worden bestreden.

Er is veel gedaan, maar mijn boodschap vandaag aan de Europese Commissie is dat er meer ambitie en zinnige concrete acties nodig zijn!

Irena Belohorská (NI). – (SK) Dank u, commissaris, en u, minister, dat u bent komen luisteren naar onze standpunten. Mijn dank gaat uit naar Frédérique Ries, de rapporteur, voor het opstellen van dit verslag. Dit is een zeer ambitieus programma, dat heel moeilijk, ja zelfs onmogelijk, te beoordelen is. Bovendien beoordelen we de uitvoering van ambitieuze doelstellingen binnen het uiterst gevarieerde geheel van 27 lidstaten met verschillende gezondheidszorgstelsels en met een verschillend natuurlijk milieu.

Een van de meest ernstige zorgen voor de toekomst is kanker. Voorspellingen daarover zijn vaak zeer bedreigend. Er zijn cijfers waaruit blijkt dat deze ziekte zal leiden tot een enorm bevolkingsverlies, voornamelijk onder werkenden en gepensioneerden. In veel gevallen is het effect van het milieu op de gezondheidstoestand van de bevolking duidelijk aangetoond.

Niet minder belangrijk – en het verslag onderschrijft dit – is informatieverstrekking aan de bevolking over zowel de invloed van het milieu op de gezondheid als het optreden van ernstige ziekten en over de mogelijkheden van diverse non-gouvernementele organisaties om deze activiteiten te ondersteunen.

Elke medaille heeft twee kanten: enerzijds spelen in de informatieverstrekking de Europese Unie of lokale instellingen een belangrijke rol, maar anderzijds is het zeer belangrijk dat de bevolking daar toegang toe heeft, dat ze weet hoe dergelijke informatie en feiten te verkrijgen en hoe ermee om te gaan.

Preventie is alleen effectief als die goed begrepen en geïnterpreteerd wordt en als aan deze voorwaarden wordt voldaan kunnen de effecten ervan in reële cijfers worden weergegeven. Het is mogelijk om het plan vanuit een kortetermijnvisie te beoordelen, maar de belangrijkste gevolgen van de toepassing van deze instrumenten kunnen het best beoordeeld en gekwantificeerd worden vanuit een langetermijnvisie.

Avril Doyle (PPE-DE). - (EN) Mevrouw de Voorzitter, deze evaluatie is een heel goede zaak, maar ik denk dat er ook meer openheid in het debat nodig is, en we moeten accepteren dat we mensen – onze burgers – niet kunnen beschermen tegen zichzelf. Evenmin moeten we wetgeving proberen te maken voor alle risico's in het leven. De algemene steun voor het EU-project loopt daadwerkelijk gevaar als we de indruk wekken dat we het als onze missie zien om elk aspect van ons leven te regelen – en dat is op dit moment de opvatting onder brede lagen van bevolking. We moeten er goed voor zorgen dat we precies duidelijk maken wat de essentie is van het EU-project.

Ik wil ook graag de zekerheid dat dit plan niet voornamelijk inhoudt dat reeds geplande projecten van een nieuw jasje en een nieuwe naam worden voorzien. We hebben behoefte aan een betere uitvoering van bestaande EU-wetgeving op lidstaatniveau, en beter toezicht en betere handhaving door de Commissie. Een diepgaander beoordeling en, inderdaad, discussie over de invloed en de effectiviteit van de bestaande wetgeving is wat mij betreft een prioriteit.

De eerste zorg wat betreft nieuwe wetgeving in dit Huis dient zich te richten op het klimaat- en energiepakket. De klimaatverandering zal op vele manieren van invloed zijn op de gezondheid, en zal onder andere in sommige delen van de wereld leiden tot ondervoeding als gevolg van voedselschaarste, tot doden en gewonden als gevolg van extreme weersomstandigheden zoals hittegolven, overstromingen, stormen en bosbranden en de daaruit voortvloeiende sociale problemen, tot een toename van een reeks diarreeziekten, tot een toename van ziekten aan hart en luchtwegen, tot ernstige problemen vanwege waterschaarste – meer dan veertig procent van de wereld zal, voor een deel, binnen tien jaar ook werkelijk te maken krijgen met een tekort aan water – en drinkwaterschaarste. Het is een zeer goede zaak dat deze resolutie over de tussentijdse evaluatie de gevolgen van de klimaatverandering voor de gezondheid onderkent en dat juich ik toe.

Een ander punt, een zeer ernstige kwestie die op Europees en nationaal niveau in feite nog steeds een stiefmoederlijke behandeling krijgt, is het hele terrein van de Europese geestelijke gezondheid. Een op de vier Europeanen kampt ten minste één keer in zijn leven met psychische problemen. In Ierland alleen al worden de kosten van geestelijke-gezondheidsproblemen geraamd op wel vier procent van ons BBP en, tragisch genoeg, vonden er alleen al vorig jaar meer dan 460 zelfmoorden, geregistreerde zelfmoorden plaats. Dat was een stijging van twaalf procent ten opzichte van het voorgaande jaar, 2006, en dat in Ierland, een land dat, na Luxemburg meen ik, het hoogst scoort op de lijst van landen met de beste leefomstandigheden. (Wie de criteria hiervoor opstelt, weet ik niet.) Maar we moeten dit probleem ter sprake brengen.

Dit probleem met de geestelijke gezondheid in Europa en de te verwachten problemen verdienen aandacht en adequate preventiestrategieën op dit uiterst belangrijke terrein. De prognose van de rapporteur dat het actieplan gedoemd is geheel of gedeeltelijk te mislukken, is verontrustend, en ik zou graag van de Commissie – maar ook van het voorzitterschap – de verzekering willen krijgen dat dit niet het geval zal zijn.

Evangelia Tzambazi (PSE). – (EL) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik feliciteer de rapporteur met haar uitgebreide en samenhangende verslag, dat een objectieve beoordeling geeft van de vooruitgang bij de tenuitvoerlegging van het Europees actieplan 2004-2010, en tegelijkertijd melding maakt van tekortkomingen en nieuwe gegevens.

Ik wil wijzen op een aantal kwesties met betrekking tot de luchtkwaliteit in gebouwen en de gevolgen daarvan voor de menselijke gezondheid, vooral voor de meest kwetsbare groepen zoals kinderen en ouderen. Rekening houdend met het feit dat we negentig procent van onze tijd binnen doorbrengen, moet de Europese Commissie onmiddellijk daarvoor een strategie gaan opstellen, die vooral gericht is op het vaststellen van richtsnoeren en de bescherming van burgers die aan meerdere bronnen van biologische en chemische vervuiling worden blootgesteld.

Van essentieel belang is dat er een geschikt kader komt om de blootstelling aan chemische stoffen te beperken. Bijzondere nadruk moet worden gelegd op de toestand van openbare gebouwen, kantoren en scholen, zodat we de meest kwetsbare groepen kunnen beschermen.

Janusz Wojciechowski (UEN). - (PL) Mevrouw de Voorzitter, het verband tussen gezondheid en milieu is duidelijk, net zoals het verband tussen milieu en landbouw, want verstandige en rationele landbouw draagt bij tot de bescherming van het milieu.

We worden helaas geconfronteerd met bepaalde ontwikkelingen in de landbouw, die schadelijk zijn voor het milieu. Kleine familiebedrijven zijn aan het verdwijnen en de Europese landbouw wordt steeds meer geïndustrialiseerd, hetgeen schadelijk is voor het milieu. Het landbouwbeleid moet meer doen ter bescherming van kleinere familiebedrijven, omdat ze milieuvriendelijker worden gerund.

GGO-technologie vormt eveneens een bedreiging. Deze blijft zich verspreiden, ondanks de ernstige bezorgdheid over de negatieve gevolgen van GGO-gewassen voor het milieu en de gezondheid van mens en dier. De Europese Unie moet de nodige voorzichtigheid in acht nemen met betrekking tot GGO's. Ik steun het verslag van mevrouw Ries, die een compliment verdient voor haar uitstekende werk.

Satu Hassi (Verts/ALE). - (FI) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, mijn oprechte dank gaat uit naar de rapporteur, mevrouw Ries, voor haar uitstekende werk. Helaas moet ik het wel eens zijn met de kritiek van velen hier ten aanzien van het programma zelf. Het berust op bestaande maatregelen en laat niet zien hoe het verder moet.

Steeds weer wordt het voorzorgsbeginsel genegeerd als mensen enthousiast raken over nieuwe ontdekkingen. Dit blijkt ook nu weer met betrekking tot nanomaterialen en elektromagnetische velden. Nanomaterialen worden steeds gewoner, zelfs in consumentenproducten, maar de wetgeving loopt achter, hoewel onderzoekers waarschuwen dat nanomaterialen een gezondheidsprobleem kunnen gaan vormen op dezelfde schaal als asbest, tenzij we de risico's serieus nemen. Hetzelfde geldt voor elektromagnetische velden, waaraan honderden miljoenen mensen worden blootgesteld terwijl we maar heel weinig weten over de gevolgen daarvan. In sommige landen, zoals Italië, is er een veiligheidszone van 500 meter tussen basisstations en scholen, terwijl in Finland scholen soms zelfs een basisstation op hun dak hebben. Op deze terreinen zijn dringend nieuwe Europese normen nodig die rekening houden met de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek.

Jana Bobošíková (NI). - (CS) Dames en heren, ik ben het volledig eens met de beoordeling van mevrouw Ries van het actieplan voor milieu en gezondheid. Met de rapporteur ben ik van mening dat het plan bijna onuitvoerbaar is en gedoemd is te mislukken. Sommige doelstellingen van het plan, zoals het voorkomen van zelfdoding of de communicatiestrategie ten aanzien van de gevolgen van de klimaatverandering voor de menselijke gezondheid wekken verbazing. Het plan is slecht onderbouwd, zowel financieel als vooral ook organisatorisch. De uit te voeren maatregelen zijn vaag en roepen twijfels en vragen op in plaats van antwoorden te geven. Het document is ook een duplicaat van een soortgelijk plan van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Het Europees actieplan voor milieu en gezondheid is helaas het zoveelste project waartegen terecht kan worden aangevoerd dat het een verspilling van het geld van de belastingbetaler is en een uiting van de zinloze bureaucratie in Brussel. Naar mijn mening dient de Commissie onmiddellijk met de uitvoering van dit plan te stoppen, nauwer te gaan samenwerken met de Wereldgezondheidsorganisatie en zeker niet over te gaan tot een nieuwe fase van het gezondheidsplan op Europees niveau.

Edite Estrela (PSE). - (PT) Ik wil beginnen met mevrouw Ries te feliciteren met haar werk. De relatie tussen een slecht milieu en gezondheidsrisico's is nu duidelijk. Er zijn nu meer ziekten die in verband worden gebracht met milieufactoren en de klimaatverandering, zoals aandoeningen van de luchtwegen, allergieën en kanker.

De opwarming van de aarde ligt aan de basis van nieuwe pandemieën. Studies tonen aan dat door droogtes en overstromingen meer mensen sterven dan door welke andere natuurramp ook. Slechte luchtkwaliteit in scholen en gezondheidsinstellingen leidt ook tot ernstige problemen.

Steeds meer mensen worden ziek als gevolg van luchtvervuiling in de grote steden en in gebouwen, als gevolg van vervuiling van het water en zelfs van het grondwater, als gevolg van vervuiling van landbouwgronden door gewasbeschermingsmiddelen en als gevolg van het ontbreken van afvalwaterzuivering en stedelijke afvalverwerking. Er moeten maatregelen worden genomen om toekomstige problemen te voorkomen.

Luca Romagnoli (NI). - (IT) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, op het verslag van mevrouw Ries is absoluut niets aan te merken, vooral omdat de rapporteur de uitvoering van de geplande maatregelen nauwgezet en met niet-aflatende aandacht volgt en daarbij vragen stelt, en omdat ze om verdere inspanningen

vraagt voor de verwezenlijking van de zo zeer verbeide preventiestrategie die Europese beleidsmaatregelen moet karakteriseren.

Ik juich eveneens het verzoek aan de Commissie toe om te komen met een Groenboek over de luchtkwaliteit in gebouwen, en ik wil de aandacht vestigen op de gevoeligheid die de rapporteur heeft getoond voor de bezorgdheid over de gevolgen van elektromagnetische velden voor de menselijke gezondheid.

Al met al kan ik instemmen met alles wat door mevrouw Ries is gezegd, en ik hoop dat dit verslag een zo breed mogelijke steun van het Parlement zal krijgen.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Klimaatverandering beïnvloedt de gezondheid van de mens aanzienlijk door de verspreiding van bepaalde besmettelijke en parasitaire ziekten, vooral als gevolg van de stijging van de temperatuur.

Wanneer er regelmatig hittegolven, overstromingen en branden op woeste gronden plaatsvinden, kan dit leiden tot allerlei ziekten, slechte hygiënische omstandigheden en sterfgevallen.

's Zomers heeft Roemenië steeds vaker te maken gehad met hitteperiodes, overstromingen en stormen. Afgelopen zomer zijn door overstromingen duizenden Roemeense burgers dakloos geraakt en moesten ze leven in slechte hygiënische omstandigheden.

Ik verzoek de Commissie Roemenië voldoende financiële steun te bieden om de gevolgen van deze natuurrampen te beperken.

Vermindering van de uitstoot door het vervoer, dat verantwoordelijk is voor zeventig procent van de vervuiling in de stad, zal de luchtkwaliteit verbeteren. Richtlijnen betreffende zaken als brandstofkwaliteit, vermindering van de emissies van wegvoertuigen en de bevordering van milieuvriendelijke voertuigen voor vervoer in de steden, zullen de milieuverontreiniging verminderen.

Niettemin is het belangrijk de uitvoering van de maatregelen en de resultaten die worden bereikt nauwlettend te volgen.

Daciana Octavia Sârbu (PSE). – (RO) Het internationale "BioInitiative"-rapport over elektromagnetische velden en hun gevolgen voor de gezondheid van de mens geeft aanleiding tot bezorgdheid en komt tot de bevinding dat de bestaande grenswaarden inzake de bescherming tegen niet-ioniserende straling verouderd zijn en dat onmiddellijke maatregelen nodig zijn om de blootstelling van mensen aan straling van de apparatuur van mobiele-telefoonexploitanten te verminderen.

Wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat deze straling gezondheidsproblemen veroorzaakt, zoals slaapstoornissen, kinderleukemie, aanzienlijke toename van stress, en dat het gebruik van een mobiele telefoon gedurende tien jaar de kans op hersenkanker verdubbelt. Het nieuwe actie- en gezondheidsplan dient rekening te houden met deze gevaren die toenemen als gevolg van het ontstaan van nieuwe technologieën en ook steeds meer optreden in landelijke gebieden en ontwikkelingslanden.

We moeten op dit gebied onderzoek blijven doen, en op terreinen die verband houden met de geestelijke gezondheid, zoals stress en depressie, om te bepalen of daar werkelijk verband bestaat met niet-ioniserende straling.

Genowefa Grabowska (PSE). – (PL) Mevrouw de Voorzitter, ik feliciteer de rapporteur met haar verslag over dit onderwerp, dat van zo groot belang is voor ieder van ons Europeanen. Ik wil me richten op één specifieke kwestie en het belang benadrukken van biomonitoring, waarmee de relatie tussen milieuvervuiling en de gezondheid van Europeanen kan worden gemeten. We dienen niet te beknibben op de middelen voor deze strategie. We moeten investeren in onderzoek en vervolgens de bevindingen in de praktijk toepassen. Bovendien moeten we niet alleen lippendienst aan het voorzorgsbeginsel bewijzen. We moeten dit beginsel altijd toepassen als we onzeker zijn over de mogelijke negatieve invloed van een specifiek milieuprobleem op onze gezondheid. Het voorzorgsbeginsel voorkomt ook de verspreiding van ziekten. Het zal de verspreiding van allergieën voorkomen en de manier waarop Europeanen leven en werken verbeteren. Ik denk dat de Europese Unie meer moet doen op het gebied van milieuziekten en meer doeltreffende actie moet ondernemen in het belang van de burger. Dat verwacht ik ook van de Commissie.

Miroslav Mikolášik (PPE-DE). – (SK) Ik feliciteer de rapporteur, mevrouw Ries, met haar verslag, dat laat zien hoe het staat met de uitvoering van het actieplan en dat met tal van aanbevelingen komt voor de volgende fase.

Ik ben blij met de maatregelen van de Europese Commissie om het milieu in binnenruimten te verbeteren. Als dokter vind ik deze stap erg belangrijk. Op kantoor, school en thuis brengen we allemaal het grootste deel van onze tijd in afgesloten ruimten door. Hoge niveaus van verontreiniging kunnen leiden tot astmatische ziekten, allergieën en zelfs kanker. Daarom steun ik het voorstel om een Groenboek te publiceren en te komen tot een goede Europese strategie met betrekking tot deze kwestie.

Ik vind het ook belangrijk om onze aandacht te vestigen op elektromagnetische straling. Technische vooruitgang kan, bij verkeerd of excessief gebruik, een duidelijk gezondheidsrisico vormen, in de vorm van slaapstoornissen, de ziekte van Alzheimer, leukemie of andere aandoeningen. De Europese Gemeenschap moet zich daarom actiever opstellen en een standpunt innemen over deze moderne bedreiging alsmede praktische stappen nemen.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Ik zou hieraan willen toevoegen dat de EU-bevolking aan het vergrijzen is en ik vind dat het Europese plan voor milieu en gezondheid zich bezig dient te houden met de problemen van ouderen.

Toch is het jaar 2010 een kortetermijnperspectief. Ik denk dat een langetermijnperspectief en een passende strategie vereist zijn. We moeten ook niet vergeten dat in de afgelopen jaren het geboortecijfer is gedaald. In sommige lidstaten is het kindersterftecijfer hoog. De economische duurzaamheid van de Unie is gebaseerd op een jonge en gezonde Europese bevolking en dientengevolge moet de Unie komen met een concreet actieplan om voor de natuurlijke groei te zorgen die de gemeenschap nodig heeft.

Tot slot wil ik u herinneren aan de noodzaak om onder de hoede van de Commissie epidemiologisch onderzoek te laten doen teneinde de invloed van elektromagnetische straling op de gezondheid van de mens te bepalen.

Nathalie Kosciusko-Morizet, fungerend voorzitter van de Raad. – (FR) Mevrouw de Voorzitter, commissaris, dames en heren, ik wil de aandacht vestigen op het feit dat veel van de leden die in dit debat het woord hebben gevoerd ervoor hebben gekozen ook andere milieuproblemen erbij te betrekken en het lijkt me dat ze daarin gelijk hebben en u daarmee ons in feite oproept tot een betere coördinatie en meer integratie tussen de verschillende vormen van milieubeleid. Ik heb bijvoorbeeld kennis genomen van de verwijzing naar de klimaatverandering door mevrouw Ek, mevrouw Țicău en ook de heer Kuźmiuk, ook al ging zijn interventie in een andere richting, en van de verwijzing naar agrarische problemen door de heer Wojciechowski, alsmede van de verwijzing naar de richtlijn stedelijk afvalwater door mevrouw Estrela. Al deze onderwerpen zijn met elkaar verbonden en deze duidelijke complexiteit moet ons extra motiveren onze kennis over milieu- en gezondheidskwesties te vergroten. Ja, mevrouw Doyle, het voorzitterschap is hiertoe volledig gemotiveerd. Dit zal worden gerealiseerd door middel van de richtlijnen waaraan we op dit moment werken, namelijk de IPPC-richtlijn, het voorstel voor een bodemrichtlijn en het energie-klimaatpakket, gezien de relatie met klimaatverandering. Door middel van deze richtlijnen pakken we op een bepaalde manier onderwerpen aan en stellen we relaties vast met verschillende bekende ziektebeelden zoals kanker, wat al door mevrouw Belohorská is genoemd.

Niettemin duiken er tal van nieuwe problemen op die door een aantal sprekers vandaag zijn aangeroerd. Het probleem van de elektromagnetische golven is reeds wat gedetailleerder onderzocht – ik denk hierbij vooral aan het Interphone-onderzoek – maar er verschijnen ook steeds weer nieuwe technologieën op de markt en die zullen ons er in elk geval toe dwingen om te komen met een aanpak voor de extreem lange termijn. Ik denk ook aan de luchtkwaliteit in gebouwen, een onderwerp dat door velen van u is genoemd en niet moet worden beschouwd als een nieuw probleem, omdat het altijd al heeft bestaan. Het is echter veel minder onderzocht dan dat van de kwaliteit van de buitenlucht, hoewel wij negentig procent van onze tijd binnen doorbrengen.

Mevrouw Ferreira wilde weten of er bijvoorbeeld een verband was op nationaal niveau in Frankrijk tussen het Grenelle-milieuplan en het Europees actieplan. In het kader van het Grenelle-milieuplan hebben we ons veel beziggehouden met milieu- en gezondheidskwesties en zijn daarbij op dezelfde problemen gestuit als door u op verschillende manieren zijn aangekaart. Allereerst hebben we de bekende ziektebeelden, die gebieden waarover goede documentatie voorhanden is en waarnaar verder onderzoek moet worden gedaan, onder andere naar de kwestie van kankers die met het milieu samenhangen. Dan hebben we alle nieuwe problemen waar onze acties veel verder kunnen gaan. Het Grenelle-milieuplan voorziet bijvoorbeeld in het classificeren van alle nanodeeltjes, in een verplichte registratie van nanodeeltjes die op de markt worden gebracht, in een beter regel- en bewakingssysteem voor de lucht in gebouwen en in betere controle van alle

uitrusting en meubilair in gebouwen, waarvan een deel problemen veroorzaakt voor de luchtkwaliteit in gebouwen.

Mevrouw Ferreira, uw vraag betrof de coördinatie en of er eigenlijk wel sprake was van enige coördinatie tussen de nationale plannen voor milieu en gezondheid en het Europees actieplan. Het is duidelijk dat elke onderlinge afstemming problemen met zich mee zal brengen. We zijn momenteel in een fase waarin elke lidstaat zijn eigen plan opstelt, gebaseerd op zijn eigen specifieke probleemgebieden. Desondanks lijkt me dat er een zekere coördinatie zou kunnen worden ingevoerd zodra deze eerste fase is afgerond en dit zou dan de basis vormen voor de volgende fase van het proces. Tot slot zou ik graag, als u mij toestaat mevrouw de Voorzitter, willen refereren aan het feit dat vooral de vrouwelijke leden in deze vergaderzaal vanmorgen het woord hebben gevoerd, zonder dat ik daarbij de mannelijke collega's die ook aanwezig zijn en die ik dank voor hun bijdragen wil beledigen. Dat dit het geval is zie ik niet als een probleem, maar veeleer als een kans en misschien ook een teken van hoop.

Stavros Dimas, lid van de Commissie. – (EL) Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik dank u voor de constructieve discussie die we hebben gevoerd over de belangrijke kwestie van de relatie tussen milieu en gezondheid. Ik denk dat deze discussie een heel goede gelegenheid is geweest om van gedachten te wisselen over de vooruitgang die is geboekt en het onderzoek dat op belangrijke gebieden is uitgevoerd, teneinde vast te stellen of de in de aanbeveling van de Raad vastgestelde grenswaarden voor blootstelling dienen te worden herzien.

De Commissie heeft onlangs haar wetenschappelijk comité gevraagd naar de nieuwe en meest recent geïdentificeerde gezondheidsrisico's, met het oog op een herziening van haar advies, rekening houdend met de meest recente informatie in het verslag.

De nieuwste ontwikkelingen en de initiatieven van de Commissie ten aanzien van de specifieke kwesties betreffende de relatie tussen milieu en gezondheid zijn heel belangrijk. Ze laten zien dat het, naast de samenwerking die zich op de middellange tot lange termijn ontwikkelt tussen de milieu-, gezondheids- en onderzoekssector, mogelijk is directe maatregelen te nemen om het gezondheidsaspect meer in het milieubeleid te incorporeren, wat zowel het milieu als de gezondheid ten goede zal komen.

Wat betreft de coördinatie die een van de sprekers noemde, wil ik het volgende zeggen. Coördinatie tussen de verschillende nationale actieplannen voor milieu en gezondheid vindt allereerst plaats via het forum over milieu en gezondheid onder auspiciën van de Europese Commissie, en ten tweede via de WHO, aan wier relevante activiteiten de Commissie actief deelneemt.

Ten aanzien van nanomaterialen heeft de Commissie zes weken geleden, op 17 juni 2008, een mededeling aangenomen over de toepassing van de EU-wetgeving op nanomaterialen, wat het belang onderstreept van de toepassing van het preventiebeginsel op dit gebied.

EU-wetgeving mag niet rechtstreeks verwijzen naar de term "nanomaterialen", maar men kan ervan uitgaan dat de EU-wetgeving de risico's die samenhangen met nanomaterialen voor een groot deel dekt. De Commissie is natuurlijk tot de conclusie gekomen dat de uitvoering van de bestaande wetgeving moet worden geïntensiveerd en dat de desbetreffende teksten, zoals specificaties en technische instructies, moeten worden herzien, zodat ze beter kunnen worden toegepast op nanomaterialen. De Commissie zal uiteraard ook onderzoek blijven ondersteunen dat belangrijk is voor het opvullen van de bestaande kennisleemten.

Volgens de tussentijdse evaluatie is het duidelijk dat de relatie tussen klimaatverandering en gezondheid een van de kwesties is die steeds belangrijker worden, en ik ben blij dat dit vandaag door veel sprekers naar voren is gebracht. Dit onderwerp zal behandeld worden in het Witboek over aanpassing aan de klimaatverandering, dat binnenkort moet worden goedgekeurd.

Wat betreft de opmerking van onze Poolse collega, die niet direct betrekking heeft op het onderwerp van discussie, maar zeer belangrijk is in de context van het energie-klimaatveranderingpakket, wil ik zeer duidelijk stellen dat een stijging van de elektriciteitsprijzen in Polen en andere landen waar de elektriciteitsprijzen worden gereguleerd, nooit het gevolg zal zijn van de invoering van het veilen van de emissierechten voorvan broeikasgassen in het Europese systeem. De stijging zal het gevolg zijn van de noodzaak om verdere investeringen te doen in de energiesector, omdat er geen investeerders zullen zijn als niet het vooruitzicht bestaat dat hun investeringen in de energiesector winst zullen opleveren. De stijging zal ook plaatsvinden als gevolg van de liberalisering in de energiesector en de eenwording van de EU-energiemarkt.

Deelname aan de regeling voor de handel in CO₂ ter bestrijding van de klimaatverandering zal goed zijn voor een prijsstijging van ongeveer vijftien procent. Ik benadruk dit, want ik heb onlangs in veel kranten verklaringen van Poolse ambtenaren gelezen als zou dit leiden tot een economisch probleem in Polen, enzovoort. Ik wil echt heel duidelijk stellen dat het geld dat nodig is voor de aankoop van CO₂-emissierechten in het betrokken land blijft, bijvoorbeeld in Polen. Niet alleen dat, maar het zal Polen een bijkomend voordeel van ongeveer 1 miljard euro opleveren, afkomstig uit de herverdeling die het gevolg zal zijn van het veilen van rechten in de EU-landen met een inkomen per hoofd dat boven het EU-gemiddelde ligt.

Deze ongerustheid is dus ongegrond. Polen kan alleen maar beter worden van het systeem en van het pakket maatregelen dat besproken zal worden in het Europees Parlement en in de Commissie.

Het actieplan is een effectief middel om in de milieu-, gezondheids- en onderzoekssector alle krachten te bundelen op nationaal en communautair niveau, met als doel nog effectiever rekening te kunnen houden met de relatie milieu-gezondheid bij het formuleren van het milieubeleid.

Deze doelstelling moet nog intensiever worden nagestreefd, samen met alle betrokken partijen en met de steun van het Europees Parlement. Nogmaals wil ik benadrukken dat ik blij ben met de samenwerking die we hebben en met de steun van het Franse voorzitterschap.

VOORZITTER: ALEJO VIDAL-QUADRAS

Ondervoorzitter

Frédérique Ries, *rapporteur*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag elk van de hier aanwezige leden gelukwensen met de hoge kwaliteit van het debat van vandaag. Naar mijn mening is dit een kwestie waar Europeanen zich zeer mee bezig houden en die aan de basis ligt van het “Europa van de burgers”. Dit is van essentieel belang. Ik wil al mijn collega’s bedanken voor hun standpunten en evaluaties en ook voor de voorstellen die zij naar voren hebben gebracht, waarvan de meeste zeer ambitieus waren. Ik ga ze hier niet allemaal samenvatten, want dat is al gedaan door de staatssecretaris en commissaris Dimas.

Ik zou alleen zeer speciaal willen terugkomen op het vraagstuk van de elektromagnetische velden.

Mevrouw Kosciusko-Morizet noemde het Interphone-onderzoek, maar dat probleem heeft onze volle aandacht: de bevindingen van deze studie zijn niet volledig bekendgemaakt omdat sommigen vinden dat ze tegenstrijdig zijn, terwijl een aantal deskundigen die erbij betrokken zijn geweest en in Israël werken nu nadrukkelijk hebben gesteld dat er een verband bestaat tussen blootstelling aan GSM-golven en het ontstaan van oorspeekselklierkanker. We wachten daarom eigenlijk op bewijs vooraleer we tot actie overgaan. Zoals ik al eerder zei, is het aan de politici om een besluit te nemen wanneer er wetenschappelijke onzekerheid blijft bestaan.

Tot slot wil ik herinneren aan amendement 1, zoals voorgelegd in de plenaire vergadering, en ik wil u vragen dit te steunen, aangezien het is ingediend met steun van de meeste parlementaire fracties. Het bevestigt daadwerkelijk dat wanneer technologieën zich verder ontwikkelen en veranderen, zoals hier specifiek het geval is, de grenswaarden die gelden voor blootstelling ook aangepast moeten worden, anders doen we niets voor de consumenten die wellicht gevaar lopen. Ik hoop van harte dat het Franse voorzitterschap dit voorstel voor een wijziging van de aanbeveling van 1999 zal steunen.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt vandaag om 12.00 uur plaats.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Gyula Hegyi (PSE), *schriftelijk*. – (HU) Het Ries-verslag heeft betrekking op belangrijke kwesties betreffende de tussentijdse evaluatie van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid. Binnen dit korte bestek wil ik graag de aandacht vestigen op de kwestie van zoet water. In Hongarije en veel andere EU-landen betekent de wereldwijde klimaatverandering in wezen een extreme verdeling van de regenval.

Overstromingen worden afgewisseld met droge maanden, en dit vraagt om een nieuwe strategie voor het waterbeheer. We moeten elke druppel zoet water op verantwoorde wijze beheren. Dit kan alleen worden bereikt door op EU-niveau samen te werken, en er moeten aanzienlijke communautaire middelen ter beschikking worden gesteld voor waterbeheer, op zijn laatst in de begrotingsperiode die in 2013 begint.

Hiertoe behoort ook te zorgen voor gezond drinkwater in de hele Unie, en het gebruik van geneeskrachtig water en geothermische energie als warmtebron.

Enkele tienduizenden Europese burgers zijn gestorven als gevolg van hittegolven in steden, en ook voor de aanpak van dit probleem is water nodig. Via de waterprojecten in de derde wereld kunnen onze uitstekende deskundigen ook hulp bieden binnen het kader van EU-projecten. Laten we niet vergeten dat zoet water misschien wel de belangrijkste rijkdom van de eenentwintigste eeuw is!

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) Ik acht het wenselijk om in het verslag een verwijzing op te nemen naar de verplichting van de Commissie en de lidstaten om het Actieplan milieu en gezondheid voor kinderen in Europa te ondersteunen. De kwestie van de gezondheid van het Europese kind moet alle aandacht krijgen die het verdient, gezien de ernstige problemen waar alle lidstaten mee te maken hebben.

Ik wil u op de hoogte stellen van verontrustende cijfers van dit jaar over Roemeense scholen: een op de vier leerlingen lijdt aan een chronische ziekte. Volgens een officieel rapport zijn de belangrijkste oorzaken onjuiste voeding, gebrek aan fysieke activiteiten en schooltassen die te zwaar zijn. De meest voorkomende gezondheidsproblemen zijn problemen met het gezichtsvermogen, achterblijvende groei, ruggengraatvervormingen, spraakstoornissen en bloedarmoede.

Veel leerlingen en kinderen beneden de leerplichtige leeftijd hebben overgewicht en obesitas als gevolg van fastfood. Behalve dat ze in een natuurlijke omgeving leven die steeds gevaarlijker wordt voor hun gezondheid, lijkt de sociale omgeving waarin de kinderen zich ontwikkelen ook niet de meest geschikte. Daarom denk ik dat heel Europa de gezondheidsproblemen van kinderen zeer serieus moet nemen voordat we in een situatie terechtkomen waarin we ons afvragen hoe het Europa van morgen eruit zal zien.

Bogusław Rogalski (UEN), schriftelijk. – (PL) Eerbiediging van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat is een van de prioriteiten van de Europese Unie. Indien nodig legt de Unie beperkende maatregelen oftewel sancties op, indien deze nodig zijn om de bovengenoemde doelstellingen te verwezenlijken. Sancties dienen alleen te worden toegepast in het geval van ernstige bedreigingen van de veiligheid of schending van de mensenrechten, of wanneer bemiddeling of diplomatieke maatregelen niet blijken te werken.

Het toepassen van sancties kan ook worden gerechtvaardigd in het geval van onherstelbare milieuschade aan de natuurlijke omgeving, als dit een bedreiging voor de veiligheid en dus een ernstige schending van de mensenrechten gaat vormen. Hierbij mag echter geen sprake zijn van het meten met twee maten. Daarmee bedoel ik gebrek aan consistentie of gelijkheid bij het opleggen of de uitvoering van sancties. De meest voorkomende sancties van de Europese Unie zijn het weigeren van visa en wapenembargo's. Bovendien zijn sancties een van de instrumenten die worden gebruikt in de strijd tegen het terrorisme.

De procedure voor het opstellen van een zwarte lijst met de namen van instellingen en entiteiten die in verband worden gebracht met terroristische activiteiten is een belangrijk onderdeel van het antiterrorismebeleid van de EU.

Gecoördineerde internationale actie is vereist om de effectiviteit van de sancties die zijn opgelegd te verbeteren.

De Unie moet goedgerichte slimme sancties blijven opleggen om specifieke problemen aan te pakken en tegelijk de humanitaire gevolgen of negatieve effecten voor personen tegen wie ze niet zijn gericht zo beperkt mogelijk houden.

5. Bodembescherming (debat)

De Voorzitter. – Aan de orde is het debat over de mondelinge vraag aan de Raad van Miroslav Ouzký, namens de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid, over de voortgang in de Raad over de kaderrichtlijn inzake bodembescherming (O-0070/2008 - B6-0455/2008).

Miroslav Ouzký, auteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil even benadrukken dat in september 2006 de Commissie een voorstel heeft aangenomen voor een kaderrichtlijn inzake bodembescherming met als doel de bodem in de hele Europese Unie te beschermen. Dit voorstel heeft geleid tot een zeer levendige en interessante discussie in mijn commissie – de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid. De rapporteur, mevrouw Gutiérrez-Cortines, heeft hard aan een compromis gewerkt.

Een eerste lezing is op 14 november 2007 door het Europees Parlement aangenomen. Sindsdien is het onduidelijk wanneer de Raad in staat zal zijn met een gemeenschappelijk standpunt te komen en wanneer dit zal worden medegedeeld aan het Europees Parlement.

Begin juni stelde mijn commissie daarom een mondelinge vraag aan de Raad om meer te weten te komen over de vooruitgang die hierover in de Raad is geboekt sinds de aanvaarding van het standpunt van het Parlement. Namens mijn commissie wil ik de Raad vragen met nadere mededelingen te komen over de geboekte vooruitgang. Bovendien zou mijn commissie graag willen weten wanneer de Raad, volgens de huidige planning, het Europees Parlement zijn gemeenschappelijk standpunt over de kaderrichtlijn inzake bodembescherming denkt te kunnen mededelen.

Nathalie Kosciusko-Morizet, *fungerend voorzitter van de Raad*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, dames en heren, mijnheer Ouzký, het zesde Milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap erkent dat de bodem een eindige hulpbron is die onderworpen is aan milieueisen. Het programma beoogt in absolute en ondubbelzinnige bewoordingen een specifieke strategie voor bodembescherming te definiëren die, zoals iedereen zal begrijpen, rekening houdt met de beginselen van subsidiariteit en regionale diversiteit.

In februari 2007 – en ook ik ga nu terug in de geschiedenis – hield de Raad een oriënterend debat over de mededeling van de Commissie over een thematische strategie en over het voorstel voor een richtlijn. In december 2007 bekeek de Raad suggesties voor een compromis over de richtlijnen die waren opgesteld door het Portugese voorzitterschap, dat met betrekking tot dit voorstel een enorme hoeveelheid werk had verzet, en deze voorstellen hielden rekening met het advies van het Europees Parlement in eerste lezing. Helaas, en ondanks de aanzienlijke inspanningen van het Portugese voorzitterschap, was het niet mogelijk op dat moment een politiek akkoord te bereiken. Er was onenigheid over verschillende zaken: sommige lidstaten trokken de geldigheid van het initiatief zelf in twijfel, met andere woorden de noodzaak tot invoering van communautaire regelgeving voor bodembescherming; anderen dachten dat een kaderrichtlijn meer flexibiliteit zou bieden en vooral zou helpen rekening te houden met al gevoerd nationaal beleid, beleid dat nog niet voldoende werd erkend door het voorstel voor een richtlijn, zoals ingediend. Sindsdien hebben diverse lidstaten de tijd gehad om zich te bezinnen en Frankrijk wil dit debat binnen de Raad heropenen. De standpunten van het Europees Parlement zullen uiteraard een centrale plek innemen in onze besprekingen en in de hervatting van het debat dat we nu tot het eind toe willen voeren. We zijn ons ervan bewust dat u een evenwicht moest vinden tussen degenen die niet wilden dat er inbreuk zou worden gemaakt op de legitieme bevoegdheden van de lidstaten op het gebied van bodembescherming, en degenen die een ambitieus geharmoniseerd systeem van communautaire regels wilden. We zijn van mening dat het advies van het Parlement een goede basis vormt om een evenwichtig pakket samen te stellen waar we allemaal aan kunnen werken.

Dit initiatief is daarom vandaag opnieuw gelanceerd, al is het nog te vroeg om te zeggen of het al dan niet mogelijk zal zijn om in de Raad een akkoord te bereiken, en zo ja, wanneer dit zal gebeuren en op welke basis. Het zou niet eerlijk zijn van mijn kant om daar nadere uitspraken over te doen. Het enige wat ik u kan beloven is dat het Franse voorzitterschap zijn best zal doen – en dat herhaal ik nogmaals – terwijl het tegelijkertijd rekening zal houden met het advies van het Parlement, dat erin is geslaagd een eigen evenwichtig standpunt in te nemen, een standpunt dat daarom uiterst waardevol is in deze moeilijke discussie. Tegelijkertijd zijn we realistisch, want dit is een zeer gevoelig dossier – zoals iedereen in de loop van eerdere discussies heeft kunnen constateren – en zelfs in het gunstigste geval kan een tweede lezing in elk geval pas plaatsvinden na de verkiezingen voor het Europees Parlement van volgend jaar. We hebben dan ook geen haast en zullen de tijd nemen die nodig is om een zo groot mogelijke consensus te bereiken over een onderwerp dat, zoals in het verleden is gebleken, uiterst complex is.

Cristina Gutiérrez-Cortines, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, mijn opmerkingen zijn vooral bedoeld voor de minister, omdat ik denk dat ze door haar intellectuele capaciteiten in staat is te begrijpen dat dit een geheel nieuw onderwerp is.

De Commissie is volgens de gangbare praktijk gekomen met een bindende en tot op zekere hoogte reductionistische richtlijn. Maar hier in het Parlement realiseerden we ons dat zo'n complex systeem als de bodem alleen benaderd kan worden vanuit een alomvattende en theoretische basis. Dit komt omdat de bodem van invloed is op de opname van CO₂, de plek vormt waar het menselijk leven zich afspeelt en van invloed is op het productieve systeem, de landbouw, natuurrampen en de aanleg van infrastructuur. Kortom, de bodem is van invloed op alles en we begrepen dat, met 27 landen die een zeer lange ervaring met wetgeving hebben, veel landen geen richtlijn konden toepassen die op simplistische criteria en comitologie is gebaseerd. Als gevolg daarvan ontwikkelden we voor het eerst in de geschiedenis van dit Parlement een richtlijn die

open en flexibel was, gebaseerd op systematische criteria van zelforganisatie en gericht op een nieuwe ontwikkeling van artikel 249 van het Verdrag, dat bepaalt dat de lidstaten dezelfde doelstellingen moeten hebben en deze doelstellingen moeten verwezenlijken, maar hun vrijheid geeft in de uitvoering daarvan.

In deze richtlijn worden bestaande wetgeving, bestaande catalogi en de bureaucratieën van elk land gerespecteerd. De landen zijn niet verplicht iets nieuws te doen als ze kunnen aantonen dat aan de doelstellingen van de richtlijn is voldaan. Veel van deze landen hebben al volledig voldaan aan al deze doelstellingen. Maar veel collega's hebben deze interactie tussen vrijheid en complexiteit niet begrepen: dat orde mogelijk is binnen een open systeem en dat open en flexibele systemen kunnen bestaan binnen zelforganisatie. Ze wilden niets weten van deze wetgeving die gevolgen heeft voor het leven en de aarde.

Ik begrijp niet hoe regeringen die bezorgd zijn over de klimaatverandering zich kunnen verzetten tegen een richtlijn die de problemen van de bodem, de aarde en de klimaatverandering aanpakt en die rampenpreventie stimuleert, steun geeft aan herbebossing, landbouw en productiviteit, en alle voorgaande overeenkomsten eerbiedigt.

Ik herhaal dat we moeten begrijpen wat vrijheid is, omdat velen niet weten hoe ermee om te gaan.

Inés Ayala Sender, *namens de PSE-Fractie*. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, minister, commissaris, dames en heren, voor alle belangrijke natuurlijke rijkdommen en omgevingen, zoals water, lucht en soorten en habitats van flora en fauna, geldt specifieke communautaire wetgeving, terwijl de bodem, een niet hernieuwbare en schaarse hulpbron zoals de minister zojuist heeft gezegd, deze bescherming moet ontberen.

Aan dit verzuim moet dringend iets worden gedaan omdat we daar allemaal de negatieve gevolgen van ondervinden, vooral in tijden van voedselpaniek of wanneer er debatten worden gevoerd over fundamentele economische en energie-alternatieven die voornamelijk te maken hebben met de bodem.

Het vullen van dit gat in de communautaire wetgeving zou de aandacht vestigen op de maatregelen die we bepleiten in de strijd tegen de klimaatverandering, waaronder zaken als de bestrijding van de toename van de erosie en woestijnvorming, en niet te vergeten het ernstige probleem van de verontreiniging van bodems of afdekking van deze bodems als gevolg van snelle en niet-duurzame ontwikkeling die niet alleen aan de basis van de huidige economische crisis ligt, maar ook een vernietigende uitwerking heeft op zo'n fundamentele hulpbron als de bodem.

Bovendien zou insluiting van deze kwestie in het Europese institutionele wetgevend systeem een stimulans zijn om het wetgevingsproces dat plaatsvindt te verbeteren, doordat de kwestie dan geplaatst wordt binnen een samenhangend kader dat steunt op regelgeving en eventueel op Europese fondsen, die we ook zouden kunnen koppelen aan de middelen die bedoeld zijn om de klimaatverandering tegen te gaan.

We mogen niet vergeten dat de risico's die deze eindige en niet-hernieuwbare hulpbron bedreigen, in meer of mindere mate gevolgen zullen hebben voor het hele grondgebied van alle lidstaten van de Europese Unie, waaronder ook aanzienlijke grensoverschrijdende gevolgen.

Er zijn verschillende lidstaten – zoals mijn collega zojuist heeft gezegd – die niet erg geneigd zijn om op Europees niveau de bodembescherming te standaardiseren. Zij moeten beseffen dat wat dit Parlement eerder heeft aangenomen een flexibel, aanpasbaar en ambitieus juridisch instrument is, dat bovendien niet buitensporig prescriptief is. Het is een instrument dat de strijd tegen de klimaatverandering krachtiger en doeltreffender kan maken.

Bodems hebben ook een zeer belangrijke functie als opslagplaats van grondstoffen en koolstof, nog los van de voorstellen voor CO₂-opslag die momenteel worden besproken of de gevolgen die wellicht aangegeven zullen worden in de wetgeving over waterschaarste.

Dit voorstel voor een richtlijn is sinds november 2007 in de Raad geblokkeerd. Dit is onaanvaardbaar. Bijna een jaar is verstreken sinds deze vergadering met zijn advies is gekomen en daarom ben ik van mening dat alles in het werk moet worden gesteld om deze situatie te veranderen.

Op deze manier zouden de lidstaten beschikken over een specifieke regelgeving ter bescherming van de bodem, niet alleen om het milieu te beschermen, maar ook om de klimaatverandering en de ontbossing en woestijnvorming die optreden tegen te gaan. Het zou ook nieuwe gebieden voor onderzoek, innovatie en de toepassing van technologieën creëren, banen scheppen en sociale kansen bieden, en vooral bijdragen aan de kwaliteit van leven van de Europese burgers.

Ik wil tot slot het voorzitterschap van de Raad aanmoedigen om zich ervoor te blijven inzetten dat deze essentiële richtlijn wordt aangenomen. Wees niet ontmoedigd, mevrouw Kosciusko-Morizet. We weten allemaal dat er sprake is van bemoedigende veranderingen in de standpunten binnen de Raad, maar u dient te weten dat we niet zullen toestaan dat deze richtlijn inhoudsloos wordt.

Mevrouw Kosciusko-Morizet, uw voorzitter geeft vaak blijk van grote moed en grote ambitie ten aanzien van bepaalde vraagstukken en uitdagingen die belangrijk zijn: bodembescherming moet daar ook toe behoren.

Jan Mulder, *namens de ALDE-Fractie*. – (NL) Voorzitter, een van de punten die werd genoemd in de toespraak van de voorzitter van de Raad over dit onderwerp, was dat het een zeer gevoelig dossier is. Ik ben het daar helemaal mee eens. Sterker nog, ik ben, geloof ik, tot nu toe de eerste spreker die duidelijk kan stellen dat ik de noodzaak van een dergelijke richtlijn niet inzie. Ik zie niet in waarom Europa nog een extra richtlijn zou moeten hebben. Waarom denk ik dat?

In de eerste plaats hebben we op het gebied van de bodem al een heleboel richtlijnen die de gezondheid en het milieu van de bodem beïnvloeden. Denk aan de waterrichtlijn, de grondwaterrichtlijn, de nitratenrichtlijn, de 18 richtlijnen die te maken hebben met *cross compliance*. Allemaal beïnvloeden ze de bodemgezondheid. In Europa - en dat is in Frankrijk en overal het geval - zuchten wij onder te veel administratieve regelgeving. Een gemiddelde boer heeft meer tijd nodig om formuleren in te vullen over allerlei dingen dan gewoon zijn boerenwerk te doen. Mocht er nog een andere richtlijn bovenop komen, dan is dat te veel van het goede.

We moeten eerst afwachten wat het resultaat is tot nu toe van de huidige richtlijnen, of deze niet voldoende zijn, en of zij niet voldoende bijdragen tot een gezondmaking van de bodem. De grondwaterrichtlijn zal pas in werking treden in 2009, en het is daaraan voorafgaand volkomen overbodig om een nieuwe richtlijn in te voeren. De Commissie heeft een voorstel gedaan en heeft berekend wat de voordelen zouden zijn. Wat ik in die hele berekening heb gemist, is wat het kost aan administratieve lasten voor de belanghebbenden om het allemaal uit te voeren. Nogmaals, te veel tijd gaat verloren aan administratieve verrichtingen, aan het invullen van formulieren, aan vergaderingen en ik weet niet allemaal wat.

Wat zou er wél kunnen gebeuren op dit moment? De Commissie kan een heel belangrijke rol spelen in het uitwisselen van ervaringen. Er zijn bepaalde landen die al heel ver zijn met het gezond maken van de bodem en er zijn andere landen waar dat niet het geval is. De landen die het tot nu toe gedaan hebben, hebben het gedaan zonder enige hulp uit Europa. Waarom die goede voorbeelden niet gebruiken voor de landen die op het ogenblik nog een probleem hebben?

Nogmaals, ik denk dat wij te veel administratieve lasten hebben op dit ogenblik en dat Europa en de Europese Unie in het algemeen zich bepaald niet populairder maken bij de burgers door de ene regeling op de andere te stapelen en te zeggen: u zoekt het maar uit. Nee, laten we het zo veel mogelijk beperken en een voorbeeld nemen aan de resultaten in de lidstaten die als voorbeeld zouden kunnen dienen voor de andere landen.

Janusz Wojciechowski, *namens de UEN-Fractie*. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, graag wil ik de heer Ouzký bedanken voor de vraag die hij heeft gesteld, omdat ook ik bezorgd ben over de tijd die het kost om ons wetgevende werk betreffende bodembescherming te voltooien. De voedselcrisis laat zich steeds meer voelen en de wereldbevolking groeit, terwijl steeds minder grond wordt gebruikt voor landbouw en de mogelijkheden voor intensivering van de landbouwproductie uitgeput raken. Gezien deze stand van zaken is verstandige bodembescherming zeer nodig.

De allerbeste manier om de bodem te beschermen is door middel van gezonde landbouw en gezonde boerenbedrijven. Grond die niet voor agrarische doeleinden wordt gebruikt gaat snel achteruit. We weten allemaal dat een aanzienlijke hoeveelheid landbouwgrond niet wordt bebouwd en achteruit gaat. Dit dient te veranderen. Het landbouwbeleid van de Europese Unie moet ervoor zorgen dat het rendabel is landbouwgrond te bebouwen en wetgeving dient het bebouwen van land te stimuleren. Deze gedachten wil ik graag met u delen in de loop van dit debat.

Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, *namens de Verts/ALE-Fractie*. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, de vertegenwoordiger van de Raad heeft gezegd dat er aanzienlijke meningsverschillen in de Raad zijn over deze kwestie. Dat geldt ook voor het Europees Parlement.

De achtergrond van deze controverse is: hoe moeten we een bodem beschouwen? Is het een bron van vruchtbaarheid die de planten voeding geeft en de basis van het leven vormt binnen een ecologisch gezond landbouwsysteem, met een hoge CO₂-binding? Of is het gewoon een substantie die als steun dient voor planten in een systeem van agro-industriële productie, waarbij olie-, chemische en genetische technologie

nodig is en die buitengewoon gevaarlijke klimaatgevolgen heeft? Dat zijn de twee bestaande opvattingen, ook in de Europese Unie. We hebben ook grond die aan de landbouwproductie is onttrokken.

De Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling heeft een advies uitgebracht dat tot een zekere controverse heeft geleid omdat de rapporteur die was benoemd tegen een richtlijn was. De meerderheid in de commissie heeft vervolgens een advies uitgebracht dat uitgaat van een verstandige aanpak van bodembeheer, en dit is overgenomen in het verslag. Vanuit agrarisch perspectief zou het zeer nuttig zijn als deze richtlijn zou worden aangenomen.

Ik kan de oppositie van de traditionele landbouwcentrales niet begrijpen, laat staan steunen. In mijn ogen gooien ze hun eigen glazen in, want de landbouw schiep in de loop van de geschiedenis onze cultuurlandschappen en is in staat om ze nu in stand te houden.

Ik kan het niet eens zijn met de opvatting dat dit tot te veel bureaucratie zou leiden. Mijnheer Mulder, u zei dat dit al het geval is in sommige landen, waaronder Duitsland. Wij willen geen buitensporige bureaucratie. Waarom zouden deze voorbeelden die u hebt aangehaald niet worden opgenomen in een kaderrichtlijn met een duidelijk subsidiariteitsbeginsel, waarbij rekening wordt gehouden met regionale, culturele, sociale en klimatologische omstandigheden, zodat besluiten over wat nodig is en wat niet aan de basis kunnen worden genomen?

Ilda Figueiredo, namens de GUE/NGL-Fractie. – (PT) Mijnheer de Voorzitter, we weten dat dit een zeer gevoelige kwestie is, omdat bescherming van de bodem, een schaarse en niet-hernieuwbare hulpbron, van vitaal belang is omdat de landbouw en de bescherming van de biodiversiteit ervan afhankelijk zijn en omdat het een basis vormt voor menselijke activiteiten, niet alleen voor steden en infrastructuur, maar ook voor de natuur en het landschap. Daarom is bescherming ervan van cruciaal belang voor het behoud van ons erfgoed en onze natuurlijke hulpbronnen, voor de kwaliteit van het oppervlaktewater en het grondwater en voor onze gezondheid en het menselijk leven.

Omdat het een zeer dynamisch systeem is dat vele functies vervult en hulpmiddelen verschaft die van vitaal belang zijn voor menselijke activiteiten en voor het voortbestaan van ecosystemen, is de bescherming van de bodem een absolute noodzaak voor zowel ons eigen leven als voor dat van toekomstige generaties. Dit betekent dat hier geen mededingingsregels dienen te gelden. Van de bodem wordt echter ook veel misbruik gemaakt, met grond wordt gespeculeerd, de bodem wordt aangetast en verontreinigd, ook in grensgebieden, wat betekent dat er een betere samenwerking tussen de lidstaten moet komen en gemeenschappelijke doelstellingen moeten worden vastgesteld in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel en met de sociale functie van de grond.

Er zijn verschillende communautaire beleidsmaatregelen die gevolgen hebben voor de bodem en die de bescherming ervan in gevaar kunnen brengen. Daarom moeten we verder onderzoek doen naar de risico's en de verschillende perspectieven om de juiste maatregelen te kunnen nemen die de bodem kunnen beschermen. Een zeer belangrijke bijdrage zou zijn een verandering van het gemeenschappelijke landbouwbeleid ten gunste van meer steun aan agrarische familiebedrijven en kleine en middelgrote boerenbedrijven.

In deze context is het belangrijk dat we het standpunt van de Raad weten en tevens de ontwikkeling ervan volgen.

Françoise Grossetête (PPE-DE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, mijn eerste reactie op de discussie over dit voorstel voor een kaderrichtlijn was dat ik me afvroeg of we een dergelijke tekst echt nodig hebben en of een dergelijke oplossing echt de juiste is. We hebben al een reeks regels voor bodembescherming, afval, pesticiden, de bescherming van het natuurlijk milieu, grondwater, enzovoort. Bovendien beseft ik, in het kader van “betere regelgeving” waar we in het Parlement al enige tijd mee bezig zijn, dat het belangrijk is dat we niet de indruk wekken dat we weer zomaar van alles door de molen van de Commissie heen jagen en de ene verordening op de andere stapelen. Ik denk hierbij ook aan onze lokale vertegenwoordigers en onze burgemeesters die met deze kaderrichtlijn nog meer op hun bord krijgen.

Er is echter ook nog een andere werkelijkheid. De realiteit is dat het bij de mensen praktijk is geweest om de bodem zonder enig respect te behandelen en men systematisch zijn toevlucht heeft genomen tot intensieve productiemethoden die de bodem hebben verarmd en tot stedelijke praktijken die tot een sterke achteruitgang hebben geleid. Ik denk dat mevrouw Gutiérrez, wier werk ik opmerkelijk acht, ons zeer aanvaardbare voorstellen heeft voorgelegd in een poging de verschillende partijen dichter bij elkaar te brengen – want we zien inderdaad net als in de Raad ook in het Parlement aanzienlijke oppositie hiertegen – en dat ze door te

luisteren naar het Parlement er uiteindelijk in is geslaagd met voorstellen te komen die op een zo groot mogelijke consensus lijken te kunnen rekenen. Ze is gekomen met een evenwichtig geheel van standpunten die het subsidiariteitsbeginsel in acht nemen, met name ten aanzien van de keuze van de methoden die de lidstaten verplicht zijn te volgen bij het in de praktijk brengen van de bodemregelgeving. Ze heeft elke verzwaring van de administratieve last vermeden door ons aan te sporen de fouten uit het verleden te herstellen door middel van onze agrarische, industriële en stedelijke praktijken die tot nu toe geen rekening hebben gehouden met de bodem.

Ik richt me nu tot de Raad: wanneer het voorzitterschap van de Raad ons zegt dat we geen haast hoeven te maken, betekent dit dat ze voorlopig niets gaan doen met het dossier. Ze gaan er voorlopig niets mee doen terwijl het juist nodig is, gezien de verschillen tussen de lidstaten, om standpunten in te nemen, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, die duidelijk gericht zijn op het behoud en de bescherming van de bodem.

Edite Estrela (PSE). – (PT) Mijnheer de Voorzitter, zoals de minister al zei is dit een gevoelige en zeer complexe kwestie, waarover het voor de 27 lidstaten niet gemakkelijk is om overeenstemming te bereiken of zelfs voor dit Parlement, zoals we hebben kunnen zien. Zoals mijn collega Inés Ayala zei, is de bodem een niet-hernieuwbare hulpbron, die zowel verbonden is met natuurrampen als met de landbouwproductie, en waarbij zulke gevoelige en veeleisende kwesties als bodemgebruik, ontwikkeling en natuurbehoud in het geding zijn.

Er spelen veel belangen mee en veel collega's vragen zich af of deze richtlijn noodzakelijk is. Andere zetten vraagtekens bij de flexibiliteit ervan. Een zeer rigide wettelijk kader is niet altijd de beste manier om doelstellingen te verwezenlijken, gezien de verschillende situaties. Naar mijn mening is deze richtlijn belangrijk en noodzakelijk om de balans in de ecosystemen te handhaven.

Neil Parish (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, mag ik tegen de fungerend voorzitter zeggen dat het heel aardig van haar is om de bal het speelveld op te laten rollen, maar mag ik voorstellen dat ze hem weer oppakt en terug in de doos stopt? Want naar mijn mening hebben we echt geen behoefte aan deze richtlijn. Ik denk dat de vorige Raad volkomen gelijk had toen ze zeiden dat ze hem niet wilden. Ik sluit me van harte aan bij de woorden van Jan Mulder dat we al de nitraatrichtlijn en de grondwaterrichtlijn hebben. Al deze maatregelen beginnen hun effect te hebben op de bodem en zorgen ervoor dat we onze bodems in de hele Europese Unie schoonmaken.

Ik ben het eens met Graefe zu Baringdorf dat de boeren inderdaad de bewakers van de bodem zijn en dat de bodem heel belangrijk is voor alles wat we verbouwen, maar hebben we eigenlijk behoefte aan een bodemrichtlijn? Het probleem met deze bodemrichtlijn is dat hij over veel te veel kwesties gaat. We willen industriële terreinen en industriële vervuiling aanpakken, we praten over stedelijke ontwikkeling en vervolgens over landbouwgrond en landbouwbodems.

Het is gewoon onzin om in dit stadium daadwerkelijk met dergelijke wetgeving te komen. Ik denk dat een van de problemen die we hier in de Europese Unie hebben – en ik denk dat we dit met de allerbeste bedoelingen doen – is dat als we iets moeten doen, we meteen wetgeving uitvaardigen. Ik denk dat dit niet juist is. Ik denk dat we even moeten pauzeren en nadenken. Ik denk dat de Raad gelijk had. Naar mijn mening is het niet het moment om hier opnieuw over te beginnen. Ik zou willen voorstellen dat een nieuwe Commissie en een nieuwe Raad zich hier tijdens de volgende parlementaire zitting opnieuw over buigen. Zij kunnen opnieuw naar de situatie kijken.

Ik zou de lidstaten die niet over de middelen beschikken om het gebruik van industriële terreinen en de vervuiling door de industrie te controleren willen aanmoedigen hier op nationaal niveau voor te zorgen. Laten we ons daar vanuit Europa niet mee bemoeien, want ik geloof niet dat dit nodig is. Ik denk dat we ervoor willen zorgen dat er minder bureaucratie komt dan we nu hebben. Werkelijk het allerlaatste wat de mensen willen is nog meer bureaucratie. Daarom zou ik tegen de fungerend voorzitter willen zeggen: breng de bal alstublieft niet aan het rollen, haal hem weer weg.

Glenis Willmott (PSE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik collega's en het Franse voorzitterschap eraan herinneren dat tijdens de eerste lezing van het Parlement op 14 november 2007 een aanzienlijk aantal leden, 295 om precies te zijn, tegen deze richtlijn stemden.

Het lijkt geen twijfel dat er grote bezorgdheid bestaat over de kosten van de voorgestelde richtlijn, vooral ten aanzien van de paragrafen over verontreinigde grond en nationale inventarissen.

Subsidiariteit speelt hier een centrale rol, gezien het feit dat de bodem beperkte grensoverschrijdende effecten kent, in tegenstelling tot lucht en water, die uiteraard beweeglijk zijn. De voorgestelde richtlijn zou te veel lidstaten die al effectieve binnenlandse maatregelen hebben genomen dwingen deze ongedaan te maken, omdat ze onverenigbaar zouden zijn met de richtlijn.

Het punt is niet dat we helemaal geen behoefte hebben aan EU-actie ter bescherming van de bodem – en wat dat betreft bevat de thematische strategie veel goede suggesties – maar dat elke nieuwe EU-strategie ten aanzien van bodembescherming aan het bestaande nationale beleid van de lidstaten een meerwaarde moet geven en dit dient aan te vullen, en niet te vervangen.

Hartmut Nassauer (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, bodembescherming is uiterst belangrijk voor een gezond landbouwmilieu voor toekomstige generaties. Ik wil alles wat daarover tot dusver in dit verband is gezegd onderstrepen. Echter, geen van deze argumenten toont aan dat bodembescherming een Europese taak moet zijn. Niet elk probleem in Europa is noodzakelijk een probleem voor Europa. De bodem is een lokaal, een plaatselijk medium. Als regel heeft bodemverontreiniging geen grensoverschrijdende effecten, dus is er geen enkele reden waarom bodembescherming een taak voor de Europese Unie zou zijn of zelfs een Europese meerwaarde zou toevoegen. Veel Europese landen hebben al goed functionerende bodembeschermingsregelingen, en er is geen enkele reden om de landen die daarover niet beschikken een Europese verordening op te leggen. Of denkt u, commissaris, nou echt dat overal waar lidstaten binnen hun eigen sfeer van bevoegdheden geen actie ondernemen, de Commissie dit moet doen? Dat zou absurd zijn.

Om redenen van subsidiariteit is bodembescherming een taak voor de lidstaten, en ze zijn heel goed in staat zich hiervan te kwijten. Daarom heeft de Raad – waaronder uw eigen land, mevrouw de staatssecretaris – dit initiatief voorlopig stopgezet. Ik hoop van harte dat de Franse Republiek bij dit standpunt zal blijven. Ik twijfel er niet aan dat het nuttig zou kunnen zijn een Europese strategie voor bodembescherming op te stellen, en ik zou er ook geen enkel probleem mee hebben als Europa een financiële bijdrage zou leveren overal waar het nog ontbreekt aan een optimale bodembescherming. Ik ben er echter fel tegen gekant dat ieder van ons een door de Gemeenschap gefinancierde, geharmoniseerde bodembeschermingswetgeving wordt opgelegd, simpelweg omdat sommige landen geen bodembeschermingswetgeving hebben. Dat is niet waar Europa over dient te gaan. Het zou bijdragen aan het soort volledig overbodige bureaucratie waar burgers voor op de vlucht slaan. En dat uiten ze bij verkiezingen en referenda. En dat moet worden gestopt.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). - (HU) Hoezeer ook de heer Graefe zu Baringdorf gelijk heeft als hij zegt dat de boeren de bodem beschermen, toch is er in de afgelopen decennia een zeer aanzienlijke bodemvervuiling opgetreden als gevolg van intensieve landbouw en grootschalig gebruik van meststoffen en chemicaliën. Voorheen gold dit zowel voor de oude als de nieuwe lidstaten. De afgelopen twintig jaar hebben de nieuwe lidstaten nog niet echt het geld gehad voor kunstmest of chemicaliën en daarom wordt er bijvoorbeeld in Hongarije vier keer zo weinig kunstmest per hectare gebruikt als in Nederland. De echte oplossing van het probleem ligt dus bij de landbouw, namelijk dat we in de toekomst methodes dienen te gebruiken die de biosfeer en de bodem beschermen en deze druk op de bodem verminderen, dus zijn er geheel nieuwe methoden en nieuwe benaderingen nodig om de bodem te beschermen, omdat dit in het belang is van alle Europese boeren. Een groot aantal zaken in het huidige systeem zijn niet goed doordacht, zo worden er bijvoorbeeld geen gewassen geplant na de oogst en gaat er energie verloren. Composteerbare gewassen zouden kunnen worden geplant en daardoor zouden er bijvoorbeeld minder meststoffen hoeven te worden gebruikt. Dank voor uw aandacht.

Ioannis Gklavakis (PPE-DE). – (EL) Mevrouw de Voorzitter, commissaris, fungerend voorzitter van de Raad, we zijn het hier allemaal over eens, en we willen allemaal de bodem beschermen. Het is het land dat de bevolking voedt, en we willen dat het ons voedsel blijft geven, bovenal gezond voedsel. Het land, daar zijn we het allemaal over eens, is ons leefmilieu, en we willen dat beschermen, maar ik ben echt bang dat we bezig zijn het te vernietigen.

De bodembeschermingsrichtlijn maakt een duidelijk onderscheid tussen vervuiling door de landbouw en vervuiling door de industrie. Wat betreft vervuiling door de landbouw zien we dat er veel wordt ondernomen in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en in het kader van de “gezondheidscheck” en onlangs was er het verslag over een aanzienlijke terugdringing van het gebruik van landbouwchemicaliën. Al deze inspanningen worden gedaan op het gebied van de landbouw.

Echter, de grote zorg is wat er wordt gedaan aan de industriële vervuiling. Wij van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling zijn bezorgd over de gevolgen van de toenemende bodemverontreiniging voor onze landbouwproductie en het milieu.

Deze vervuiling blijkt uit de kwaliteit van de bodem en het water, en het is daarom raadzaam indicatoren en beoordelingsdrempels vast te leggen voordat de situatie onomkeerbaar is geworden. Daarom wil ik er vooral op aandringen dat we met grote regelmaat kijken hoe het met de luchtvervuiling is gesteld – we plegen dit al grondig te doen – en we ook toezien op de bodemverontreiniging. We dienen dit met name in sterk geïndustrialiseerde gebieden te doen.

Ik ben optimistisch dat het Franse voorzitterschap rekening zal houden met de standpunten van de lidstaten en een wederzijds aanvaardbare oplossing voor deze kwestie zal vinden.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, een jaar is verstreken sinds we ons standpunt in eerste lezing hebben ingenomen over de richtlijn inzake bodembescherming. Toch is de Raad er tot dusver niet in geslaagd tot overeenstemming te komen. Een minderheid van lidstaten blokkeert de zaak nog steeds. Er is nu hoop dat we onder het Franse voorzitterschap tot een compromis kunnen komen. Dat die hoop er is bleek uit wat de vertegenwoordiger van Frankrijk zei.

We hebben veel kritiek op het project gehoord, dat het zou leiden tot meer bureaucratie of bestaande nationale en communautaire wetgeving zou dupliceren. Naar mijn mening is het tegenovergestelde het geval. Een dergelijke richtlijn is nodig, want het zal leiden tot uniforme wetgeving op dit gebied en zal alle inspanningen die worden gedaan ter bescherming van de bodem op EU-niveau bijeenbrengen. Naast lokale en regionale inspanningen zijn acties op EU-niveau vereist als we een halt willen toeroepen aan de aantasting van de bodem. De bodem is voor ons allen een kostbaar bezit. Daarom moeten er gemeenschappelijke beginselen en doelstellingen worden vastgesteld, en moeten de maatregelen die nodig zijn worden genomen. Het is voor alle burgers van de Unie van belang dat ze zich bewust worden van de belangrijke rol van de bodem in het ecosysteem en ook in ons dagelijks leven en in de economie.

Helaas bevinden zich op het grondgebied van veel lidstaten nog steeds gevaarlijke stoffen. Ik verwijs naar stortplaatsen en chemische wapens die zijn achtergelaten door het Sovjetleger dat daar vroeger aanwezig was. Sommige landen kunnen deze problemen niet zelf oplossen. De juiste aanmoediging van en steun voor lidstaten om dergelijke landen te helpen met de verwijdering van dergelijk materiaal is daarom nodig. Er is dringend behoefte aan relevante bepalingen die het mogelijk maken aangetast land weer in gebruik te nemen, de bodemaantasting beperken en ervoor zorgen dat de bodem op een duurzame manier wordt geëxploiteerd. Dit alles zou zeker een stap in de goede richting zijn wat betreft de bescherming van het natuurlijk milieu en wat betreft het behoud van de bodem die zo'n waardevolle natuurlijke hulpbron is. In dit opzicht zou de richtlijn zeer nuttig voor ons kunnen blijken. Het wetgevende werk moet dus worden voortgezet. Bovendien moeten onafhankelijke deskundigen worden geraadpleegd en dienen we rekening te houden met hun oordeel.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik sprak vanmorgen een boerin, helaas een boerin die zit te kijken naar doorweekte velden want zeker in Ierland en in andere delen van Noord-Europa hebben we te maken met een heel slechte oogst. Ik denk dat we dit vanmorgen in gedachten moeten houden. Deze jonge boerin – en ze heeft een opleiding genoten – heeft de bodemrichtlijn gelezen en is echt heel bezorgd dat iemand als zij, die de grond minimaal bewerkt en doet wat goed is voor de bodem, door deze richtlijn gestraft zal worden, vooral als de weersomstandigheden tegen zitten. Ze weet waar ze over praat. Ik denk dat we geen richtlijn nodig hebben voor goede bodems: we moeten de lidstaten hun verantwoordelijkheid laten nemen en bovenal hebben we goede landbouwadviezen nodig, ondersteund door goed nationaal onderzoek naar wat het beste is voor de bodem.

Ik denk dat een van de grote problemen waar we voor staan, en dat geldt zeker voor Ierland, de zeer slechte planning is, die heeft geleid tot enorme problemen ten gevolge van overstromingen en andere bijkomende problemen. Laten we dit aan de lidstaten overlaten. Laten we hen leiding geven, maar niet nog een richtlijn toevoegen aan de 18 waar de boeren al aan moeten voldoen.

James Nicholson (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik zou de Commissie en de Raad willen zeggen alle tijd te nemen die ze nodig hebben voor deze richtlijn. Wat mij betreft kunnen ze hem wel in de prullenbak gooien. Volgens mij is er geen noodzaak voor deze richtlijn en is er ook geen behoefte aan.

De boeren lijden op dit moment al genoeg onder de administratieve rompslomp en de bureaucratie die ze allemaal uit Brussel zien komen. Dit kan echt de druppel zijn die de emmer doet overlopen.

Het is waar dat de bodem zeer belangrijk is en beschermd moet worden, maar ik moet de boer nog ontmoeten die de bodem van zijn land niet beschermt – hun toekomst hangt ervan af. De behoeften in de verschillende delen van Europa zijn zeer verschillend. De steun die voor de bodem nodig is verschilt van noord tot zuid, van oost tot west.

Dit is een gevoelige kwestie. Stop ermee en begraaf deze richtlijn. Zoals de heer Mulder zei hebben we al voldoende richtlijnen. De bedoeling is misschien goed, maar we hebben geen behoefte aan deze goede bedoeling.

Reinhard Rack (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, dames en heren, de Europese Unie moet handelen binnen het kader van haar bevoegdheden op die gebieden waar ze met haar eigen regels daadwerkelijk kan zorgen voor Europese meerwaarde. In dit specifieke geval is er volgens mij geen sprake van enige meerwaarde. Wat ik wel zie is dat bepaalde landen hun verantwoordelijkheid in eigen land niet serieus nemen of dat in ieder geval tot nu toe niet hebben gedaan, of simpelweg van mening zijn dat ze op deze manier geld van Europa kunnen krijgen. Ik zie geen enkele meerwaarde, alleen maar extra kosten en meer administratieve rompslomp, vooral voor de landen die aan hun verplichtingen in eigen land hebben voldaan en verstandige bodembeschermingsmaatregelen hebben genomen.

Jim Allister (NI). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, bodembescherming is natuurlijk nodig, maar wat niet nodig is, is weer een EU-richtlijn. Zoals de heer Mulder al zei, hebben we al een overvloed aan richtlijnen en massa's regels betreffende randvoorwaarden. Dit is een aangelegenheid van de lidstaten zelf. Welk land zal zijn bodem laten wegeroderen en laten aantasten? Ja, welke boer heeft Brussel nodig om hem te vertellen dat hij zijn bezit niet moet laten aantasten? Dat is belachelijk. Meer bemoeizucht uit Brussel zal alleen maar bijdragen aan de nu al onaantvaardbare administratieve last voor de boeren, die steeds minder tijd voor hun land hebben omdat ze die domme formulieren moeten invullen. Het Parlement en de Commissie moeten nu eens breken met hun aloude gewoonte en hiermee ophouden.

Robert Sturdy (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben het helemaal eens met wat mijn collega's in de "catch the eye"-procedure naar voren hebben gebracht.

Laat de Commissie maar eens op mijn boerderij komen kijken waar al 3000 jaar, al ver voor de geboorte van Christus, het land wordt bewerkt, en waar dit ook nu nog gebeurt. De kwaliteit van de bodem is uitstekend. Dit jaar produceren we maar liefst vierenhalf ton tarwe per acre, dat wil zeggen meer dan tien ton tarwe per hectare, mits we het natuurlijk kunnen maaidorsen.

Wij zorgen voor de grond en beheren die. Laat dit over aan de mensen die er verstand van hebben. Houd op met nog meer administratieve rompslomp vanuit Brussel, want dat levert iedereen hier alleen maar een slechte naam op, terwijl we ook goede dingen doen. Blijf die goede dingen doen, maar laat dit over aan de lidstaten.

Nathalie Kosciusko-Morizet, fungerend voorzitter van de Raad. - (FR) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, dames en heren, allereerst wil ik zeggen dat ik op dit punt geen enkele onzekerheid meer wil. Het voorzitterschap wil zich zeer inzetten voor deze richtlijn en is overtuigd van de noodzaak van een dergelijke richtlijn over dit onderwerp. Ik wil ook herhalen dat dit steeds het standpunt is geweest en niet alleen van het huidige voorzitterschap, en ik wil stelling nemen tegen een aantal insinuaties die in dit verband zijn gedaan. In december 2007, toen het eerste debat in de Raad plaatsvond, waren een aantal lidstaten – en daar klinkt iets van door in het debat van vandaag – formeel gekant tegen het principe van een richtlijn. Andere lidstaten waren al bezig met de ontwikkeling van nationaal beleid op dit gebied en waren van mening dat een richtlijn weliswaar een goed idee was maar dat het ingediende voorstel niet voldoende het subsidiariteitsbeginsel respecteerde en niet voldoende rekening hield met de reeds gedane inspanningen, waaronder een aantal zaken van zeer technische aard. Frankrijk behoorde destijds tot deze groep landen. Ook nu, terwijl we het voorzitterschap bekleden en, nogmaals, ook nu weer trouw blijven aan dit standpunt, zijn we zeer gemotiveerd en erop gespitst overeenstemming te bereiken over een richtlijn inzake bodembescherming. Niettemin hebben we vandaag allemaal kunnen zien dat er scherpe meningsverschillen zijn en dat deze een vrij getrouwe weergave zijn van wat er binnen de Europese Raad is gebeurd. Wij streven naar een akkoord dat misschien, naar we hopen, tijdens het huidige Franse voorzitterschap kan worden bereikt. Maar zoals we allemaal kunnen zien, zal dit verre van eenvoudig zijn.

Stavros Dimas, lid van de Commissie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, dank u voor de gelegenheid een bijdrage te kunnen leveren aan dit debat naar aanleiding van de mondelinge vraag van het Parlement aan de Raad. Ik kan u verzekeren dat de Commissie zich wil blijven inzetten voor het bereiken van een akkoord over de richtlijn inzake bodembescherming, en haar uiterste best zal doen om dat doel te bereiken.

De Commissie heeft haar voorstel gedaan op basis van resoluties van het Parlement en de Raad die opriepen tot een alomvattende EU-benadering van bodembescherming. Ik herinner me heel goed, mijnheer Nassauer, dat ik eind voorjaar 2006 een brief kreeg van de Duitse regering waarin de meeste – zo niet alle – Duitse deelstaten pleitten voor een bodemrichtlijn. Wij zijn verheugd over de krachtige steun van het Parlement

voor een bodemrichtlijn, zij het dat het wijzigingen in het voorstel van de Commissie wil aanbrengen. Ik hoop dat we in voldoende mate recht kunnen doen aan de complexiteit ervan, zoals aangegeven door mevrouw Gutiérrez-Cortines.

Wij betreuren het dat de Raad in december niet in staat was een politiek akkoord te bereiken, ondanks het enorme werk dat het Portugese voorzitterschap heeft verricht, en ondanks de steun van 22 lidstaten en de flexibele opstelling van de Commissie. Ik wil benadrukken dat zolang deze politieke impasse voortduurt, de aantasting van de bodem blijft doorgaan, zoals zeer duidelijk is gemaakt door wetenschappers, bijvoorbeeld tijdens een onlangs door de Commissie georganiseerde conferentie op hoog niveau over de bodem en klimaatverandering.

Daarom ben ik blij dat Frankrijk zich wil inzetten voor het opnieuw opstarten van het werk, en wil ik graag constructief samenwerken met Frankrijk en de andere lidstaten om ervoor te zorgen dat we zo snel mogelijk een politiek akkoord in de Raad bereiken dat zorgt voor een hoog niveau van bodembescherming.

Wel moet de Commissie ervoor zorgen dat de uiteindelijke tekst kan worden uitgevoerd en dat deze een meerwaarde heeft ten opzichte van het huidige niveau van bodembescherming. Ik verzeker u dat ik me daarvoor zal blijven inzetten.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

VOORZITTER: HANS-GERT PÖTTERING

Voorzitter

6. Rectificatie (artikel 204 bis van het Reglement): zie notulen

*

* *

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, een punt van orde, gisteren, voorafgaand aan de stemming over de ontwerp-resolutie over Georgië, heeft onze collega de heer Schulz – officieel, voor het oog van heel Europa – president Saakasjvili ervan beschuldigd het hele conflict te hebben uitgelokt. Dit is Russische propaganda, vergelijkbaar met die volgens welke de Poolse soldaten in Katyn door de Duitsers zouden zijn vermoord, zoals vijftig jaar lang is volgehouden.

Ik denk dat de heer Schulz en de hele fractie nog veel moeten leren over Russische methoden, Russische intriges en Russische propaganda.

(Langdurig applaus van rechts)

De Voorzitter. – Dames en heren, we hebben vandaag een lange stemming voor de boeg. Aangezien de heer Schulz zich aangesproken voelt door wat de heer Zaleski zei, zal hij het woord krijgen, maar daarna willen we overgaan tot de stemming. We hebben gisteren het debat over Georgië gehouden en we hebben een resolutie opgesteld, dus we hoeven vandaag niet alles te herhalen. We willen doorgaan met de stemming, maar omdat de opmerking de heer Schulz betrof, heeft hij het woord.

Martin Schulz (PSE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, de heer Zaleski heeft misschien niet goed geluisterd naar wat ik gisteren heb gezegd. Ik heb niet een land beschuldigd. Het is niet mijn bedoeling om de schuld bij een bepaald land te leggen. Met betrekking tot de misdaden tegen de menselijkheid die door de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog zijn begaan, heb ik meer dan eens mijn schaamte geuit over mijn volk uit naam waarvan deze misdaden werden gepleegd.

Dat wil ik hier en nu herhalen. Ik behoor tot die Duitsers die ervoor willen zorgen dat dit nooit meer gebeurt. Wel is één ding waar: elke verantwoordelijke politicus, iedere man of vrouw die een regering leidt en op het grondgebied van zijn eigen land problemen wil oplossen door middel van wapengeweld, plaatst zichzelf buiten het internationale recht. Dat geldt ook voor de heer Saakasjvili.

(Applaus)

De Voorzitter. – Dames en heren, dit is een onderwerp dat ons allemaal sterk raakt. Ik wil niet de toespraak die ik voor de Europese Raad heb gehouden beschrijven als een geslaagde poging om alle verschillende

standpunten te combineren, maar ik zou u willen adviseren die toespraak te lezen en ik denk dat de meeste mensen hier in het Huis hun standpunt daarin weergegeven zullen vinden.

Jörg Leichtfried (PSE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, misschien is het me ontgaan, maar ik zou nu graag eindelijk officieel – met andere woorden van u – willen horen wat er waar is van de vele geruchten over wat er de komende weken staat te gebeuren met Straatsburg.

De Voorzitter. – Ik wil daarover aan het einde van de vergadering een verklaring afleggen, omdat ik wil vermijden dat we daarover nu een debat houden.

(Applaus)

Kunnen we ons erin vinden dat ik aan het einde een verklaring zal afleggen over wat is besloten, zodat we nu echt verder kunnen gaan met de stemming? Overigens zult u over deze kwestie ook een mededeling ontvangen. U kunt deze vinden in de e-mails die u gestuurd zullen worden. Maar ik zal hierover aan het einde een verklaring afleggen, en dan bent u immers ook allemaal nog hier.

7. Stemmingen

De Voorzitter. - We gaan nu over tot de stemming.

(Voor uitslagen en nadere bijzonderheden betreffende de stemming: zie notulen)

7.1. Gedragscode voor geautomatiseerde boekingsystemen (A6-0248/2008, Timothy Kirkhope) (stemming)

– *Vóór de stemming:*

Jeanine Hennis-Plasschaert, namens de ALDE-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik voer namens de ALDE-Fractie het woord over het Kirkhope-verslag. Overeenkomstig artikel 168 wil de ALDE-Fractie graag verzoeken om terugverwijzing naar de commissie. Wel wil ik duidelijk stellen dat er geen enkele intentie is om aan het compromispakket met de Raad als zodanig te morrelen, maar mijn fractie is van mening dat er een uitgebreider debat over de definitie van een moedermaatschappij dient plaats te vinden.

De Commissie werkt aan een formele mededeling, waar we zeer blij mee zijn. Dat geeft ons echter niet de honderd procent duidelijkheid die we op dit moment nodig hebben. Er dient hierover een goed debat gevoerd te kunnen worden, evenals fatsoenlijk overleg met onze juridische diensten. Er is geen reden tot haast en om deze kwestie juist op dit moment in stemming te brengen.

Brian Simpson (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ook ik ben voor de motie van de ALDE-Fractie om dit terug te verwijzen naar de commissie. In al mijn jaren in dit Parlement kan ik me, op het gebied van vervoer, geen verslag herinneren dat tot zoveel verwarring en onzekerheid heeft geleid als dit. Wij vaardigen hier wetgeving uit en dat vraagt om verantwoordelijk handelen met volledige kennis van en inzicht in de tekst waarover de geachte afgevaardigden gevraagd zullen worden te stemmen. Toch zijn veel leden onzeker. Veel leden hebben grote moeite dit complexe stuk wetgeving te doorgronden en te begrijpen, dat nog ingewikkelder is geworden door de interventie van de Raad.

Er is grote onzekerheid, groot onbehagen onder velen in deze vergaderzaal, daarom denk ik dat we in de Commissie vervoer de implicaties van deze voorstellen opnieuw en zorgvuldiger moeten beoordelen, evalueren en onderzoeken. Het gaat erom dat we dit goed doen, niet dat we het snel doen. Op deze manier zullen we geen problemen veroorzaken, op verantwoorde wijze handelen als wetgever en het recht van het Parlement verdedigen om zijn eigen tempo aan te houden, en niet een tempo dat wordt gedictéerd door industriële lobbyisten en de Raad van Ministers.

Georg Jarzembowski (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wat de heer Simpson zojuist heeft gezegd is eigenlijk nogal raar; hij zet in feite de hele zaak op zijn kop. Er zijn bepaalde industrieën die wetgeving proberen tegen te houden vanwege de belangen van hun bedrijven. Ik kan u slechts zeggen: we willen met deze gedragscode de rechten van de consument verbeteren. We moeten de rechten van de consument versterken, zodat we eerlijke aanbiedingen krijgen van de geautomatiseerde systemen.

Wij verwerpen met kracht deze vertragingstactiek van de zijde van de socialisten, die proberen het compromis met de Franse regering kapot te maken en zo tijdens deze zittingsperiode het geheel schipbreuk te laten lijden. Ik wil u dringend verzoeken om tegen terugverwijzing naar de commissie te stemmen.

Timothy Kirkhope, rapporteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik vraag u dringend om dit niet terug te verwijzen naar de commissie. Ik denk dat dit een onnodige en potentieel schadelijke vertragingstactiek is die tegen de belangen ingaat van de consumenten van Europa, die wij vertegenwoordigen. De overeenstemming in eerste lezing werd in juni met de Raad en de Commissie bereikt, na uitvoerige discussie en ondersteuning in mijn Commissie vervoer. Mijn schaduwrapporteurs waren volledig betrokken bij het gehele proces en stemden, wat mij betreft, met de uitkomst in.

Twee voorzitterschappen – het Sloveense en Franse – hebben in deze kwestie beide volledig met mij meegewerkt, en ik begrijp niet waarom er meer tijd nodig is om over deze essentiële maatregel te debatteren of deze nader te onderzoeken. De eerlijkste en meest democratische werkwijze is nu over te gaan tot stemming over het akkoord. Veel van de mensen die nu protesteren hebben niet de moeite genomen om naar het debat van gisteravond te komen, toen commissaris Mandelson op mijn verzoek het Parlement nog eens duidelijk de verzekering gaf dat vóór de inwerkingtreding van deze verordening een formele aankondiging zal worden gepubliceerd in het Publicatieblad, met een duidelijke interpretatie van de verordening vanuit de zienswijze van de Commissie en met zeer concrete en strikte criteria (met betrekking tot concurrentie) voor het doorvoeren van deze maatregelen, in het belang van de consumenten van Europa. Ik denk niet dat de consumenten deze protesten zullen begrijpen als we niet doorgaan met deze maatregel. Daarom vraag ik u – u allen – oprecht mij en het harde werk dat we allemaal in de verschillende fracties hebben verricht te steunen om deze kwestie zo snel mogelijk af te handelen.

(Het Parlement verwerpt de motie over terugverwijzing naar de commissie)

7.2. Toepasselijkheid op de Centraal-Aziatische landen van Besluit 2006/1016/EG van de Raad (A6-0317/2008, Esko Seppänen) (stemming)

7.3. Palestijnse gevangenen in Israëlische gevangnissen (stemming)

7.4. De evaluatie van sancties van de EU als deel van optreden en beleid van de EU op het gebied van de mensenrechten (A6-0309/2008, Hélène Flautre) (stemming)

– Vóór de stemming over amendement 10:

Hélène Flautre, rapporteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, het amendement is ingetrokken en hoeft niet in stemming te worden gebracht.

7.5. Millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling - Doelstelling 5: verbetering van de gezondheid van moeders (stemming)

– Na de stemming over paragraaf 6:

Ewa Tomaszewska (UEN). – (PL) Mijn stemapparaat werkte vijf keer niet tijdens de hoofdelijke stemming. Toen ik dit bemerkte, vroeg ik het woord, maar dit werd me niet gegeven. Dat was niet juist. Bovendien was er enige tijd geen vertaling in het Pools voorhanden en ook daar werd niets aan gedaan. Ik wil vragen om ons niet meer zo te behandelen.

De Voorzitter. – Mevrouw Tomaszewska, het spijt me zeer dat uw stem niet is meegeteld. Ik hoop dat dit niet weer gebeurt. Lever hier uw stem in, dan zal deze correct worden geregistreerd, zodat ook uw mening voor het nageslacht bewaard blijft.

7.6. Handel in diensten (A6-0283/2008, Syed Kamall) (stemming)

7.7. Europees havenbeleid (A6-0308/2008, Josu Ortuondo Larrea) (stemming)

7.8. Goederenvervoer in Europa (A6-0326/2008, Michael Cramer) (stemming)

7.9. Tussentijdse evaluatie van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid 2004-2010 (A6-0260/2008, Frédérique Ries) (stemming)

De Voorzitter. – Hiermee is de stemming beëindigd.

8. Mededeling van de Voorzitter

De Voorzitter. – Dames en heren, nu wil ik komen met de verklaring over Straatsburg. Het Bureau heeft zich gisteren over de kwestie gebogen. Er worden nog diverse reparaties uitgevoerd in Straatsburg. Het Bureau heeft gisteravond – ook op voorstel van de heer Fazakas – een eenstemmig besluit genomen dat we bekend willen maken nadat de conferentie van voorzitters op de hoogte is gesteld, wat al gebeurd is: derhalve zal de vergaderperiode van september II hier in Brussel plaatsvinden.

(Applaus)

Maar juicht u niet te vroeg! Er is vastgesteld dat ook in dit gebouw de regen op verschillende plekken lekkage veroorzaakt. Ook dat wordt onderzocht. We willen dat hier in Brussel dezelfde veiligheidsnormen gelden als in Straatsburg, en ik kan u verzekeren dat de veiligheid altijd voorop staat.

Zoals de zaken er op dit moment voor staan zal de laatste inspectie door de deskundigen op 22 september plaatsvinden. Dat laat voldoende tijd voor een besluit over de vergaderperiode van oktober. Ik wens u een veilig en aangenaam verblijf hier in Brussel, en omdat het nu lunchtijd is, ook smakelijk eten!

VOORZITTER: MARIO MAURO

Ondervoorzitter

9. Stemverklaringen

Mondelinge stemverklaringen

– Ontwerpresolutie: Palestijnse gevangenen in Israëlische gevangenissen (RC-B6-0343/2008)

Miroslav Mikolášik (PPE-DE). – (SK) Ik wil naar voren brengen dat de resolutie van het Europees Parlement over Israël en Palestina op een wat ongelukkig moment komt gezien de nieuwste ontwikkelingen, nu Israël vorige week nog eens 198 Palestijnse gevangenen heeft vrijgelaten. Uit dit gebaar blijkt Israëls bereidheid om mee te werken aan de opbouw van wederzijds vertrouwen in het vredesproces, ondanks ernstige kritiek van de Israëlische bevolking.

Dit blijkt ook uit de recente uitwisseling van gevangenen aan de Libanese grens. Het is ongetwijfeld heel triest dat in Israëlische gevangenissen ook Palestijnse jongeren zitten. De belangrijkste reden daarvan is echter het feit dat terroristische organisaties misbruik van ze maken en hen aanzetten tot haat en een vastberadenheid om te doden. In de afgelopen acht jaar was maar liefst zestien procent van hen die zelfmoordaanslagen pleegden of dit van plan waren minderjarig, en er is een duidelijke neerwaartse trend in de leeftijd. De opvoeding van en het onderwijs aan kinderen zijn belangrijke factoren die van grote invloed kunnen zijn op hoe de coëxistentie tussen Israëliërs en Palestijnen zich in de toekomst zal ontwikkelen.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Voorzitter, met deze resolutie laat het Parlement eens te meer zien dat het zich in dat zeer complexe Midden-Oostenconflict niet neutraal opstelt, geen neutrale speler is. Integendeel, dit Parlement kiest altijd systematisch partij voor de Palestijnen en tegen de Israëliërs.

Het is voor dit Parlement blijkbaar niet genoeg dat elk jaar tientallen miljoenen euro's Europees belastinggeld verdwijnen in de bodemloze, corrupte en anti-westerse putten van de Palestijnse gebieden. Het is niet genoeg blijkbaar voor dit Parlement dat NGO's die openlijk – ik leg daar de nadruk op – openlijk terreurdaden goedkeuren en vergoelijken opnieuw met miljoenen Europees belastinggeld gesponsord worden. Nu vraagt dit Parlement ook letterlijk in een resolutie de vrijlating van veroordeelde terroristen. Deze houding zal dan wel politiek correct zijn. Ik denk dat ze ons nog eens zuur zal opbreken.

Philip Claeys (NI). – (NL) Voorzitter, ik heb ook tegen de resolutie over de Palestijnse gevangenen in Israël gestemd, omdat die resolutie op zijn minst de schijn wekt – en ik druk mij nog vriendelijk uit – dat wij het als Europees Parlement eigenlijk niet ernstig menen als wij het terrorisme veroordelen. In de resolutie wordt gepleit voor de vrijlating van mensen die zich ingelaten hebben met terroristische activiteiten. Minstens één van hen heeft de dood van meerdere Israëlische burgers op zijn actief. De goedkeuring van de resolutie is dus geen goede zaak voor de geloofwaardigheid van het Parlement, maar veel erger nog, ze ondermijnt de strijd tegen het terrorisme in het algemeen.

– **Verslag: Hélène Flautre (A6-309/2008)**

Véronique De Keyser (PSE). – (FR) Mijnheer de Voorzitter, in het Flautre-verslag heb ik gestemd voor de amendementen 4 en 5, die niet zijn overgenomen en betrekking hebben op Israël. Ik wil graag uitleggen waarom ik dit heb gedaan: deze amendementen hadden niets van doen met sancties tegen Israël; ze hadden veeleer – en vooral amendement 5 – betrekking op schendingen door Israël van het internationale recht, waarover uitgebreide documentatie bestaat.

Ik wil benadrukken dat ik in het algemeen tegen sancties ben, of ze nu tegen de Palestijnen of tegen Israël worden ingesteld. Wat ik echter betreurt is dat dit amendement, dat ging over initiatieven, en niet over sancties, die met betrekking tot Israël konden worden genomen, niet is overgenomen. Als we afstappen van het idee dat wij in de Europese Unie initiatieven moeten nemen om schendingen van de mensenrechten te voorkomen, dan plegen we verraad aan ons democratische systeem.

Ook wil ik opmerken dat we met deze zienswijze het Joodse volk niet bekritisieren, want het is ons dierbaar en we veroordelen elke vorm van antisemitisme. We leveren geen kritiek op de staat Israël, want we steunen zijn bestaan en we willen zijn veiligheid, maar we zijn tegen degenen in Israël die de democratie in dat land ondermijnen, en dat is iets heel anders. Bovendien ondersteunen we alle Israëlische NGO's die werken voor de mensenrechten en het internationale recht.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Voorzitter, ik heb gisteren in het debat reeds de gelegenheid gehad om aan te stippen dat het verslag-Flautre over de mensenrechtenpolitiek van de Europese Unie eigenlijk een vrij evenwichtig en goed document is. Maar wat ik mis in het verslag, is een duidelijke verwijzing naar het probleem en het gevaar van de islamisering in Europa en in de wereld. Die islamisering is onmiskenbaar en zet een aantal zeer fundamentele Europese en westerse waarden en grondrechten en mensenrechten op de helling. Ik denk dan in de eerste plaats aan de belangrijke scheiding van kerk en staat en vooral aan de gelijkwaardigheid van man en vrouw.

Ook de islamitische landen zelf worden eigenlijk veel te veel gespaard in dit verslag, hoewel in een aantal van die zogenaamd ontwikkelde en in een aantal van die dikwijls zeer rijke landen, oliestaten zoals Saoedi-Arabië, toestanden heersen die onaanvaardbaar zijn, van werkelijke slavenhandel en slavenarbeid tot een bijzonder vergaande en vernederende discriminatie van vrouwen. Dat zou zeker in een volgend verslag verbeterd moeten worden.

Ryszard Czarnecki (UEN). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, het verslag van mevrouw Flautre zou wel eens een van de belangrijkste verslagen kunnen blijken te zijn die tijdens deze vergaderperiode zijn aangenomen. Dit verslag heeft betrekking op sancties, een instrument waar wij, de Europese Gemeenschap, niet zonder kunnen. We moeten echter altijd heel zorgvuldig en op een heel flexibele manier met dit instrument omgaan en het bij voorkeur zelden gebruiken, om te voorkomen dat het zijn kracht en zijn bijzondere karakter verliest.

Niettemin wil ik waarschuwen tegen het meten met twee maten bij het gebruik van dit instrument. Sancties moeten niet alleen dienen als een dreigement aan kleine en arme landen die de mensenrechten schenden. Ook tegen rijkere en grotere landen die goede zakelijke partners van de Europese Unie zijn moet met sancties gedreigd kunnen worden en ze moeten beseffen dat de Europese Unie haar toevlucht tot dit instrument kan nemen.

– **Ontwerpresolutie: Millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling - Doelstelling 5: verbetering van de gezondheid van moeders (RC-B6-0377/2008)**

Zita Pleštinšá (PPE-DE). – (SK) Ik vind de gezamenlijke ontwerpresolutie ter evaluatie van millenniumdoelstelling 5 over moedersterfte evenwichtig.

Ik ben het eens met de constatering van de resolutie dat van alle millenniumontwikkelingsdoelstellingen de gezondheid van moeders het gebied is waarop de minste vooruitgang is geboekt. Omdat het nog allerm minst waarschijnlijk is dat er op dit gebied in 2015 vooruitgang zal zijn geboekt, en dat geldt vooral voor Afrika bezuiden de Sahara en Zuid-Azië, ben ik het ermee eens dat we stappen moeten nemen.

Wat me vooral zorgen baart zijn de vier voorgestelde amendementen namens de ALDE-Fractie en de GUE/NGL-Fractie, die het Europees Parlement opnieuw dwingen om beslissingen te nemen over kwesties die vallen onder de soevereiniteit van de lidstaten. Dit betreft onder andere goedkeuring van veilige en legale abortus. Helaas werden deze amendementen in de stemming van vandaag aangenomen.

Iedere EU-lidstaat heeft een andere kijk op de kunstmatige beëindiging van zwangerschap en zij beslissen derhalve over dit probleem in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel. Zelfs het referendum over het Verdrag van Lissabon leed in het katholieke Ierland schipbreuk op het punt van abortus; abortus is verboden in Polen, en Slowakije heeft een andere visie op abortus. Dit is de reden waarom ik tegen deze ontwerp-resolutie heb gestemd.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Voorzitter, ik heb tegen deze resolutie gestemd, niet alleen omdat ik eigenlijk vierkant tegen de zoveelste propaganda voor abortus ben die in deze resolutie vervat ligt, maar minstens evenzeer omdat ik de houding van het Parlement in het algemeen in dit dossier eigenlijk nogal hypocriet vind. Enerzijds zegt het Parlement, terecht natuurlijk, dat alles moet worden gedaan om tot een grote vermindering van de moedersterfte in ontwikkelingslanden te komen, maar anderzijds blijft het Parlement ook elders pleiten voor steeds grotere, steeds meer vergaande legale immigratie en voor de voorstellen van de Europese Commissie over de zogenaamde *blue card*. Welnu, het is juist dit immigratiebeleid dat leidt tot een enorme hersenvlucht vanuit de ontwikkelingslanden naar de westerse landen en het is juist deze politiek die de ontwikkelingslanden berooft van de beste krachten die ze nodig hebben, ook inzake gezondheidszorg, ook inzake artsen en verpleegsters die men daar in Afrika veel meer nodig heeft dan in het westen. Ik weiger eigenlijk aan een dergelijke hypocriete houding mee te werken.

Daniel Hannan (NI). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil een stemverklaring geven over de resolutie over de gezondheid van moeders. We moeten nog afwachten hoe de vergadering denkt over appeltaart, maar ze heeft zich tenminste duidelijk uitgesproken over het onderwerp moederschap.

Toch is het niet vervelend bedoeld als ik vraag waarom wij ons toch zo nodig over deze kwesties moesten uitspreken. Dit zijn gevoelige, intieme en, voor veel van onze kiezers, ethische vragen. Zij moeten op de juiste manier worden aangepakt via de nationale democratische procedures van de lidstaten. Door ons uit te spreken zoals we vanmiddag hebben gedaan, hebben we ons vooringenomen en arrogant betoond, en een verlangen laten zien om macht naar het centrum te trekken, met voorbijgaan van de nationale tradities van onze lidstaten. Kijk naar die resolutie en u begrijpt wellicht waarom de instellingen van de Europese Unie zo'n hevige afkeer en zo'n sterk wantrouwen bij de kiezers oproepen.

Linda McAvan (PSE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, Ik denk dat Daniel Hannan de essentie niet begrepen heeft. Deze resolutie heeft in feite betrekking op de VN-vergadering over de millenniumdoelstellingen, en wil druk uitoefenen op de wereldleiders om serieus werk te maken van millenniumdoelstelling 5 over de gezondheid van moeders: dat is waar de resolutie over gaat. Ze heeft niets te maken met abortus in Polen of Ierland. Ze gaat over toegang tot moederschapsrechten. Dat was echter niet waar mijn stemverklaring over ging.

Wat ik wilde zeggen was dat een van de meest trieste dingen die ik ooit in mijn leven heb gezien het fistelziekenhuis in Addis Abeba was dat we samen met een aantal vrouwelijke collega's als onderdeel van de ACS-delegatie hebben bezocht. Daar zagen we rijen jonge vrouwen – in feite waren het nog meisjes, van 13 of 14 jaar – en er liep een stroom urine door de straat waar ze stonden. Ze stonden in de rij en er was een stroom urine omdat ze een vaginale fistel hadden gekregen, als gevolg van het ontbreken van medische zorg tijdens bevallingen in afgelegen gebieden van Ethiopië.

Ik vind het uiterst belangrijk dat de Europese Unie investeert in goede gezondheidszorg voor moeders in een aantal van de armste landen van de wereld. Het is een schande dat er zo weinig vooruitgang ten aanzien van deze millenniumontwikkelingsdoelstelling is geboekt, want het is een van de belangrijkste doelstellingen. Ik hoop dat hierdoor onze onderhandelaars, zoals Glenys Kinnock, die naar New York gaan, een krachtiger stem zullen laten horen.

Ik vind ook dat mensen als Daniel Hannan zich werkelijk eens op de hoogte moeten stellen van wat er in dit Parlement gebeurt.

– **Verslag: Syed Kamall (A6-0283/2008)**

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, dit is een bijzonder belangrijk verslag. Een grote vraag naar diensten is een typisch kenmerk van ontwikkelde economieën. Diensten bepalen de levensstandaard en het welzijn van de samenleving. Er is een constant groeiende vraag naar nieuwe diensten die samenhangen met de ontwikkeling van de moderne technologie en naar hoogwaardige diensten die aan de normen en verwachtingen van hun gebruikers voldoen.

De groei van het BBP is in toenemende mate afhankelijk van de omvang van de dienstensector. Diensten vertegenwoordigen een aanzienlijk deel van de handel. Dit deel van de markt breidt zich voortdurend uit. Daarom is er zoveel discussie geweest over de voorwaarden en beginselen van de liberalisering van de handel in diensten op mondiaal niveau in het kader van de Wereldhandelsorganisatie. Er zijn tal van zeer winstgevende vormen van dienstverlening, met name die welke zich op een specifieke sector richten. Dit is een van de redenen waarom de liberalisering van de handel in diensten langzaam vordert en waarom er zulke grote weerstand tegen is. Tot slot zou ik willen zeggen dat we nu leven in een tijd waarin diensten de belangrijkste indicatoren voor ontwikkeling zijn.

– **Verslag: Josu Ortuondo Larrea (A6-0308/2008)**

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, ik heb voor het verslag over het Europese havenbeleid gestemd, omdat het gaat over tal van kwesties die voor die sector van de economie van belang zijn. Deze kwesties zijn ook relevant voor Polen.

Ik vroeg me af wat deze teksten betekenen voor de situatie van Poolse scheepswerven in Gdansk, Gdynia en Szczecin. Er zijn nu al geruime tijd in de Europese Commissie besprekingen aan de gang over staatssteun voor Poolse scheepswerven. De Szczecin-scheepswerf is de op vier na grootste van Europa en kampt met ernstige moeilijkheden, evenals de scheepswerf in Gdynia. Dit alles is te wijten aan een reeks problemen die door de jaren heen zijn ontstaan en het gevolg zijn van de verandering van het economische regime en de internationale situatie, zoals ik al aangaf toen ik gisteren het woord voerde.

Wat betreft de huidige situatie van de Poolse scheepswerven, is de Commissie van mening dat ze geen bron van werkgelegenheid vormen. Ze hebben niet te maken met oneerlijke concurrentie. Dat klinkt wellicht vreemd. Daarnaast wordt voorgesteld om twee dokken te sluiten om het volledige potentieel te kunnen verwezenlijken, en dat is gewoon belachelijk. Het herstructureringsplan voor deze werven is definitief afgewezen, wat zeker tot hun ondergang zal leiden, in plaats dat de Europese scheepsbouwindustrie geholpen wordt haar plaats in de wereld terug te winnen.

De Voorzitter. – Ik wil mijn collega's die niet het woord hebben kunnen voeren eraan herinneren dat ze een geschreven verklaring kunnen inleveren, waardoor ze hun stemverklaring in de notulen kunnen laten vastleggen.

Schriftelijke stemverklaringen

– **Verslag: Timothy Kirkhope (A6-0248/2008)**

Glyn Ford (PSE), schriftelijk. – (EN) Ik dank de heer Kirkhope voor zijn verslag, dat zal bijdragen tot een betere dienstverlening voor de consument. Op dit moment is de prijs die consumenten betalen voor een ticket tussen de lidstaten afhankelijk van het land van aankoop. In mijn eigen land, Engeland, betaal ik dezelfde prijs voor een ticket of ik het nu koop in de plaats van vertrek, de plaats van aankomst of een andere plaats. Ik zie geen enkele reden waarom dit niet voor de hele Unie zou moeten gelden.

Jörg Leichtfried (PSE), schriftelijk. – (DE) Ik stem voor het verslag van Timothy Kirkhope over de gedragscode voor geautomatiseerde boekingsystemen.

De nieuwe gedragscode zal de concurrentie tussen de geautomatiseerde boekingsystemen stimuleren, wat de prijs en de kwaliteit van de dienstverlening ten goede zal komen. De huidige regelingen zijn verouderd, omdat bijna veertig procent van de boekingen nu plaatsvindt via alternatieve websites, waarbij de boekingskosten geheel wegvallen. Consumenten zullen van de nieuwe code profiteren doordat de concurrentie toeneemt en de prijzen dalen omdat goedkope luchtvaartmaatschappijen nu ook in het reserveringssysteem worden opgenomen.

Om klanten de best mogelijke voorlichting en bescherming tegen concurrentieverstorende praktijken te bieden, moet de dienstverlening worden uitgebreid, en EU-breed gereguleerd en gecontroleerd worden.

Het is daarom belangrijk dat de vluchtprijzen op het hoofdscherm de volledige prijs aangeven, inclusief alle belastingen en heffingen, zodat de klant niet wordt misleid door speciale aanbiedingen die in werkelijkheid niet beschikbaar zijn. Hetzelfde geldt voor de vermelding van de CO₂-uitstoot en het brandstofverbruik: beide moeten zichtbaar zijn voor de consument. Door een alternatief per spoor aan te bieden voor vluchten van minder dan negentig minuten krijgt de klant een keuzemogelijkheid en kan hij of zij goed geïnformeerd een keuze maken.

David Martin (PSE), *schriftelijk*. – (EN) Actualisering van de gedragscode voor geautomatiseerde boekingsystemen (CRS) zorgt ervoor dat boekingsystemen voor vliegreizen zich houden aan het beginsel van eerlijke concurrentie. Ik vrees echter dat de vage definiëring van “kapitaaldeelname” van een onderneming voor de vervoerder met “beslissende invloed” op de CRS zal leiden tot verwarring en de concurrentie kan verstoren. Dit verslag moet gaan over hoe de consument beter ten dienste kan worden gestaan en deze standpunten komen tot uiting in mijn stem.

Andrzej Jan Szejna (PSE), *schriftelijk*. – (PL) Het geautomatiseerde reserveringssysteem is een gezamenlijk platform voor lucht- en railvervoerders, en wordt gebruikt voor de verkoop van tickets voor hun diensten. Het verslag over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad was gericht op wijziging van de bepalingen die momenteel van kracht zijn en versterking van de concurrentie door middel van een geautomatiseerd boekingssysteem.

De gedragscode werd geactualiseerd om de transparantie te verbeteren en ook om marktmisbruik en concurrentievervalsing te voorkomen. Ik stemde tegen het verslag over de gedragscode voor geautomatiseerde reserveringssystemen omdat ik ervoor heb gepleit het te verwijzen naar de Commissie vervoer en toerisme.

Naar mijn mening zijn veel begrippen in het verslag van de Commissie slecht gedefinieerd. Dit geldt met name voor het essentiële begrip moedermaatschappij. Ik ben daarom van mening dat de belangen van consumenten binnen de gemeenschappelijke Europese markt niet ten volle worden beschermd.

Silvia-Adriana Țicău (PSE), *schriftelijk*. – (RO) Ik heb gestemd voor terugverwijzing van de verordening betreffende geautomatiseerde boekingsystemen naar de Commissie, omdat ze nog steeds onduidelijke formuleringen bevat, die kunnen leiden tot verschillende interpretaties. Een verordening is bindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in alle lidstaten en daarom moet de tekst precies zijn.

Ik ben van mening dat publicatie van een nadere uitleg door de Europese Commissie van bepaalde definities in de verordening in het Publicatieblad van de Europese Unie vóór de verordening van kracht wordt geen aanvaardbare oplossing is. De Europese instellingen hebben zich verplicht tot een proces van vereenvoudiging van de wetgeving, en vooral tot een stabiele wetgeving.

Uiteraard is actualisering en verbetering van de verordening betreffende het geautomatiseerde reserveringssysteem nodig en ik waardeer het werk van alle collega's in de commissie. Niettemin ben ik van mening dat voor een stabiel juridisch kader dat noodzakelijk is voor de goede werking van de sector luchtvervoer van passagiers de tekst duidelijker had moeten zijn.

Ewa Tomaszewska (UEN), *schriftelijk*. – (PL) Tijdens de mondelinge stemming en in verband met amendement 48 heb ik tegengestemd omdat het hier een inbreuk betreft op het beginsel van gelijke rechten voor concurrerende entiteiten doordat aan drie landen van de Europese Unie een bevoorrechte positie op de markt wordt gegeven. Helaas liet mijn stemapparaat het afweten, en mijn pogingen om hierop de aandacht te vestigen werden genegeerd. Graag wil ik laten vastleggen dat ik tegen de tweede helft van het betreffende amendement heb gestemd.

– **Verslag: Esko Seppänen (A6-0317/2008)**

Hélène Goudin en Nils Lundgren (IND/DEM), *schriftelijk*. – (SV) Een van de politieke taken van de Europese Unie in haar hoedanigheid van een unie van waarden is op te komen voor de mensenrechten in de wereld om ons heen. Maar gezien de lijst van juni mag dit niet worden gebruikt voor buitenlands beleid op EU-niveau, waardoor inbreuk wordt gemaakt op de soevereiniteit van de lidstaten wat betreft hun buitenlands beleid.

Wij waarderen daarom de prioriteit die de EIB geeft aan de verlening van krediet die de ontwikkeling van de democratie en stabiliteit in Centraal-Azië bevordert, maar zijn tegen een trend waarbij de EIB een instrument wordt voor het bevorderen van de ambities van het buitenlands beleid van de EU.

Na zorgvuldige overweging hebben wij ervoor gekozen om te stemmen voor de amendementen van het Europees Parlement op het voorstel van de Commissie, ondanks het feit dat enkele wijzigingen in dit opzicht niet helemaal in lijn zijn met onze principes.

– Ontwerpresolutie: Palestijnse gevangenen in Israëlsche gevangenissen (RC-B6-0343/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), schriftelijk. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, ik stem voor dit document, maar ik wil erop wijzen dat het de zoveelste tekst is die door deze vergadering is aangenomen om haar steun uit te spreken voor eerbiediging van de mensenrechten in dit deel van de wereld. Wat is het effect van onze verklaringen? Helaas heel gering, behalve dat ze politieke solidariteit tot uitdrukking brengen.

Als Europa over dit onderwerp geloofwaardig wil zijn, dan moet het met één stem spreken en internationale veiligheid boven individuele nationale belangen stellen. Naar mijn mening is het essentieel een evenwicht te vinden tussen twee vereisten: voor de Palestijnen een vrije en onafhankelijke staat, voor de Israëliërs veilig kunnen wonen op hun eigen grondgebied, zonder aanvallen en bedreigingen. Als deze twee aspecten worden gescheiden, wordt het heel lastig om tot een geloofwaardige houding en een duurzame oplossing te komen. Ik hoop dat in de toekomst onze Europese Unie, die zoveel belang heeft bij vrede in een deel van de wereld dat zo dichtbij ligt, in staat zal zijn een effectievere bemiddelende rol te spelen dan in het verleden.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) We hebben voor de compromisresolutie gestemd, niet omdat we het met alle punten of formuleringen eens zijn, maar omdat we geloven dat ze kan helpen de onaanvaardbare situatie van Palestijnse politieke gevangenen in Israëlsche gevangenissen aan de kaak te stellen.

Israël, met steun en medeweten van de VS en hun bondgenoten, houdt de Palestijnse gebieden illegaal bezet, heeft nederzettingen en een scheidingsmuur gebouwd, en vermoordt, detineert, bestookt en exploiteert het Palestijnse volk, waarbij het stelselmatig het internationaal recht schendt en het onvervreembare recht van dit volk op zijn soevereine, levensvatbare en onafhankelijke staat negeert.

Ongeveer tienduizend Palestijnen, onder wie honderden kinderen, worden momenteel in Israëlsche gevangenissen onder onmenselijke omstandigheden vastgehouden en onderworpen aan vernederende en ontterende behandelingen en ook mishandelingen, waaronder marteling. De meeste mogen geen bezoek van hun familie ontvangen. Vele worden er “administratief” vastgehouden, zonder aanklacht of proces.

Israël houdt in zijn gevangenissen ongeveer een derde van de gekozen leden van de Palestijnse Wetgevende Raad gevangen, alsmede andere lokale gekozen Palestijnse vertegenwoordigers.

De opsluiting van Palestijnse activisten is een instrument dat wordt gebruikt om het legitieme verzet van het Palestijnse volk te bestrijden en de Israëlsche bezetting te bestendigen.

Een eerlijke, levensvatbare en duurzame oplossing om een einde te maken aan de Israëlsche bezetting van de bezette gebieden vereist de vrijlating van alle Palestijnse politieke gevangenen door Israël.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), schriftelijk. – (EL) Dit is een onaanvaardbare resolutie, die in wezen Israël vrijpleit van de genocide op het Palestijnse volk en de bezetting van zijn grondgebied.

Punt 4, bijvoorbeeld, steunt Israëls strijd tegen het terrorisme. Daarmee wordt een volk gebrandmerkt als terroristen, een volk dat vecht voor zijn vrijheid, zich verzet tegen de bezetting van hun grondgebied door het Israëlsche leger en tegen de economische, sociale en politieke blokkade en de represailleaanvallen waaronder ze te lijden hebben. In de Gazastrook bijvoorbeeld, behoren tot de slachtoffers jonge kinderen, omdat er een regering is gekozen die de Israëliërs, de Verenigde Staten en de EU niet aanstaat.

Bovendien worden in punt 7 op provocerende wijze de Palestijnse Autoriteiten opgeroepen om het verzet van het Palestijnse volk te onderdrukken. Voormalige gevangenen, in het bijzonder zelfs kleine kinderen, worden hierin van gewelddadige of terroristische daden beschuldigd.

Het is beschamend om dergelijke beschuldigingen te uiten. In plaats daarvan dient het Europees Parlement de terugtrekking van Israël uit de bezette gebieden op de Westelijke Jordaanoever te eisen. De muur der schande in Jeruzalem moet worden afgebroken, de moordaanvallen op burgers, vrouwen en kinderen moeten ophouden en alle politieke gevangenen moeten worden vrijgelaten. Het Europees Parlement moet eisen dat Israël de beginselen van het internationaal recht en de relevante VN-resoluties naleeft.

Olle Schmidt (ALDE), *schriftelijk*. – (SV) De situatie van Israël en Palestina is ingewikkeld. Voor Israël is het een groot probleem om met de enorme, door zijn omgeving gecreëerde onveiligheid om te gaan. Als goede vriend van Israël weet ik dit heel goed. Het is echter altijd belangrijk dat het internationaal recht wordt nageleefd. Daarom heb ik ervoor gekozen om deel te nemen aan de besprekingen over de resolutie van het Europees Parlement over de situatie van Palestijnse gevangenen in Israëlische gevangenissen.

Door deze besprekingen werd het uiteindelijke resultaat aanzienlijk evenwichtiger, waardoor ik uiteindelijk de resolutie steunde. Naar mijn mening is het belangrijk om Israël niet te veroordelen, zoals het geval was in het verslag van mevrouw Flautre over de evaluatie van de EU-sancties als onderdeel van het EU-optreden en -beleid op het gebied van de mensenrechten, waar de feiten niet waren onderzocht. Daarom heb ik daartegen gestemd.

Marek Siwiec (PSE), *schriftelijk*. – (PL) De resolutie over de situatie van Palestijnse gevangenen in Israëlische gevangenissen van het Europees Parlement is partijdig en geeft daarom het conflict in het Midden-Oosten niet juist weer. In de resolutie wordt geen enkele rekening gehouden met de politieke context of met het feit dat de Israëlische autoriteiten de veiligheid van hun burgers moeten kunnen garanderen. Israël wordt nog steeds constant bedreigd door terroristische activiteiten vanuit de Palestijnse gebieden, ondanks de lopende vredesonderhandelingen en gebaren van goede wil, zoals het recente besluit om 198 Palestijnse gevangenen vrij te laten. Israël is het enige democratische land in de regio, en stelt zich tegen deze bedreiging met democratische methodes en middelen teweer.

De resolutie veroordeelt de Israëlische autoriteiten voor het gebruik van ontoelaatbare methoden in hun optreden tegen minderjarigen. Ze vermeldt echter niet dat volgens rapporten van Amnesty International terroristische organisaties als de Al-Aqsa Martelarenbrigades, Hamas, Islamitische Jihad en het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina minderjarigen werven en ze als koeriers gebruiken. In sommige gevallen worden ook minderjarigen ingezet voor gevechtshandelingen of gebruikt om terreuraanslagen te plegen op Israëlische soldaten en burgers.

Omdat de kwestie van de Palestijnse gevangenen op zo'n partijdige en onvolledige wijze werd behandeld, heb ik tegen deze resolutie gestemd.

- Verslag: Hélène Flautre (A6-0309/2008)

Slavi Binev (NI), *schriftelijk*. – (BG) Mijnheer de Voorzitter, gerespecteerde collega's, het verslag van mevrouw Hélène Flautre bespreekt de sancties die de Europese Unie dient te nemen ten aanzien van elke schending van de mensenrechten, waar ook ter wereld. Maar wat gebeurt er in onze eigen achtertuin? Alweer wil ik uw aandacht vestigen op de ongehoorde acties van de zittende coalitie in Bulgarije.

Op 30 juli, de dag waarop [in het Bulgaarse parlement] over een motie van wantrouwen zou worden gestemd, werd er politiegeweld gebruikt tegen het parlamentslid Dimiter Stoyanov. Ondanks het feit dat de namen van de geüniformeerde "helpers" meteen bekend waren, zijn er tot op heden geen straffen uitgedeeld, geen excuus aangeboden, maar wordt er met volstrekte minachtig gepoogd de zaak in de doofpot te stoppen.

Uit het gedrag van de ambtenaren van het ministerie van Binnenlandse Zaken blijkt dat ze wisten wie ze sloegen, vooral omdat Stoyanov al die tijd zijn legitimatiebewijs van parlamentslid in zijn hand had en herhaaldelijk uitlegde wie hij was.

Illegale opsluiting en mishandeling van een lid van het Europees Parlement is iets wat in de vijftigjarige geschiedenis van deze instelling nog nooit heeft plaatsgevonden! De zaak van onze collega is een ernstige klap voor de grondbeginselen van de hedendaagse Europese democratie. Het is een directe en demonstratieve inbreuk op de rechten van het individu.

Als het repressieve apparaat van de huidige regering lak had aan de parlementaire status van Dimiter Stoyanov, wat kan de gewone Bulgaarse burger dan nog verwachten?

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (PT) Aangezien het onmogelijk is in een stemverklaring de vele belangrijke kwesties die in het verslag ter sprake komen allemaal te bespreken, in het bijzonder al die kwesties waar we het absoluut niet mee eens zijn, is misschien de beste aanpak de stemming over de amendementen die zijn ingediend in de plenaire vergadering te gebruiken als voorbeeld om duidelijk te laten zien wat het hoofddoel van dit politieke instrument van de EU is.

Ondanks de verwijzing naar diverse landen in het verslag, verwierp een meerderheid van het Parlement twee voorgestelde amendementen, waarin werd gesteld dat:

- "...de sancties van de Europese Unie tegen de Palestijnse regering, die in februari 2006 is gevormd na verkiezingen die de EU als vrij en democratisch heeft erkend, de consistentie van het beleid van de Unie hebben ondermijnd en een aanzienlijk averechts effect bleken te hebben doordat ze de politieke en humanitaire situatie aanzienlijk verslechterden";

- "... de aanhoudende schendingen van het internationaal recht door Israël vragen dringend om actie van de kant van de Unie".

Is er een beter voorbeeld om te laten zien dat het doel van de EU-sancties ontoelaatbare inmenging is, waarbij duidelijk met twee maten wordt gemeten. Met andere woorden, de sancties worden gebruikt om druk uit te oefenen en voor politieke inmenging teneinde "vrienden" te beschermen en "anderen", op wie de EU (en de VS) het hebben gemunt, te kritiseren.

Dat is de reden waarom we tegen het verslag hebben gestemd.

Ona Juknevičienė (ALDE), schriftelijk. – (EN) In het kader van het gemeenschappelijke buitenlands en veiligheidsbeleid past de EU beperkende maatregelen of sancties toe om te zorgen voor naleving van de GBVB-doelstellingen. Het huidige EU-sanctiebeleid heeft te lijden onder te veel ad-hocgevallen, die vaak leiden tot incoherentie en inconsistentie. Ik ben van mening dat de Commissie een meer proactieve rol dient te spelen bij het definiëren van een duidelijk EU-sanctiebeleid.

Ik denk dat het EP heel precies moet zijn wanneer het om sancties gaat, en vooral als het oproept tot EU-actie in reactie op schendingen van het internationaal recht, zoals het Huis heeft gedaan in dit verslag over Israël. Ik ben van mening dat we, voordat we de EU vragen sancties op te leggen, goed geïnformeerd moeten zijn over concrete schendingen van het internationaal recht en we ons dienen te onthouden van algemene uitspraken. Als er feitelijke gevallen zijn, moeten ze in de tekst nader worden vermeld of in een voetnoot bij het desbetreffende document.

David Martin (PSE), schriftelijk. – (EN) Ik heb gestemd voor het verslag van Hélène Flautre over de evaluatie van EU-sancties als onderdeel van de acties en het beleid van de EU op het gebied van de mensenrechten. Ik ben blij met de evenwichtige benadering van de rapporteur ten aanzien van een belangrijk instrument van het gemeenschappelijke buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU. De toepassing van sancties dient per geval te worden bekeken en zodanig te gebeuren dat ze geen onschuldigen treffen. Ik ben tevreden dat daarmee in het verslag van mevrouw Flautre afdoende rekening is gehouden.

Zita Pleštinšá (PPE-DE), schriftelijk. – (SK) De EU beschouwt eerbiediging van de mensenrechten als het belangrijkste beginsel en neemt daarom clausules over mensenrechten en toepassingsmechanismen op in alle nieuwe bilaterale overeenkomsten met derde landen.

De politieke effectiviteit van sancties en hun negatieve gevolgen staan vandaag ter discussie. Wij zijn ons hiervan vooral bewust wanneer de EU een standpunt moet innemen over het conflict in de Kaukasus.

Ik ben daarom blij met het verslag van Hélène Flautre en heb ervoor gestemd. Het draagt een nieuwe filosofie aan voor de toepassing van sancties en een verandering van denken op het gebied van de mensenrechten.

We hebben behoefte aan een effectief sanctiebeleid om te voorkomen dat we met twee maten meten op grond van, bijvoorbeeld, het strategische belang van de partner, zoals in het geval van Rusland en China.

We moeten gebruikmaken van strategiedocumenten voor de verschillende landen en van andere soortgelijke documenten als basis voor de ontwikkeling van een coherente strategie met betrekking tot de mensenrechten in het land en de situatie ten aanzien van de democratie. We moeten gebruikmaken van objectieve en up-to-date informatie van vertegenwoordigers van lokale en niet-gouvernementele organisaties. We moeten het maatschappelijk middenveld ondersteunen en ons richten op hen die schuld dragen voor conflicten, bijvoorbeeld door tegoeden te bevriezen en reisverboden op te leggen. Sancties mogen niet de armste mensen treffen.

Naar mijn stellige overtuiging zal het sanctiebeleid pas effectiever zijn als het deel uitmaakt van een geïntegreerde EU-strategie voor de mensenrechten. Sancties zullen alleen effectief zijn als ze betrekkingen helpen veranderen en daardoor conflicten oplossen.

Pierre Schapira (PSE), schriftelijk. – (FR) Na de parlementsverkiezingen in Palestina in februari 2006 was ik een van de eersten die, zowel vanuit Jeruzalem als in het Parlement, zei dat we geen sancties tegen de Palestijnse regering moeten instellen omdat die de gewone mensen zouden treffen. Wel moeten we constateren dat de

politieke situatie in de Palestijnse gebieden in alle opzichten is verslechterd, vooral die tussen Fatah en Hamas, maar deze politieke crisis kan niet uitsluitend worden toegeschreven aan de Europese sancties. Daarom heb ik mij onthouden van stemming over amendement 4.

Ook wil ik duidelijk stellen dat ik Israël's voortdurende schending van het internationaal recht veroordeel, maar ik vind het jammer dat de tekst van het verslag niets vermeldt over de schendingen van het internationaal recht door andere landen in het Midden-Oosten. Dit lijkt een geval van meten met twee maten en dat is de reden waarom ik tegen amendement 5 heb gestemd.

Søren Bo Søndergaard (GUE/NGL), schriftelijk. – (DA) Hoewel bepaalde aspecten in het verslag van mevrouw Flautre voor kritiek in aanmerking komen, stem ik voor het verslag als steunbetuiging aan de strijd voor de mensenrechten.

Andrzej Jan Szejna (PSE), schriftelijk. – (PL) Door de Europese Unie opgelegde sancties zijn instrumenten die de effectiviteit van het GBVB waarborgen. Het kunnen diplomatieke instrumenten zijn, maar meestal zijn het economische, en ze dienen om naleving van de fundamentele beginselen van het internationaal recht, de democratie en de mensenrechten te waarborgen.

De rapporteur dringt aan op een algehele en grondige herziening van de bestaande beperkende maatregelen, en ik denk dat zij daarin gelijk heeft. Er dienen passende uitgangspunten voor het opleggen van sancties te worden opgesteld, zodat die alleen worden genomen na een diepgaand onderzoek van elk individueel geval.

Bovendien denk ik ook dat prioriteit moet worden gegeven aan de ontwikkeling van economische sancties die geen negatief effect op de samenleving hebben en niet de mensenrechten schenden van de burgers in de bestrafte landen. Dit is vooral noodzakelijk ten aanzien van de gewoonte om zwarte lijsten op te stellen. Daarom heb ik ook gestemd voor het verslag over een herziening van EU-sancties die verband houden met de mensenrechten.

Mocht het noodzakelijk zijn om sancties op te leggen dan denk ik dat het belangrijk is dat er positieve maatregelen worden genomen om de burgers van de landen waaraan beperkende maatregelen zijn opgelegd te helpen.

Charles Tannock (PPE-DE), schriftelijk. – (EN) Ik en mijn Britse conservatieve collega's spreken ons onverdeeld uit voor mensenrechten voor iedereen. We steunen het idee van een op het GBVB gebaseerd EU-sanctiebeleid dat op een unanieme basis wordt toegepast om de meest flagrante schenders van de mensenrechten in de wereld aan te pakken, mits het Verenigd Koninkrijk altijd hierover zijn veto kan uitspreken. We betreuren ook de inconsistente manier waarop sancties zijn toegepast en dat ze gemakkelijk kunnen worden ontdoken, zoals in het geval van president Mugabe, die bij diverse gelegenheden de EU in mocht ondanks een reisverbod voor zijn regime.

Helaas gaat het verslag van mevrouw Flautre verder met de erkenning van het recht van het Europees Hof van Justitie om uitspraken te doen over de lijst van verboden terroristische organisaties – wat een politiek besluit moet blijven en geen juridisch besluit – en met te stellen dat het Verdrag van Lissabon nodig is om EU-sancties voor mensenrechtenschendingen effectiever te maken. Het verslag pleit voor toezicht van het Europees Parlement op de veiligheidsdiensten van de lidstaten en het bindend maken van de gedragscode betreffende wapenuitvoer. Om deze redenen zullen we het verslag niet steunen.

Ewa Tomaszewska (UEN), schriftelijk. – (PL) Ik stemde tegen paragraaf 57 tijdens de hoofdelijke stemming. Helaas deed mijn stemapparaat het niet. Aan mijn pogingen dit kenbaar te maken werd geen aandacht geschonken, zoals ook tijdens vijf eerdere hoofdelijke stemmingen het geval was. Ik wil graag laten vastleggen dat ik tegen de originele tekst van paragraaf 57 van het document heb gestemd.

- Ontwerpresolutie: Millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling - Doelstelling 5: verbetering van de gezondheid van moeders (RC-B6-0377/2008)

Marie-Arlette Carlotti (PSE), schriftelijk. – (FR) Op papier was de vijfde van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen – terugdringing van de moedersterfte met 75 procent tussen nu en 2015 – duidelijk een van de meest haalbare doelen.

Maar het blijkt de doelstelling te zijn die het verst op het schema achter is geraakt. Hier volgt een verschrikkelijk feit: in Afrika bezuiden de Sahara sterft een op de zestien vrouwen tijdens de bevalling. Dit cijfer is in twintig jaar nauwelijks veranderd.

Nergens op de planeet bestaat er een zo dramatische ongelijkheid op het gebied van gezondheid. En wanneer de moeder sterft heeft het kind tien keer meer kans om ook te sterven.

Bij al onze inspanningen om de millenniumontwikkelingsdoelstellingen te verwezenlijken moeten we dus bijzondere aandacht besteden aan de vijfde doelstelling.

Ook tot de G8 is dit eindelijk doorgedrongen. Op zijn laatste bijeenkomst in Japan heeft de G8 besloten tot een "gezondheidspakket" dat is gericht op de werving en opleiding van 1 miljoen gezondheidswerkers in Afrika, zodat tachtig procent van de moeders hulp zal krijgen tijdens de bevalling.

De bal ligt nu bij de EU.

De Gemeenschap moet tegelijkertijd krachtige actie ondernemen op verschillende terreinen:

- informatie en voorlichting voor vrouwen,
- versterking van de volksgezondheid in de landen van het Zuiden,
- massaal investeren in mankracht voor de gezondheidszorg.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) Elk jaar zijn er ongeveer 536.000 gevallen van moedersterfte (95 procent daarvan vindt plaats in Afrika en Zuid-Azië). Voor elke vrouw die sterft zijn er twintig of meer die te maken krijgen met ernstige complicaties, variërend van chronische infecties tot letsel met blijvende invaliditeit, wat gemakkelijk vermeden zou kunnen worden indien er universele toegang was tot verloskundige basisvoorzieningen en noodhulp en diensten op het gebied van geboorteregeling. Dit vereist meer steun van de ontwikkelde landen.

Deze cijfers zijn zeer verontrustend en geven aan dat de vermindering van de moedersterfte in ontwikkelingslanden (MOD 5) niet alleen niet volgens schema verloopt, maar ook de enige doelstelling is waarbij geen vooruitgang is geboekt. De cijfers van vandaag zijn exact dezelfde als de cijfers van twintig jaar geleden.

Feit is dat moedersterfte kan worden voorkomen door betere gezondheidszorg en door te waarborgen dat alle vrouwen toegang hebben tot veelomvattende seksuele en reproductieve gezondheidsvoorlichting en -diensten.

Daarom steunen wij de aangenomen resolutie en zijn we blij dat ons voorstel om de toegang tot effectieve contraceptie en tot legale en veilige abortus te beschermen eveneens is aangenomen in de plenaire vergadering.

Hélène Goudin en Nils Lundgren (IND/DEM), schriftelijk. – (SV) Het is verschrikkelijk dat zo'n groot deel van de wereldbevolking in extreme armoede leeft, dat vrouwen in deze landen en gebieden tijdens de zwangerschap of bevalling sterven en dat zoveel mensen over onvoldoende informatie beschikken en geen toegang hebben tot veilige anticonceptie. Hier is de waarde van het menselijk leven in het geding en worden de universele mensenrechten geschonden, vooral van vrouwen die in armoede leven.

Deze resolutie bevat positieve, en noodzakelijke, voorstellen, maar stelt ook zaken aan de orde die niet binnen de bevoegdheid van de EU vallen. Wij hebben gekozen voor steun aan de voorstellen die pleiten voor betere omstandigheden voor vrouwen, met name wat betreft de seksuele en reproductieve gezondheid. De resolutie gaat echter ook over andere onderwerpen, waarvan sommige betrekking hebben op het buitenlands beleid. Daarom hebben wij ons onthouden bij de eindstemming.

Ona Juknevičienė (ALDE), schriftelijk. – (EN) De resolutie van het EP over moedersterfte is zeer belangrijk in het licht van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen en brengt onze boodschap tot uiting dat we ons bewust zijn van de huidige situatie en dat we pleiten voor actie om miljoenen vrouwen in de ontwikkelingslanden te helpen. Ik ben zeer voor de suggestie om de Commissie en de Raad te vragen programma's en beleid te ontwikkelen die moedersterfte zouden helpen voorkomen, met bijzondere nadruk op toegang tot informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, alfabetisering en voeding.

Binnen de context van deze resolutie ben ik van mening dat het gebruik van contraceptiva zeer belangrijk is voor het voorkomen van ziekten, ongewenste zwangerschappen en het terugdringen van moedersterfte, maar tegelijkertijd ben ik ervan overtuigd dat we niet het recht hebben om kerken te veroordelen of te kritiseren, die slechts moreel gezag maar geen wetgevende macht hebben, en die opkomen voor hun geloof maar persoonlijke keuzes niet verbieden. Bovendien zijn er kerken die zich tegenover hun gelovigen niet uitspreken over anticonceptie.

Rovana Plumb (PSE), schriftelijk. – (RO) Ik heb voor deze resolutie gestemd omdat er sprake is van een hoog moedersterftecijfer, niet alleen in de ontwikkelingslanden maar ook in de nieuwe EU-lidstaten.

Het is zorgwekkend dat ieder jaar in 5 36 000 gezinnen de steun van de moeder wegvalt, met ontwrichtende gevolgen voor de toekomst van de samenleving. We kennen de oorzaken en de methoden om dit verschijnsel te bestrijden; het is aan ons om activiteiten daarvoor te organiseren en te plannen.

Het is mijn vaste overtuiging dat de nadruk vooral moeten worden gelegd op de toegang van vrouwen tot informatie over gezonde voortplanting. We kunnen met onze acties alleen succes hebben als de vrouwen zelf zich bewust worden van de gevaren die ze vóór of tijdens de zwangerschap lopen. Ook moeten we zo veel mogelijk middelen vrijmaken voor hoogwaardige diensten voor iedereen.

Toomas Savi (ALDE), schriftelijk. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik heb mijn steun gegeven aan de amendementen over de veroordeling van de Amerikaanse wereldwijde wurggreepregel en van het door sommige kerken bepleite verbod op het gebruik van voorbehoedsmiddelen en ik heb voor de resolutie gestemd. Maar ik was geschokt toen ik vernam dat sommige van mijn collega's, die meestal serieus genomen kunnen worden, de verklaringen van de paus belangrijker vonden dan de gezondheid en het welzijn van de mensen in ontwikkelingslanden.

Silvia-Adriana Țicău (PSE), schriftelijk. – (RO) De stijging van het kindersterftecijfer en de daling van het geboortecijfer enerzijds en de vergrijzing van de bevolking anderzijds vereisen dringend krachtige actie van de lidstaten en de Europese instellingen.

Ik heb voor de resolutie over moedersterfte gestemd voorafgaand aan de VN-bijeenkomst op hoog niveau van 25 september voor herziening van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen, omdat de tekst ervan de Raad en de Commissie verzoekt de bepalingen over diensten voor de gezondheid van moeders te verruimen en nadruk legt op programma's voor prenatale zorg, voedingsprogramma's voor moeders, degelijke bijstand bij de bevalling om te ruime aanwending van de keizersnede te voorkomen, postnatale zorg en gezinsplanning. Met deze resolutie vragen we de Raad en de Commissie te waarborgen dat reproductieve gezondheidsdiensten betaalbaar, toegankelijk en van hoge kwaliteit zijn.

Het is van belang zo veel mogelijk middelen vrij te maken voor programma's en beleid op het gebied van moedersterftepreventie.

Ik vind het ook belangrijk activiteiten op het gebied van gezinsplanning uit publieke middelen te financieren.

Ewa Tomaszewska (UEN), schriftelijk. – (PL) De resolutie bevat bepalingen die indirect abortus stimuleren en andere die openlijk pleiten voor de legalisatie van abortus. Het opnemen van uitspraken over dit onderwerp komt neer op schending van het subsidiariteitsbeginsel. Het betekent ook dat financiële middelen uit bijdragen aan de Gemeenschap door lidstaten waar abortus niet is toegestaan gebruikt kunnen worden voor de bevordering van abortus in derde landen.

Het is hypocriet om het bevorderen van de gezondheid van moeders te gebruiken als rechtvaardiging voor pro-abortus propaganda, en financiële middelen vrij te maken voor abortus, in plaats van deze aan te wenden voor de verbetering van de gezondheid van moeders. Daarom heb ik tegen deze resolutie gestemd.

Anna Záborská (PPE-DE), schriftelijk. – (SK) Ik heb tegen deze resolutie gestemd.

De bescherming van de gezondheid van moeders is een onvoorwaardelijke vereiste voor het overleven van de mensheid.

Moeders in ontwikkelingslanden worden op dit moment geconfronteerd met een pandemie zonder dat ze kunnen beschikken over elementaire gezondheidszorg, een aspirine of een kopje drinkwater. De VN-secretaris-generaal heeft duidelijk gesteld dat minder dan tien procent van de begroting wordt gebruikt voor het oplossen van problemen waar negentig procent van de wereldbevolking onder te lijden heeft. Voor longontsteking, besmettelijke diarree, tuberculose en malaria – ziekten die in ontwikkelingslanden enorme gezondheidsproblemen veroorzaken maar behandeld kunnen worden – is minder dan één procent van de begroting uitgetrokken.

De VN hebben een strategie goedgekeurd die gekwalificeerd medisch toezicht bij bevallingen moet ondersteunen. Dit is bedoeld om de risico's van het moederschap te beperken, de kindersterfte te verminderen en toegang te bieden tot diensten.

Onze resolutie stelt echter onder andere voor “het verlenen van een allesomvattende, veilige zorg inzake abortus” en betreurt het gebrek aan dienstverlening op het gebied van reproductieve gezondheid. Ze doet een beroep op de Raad en de Commissie om “te waarborgen dat reproductieve gezondheidsdiensten beschikbaar, toegankelijk en van een goede kwaliteit zijn, en om de toegang van alle vrouwen tot veelomvattende seksuele en reproductieve gezondheidsvoorlichting en -diensten te bevorderen”. Ze vraagt de Raad en de Commissie om op dit terrein te interveniëren, maar abortus valt onder de exclusieve bevoegdheid van de lidstaten en niet onder die van de EU. We kunnen moeders in ontwikkelingslanden geen onduidelijke, versimpelde of, nog erger, ideologisch bevooroordeelde visie op de bescherming van de gezondheid aanbieden.

- Verslag: Syed Kamall (A6-0283/2008)

Bruno Gollnisch (NI), schriftelijk. – (FR) De Algemene Overeenkomst inzake de handel in diensten (GATS), die voorziet in de liberalisering van diensten op internationaal niveau, en die de rapporteur zo vurig gesloten wil zien worden, is in werkelijkheid niet meer dan een Bolkestein-richtlijn op wereldschaal. De “Poolse loodgieter” van gisteren is morgen een Chinees of een Pakistaan.

De enige uitzondering geldt voor diensten die “verleend worden op gezag van overheidsinstanties”, die “noch op commerciële basis noch in concurrentie met een of meer dienstverleners worden verleend”. Met andere woorden, de enige die er niet onder vallen zijn de politie, justitie, de diplomatieke dienst en het leger. Anderzijds zal de GATS een volgende stap zijn in de ontmanteling van de openbare diensten, een proces dat door de Commissie zo’n vijftien jaar geleden in gang is gezet in naam van mededinging en de interne markt.

Tegenwoordig meent de Europese Unie dat ze over een concurrentievoordeel beschikt en beweert ze dat haar dienstverleners onvoldoende toegang hebben tot de markten van derde landen. Het zal echter met de dienstensector net zo eindigen als met onze industrie en leiden tot bedrijfsverplaatsingen, inkrimping en, als extraatje, sociale dumping. Het relativeren van de sociale, milieu- en kwaliteitsnormen, die volgens de rapporteur geen handelsbelemmering mogen worden, bevat de kiem van een geleidelijke desintegratie van het Europese sociale en economische model.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) Ondanks het feit dat deze resolutie is ontdaan van een aantal van haar negatieve aspecten en sommige bewoordingen zijn afgezwakt in een poging het liberaliseringsproces “humaner” te maken zonder het verder in twijfel te trekken, blijft deze resolutie in feite het schoolvoorbeeld van een tekst die de liberalisering van diensten verdedigt, met inbegrip van openbare diensten (zogenaamd beperkt, zo wordt het voorgesteld, vanwege de noodzaak om liberalisering “gedifferentieerd” te benaderen).

Echter, ondanks de zorgen van een meerderheid in het Parlement is de huidige internationale situatie niet dezelfde als bij het begin van de Doha-ronde in 2001, wat betekent dat de VS en de EU problemen hebben om de WTO de wereld hun agenda van economische dominantie op te laten leggen.

Ondanks achtereenvolgende mislukkingen proberen echter de EU en de “sociaal-democraten” Mandelson en Lamy opnieuw te voorkomen dat de onderhandelingen “ontsporen”, teneinde de resultaten die al in de onderhandelingen zijn behaald veilig te stellen en niet kwijt te raken.

Zoals we al eerder hebben gezegd, is het doel van de belangrijkste economische en financiële groepen de controle over de internationale handel binnen een kader van kapitalistische concurrentie, de controle over de nationale economieën (landbouw, industrie, diensten, arbeid, natuurlijke hulpbronnen) en de controle over de staten zelf.

Liberalisering betekent een aanval op de overwinningen van de arbeiders en de soevereiniteit van de volkeren, alsmede de vernietiging van het milieu.

Daarom hebben wij tegen de resolutie gestemd!

Małgorzata Handzlik (PPE-DE), schriftelijk. – (PL) De dienstensector is goed voor meer dan driekwart van de Europese economie. De dienstensector is van vitaal belang voor het concurrentievermogen en de innovatie van de Europese economie, die grotendeels op kennis is gebaseerd. Een efficiënte werking van de interne dienstenmarkt van de Europese Unie is zeer belangrijk voor het concurrentievermogen van EU-bedrijven op de wereldmarkt. Een tijdige en correcte omzetting en uitvoering zal cruciaal zijn voor een goede werking van de markt, vooral in het geval van de dienstenrichtlijn.

De handel in diensten omvat grotendeels de overdracht van specialistische kennis tussen landen. Daarom speelt de vrije handel in diensten een belangrijke rol in alle ontwikkelingsstrategieën, want deze vergemakkelijkt

een snelle en efficiënte overdracht op grote schaal van knowhow. Bovendien biedt een grotere toegang tot de dienstenmarkt niet alleen kansen voor de ontwikkelde landen maar ook voor de ontwikkelingslanden, die vaak verstoken blijven van toegang tot knowhow.

Toegang tot de markt voor diensten is een moeilijke kwestie binnen de lopende WTO-onderhandelingen. Men dient echter te beseffen dat onderhandelingen over de handel in diensten de belangen van de EU moeten dienen en tegelijkertijd de ontwikkeling van de armste landen moeten bevorderen. Als aanzienlijke buitenlandse investeringen zijn toegestaan, zou juist de liberalisering van de handel in diensten kunnen leiden tot een grotere en duurzamere productie en tot modernisering van de infrastructuur in alle economieën.

David Martin (PSE), *schriftelijk*. – (EN) Het verslag van de heer Kamall over de handel in diensten beziet de manieren waarop EU-bedrijven toegang kunnen krijgen tot dienstenmarkten in derde landen. Feit is dat diensten een steeds belangrijker rol in de internationale handel spelen. Juist daarom is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen commerciële en essentiële openbare diensten. Ik heb dit duidelijk gemaakt door hoe ik heb gestemd.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (EL) In het kader van de GATS, via bilaterale en multilaterale overeenkomsten en door openlijke of verkapte dwang en dreigementen, bevordert de EU de penetratie van kapitaal in de zich ontwikkelende dienstenmarkten van de minder ontwikkelde landen, teneinde de winsten en haar eigen invloed te vergroten. Het verslag van de Commissie verwelkomt en steunt dit beleid.

Publieke goederen zoals water, gezondheid en welzijn, onderwijs, enz., zijn het doelwit van de monopolies, die erop uit zijn de nationale markten te liberaliseren en open te stellen en diensten te liberaliseren. De kapitalistische herstructurering zal voor de werknemers in de armere landen nog rampzaliger zijn.

De rivaliteit tussen de imperialistische centra in combinatie met de oppositie van de armere landen heeft tot de mislukking geleid van de laatste WTO-onderhandelingen. De machtscentra wedijveren met elkaar om bilaterale en multilaterale overeenkomsten te sluiten in een poging hun positie te versterken.

Men richt zich op de directe en indirecte afschaffing van openbare diensten, met name in sectoren die winstgevend zijn voor het kapitaal, en de afschaffing van alle beschermende barrières. Dit zijn pogingen om diensten gelijk te stellen met goederen en gezamenlijke onderhandelingen te voeren over landbouwproducten. Dit zijn simpelweg allemaal voorbeelden van Europese kapitalistische imperialistische agressie, die niet aarzelt oorlog te voeren om haar keuzes op te leggen.

Tokia Saïfi (PPE-DE), *schriftelijk*. – (FR) Ik heb voor het verslag over de handel in diensten gestemd teneinde de Commissie aan te sporen om in haar handelsbesprekingen te streven naar zowel de geleidelijke en wederzijdse openstelling van de toegang tot de dienstenmarkt als naar een beleid voor meer transparantie. De Europese Unie, die 's werelds grootste exporteur en grootste aanbieder van diensten is, moet een grotere toegang tot de dienstenmarkt bevorderen, zowel voor de ontwikkelde landen als de ontwikkelingslanden.

Toch moet deze liberalisering geleidelijk en wederkerig plaatsvinden, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende belangen van de betrokken landen. Daarom ook heb ik gestemd voor amendement 2, waarin nadruk wordt gelegd op de noodzaak een onderscheid te maken tussen commerciële en niet-commerciële diensten en van een gedifferentieerde aanpak bij het openen van markten voor diensten van algemeen belang. Ik heb ook gestemd voor amendement 5, dat in de context van de EPA vraagt om voor iedereen universele, toegankelijke en duurzame openbare diensten te waarborgen.

Tot slot heb ik voor amendement 7 gestemd, waarin wordt erkend dat bepaalde producten, zoals water, als een universeel publiek goed moeten worden beschouwd, en wil ik erop wijzen dat een zekere voorzichtigheid vereist is met voorstellen die markten voor dit soort diensten willen openstellen.

Olle Schmidt (ALDE), *schriftelijk*. – (SV) De handel in diensten is heden ten dage een noodzaak geworden voor alle economieën. Geen land kan economisch succesvol zijn met een dure en inefficiënte diensteninfrastructuur. Producenten en exporteurs van textiel, tomaten en andere goederen zullen niet concurrerend zijn zonder toegang tot een efficiënt banksysteem, efficiënte verzekeringsmaatschappijen, accountantskantoren en telecommunicatie- en transportsystemen.

Het is echter ook van cruciaal belang dat particuliere ondernemingen publieke diensten kunnen leveren. Concurrentie in de gezondheidszorg, het onderwijs en publieke communicatiemiddelen resulteert in betere dienstverlening. Daarom heb ik ervoor gekozen te steunen dat er geen categorisch verschil wordt gemaakt tussen diensten voor privaat of publiek gebruik, omdat ik denk dat ook in de publieke sfeer concurrentie

leidt tot grotere efficiëntie en betere dienstverlening. Dat staat voor mij vast, of het nu gaat om onze interne markt of om de handel in diensten in andere landen, buiten de grenzen van de EU.

Andrzej Jan Szejna (PSE), *schriftelijk*. – (PL) Het verslag over de handel in diensten wil benadrukken dat de handel in diensten een sector is die zorgt voor nieuwe permanente arbeidsplaatsen en de verbetering van de kwaliteit van leven van de burgers. Deze diensten maken momenteel zo'n 75 procent uit van het BBP van de Europese Unie.

De rapporteur dringt aan op het openstellen en liberaliseren van de markt in de handel in diensten. Het is zeker noodzakelijk om de markt open te stellen en het concurrentievermogen te verbeteren. Naar mijn mening moet opening van de handel in diensten echter niet worden opgevat als privatisering. Er moet duidelijk worden vastgesteld dat commerciële diensten anders van aard zijn dan publieke. Daarom moet er ook voor worden gezorgd dat men de openstelling van de handel in publieke diensten heel anders aanpakt dan de openstelling van de handel in commerciële diensten.

Silvia-Adriana Țicău (PSE), *schriftelijk*. – (RO) Ik heb voor het verslag over de handel in diensten gestemd, dat wijst op het belang van de handel in diensten voor het creëren van banen.

Amendement 2, ingediend door de socialistische fractie, wijst op de noodzaak van een gedifferentieerde aanpak bij het openstellen van de markt in diensten van algemeen belang en vooral op de noodzaak om een onderscheid te maken tussen commerciële en niet-commerciële diensten.

Van bijzonder groot belang vind ik amendement 5, waarin ervoor wordt gepleit dat iedereen toegang heeft tot universele, toegankelijke, duurzame en betaalbare openbare diensten, en amendement 10, waarin de Commissie wordt opgeroepen om krachtiger op te treden tegen de verkoop van namaakproducten, met name via het internet, en waarin de Commissie wordt verzocht het Parlement en de Raad een voorstel voor te leggen teneinde de Gemeenschap en haar lidstaten kwalitatieve en statistische gegevens te verschaffen op Europees niveau over de verkoop van namaakproducten, met name via het internet.

Bernard Wojciechowski (IND/DEM), *schriftelijk*. – (PL) De zogenoemde dienstenrevolutie die al sinds het midden van de twintigste eeuw aan de gang is, heeft ertoe geleid dat voor de meeste landen diensten de belangrijkste sector van de economie zijn geworden. De technologische vooruitgang, met name op het gebied van de telecommunicatie en informatietechnologie, heeft de visie op diensten en de rol die zij in de internationale handel kunnen spelen fundamenteel veranderd. Een enorme expansie van het bovengenoemde systeem in combinatie met de technologische vooruitgang heeft geresulteerd in de uitbreiding van de internationale handel in diensten.

Polen heeft nooit een erg belangrijke rol gespeeld in de internationale handel in diensten. Hetzelfde geldt voor de andere landen van Centraal- en Oost-Europa. Dit was grotendeels te wijten aan de onderontwikkeling van de sector in de centraal geleide economieën. Fundamentele veranderingen in de ontwikkeling van de dienstensector begonnen pas tijdens de overgangperiode die volgde op het communistische tijdperk, en bleven tijdens het hele proces van toetreding tot de Europese Gemeenschap doorgaan. Radicale veranderingen in de dienstensector zijn reeds zichtbaar. Bovendien zullen de integratie van Polen in de Gemeenschap en het bijbehorende proces van aanpassing van de Poolse economie aan de EG-eisen het tempo van de ontwikkeling van de dienstensector versnellen en Polen meer mogelijkheden bieden om deel te nemen aan de internationale handel in diensten.

Ik denk daarom dat de EU er alles aan moet doen om de kwaliteit van de handel in diensten te verbeteren, omdat deze sector bijdraagt aan de welvaart en de werkgelegenheid in alle economieën van de wereld. Daarnaast helpt dit de ontwikkeling te versnellen.

- Verslag: Josu Ortuondo Larrea (A6-0308/2008)

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (PT) Hoewel we blij zijn met de bezorgdheid die in het verslag naar voren komt ten aanzien van de noodzaak te investeren in havenregio's, technologische modernisering en milieubescherming, zijn we van mening dat dit verslag verbergt dat een van de doelstellingen van de Europese Commissie voor een toekomstig havenbeleid de liberalisering is van deze strategische publieke dienst in verschillende lidstaten.

Wij betreuren dan ook dat onze voorstellen zijn verworpen die:

- uitdrukkelijk iedere nieuwe poging afwezen om de havendiensten op EU-niveau te liberaliseren door de toepassing van mededingingsregels voor de interne markt;

- en waarin werd gevraagd om initiatieven te nemen ter bestrijding van de onveiligheid en de ongevallenrisico's in de sector en om de eerbiediging van de rechten van werknemers in de havens te garanderen en te handhaven, met name op het gebied van werkgelegenheid, eerlijke betaling, fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, sociale voorzieningen, collectieve overeenkomsten, vakbondsrechten en beroepsopleiding.

De diversiteit en complementariteit van de Europese havens moeten behouden blijven en het beheer ervan moet gebaseerd zijn op geavanceerde kwaliteits- en veiligheidsnormen, een strategisch element in de economische ontwikkeling. Openstelling van het beheer van de Europese havens voor transnationale ondernemingen, zoals lijkt te gebeuren, zal een negatieve invloed hebben op arbeidsverhoudingen en collectieve onderhandelingen en de risico's van onveiligheid in het havensysteem vergroten, waardoor de veiligheid op zee gevaar gaat lopen.

Daarom hebben we ons van stemming onthouden.

Ona Juknevičienė (ALDE), schriftelijk. – (EN) Tijdens de stemming heb ik uiting gegeven aan mijn standpunt door tegen de amendementen van de GUE-fractie te stemmen. De havensector is uit economisch, commercieel, sociaal, ecologisch en strategisch oogpunt van cruciaal belang voor de Europese Unie. Maar gezien het belang van de sector kan ik niet instemmen met het uitgangspunt dat havens publiek eigendom dienen te zijn.

Integendeel, ik steun het recht van de lidstaten om zo veel mogelijk rekening te houden met hun eigen belangen bij hun beslissing om al dan niet over te gaan tot liberalisering van de havensector. Beslissingen over het al dan niet privatiseren en/of aangaan van private en publieke partnerschappen in havens vallen onder de bevoegdheid van de lidstaten en dienen niet door Europese instellingen genomen te worden, zolang het maar in overeenstemming is met de Europese wetgeving. In feite worden sommige Europese havens al beheerd door overheden of bedrijven uit derde landen. Naar mijn mening moet de havensector, net als elke andere sector, mogen opereren op basis van eerlijke concurrentie.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), schriftelijk. – (EL) De Communistische Partij van Griekenland stemt tegen het verslag, omdat het de mededeling van de Commissie over havens, met als grondgedachte het vaste streven van de EU om de havens te privatiseren, steunt en volgt. De privatisering van havens is tot nu toe geblokkeerd door de strijd van de havenarbeiders, maar de EU wil ermee doorgaan, want het is een centrale doelstelling van het EU-grootkapitaal.

Dat is de reden waarom de Commissie dit nu probeert te bevorderen door middel van fragmentatie, dat wil zeggen door winstgevendende havendiensten over te dragen aan het grootkapitaal. Tegelijkertijd heeft de EU haar ogen gericht op de overheidssubsidies voor havens; ze bereidt de afschaffing of een drastische verlaging ervan voor, om zo de weg te effenen voor privatisering. Havens vormen voor de economie van de lidstaten een strategisch belangrijke sector en zijn direct gekoppeld aan hun defensiecapaciteit en soevereiniteit. Daarom hebben de plannen voor de liberalisering van havendiensten en de privatisering van havens niet alleen gevolgen voor degenen die er werken, maar voor de hele werkende klasse en het volk.

Het is niet genoeg dat de werkende klasse en de werknemers in het algemeen waakzaam zijn en de strijd tegen privatiseringsplannen in hun eentje organiseren; ze moeten ervoor strijden dat havens het eigendom worden van het volk, binnen het kader van een zelfstandige volkseconomie onder volksgezag.

- Verslag: Michael Cramer (A6-0326/2008)

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), schriftelijk. – (PT) Hoewel we het eens zijn met de zorgen en voorstellen in het verslag, zijn we van mening dat hierin essentiële elementen van nationaal beleid in deze strategische sector niet tot uiting komen – met sociale, economische en ecologische gevolgen – met name het opzetten van dit systeem binnen een sterke publieke sector en de noodzaak om de systematische schending en niet-naleving van de rechten van de werknemers in bepaalde segmenten van deze sector te bestrijden.

Daarom zijn we van mening dat het verslag faalt in zijn opzet doordat het niet ingaat op het centrale aspect van de arbeidsvoorwaarden voor vakmensen in deze sector. De praktijk van tijdelijke contracten, die leidt tot het niet-naleven van werktijden, rusttijden en collectieve arbeidsovereenkomsten en bovendien de rechten van werknemers schendt, doet vragen rijzen omtrent hun eigen veiligheid (en die van derden). Daarom moeten we een einde maken aan de vernietiging van arbeidsplaatsen en aan de toenemende onzekerheid van arbeidsrelaties door integratie binnen het personeelsbestand van bedrijven te bevorderen en het prestige van carrières en lonen te verhogen.

We zijn het ook niet eens met de nadruk op toepassing van de principes “de gebruiker betaalt” en “de vervuiler betaalt”, omdat vooral de uiteindelijke consument wordt getroffen door deze maatregelen, waar alleen

mensen van zullen profiteren die de financiële capaciteit hebben om te “gebruiken” of te “vervuilen”, zonder dat ze noodzakelijkerwijs een bijdrage leveren aan een aanzienlijke verbetering van het goederenvervoer.

Jörg Leichtfried (PSE), *schriftelijk*. – (DE) Ik stem voor het verslag van Michael Cramer voor een duurzaam en efficiënt logistiek en goederenvervoerssysteem in Europa.

Dit systeem is essentieel voor de versterking en uitbouw van de internationale concurrentiepositie van Europa, maar zonder dat dit ten koste van het milieu en de burgers gaat. “Groene corridors” zijn een fundamenteel concept om het Europese vervoer te optimaliseren en daarbij zo duurzaam mogelijk te werk te gaan. Terugdringing van alle vormen van vervuiling en tegelijkertijd meer gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen is de juiste aanpak.

In deze context spelen investeringen in nieuwe technologieën, zoals het computergestuurde “stop-and-go” in het goederenvervoer en ondersteuning van andere vervoerswijzen dan het wegvervoer een belangrijke en vernieuwende rol.

Harmonisatie van het beheer en van de administratieve procedures op een EU-brede basis zal het Europese vervoerssysteem eveneens beter en efficiënter te maken. Europa heeft behoefte aan een concurrerende en innovatieve economie om succesvol te zijn. Het voorliggende verslag levert een belangrijke bijdrage aan de verwezenlijking van dat doel.

Bogusław Liberadzki (PSE), *schriftelijk*. – (PL) Ik ben het eens met de opvattingen van de heer Cramer, namelijk dat moet worden gestreefd naar verbetering van de efficiëntie, integratie en duurzaamheid van het goederenvervoer in Europa.

Ik sta ook achter alle maatregelen die zijn bepleit om de gewenste doelstellingen te bereiken. Tot de eerste behoren onder andere nadruk op de vervoerscorridors, ondersteuning van innovatieve technologieën, innovatieve infrastructuur en een efficiënter beheer van het vrachtvervoer. Ook is er gesproken over de noodzaak de administratieve procedures en de goederenvervoerketen te vereenvoudigen en vervoer dat niet over de weg gaat aantrekkelijker te maken. Ik sta achter al deze benaderingen. Naar mijn mening zullen de prioriteiten die door de rapporteur zijn vastgesteld een belangrijke bijdrage leveren aan de verbetering van het goederenvervoer in Europa.

- Verslag: Frédérique Ries (A6-0260/2008)

Liam Aylward (UEN), *schriftelijk*. – (EN) Mijn collega's en ik zijn blij met de hernieuwde belangstelling voor onderzoek naar de mogelijke gezondheidsrisico's van langdurige blootstelling aan elektromagnetische velden. Voorzichtigheid ten aanzien van die effecten op de gezondheid is essentieel. Dit is een onderwerp waar ik me persoonlijk mee bezig heb gehouden en dat ik in januari van dit jaar onder de aandacht heb proberen te brengen. In mijn brief aan voormalig commissaris Kyprianou wees ik hem erop dat dit onderwerp sinds 12 juli 1999 niet meer is geëvalueerd, ondanks dat er vijf jaar na die datum een evaluatie zou plaatsvinden.

Ik heb voor het verslag van mevrouw Ries gestemd, dat erkent dat als gevolg van de toevloed van nieuwe technologie het verslag van 1999 verouderd is. Maar ik heb tegen het amendement gestemd dat geharmoniseerde strengere grenswaarden wil opleggen ten aanzien van de uitstraling van bepaalde elektromagnetische golven. Dit is een gezondheidsprobleem en dus een Iers probleem. De Ierse regering heeft een recent rapport gepubliceerd waarin wordt geconcludeerd dat er tot nu toe geen negatieve kortetermijn- of langetermijneffecten op de gezondheid zijn geconstateerd. Ze heeft reeds de door de Wereldgezondheidsorganisatie goedgekeurde ICNIRP-richtsnoeren overgenomen die publieke en beroepsmatige blootstelling aan elektromagnetische velden beperken. Het is aan Ierland om Ierland te besturen en het laat zich daarbij leiden door de WHO.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), *schriftelijk*. – (PT) We hebben voor dit verslag gestemd, ondanks een aantal tegenstrijdigheden. Maar het heeft veel positieve aspecten die van belang zijn, in het bijzonder de verdediging van het voorzorgsbeginsel als een van de hoekstenen van het communautaire beleid op het gebied van gezondheid en milieu.

Het verslag levert ook kritiek op het actieplan, met name waar het stelt dat dit “de kiem van een halve mislukking in zich draagt, aangezien het alleen bedoeld is ter begeleiding van de bestaande communautaire beleidsvoering, het niet berust op een preventiebeleid ter vermindering van ziekten die worden veroorzaakt door milieufactoren en het geen welomlijnde en in cijfers uitgedrukte doelstelling nastreeft”.

Het verslag benadrukt ook dat de Europese Commissie rekening moet houden met het economische belang van KMO's, door ze technische ondersteuning te verstrekken zodat ze kunnen voldoen aan bindende verordeningen ten aanzien van milieugerelateerde gezondheidsrisico's en om ze te stimuleren andere veranderingen door te voeren die positief zijn vanuit het gezichtspunt van milieu en gezondheid en van invloed zijn op het functioneren van ondernemingen.

David Martin (PSE), schriftelijk. – (EN) Ik heb voor het verslag van mevrouw Ries gestemd over de tussentijdse evaluatie van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid 2004-2010. De oproep om in het actieplan bijzondere aandacht te besteden aan de kwaliteit van de binnen- en buitenlucht en aan chemische stoffen heeft mijn instemming. Alle producenten of importeurs verplichten om de veiligheid van hun product aan te tonen voordat het op de markt kan worden gebracht is ook een positieve stap om ervoor te zorgen dat zowel de consument als het milieu afdoende wordt beschermd.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), schriftelijk. – (EL) Onnadenkend gebruik van natuurlijke hulpbronnen uit winstbejag, kapitalistische herstructurering, liberalisering van markten en privatisering van energie, vervoer en telecommunicatie leiden tot vernietiging van het milieu. Hierdoor, in combinatie met de verslechtering van de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden en de privatisering van de gezondheidszorg, sociale voorzieningen en verzekeringen, zien we een algemene toename van gezondheidsproblemen, vooral van die welke verband houden met milieurisico's. De commercialisering van de gezondheidszorg en het EU-milieubeleid, dat door het systeem van handel in vervuilende stoffen en het principe "de vervuiler betaalt" van het milieu koopwaar maakt, kunnen risico's en ziekten niet voorkomen, en ze zelfs niet beheersen ten behoeve van de werknemers, omdat hun voornaamste doel is het vergroten van de winsten van het kapitaal.

De bevindingen van het verslag zijn juist waar het de toepassing betreft van de beginselen van preventie en bescherming, het ontbreken van wezenlijke, strenge maatregelen, de behoefte aan uitgebreide studies gebaseerd op de meest kwetsbare groepen, geestelijke gezondheid, de effecten van magnetische velden, enz. Het eindigt echter met voorstellen die gebaseerd zijn op het pro-monopolistische beleid van de EU, zoals meer belastingvoordelen en financiële prikkels voor bedrijven. Deze grondgedachte verlegt de verantwoordelijkheid voor bescherming naar het individu.

Rovana Plumb (PSE), schriftelijk. – (RO) Het enthousiasme van februari 2005, toen het Europees actieplan voor milieu en gezondheid 2004-2010 werd aangenomen, is weggeëbd zonder dat er van de voorgestelde maatregelen veel terecht is gekomen. Het is uiterst noodzakelijk om aan de gestelde deadlines te voldoen en deze maatregelen te verwezenlijken, met name in dit decennium waarin op milieugebied aanpassing aan de klimaatverandering de grootste uitdaging voor de gezondheid van de mens is.

De minder kapitaalkrachtige segmenten van de samenleving, alsmede de fysiek zwakkere groepen (kinderen, zwangere vrouwen en oude mensen) zullen kwetsbaarder zijn voor deze effecten.

Speciale aandacht moet worden besteed aan de sociale aspecten van aanpassing, waaronder de werkgelegenheidsrisico's en de gevolgen voor de leef- en woonomstandigheden.

Het voorkomen van negatieve effecten op de volksgezondheid, veroorzaakt door extreme weersomstandigheden, speelt een essentiële rol, en daarom wordt de Commissie verzocht om goede praktische richtsnoeren op te stellen met maatregelen die genomen moeten worden door de regionale en lokale autoriteiten in samenwerking met andere instellingen, alsmede voorlichtings- en bewustmakingsprogramma's om de bevolking bewuster te maken ten aanzien van aanpassing aan de gevolgen van de klimaatverandering.

10. Rectificaties stemgedrag en voorgenomen stemgedrag: zie notulen

(De vergadering wordt om 13.05 uur onderbroken en om 15.00 uur hervat)

VOORZITTER: MANUEL ANTÓNIO DOS SANTOS

Ondervoorzitter

11. Goedkeuring van de notulen van de vorige vergadering: zie notulen

12. Debat over gevallen van schending van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat (debat)

12.1. Staatsgreep in Mauritanië

De Voorzitter. – Aan de orde is het debat over zes ontwerpresoluties over de staatsgreep in Mauritanië⁽¹⁾.

Alain Hutchinson, auteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, we kunnen de staatsgreep die in Mauritanië heeft plaatsgevonden als een echte tragedie beschouwen. De Europese Unie heeft enorm geïnvesteerd in de democratisering van Mauritanië, zoals ze ook in veel andere landen heeft gedaan. Maar daarnaast, en wat naar mijn mening nog belangrijker is, heeft het volk van Mauritanië daar aanzienlijk zelf aan bijgedragen; zij die in het recente verleden verantwoordelijk waren voor de omverwerping van dictator Taya hebben onder de bevolking van dit land enorme verwachtingen weten te wekken en hebben zich tegelijkertijd aan al hun toezeggingen gehouden: een grondwettelijk referendum werd in juni 2006 gehouden, presidentsverkiezingen in maart 2007 en daartussendoor nog lokale en algemene verkiezingen in 2006. Dit lange proces gaf iedereen de kans zich uit te spreken: de vakbonden, maatschappelijke organisaties en natuurlijk de politiek. Nog maar een jaar later heeft deze staatsgreep alles kapotgemaakt en is de teleurstelling onder de democraten enorm.

Deze ramp voor de democratie en voor de bevolking van Mauritanië laat ons weer eens duidelijk zien hoe extreem kwetsbaar alle jonge democratieën zijn en daarom ook dat we bijzondere aandacht aan ze moeten schenken. Voor ons is het nu absoluut noodzakelijk dat we het nieuwe regime in Mauritanië ondubbelzinnig veroordelen. Als de gekozen president fouten of blunders had begaan was het aan het volk, het parlement en de gekozen vertegenwoordigers van Mauritanië geweest om te reageren, kritiek te leveren en strafmaatregelen te nemen. Op geen enkele manier had het leger, de gendarmerie of welk politiekorps dan ook het recht om zich te mengen in wat een zuiver politieke aangelegenheid is.

We dringen er daarom bij de nieuwe “sterke mannen” van Mauritanië op aan dat zij het Mauritaanse volk de macht teruggeven die zij hun hebben afgenomen. Wij eisen van hen dat ze de gekozen president toestaan zijn politieke werkzaamheden zo spoedig mogelijk te hervatten, ook al zou dat betekenen alle kritiek te moeten verduren, voor zover die op democratische wijze wordt geuit en met respect voor de wensen van het Mauritaanse volk, dat wederom gegijzeld wordt door de wil van een minderheid.

Ik wil hier nog aan toevoegen, mijnheer de Voorzitter, dat ik de eer had de waarnemingsmissie van het Europees Parlement naar Mauritanië te leiden en dat ik natuurlijk diep getroffen ben door wat daar is gebeurd. Ik wil hier eindigen, zodat mevrouw Isler Béguin, die de verkiezingswaarnemingsmissie van de Europese Unie leidde, het woord kan nemen. We betreuren deze gebeurtenissen ten zeerste, want wat we zagen in Mauritanië was werkelijk de wens van de gehele bevolking, een wens die het hele afgelopen jaar tot uiting is gebracht, en wat er nu is gebeurd, is een tragedie.

Marios Matsakis, auteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, dit arme Afrikaanse land gaat al een aantal jaren gebukt onder politieke instabiliteit en onrust. Het feit dat in dit land de afgelopen drie jaar twee militaire staatsgrepen plaatsvonden getuigt hiervan. De tweede staatsgreep vond plaats op 6 augustus 2008. Een generaal greep op ongrondwettige wijze de macht en liet de president, de premier, andere regeringsleden en tal van burgers arresteren. Vreemd genoeg heeft twee derde van de Mauritaanse parlementariërs een verklaring ondertekend ter ondersteuning van de coupleider.

Hoewel angst voor vervolging hierbij een rol kan hebben gespeeld, is het een belediging voor de democratie en een treurige zaak wanneer gekozen parlementaire vertegenwoordigers het democratische proces menen te moeten afdoen als een mislukking en zich uitspreken voor een militaire dictatuur. Wij roepen alle politieke krachten in Mauritanië op om de belangen van hun volk op de eerste plaats te stellen en om op een verstandige, volwassen manier gezamenlijk aan het herstel van de constitutionele orde in hun land te werken. We dringen er bij de EU, de VN en de Afrikaanse Unie op aan en verwachten van hen dat ze daartoe alle nodige ondersteuning geven.

Esko Seppänen, auteur. – (FI) Mijnheer de Voorzitter, de staatsgreep door de militaire junta in Mauritanië is algemeen veroordeeld, en terecht. Volgens internationale waarnemers in het land verliepen de verkiezingen in 2006 en 2007 volgens de regels en bestaat er geen twijfel over de legitimiteit van de afgezette Mauritaanse regering.

Mauritanië heeft sinds het onafhankelijk werd van de Franse koloniale overheersing meer dan tien staatsgrepen of pogingen daartoe gekend. De vorige vond nog maar drie jaar geleden plaats. Daarin speelde het hogere

⁽¹⁾ Zie notulen.

kader van het leger een duidelijk zichtbare rol, zoals ook nu. Deze ontwikkeling kan niet bepaald als stabiel en democratisch worden aangemerkt.

Wat mede tot de staatsgreep heeft geleid, waren de conflicten tussen de democratisch gekozen president en de generaals in Mauritanië vanwege hun verschil in houding tegenover de extremistische islam. Dit is een enorme uitdaging voor anderen die proberen vrede en stabiliteit in de regio te bewerkstelligen.

In de ontwerpresolutie wordt zeer terecht opgemerkt dat het herstel van de legitieme en democratisch gekozen regering een voorwaarde is voor een stabiele, democratische ontwikkeling van Mauritanië. Nieuwe verkiezingen zijn dus geen aanvaardbare oplossing, omdat dan de militaire junta gerechtigd zou zijn geweld te gebruiken. Wat de situatie zo precair maakt is dat, als het land geïsoleerd blijft, dit extremistische opvattingen en activiteiten zal stimuleren die de democratische ontwikkeling op een zijspoor zullen zetten. Daarom moet er zo snel mogelijk een door ons gesteunde vreedzame oplossing onder leiding van de VN komen. Onze fractie steunt de ontwerpresolutie over de situatie in Mauritanië.

Marie Anne Isler Béguin, auteur. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, dankzij u kon ik de verkiezingswaarnemingsmissie naar Mauritanië leiden.

We waren erg trots op de resultaten, want het grote succes was dat na 24 jaar het leger de macht aan het volk overdroeg.

Ik was vorige week een week lang in Mauritanië en wat hoorde ik daar? Van mensen die eerst zo blij waren dat ze een burgerregering hadden kreeg ik te horen dat ze nu weer blij waren dat de militairen waren teruggekomen om, zoals ze het uitdrukten, “de democratie aan te passen”.

Natuurlijk noemen wij dat een staatsgreep. Het is ook een staatsgreep. Die veroordelen we en die hebben we veroordeeld. Maar ik vind dat we echt moeten gaan kijken wat daar gebeurt en ik wil u, collega's, adviseren een delegatie te sturen om daar inzicht in te krijgen. De vertegenwoordiger van de Afrikaanse Unie, de heer Ping, noemt dit “een afwijkende situatie”. De heer Djinnit van de Verenigde Naties noemt het “een omgekeerde situatie” en beide zeggen dat we nu creatief moeten zijn. En inderdaad, als ze zeggen dat er sprake is van een impasse dan is dat waar, er is een institutionele impasse, maar die institutionele impasse is geen gevolg van de staatsgreep, maar van een verslechterende situatie die in april is begonnen en in juni of juli een hoogtepunt bereikte met een motie van afkeuring die niet in stemming kon worden gebracht, met buitengewone zittingen van het parlement waar niet mee werd ingestemd, die niet werden toegestaan, met zelfs een overweldigende tweederde, zo niet driekwart meerderheid ten gunste van de president, die omsloeg in een oproep tot zijn aftreden. Dit was werkelijk een omslag, en voor degenen die de gebeurtenissen niet volgen is het moeilijk te begrijpen.

Ik zou u, collega's, willen vragen te gaan kijken hoe de situatie werkelijk is en u dringend willen verzoeken de democratische verworvenheden te steunen die dit land bij de laatste verkiezingen heeft weten te bereiken.

Wat men ook moet bedenken is dat instituties als de senaat, het parlement en de gemeenteraden nog steeds functioneren, en ik geloof echt dat deze instellingen als de hoeders van de macht van het volk optreden. Daarom denk ik dat het aan hen is om een oplossing te vinden. Ik denk dat we erop moeten vertrouwen dat onze parlementaire collega's een stappenplan voorstellen aan deze militaire junta, die wij hebben afgewezen, en dat het echt aan de volksvertegenwoordigers is, zoals wij de vertegenwoordigers van onze burgers zijn, om te beslissen wat er nu gedaan moet worden.

Ik denk dat we hun dat krediet kunnen geven en vertrouwen in hen kunnen hebben, en als ze geen oplossingen vinden die wettig en institutioneel legitiem zijn, kunnen we krachtig ingrijpen, maar ik geloof dat op dit moment deze volksvertegenwoordigers, die de wet aan hun kant hebben, met voorstellen moeten komen en wij moeten hun als collega's onze steun geven.

Ryszard Czarnecki, auteur. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, iedereen die in Mauritanië is geïnteresseerd is zich bewust van de huidige situatie in dat land. Dat geldt ook voor de leden die de eer hadden het Europees Parlement in dat land te vertegenwoordigen. Ik maakte deel uit van die groep.

Mevrouw Isler Béguin heeft veel relevante ervaring. Ik denk dat zij gelijk heeft wanneer ze ervoor pleit dat wij van onze kant meer middelen moeten aanwenden, zodat het Europees Parlement een effectieve bijdrage aan de situatie kan leveren, zoals het al heeft gedaan in het geval van andere landen. Dit mag niet inhouden dat het ook bepaalt wat juist is, wat er moet gebeuren of dat het naar bepaalde normen verwijst. Daarentegen dient het daadwerkelijke hulp te verlenen aan mensen die voor burgerrechten en democratische waarden

strijden in gebieden waar deze veel moeilijker te verwezenlijken zijn dan in de Europese Unie. Vandaar het voorstel om de middelen zo te verdelen dat er werkelijk effectief gebruik van kan worden gemaakt.

Colm Burke, auteur. – (EN) Ik ben van plan om vóór de stemming een mondeling amendement in te dienen. De recente staatsgreep in Mauritanië is een deceptie. Voor dit land, dat de afgelopen jaren veel vooruitgang heeft geboekt in het democratiseringsproces, betekent deze staatsgreep een tegenslag voor dit soort ontwikkelingen.

Het belang van een democratisch Mauritanië in deze instabiele subregio van Afrika kan niet worden onderschat en daarom is terugkeer naar de democratie en een burgerbewind van essentieel belang. Het omverwerpen van een democratisch gekozen regering is gewoonweg onaanvaardbaar, en dat geldt ook voor het huisarrest waar de president en de premier van dit land nog steeds onder staan. Ook moet echter worden opgemerkt dat twee derde van de leden van het Mauritaanse parlement een steunverklaring voor de coupleider en zijn collega-generaals hebben ondertekend. Afgelopen zondag hebben de generaals hun eigen regering samengesteld, die naar mijn mening moet worden aangemerkt als onwettig.

Zonder dit zelfbenoemde interim-bestuur te erkennen, wil ik de militaire junta toch aansporen om zo snel mogelijk datums vast te stellen voor nieuwe presidentsverkiezingen, zodat er in de plaats van de militairen weer burgerministers kunnen worden benoemd. De junta moet zich verplichten tot onpartijdigheid in de verkiezingen, net als na de laatste staatsgreep in 2005. Als dergelijke stappen niet in de zeer nabije toekomst kunnen worden gerealiseerd, moet de Europese Unie hardere maatregelen overwegen, zoals opschorting van niet-humanitaire hulp. De Commissie moet serieus nadenken over de reactivering van artikel 96 van de Overeenkomst van Cotonou, wat zou kunnen leiden tot bevrozing van tegoeden van juntaleden en de opschorting van hulp. Tot slot dring ik er bij de Europese Unie op aan om in nauwe samenwerking met de Afrikaanse Unie aan een oplossing voor deze politieke crisis te werken.

Laima Liucija Andrikiienė, namens de PPE-DE-Fractie. – (LT) Het is betreurenswaardig, maar de Mauritaanse generaals hebben alweer een staatsgreep gepleegd, die helaas zeer slechte gevolgen zal hebben voor de bevolking van dat land. Het feit dat in de nasleep van de militaire staatsgreep, in een verslechterende economische en sociale situatie, de Wereldbank tot het besluit is gekomen om de betalingen aan dit land op te schorten, heeft de situatie nog verder verslechterd en de mensen zullen daar weldra de gevolgen van ondervinden. Het enige oordeel dat we over deze situatie kunnen vellen is dat we de coupplegers veroordelen en eisen dat de constitutionele en burgerlijke orde in dit land zo spoedig mogelijk worden hersteld. We eisen de onmiddellijke vrijlating van president Sidi Mohamed Cheikh Abdallahi en dat er voor de regeringsambtenaren een normale werksituatie komt.

Een militaire staatsgreep is niet de manier om een crisis op te lossen. Alleen politieke discussies en vrije en eerlijke verkiezingen kunnen een land uit een constitutionele crisis helpen. De Europese Unie heeft de plicht om de crisis op de meest efficiënte wijze te helpen overwinnen, en daarbij hulp te geven aan kwetsbare mensen die kampen met een economische en een voedselcrisis.

Leopold Józef Rutowicz, namens de UEN-Fractie. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, Mauritanië is een arm land. Het is geen typisch islamitisch land, en er zijn veel staatsgrepen gepleegd zonder bloedvergieten. Het is een land dat Israël erkent en de Verenigde Staten steunt in hun oorlog tegen Al Qaida. Mauritanië heeft een democratische grondwet. Het wordt geteisterd door vele natuurrampen. Slavernij is hier nog gewoon, wat betekent dat mensen worden beroofd van hun culturele en religieuze identiteit en van hun persoonlijkheid. Het is echter een afnemend gebruik in het land. Aangenomen wordt dat Mauritanië betrekkelijk goed gebruik maakt van de hulp die het krijgt voor de ontwikkeling van infrastructuur en onderwijs.

Tegelijk met de laatste staatsgreep heeft Al Qaida in een verklaring opgeroepen tot een heilige oorlog. Dit zou het land kunnen destabiliseren, de honger doen toenemen en de gemaakte vorderingen tenietdoen. Het kan ook talrijke doden tot gevolg hebben en invoering in het land van de onmenselijke methoden van de radicale islam. Met het oog op deze gevaren is het van essentieel belang dat de Europese Unie en de organisaties van Afrikaanse landen snel maatregelen nemen om een dergelijke tragedie te voorkomen.

Raül Romeva i Rueda, namens de Verts/ALE-Fractie. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, gisteren nog hadden we het erover dat het sanctiebeleid van de Europese Unie soms zo inconsistent en inefficiënt is. Het is duidelijk dat Mauritanië daar een goed voorbeeld van is. De staatsgreep die daar deze zomer plaatsvond moet worden veroordeeld, en dat is wat we in deze resolutie doen.

Maar we vragen ook dat de politieke spanningen worden opgelost binnen de desbetreffende instellingen, en wel die welke op het moment nog steeds de capaciteit daarvoor hebben.

Overigens mogen als gevolg van de internationale reactie geen mensen gestraft worden die dat niet verdienen, en dat geldt vooral voor de Mauritaanse bevolking, die al genoeg gebukt gaat onder de economische en de voedselcrisis.

Daarom vragen wij de Europese Commissie de financiering van projecten ter ondersteuning van het maatschappelijk middenveld in het kader van het Europees instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR) niet in te trekken en tevens de bevroering van de visserijovereenkomst te heroverwegen.

Ook vragen we de Commissie een politieke dialoog te beginnen op grond van artikel 8 van de Overeenkomst van Cotonou, met het oog op het herstel van de constitutionele rechtsstaat. Als die dialoog mislukt, dient zij artikel 96 van de Overeenkomst van Cotonou te reactiveren, wat zou kunnen leiden tot bevroering van de hulp, met uitzondering van voedsel- en humanitaire hulp.

Koenraad Dillen (NI). – (NL) Voorzitter, broze democratische regimes in Afrika die omver worden geworpen door een militaire staatsgreep. Het is een *never ending story*, een saga die eindeloos doorgaat. Ik overdrijf niet als ik zeg dat dit Huis de voorbije jaren waarschijnlijk al tientallen veroordelingen van allerlei staatsgrepen in Afrika heeft uitgesproken. In een meerderheid van Afrikaanse landen blijft willekeur heersen en regeren dezelfde heersers vaak al sinds decennia. Miljarden ontwikkelingshulp hebben daar niets aan veranderd. De potentaten blijven vaak waar ze zitten en we rollen er maar al te dikwijls de rode loper voor uit. Dit stemt tot pessimisme.

De door dit Parlement meegecontroleerde verkiezingen zijn ordentelijk verlopen, dat is hier al gesteld. Maar de gebeurtenissen deze zomer in Mauritanië bewijzen eens te meer dat verkiezingen alleen niet zullen volstaan om democratische waarden duurzaam ingang te doen vinden in Afrika.

De lessen die we vandaag moeten trekken, is dat Europa de moed dient te hebben om economische steun en ontwikkelingshulp te laten afhangen van goed bestuur en democratie, want het zijn uiteindelijk de Afrikanen zelf die daar beter van zullen worden. Maar die houding durft de Unie vooralsnog niet in te nemen. Een verbale veroordeling van de staatsgreep in Mauritanië volstaat niet, als de Europese Unie niet tegelijkertijd concrete en tastbare sancties neemt om de junta te isoleren.

Filip Kaczmarek (PPE-DE). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, het is een treurige zaak dat we vandaag over Mauritanië moeten debatteren. Afgelopen jaar werden in Mauritanië de eerste vrije verkiezingen gehouden. Ze werden door de internationale gemeenschap, met inbegrip van de waarnemingsmissie van het Europees Parlement, als eerlijk en transparant erkend. Mauritanië heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt in kwesties die van cruciaal belang zijn voor de democratisering, de stabiliteit en de toekomstige ontwikkeling van het land. Daarbij denk ik aan het strafbaar stellen van slavernij, liberalisering van de media en de terugkeer van vluchtelingen.

Mauritanië heeft nu een stap terug gedaan door een streep te halen door de uitkomst van democratische verkiezingen en gebrek aan respect te tonen voor de rechtsstaat. Het gedrag van president Abdallah mag dan op verschillende manieren worden geïnterpreteerd en beoordeeld, maar één ding staat vast: een president die gekozen is door middel van rechtstreekse, democratische en vrije verkiezingen mag nooit aan de kant worden gezet door een staatsgreep. Dergelijke praktijken mogen niet plaatsvinden in een land dat aan ontwikkeling van de democratie werkt, iets wat Mauritanië tot voor kort nog deed. De Europese Unie moet samenwerken met de regering van Mauritanië en met de Afrikaanse Unie om voor deze situatie een oplossing te vinden.

Eija-Riitta Korhola (PPE-DE). – (FI) Mijnheer de Voorzitter, zoals we begin augustus hebben gehoord is de eerste democratisch gekozen president van Mauritanië afgezet en gevangengezet, evenals de premier en de minister van Binnenlandse Zaken, ten gevolge van een militaire staatsgreep.

Mauritanië is een van de armste landen ter wereld en een van de nieuwste olieproducenten. Als de democratische ontwikkeling er gevaar loopt, moeten er vraagtekens worden gezet bij grootschalige samenwerking met dit land. Aangezien de Wereldbank 175 miljoen dollar aan financiële hulp bevroor en aangezien de EU overweegt 156 miljoen euro te bevroeren, loopt de uitvoering van verschillende ontwikkelingsprojecten gevaar. Een zeer voorzichtige aanpak zal echter in een situatie als deze op de lange termijn niet lonen.

Een harde lijn volgen betekent natuurlijk niet dat de Mauritaniërs voedselhulp en humanitaire hulp zal worden ontegd. De regerende militaire junta moet echter herinnerd worden aan de Overeenkomst van Cotonou,

en aan het feit dat, als er geen dialoog tot stand komt over het herstel van de democratische orde, de geldkraan van de EU opnieuw wordt dichtgedraaid.

Glyn Ford (PSE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog eens herhalen wat een groot aantal collega's hier vanmiddag heeft gezegd: een democratisch Mauritanië betekent een stabiliserende factor in de subregio. Nauwelijks twaalf maanden nadat de verkiezingswaarnemingsmissie van de Europese Unie verklaarde dat de verkiezingen eerlijk waren verlopen, pleegden de generaals in Mauritanië de tweede staatsgreep binnen twee jaar.

We eisen de onmiddellijke vrijlating van de president en de premier en zijn van mening dat dialoog de sleutel hiertoe is. We zijn blij met de betrokkenheid van de Afrikaanse Unie in het proces, maar we dringen er bij de Commissie op aan deze dialoog aan te gaan om een vreedzame en democratische oplossing te vinden voor de huidige crisis, en zo nodig te dreigen dat we alle hulp aan Mauritanië stopzetten – afgezien van voedselhulp en humanitaire hulp – als we in de komende maanden niet tot een bevredigende oplossing komen.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, ik zou de opmerkingen van de heer Kaczmarek willen bevestigen. Een staatsgreep in Afrika, in Mauritanië om precies te zijn, kan geen verrassing zijn. Als we de situatie in dat werelddeel in ogenschouw nemen, moeten we wel concluderen dat het democratiseringsproces, hoewel het in veel gebieden gelukkig in gang is gezet en nog steeds doorgaat, erop zwak blijft. Dat is een feit.

Het is onze taak om de democratisering zo veel mogelijk te steunen. Daaronder vallen onder andere onze activiteiten in het kader van onze waarnemingsmissies bij parlementaire of presidentsverkiezingen, en ook financiële hulp. Onze aanwezigheid ter plaatse, waarbij we de bevolking bewust maken van wat democratie precies is en uitleggen hoe ze daar nu na een moeilijke voorbereidingstijd een eigen rol in kunnen spelen, is een onderneming die het zeker waard is om in te investeren, wat we dan ook doen. Ik vind dat we daar niet op moeten bekknibbelen. Integendeel, we moeten genereus zijn. Het gaat om de toekomst van Afrika.

Benita Ferrero-Waldner, lid van de Commissie. - (EN) Mijnheer de Voorzitter, sinds een aantal maanden is in Mauritanië de politieke situatie gespannen en staat een groot deel van het parlement tegenover de president van Mauritanië. Toen op 6 augustus 2008 president Abdallahi verschillende legerchefs had ontslagen, beantwoordde het leger dit met een snelle staatsgreep zonder bloedvergieten. Op dit moment zit de gekozen president nog gevangen in een gastenvilla. Hierbij moet worden opgemerkt dat ook de premier is gearresteerd, terwijl andere instellingen, zoals het gekozen parlement, ongemoeid zijn gelaten.

Drie jaar geleden, op 3 augustus 2005, hebben deze zelfde generaals – toen nog kolonels – een soortgelijke staatsgreep gepleegd tegen het twintig jaar oude regime van kolonel Ould Taya, die zelf door een staatsgreep aan de macht was gekomen.

Toch verschilt de recente machtsovername radicaal van die van 2005, die een einde maakte aan een dictatoriaal regime en resulteerde in een voorbeeldige overgang naar de democratie die door de Europese Unie krachtig politiek en financieel werd gesteund. Deze overgang via een reeks vrije en eerlijke verkiezingen bracht de eerste democratisch gekozen instellingen in Mauritanië aan de macht, waarvan het functioneren nog steeds verbetering behoeft.

Vanaf de eerste dag van de coup is onze positie duidelijk geweest. Commissaris Michel heeft de staatsgreep krachtig veroordeeld en gevraagd om de vrijlating en hernieuwde installering van president Abdallahi en om een snelle terugkeer naar grondwettelijk bestuur. De hele internationale gemeenschap nam vervolgens vrijwel dezelfde positie in.

De nieuwste beslissingen van de militaire junta – die zichzelf heeft uitgeroepen tot “Hoge Staatsraad” – om de machtsovername te formaliseren en een nieuwe premier en regering te benoemen, vormen nu een serie stappen in de verkeerde richting die tegen de eisen van de internationale gemeenschap ingaan.

Mijns inziens vormt deze coup een ernstige en duidelijke inbreuk op de essentiële onderdelen van de Overeenkomst van Cotonou met betrekking tot de democratische beginselen en de rechtsstaat. Daarom heeft de Commissie op 2 september 2008 een mededeling aan de Raad aangenomen over het openen van overleg met Mauritanië op grond van artikel 96 van de Overeenkomst van Cotonou.

Op basis van de resultaten van het overleg zullen passende maatregelen worden voorgesteld. Maar gezien de negatieve gevolgen die maatregelen voor de bevolking kunnen hebben, hopen we nog steeds dat er een

aanvaardbare oplossing zal worden gevonden zonder dat dit strategisch zo belangrijke land, zoals velen van u hebben gezegd, geïsoleerd hoeft te worden.

Ondertussen zullen we de ontwikkelingen in Mauritanië blijven volgen en de inspanningen van de Afrikaanse Unie om in het land de constitutionele orde te herstellen volledig blijven steunen.

Nu wil ik kort ingaan op een tweetal vragen. Het is in deze fase nog te vroeg om op de details in te gaan van passende maatregelen die moeten worden genomen met betrekking tot specifieke samenwerkingsprojecten of -gebieden. Ik denk dat we moeten wachten op de resultaten van het overleg in het kader van artikel 96 van Cotonou, en het zou ook goed zijn, mevrouw Isler Béguin, om met een delegatie daarheen te wachten. Eerst moet het overleg in het kader van artikel 96 van Cotonou van start gaan.

Tot slot zijn er twee belangrijke projecten; het ene is een nog lopend project van het Europees Ontwikkelingsfonds (ten bedrage van 4,5 miljoen euro) voor steun aan het maatschappelijk middenveld, en het andere behelst de steun die is gepland voor investeringen in democratie en mensenrechten (ten bedrage van 300.000 euro). Deze zullen waarschijnlijk worden voortgezet in het geval van een gedeeltelijke bevrozing van de samenwerking. Dus bevinden we ons op dit moment in een stadium waarin we ons naar ons oordeel op de Overeenkomst van Cotonou moeten beroepen en er "96"-overleg moet worden gevoerd, en daarna zien we verder.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt plaats aan het einde van het debat.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142)

Sebastian Valentin Bodu (PPE-DE), schriftelijk. – (RO) Helaas is eerbiediging van de mensenrechten in Afrikaanse landen een onderwerp dat nooit weg is geweest. Voor veel Europeanen is eerbiediging van de mensenrechten een geschenk waar ze mee werden geboren. Ik kom uit een land waar het communisme in Europa het strengst was, waar mensenrechten niet erg hoog op de agenda van de leiders stonden. Ik kan niet zeggen dat er na achttien jaar democratie helemaal geen mensenrechtenschendingen meer voorkomen, maar de situatie is veel beter dan tijdens de jaren van het communisme.

Voor het broze werelddeel Afrika, met een eeuwenoude geschiedenis die de mentaliteit van de bevolking ingrijpend heeft beïnvloed, dreigt nu ook de destabilisatie van een hele regio als gevolg van de staatsgreep door de militaire leiders van Mauritanië. Ze hebben de democratische beslissing van 2007 van het Mauritaniaanse volk, dat zijn eerste president op een democratische manier had gekozen, feitelijk tenietgedaan. Eerbiediging van de rechtsstaat is de eerste, fundamentele vereiste voor democratie.

Het nieuwe regime in Mauritanië heeft niet de steun van de bevolking en vertegenwoordigt de exclusieve wens van een beperkte groep mensen. De internationale gemeenschap heeft de plicht ervoor te zorgen dat de zaken in dit land niet verder verslechteren, zowel met het oog op de veiligheid van de bevolking als op de stabiliteit van de hele regio, waar terrorisme een reële bedreiging vormt.

12.2. Executies door ophanging in Iran

De Voorzitter. – Aan de orde is het debat over zes ontwerpresoluties over executies door ophanging in Iran⁽²⁾.

Paulo Casaca, auteur. – (PT) Dit jaar is het twintig jaar geleden dat in gevangenis in Teheran de massa-executie van duizenden politieke gevangenen plaatsvond. Het was een van de ergste misdaden tegen de menselijkheid sinds de Tweede Wereldoorlog.

Het aantal executies in Iran is nu volledig uit de hand gelopen: volgens officiële mededelingen van de Iraanse autoriteiten werden er in de Evin-gevangenis in Teheran op één dag 29 mensen opgehangen. Het regime respecteert niet de rechten van minderjarigen of van wie ook en nu bestaat de kans dat, zoals de Amerikaanse autoriteiten hebben aangekondigd, kamp Ashraf wordt overgedragen, waar bijna vierduizend Iraniërs bescherming vinden op grond van de Vierde Conventie van Genève overeenkomstig de status die de Amerikaanse autoriteiten hun zelf hadden verleend. Hoewel ze de officiële bescherming van de Amerikaanse

---

⁽²⁾ Zie notulen.

autoriteiten genieten, zien we, op dit moment en onder deze omstandigheden, onderhandelingen plaatsvinden over hun overdracht aan de Iraanse autoriteiten.

Commissaris, dames en heren, het is volstrekt onmogelijk dat we zoiets toelaten, want dan werken we mee aan de ergste misdaad tegen de menselijkheid. Het zou ons medeplichtig maken. We kunnen dit onder geen enkele omstandigheid toelaten. Ik moet u zeggen, dames en heren: dit is veel erger dan Guantanamo en dat moeten we de Amerikaanse autoriteiten duidelijk te verstaan geven. We kunnen zoiets niet toelaten, dat zou een volledige breuk met onze waarden van beschaving betekenen.

Charles Tannock, auteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het brute theocratische regime in Teheran schijnt er een pervers genoeg in te scheppen de wereld te choqueren en zich niets aan te trekken van de beschaafde normen die in de meeste andere landen gelden. Iran is niet alleen berucht om het enorme aantal executies dat er plaatsvindt, maar ook omdat er geregeld op meedogenloze wijze jongeren en jongvolwassenen worden geëxecuteerd die als kind een misdaad hebben begaan.

Terwijl de meeste landen die nog steeds volwassenen de doodstraf opleggen dat uitsluitend doen voor moord met verzwarende omstandigheden, geeft Iran een extreem ruime interpretatie aan halsmisdaden, waartoe ook homoseksualiteit en overspel gerekend worden. Rechtbanken leggen een dergelijke straf vaak op voor wat voor ons in Europa misdrijven of helemaal geen strafbare feiten zijn.

In het verleden zijn tienermeisjes die seksueel actief buiten het huwelijk bleken te zijn geëxecuteerd vanwege zogenaamde “misdaden tegen de kuisheid”. Als Unie moeten wij standvastig zijn in onze veroordeling van Irans verschrikkelijke staat van dienst op het gebied van de mensenrechten, zoals we dat ook zijn met betrekking tot zijn pogingen om uranium te verrijken voor kernwapens. We doen hier in dit Huis een oproep aan de Iraanse president om clementie te tonen, maar ik moet zeggen dat ik niet erg hoopvol ben gestemd.

Marios Matsakis, auteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ondanks eerdere resoluties van dit Parlement en van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, en in strijd met fundamentele morele en ethische overwegingen, blijft een van de duistere praktijken van het theocratische, totalitaire regime dat in Iran aan de macht is de toepassing van de doodstraf op zijn burgers. Wel moet worden gezegd dat aan executies door middel van de gevreesde en barbaarse methode van steniging gelukkig een einde lijkt te komen. Dat is zonder twijfel een stap in de goede richting.

Niettemin laat de eerlijkheid van veel processen die in Iran plaatsvinden veel te wensen over. In veel gevallen staan de rechtsnormen ver af van wat in de 21^e eeuw mag worden verwacht. Bovendien vinden er nog steeds veel vervolgingen plaats op politieke en/of theologische gronden. Deze praktijken zijn een verdere schandvlek voor de regeringsautoriteiten in Teheran. Bovendien blijven de executies van minderjarige delinquenten doorgaan, ondanks de internationale protesten.

Met deze nieuwe resolutie van vandaag is het zeer te hopen dat de leiders van het regime in Iran eindelijk zullen luisteren naar redelijkheid en gezond verstand, en hun land snel op één lijn gaan brengen met internationaal aanvaarde normen van rationeel gedrag. Het Iraanse volk heeft heel wat beters verdiend dan gebukt te gaan onder de barbarij van bekrompen politiek of religieus fanatisme dat wordt opgelegd door uiterst kortzichtige en uitgesproken wrede leiders. Veranderingen die tot meer vrijheid leiden laten in Iran al veel te lang op zich wachten. Laten we hopen dat het er nu spoedig van komt.

Feleknas Uca, auteur. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, alweer is het nodig dat we over schendingen van de mensenrechten in Iran spreken, en dat terwijl het nog maar zo kort geleden is dat we het er voor het laatst over hadden.

Nog maar drie maanden geleden hebben we in dit Huis een resolutie over de executies in Iran opgesteld. Helaas is er sindsdien niets ten goede veranderd. Integendeel: in de schaduw van de nucleaire crisis gaat het moorden door het regime van de moellahs onverminderd verder. Nog maar een week geleden werd de achttienjarige Behnam Saree publiekelijk geëxecuteerd. De week daarvoor is een twintigjarige man opgehangen die zich op zijn vijftiende schuldig had gemaakt aan een misdaad. De procedure is altijd hetzelfde: de jongeman moet op een kruik gaan staan, de strop wordt om zijn nek gelegd en als de beul de kruik wegtrapt, trekt de strop strak. Het is een methode die geen mededogen kent.

Grotere barbarij dan deze barbaarse daad is nauwelijks voor te stellen. Ik vraag u, dames en heren, kan het nog erger? En dan moet ik antwoorden: ja, dat kan! Wat nog erger is, is de executie van minderjarigen. De doodvonnissen die tegen minderjarigen worden uitgesproken en ten uitvoer gebracht, zijn in flagrante strijd met de internationale verplichtingen en verbintenissen van de Islamitische Republiek Iran.

Iran heeft een aantal internationale verdragen ondertekenend, die het verplichten geen minderjarige delinquenten te executeren. Het is macaber – en het grenst aan smakeloosheid – wanneer vertegenwoordigers van de Iraanse regering als reactie op kritiek op deze praktijken verkondigen dat de executie is uitgesteld tot de persoon meerderjarig is.

Iran is het land met de meeste executies van minderjarigen en staat daarmee op een uiterst beschamende eerste plaats. Sinds 1990 heeft volgens Amnesty International geen land in de wereld zoveel minderjarigen geëxecuteerd. Alleen al in 2007 en 2008 zijn vijftien minderjarigen vermoord. De situatie van minderjarige delinquenten voor wie executie dreigt, heeft in Iran een onaanvaardbare, zelfs dramatische omvang aangenomen. Ten minste 132 minderjarige delinquenten zitten in een dodencel, en het werkelijke aantal zou nog veel hoger kunnen liggen.

De situatie in de Iraanse gevangenissen is eveneens dramatisch: sinds 25 augustus zijn een paar honderd Koerdische politieke gevangenen in Iraanse gevangenissen in hongerstaking. Ze protesteren tegen de onmenselijke omstandigheden, tegen marteling en mishandeling en tegen de doodstraf. Hier moet de internationale gemeenschap snel optreden. We moeten Iran er onvermoeibaar en met grote vasthoudendheid op blijven wijzen dat het verplicht is de mensenrechten te eerbiedigen.

De situatie is veel te precair om nog langer te wachten met de aanpak van deze kwestie.

Raül Romeva i Rueda, auteur. – (ES) Mijnheer de Voorzitter, begin augustus bereikte ons fantastisch nieuws uit Iran. De Iraanse justitie had besloten mensen niet langer te executeren door middel van steniging. Het directe gevolg hiervan was dat ten minste tien vrouwen niet op deze brute wijze zouden worden geëxecuteerd. De vreugde was echter van korte duur, want in de hervorming van het wetboek van strafrecht waar het Iraanse parlement zich momenteel over buigt, blijft dood door steniging voor bepaalde vormen van overspel gehandhaafd.

Ons geschil met Iran gaat echter niet alleen over steniging, maar over het bestaan van de doodstraf als zodanig, want het aantal mensen dat in Iran wordt geëxecuteerd is nog steeds een van de hoogste van de wereld. Er is al eerder gezegd, en ik herhaal: dit jaar zijn 191 mensen en in 2007 zijn 317 mensen terechtgesteld, een record dat alleen door China wordt gebroken.

In algemene termen veroordelen we ondubbelzinnig de vervolging, opsluiting en veelvuldige executie van degenen die zich inzetten voor de verdediging en bevordering van de mensenrechten, degenen die opkomen voor seksuele vrijheid en degenen die campagne voeren tegen de doodstraf. Al deze mensen worden in Iran vaak beschuldigd van activiteiten die in strijd zouden zijn met de nationale veiligheid.

De gevallen die we hier zouden moeten noemen zijn talrijk, maar sta mij toe ten minste dit ene geval te vermelden: dat van de activist en ijveraar voor de rechten van minderheden Yaghoub Mehrnehad, een etnische Beloetsji en leider van de jeugdvereniging “Stemmen van Gerechtigheid”, die op 4 augustus werd geëxecuteerd nadat hij de houding van plaatselijke autoriteiten publiekelijk aan de kaak had gesteld.

Marcin Libicki, auteur. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, we hebben het vandaag over misdaden die Iran tegen zijn eigen burgers begaat. De zaak verschilt enigszins van andere kwesties waar we vaak over gevraagd worden te debatteren, omdat Iran met niemand in oorlog is. Daarom staat het ook niet onder enorme druk die aanleiding zou kunnen zijn voor allerlei crimineel optreden. Het Iraanse regime is op een tamelijk democratische manier gekozen. Dat is nog een reden waarom er geen politieke druk zou moeten zijn. Bovendien kent Iran ook geen interne etnische spanningen.

Toch vindt er in Iran dagelijks ten minste één executie plaats. Mensen die op dertien- of veertienjarige leeftijd een misdaad begingen, worden op oudere leeftijd geëxecuteerd, en ook minderjarigen worden geëxecuteerd. De internationale gemeenschap zou hieruit gepaste conclusies moeten trekken. Zij zou voor zover mogelijk Iran moeten uitsluiten van alle internationale organisaties. Dergelijk optreden kan resultaat hebben. Het beste voorbeeld hiervan is dat steniging is opgeschort. Ik wil ook de oproep doen om de mensen in kamp Ashraf niet aan Iran over te dragen, omdat dan het gevaar bestaat dat ze in de handen van de beul terechtkomen.

Tunne Kelam, namens de PPE-DE-Fractie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, commissaris, het is de hoogste tijd dat we het Iraanse regime laten zien dat we de toename van het aantal executies daar krachtig veroordelen en democratische veranderingen in dat land steunen. Maar we zijn ook bezorgd over het lot van bijna vierduizend leden van de Iraanse oppositie die in kamp Ashraf in Irak verblijven.

We doen daarom een krachtig beroep op de Iraakse en ook op de Amerikaanse autoriteiten om geen Iraanse vluchtelingen gedwongen naar Iran terug te sturen, maar in plaats daarvan naar een bevredigende langetermijnoplossing te zoeken voor degenen in kamp Ashraf die de status van beschermd persoon hebben op grond van de Vierde Conventie van Genève.

Proinsias De Rossa, *namens de PSE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, het schijnt mij toe dat altijd wanneer wat voor religie dan ook ergens in de wereld de absolute macht krijgt, deze net zo meedogenloos en intolerant is als elke seculiere dictatuur. In Iran is homoseksualiteit een halsmisdaad, is overspel een halsmisdaad, en zijn gewapende roofovervallen, drugshandel en, uiteraard, geloofsafval ook allemaal halsmisdaden: wie niet in de pas loopt wordt opgehangen.

Volgens oppositiebronnen zijn politieke activisten beschuldigd van strafbare feiten en geëxecuteerd. Een Iraanse man is opgehangen voor verkrachting, ook al trok het vermeende slachtoffer haar beschuldigingen in en werd er een herziening van het vonnis verordend. Mobiele kranen en vrachtwagenkranen worden gebruikt voor de openbare executies door ophanging, en omdat er geen vulluik is, sterft degene die wordt geëxecuteerd een langzame, pijnlijke verstikkingsdood.

Het is van essentieel belang dat we druk uitoefenen op de Iraanse autoriteiten om alle doodstraffen voor jeugdige delinquenten op zijn minst systematisch om te zetten in een andere straf, en de executie van de vier jonge jongens die op dit moment in afwachting zijn van hun executie af te gelasten. Ik zou blij zijn als er een eind komt aan de steniging van vrouwen – hopelijk komt dat erdoor. Maar, zoals de resolutie stelt, het is zorgwekkend dat er nieuwe wetgeving is die voor overspel steniging wil handhaven.

Marco Cappato, *namens de ALDE-Fractie*. – (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wanneer we Iran zien als een mondiale en nucleaire bedreiging, moeten we, als we krachtige politieke en diplomatieke actie willen ondernemen, bijvoorbeeld Rusland erin betrekken. En als er één voorbeeld is dat laat zien dat de kwestie van de mensenrechten een integraal onderdeel moet zijn van ons internationale beleid en gemeenschappelijk veiligheidsbeleid, dan is het Iran, omdat wat aan de Iraanse nucleaire dreiging ten grondslag ligt het dagelijks geweld is dat dit regime tegen Iraanse burgers uitoefent en daarom moeten we ons hiermee bezig houden.

Ik hoop dat de commissaris ons iets meer kan vertellen over het gebruik dat wordt gemaakt van de fondsen voor de bevordering van de democratie en de rechtsstaat. We weten hoe moeilijk het is om contacten te leggen met de democratische oppositie in Iran. Dan is er ook het algemene probleem van de doodstraf, waarover de VN hebben gestemd. Dit Huis heeft zich sterk gemaakt voor een moratorium, een wereldwijde opschorting. Nu is het tijd om een krachtiger houding aan te nemen en voor te stellen dat de VN een speciale gezant van de VN-secretaris-generaal voor de doodstraf benoemt. Ik stel dit voor in een mondeling amendement waarvan ik hoop dat de fracties het willen goedkeuren.

Mogens Camre, *namens de UEN-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat iedereen in deze vergaderzaal het met mij eens zal zijn dat je, wanneer je in deze resolutie over de individuele gevallen van mensenrechtenschendingen leest, het gevoel hebt dat dit niet kan gaan over gebeurtenissen uit deze eeuw. Maar dit is de treurige waarheid over de situatie in een land dat bij zijn pogingen om zijn eigen volk te onderdrukken is teruggevallen in middeleeuwse, primitieve wreedheid, terwijl dat volk verlangt naar democratie, vrijheid en hervorming.

Wij, de westerse democratieën, kunnen niet eeuwig blijven onderhandelen met het criminele regime in Teheran in de naïeve hoop dat onze zwakke onderhandelaars ooit iets gedaan zouden kunnen krijgen van een regime dat de moderne wereld en zijn waarden niet begrijpt en respecteert en dat blijkbaar het eigen volk net zo haat als het ons haat. Laat deze resolutie een laatste oproep zijn tot rechtvaardigheid en mensenrechten. Ook wil ik nog zeggen – en met grote spijt – dat de EU de democratische Iraanse oppositiebeweging, de PMOI, nog steeds op haar lijst van terroristische organisaties heeft staan, ondanks beslissingen van zowel het Europees Hof van Justitie in Luxemburg als de hoogste Britse rechter dat dit niet gerechtvaardigd is.

Tot slot, ik steun de mondelinge amendementen van de heer Kelam over kamp Ashraf en het mondelinge amendement van de heer Hutchinson. Deze amendementen zullen een verbetering van de resolutie betekenen.

Koenraad Dillen (NI). – (NL) Voorzitter, we moeten ons weinig illusies maken. De theocratie in Teheran zal ongetwijfeld slechts misprijzen hebben voor de democratie in Europa. Maar toch is het een goede zaak dat dit Parlement de executies in Iran opnieuw in duidelijke woorden veroordeelt. Het executeren van minderjarigen is niet alleen in strijd met het volkenrecht, het is ronduit barbaars en het zegt meteen ook alles over de meedogenloze aard van het regime dat nu al tientallen jaren de plak zwaait in Teheran. Het moge

ook een waarschuwing wezen voor de naïevelingen die denken dat Iran met fluwelen handschoenen kan worden aangepakt.

Toch mis ik iets in deze resolutie. Want terecht wordt opgemerkt dat er in Iran meer executies worden uitgevoerd dan in om het even welk ander land in de wereld, behalve China. Wat men er echter had moeten aan toevoegen is dat sinds januari 2005 enkel in Saoedi-Arabië, Sudan, Jemen en Pakistan minderjarigen veroordeeld werden en geëxecuteerd. Niet toevallig zijn dat islamitische landen waar de sharia naar de geest en de letter wordt toegepast. Misschien is het politiek incorrect om het te zeggen, maar de feiten spreken voor zich. Deze praktijken bewijzen eens te meer dat deze islam, die nog geen verlichting kende, onverenigbaar is met onze westerse waarden.

Bernd Posselt (PPE-DE). - (DE) Mijnheer de Voorzitter, een collega ter linkerzijde van dit Huis heeft zojuist de tragische kwestie van de doodstraf in Iran en de afschuwelijke misdaden die daar worden begaan, gebruikt voor een aanval op religie als zodanig. Hij schreef deze daden toe aan het religieuze karakter van het regime. Mijns inziens is dat absurd.

Het gaat hier heel simpel om een totalitair regime, dat de islam alleen maar voor eigen doeleinden misbruikt. Daarin schuilt het probleem, en het regime zelf moeten we krachtig veroordelen, niet de islam of godsdienst als zodanig.

Overigens, de meest afschuwelijke regimes uit de wereldgeschiedenis waren regimes die zich beriepen op nationaal of internationaal socialisme, zoals China tot op de dag van vandaag blijft doen.

Daarom moet we goed beseffen dat dit Huis niet de plek is om ideologische geschillen uit te vechten, ook niet waar het Iran betreft. Het gaat hier niet over ideologie, het gaat hier over de universaliteit van de mensenrechten. En deze universaliteit van de mensenrechten overstijgt ideologische verschillen. Er zijn geen Aziatische mensenrechten en er zijn geen islamitische mensenrechten die de mensen minder veiligheid bieden en misschien op een of andere manier de doodstraf vergoelijken. Wij zijn radicaal tegen de doodstraf, of die nu in de VS, China of Iran wordt toegepast, zonder die landen op één lijn te stellen. Over één ding moeten we heel duidelijk zijn: het Iraanse regime is een totalitair regime en moet verdwijnen.

Józef Pinior (PSE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, het internationaal recht laat er geen twijfel over bestaan. De doodstraf mag niet worden toegepast als het personen betreft die ten tijde van het delict dat zij pleegden jonger dan achttien jaar waren. Iran schendt die internationale wetgeving.

Ik zou willen benadrukken dat Iran, als staat, partij is bij internationale verdragen. Het is dit soort verplichtingen aangaan en heeft ze ondertekend. In juli van dit jaar hebben 24 organisaties voor de bescherming van de mensenrechten uit de hele wereld een beroep gedaan op Iran om de toepassing van de doodstraf voor jongeren op te schorten en ook de toepassing van de doodstraf op zijn grondgebied in het algemeen op te schorten. Dit jaar zijn tot nu toe zes minderjarigen geëxecuteerd in Iran; dat brengt het totaal op 26 personen sinds 2005.

Mijnheer de Voorzitter, commissaris, het Huis heeft al verscheidene debatten gehouden over de wrede manier waarop in Iran de rechtsorde wordt gehandhaafd. We kunnen niet toelaten dat de mensen die nu in kamp Ashraf verblijven aan Iran worden overgedragen, omdat dat land geen rechtsstaat is.

Janusz Onyszkiewicz (ALDE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, de mensenrechtensituatie in Iran verbetert niet. Gisteren zijn twee mannen opgehangen in Arak en in Borujerd, en nog veel meer wachten er op de voltrekking van hun vonnis. Enkele duizenden tegenstanders van het ayatollahregime worden momenteel in kamp Ashraf vastgehouden. Het zijn leden van de volksmoedjahedien, en ze lopen het risico Irak uitgezet te worden. Voor velen van hen zal dat een gewisse dood betekenen. De Amerikaanse strijdkrachten hebben de mensen in het kamp bescherming geboden in het kader van de Vierde Conventie van Genève. Als gevolg van de geplande verandering in de status van deze troepen zal er, zoals in de ontwerpresolutie wordt gesteld, zo snel mogelijk een langetermijnoplossing moeten komen voor de Iraanse vluchtelingen in het kamp. Nu ik het woord heb, wil ik van de gelegenheid gebruik maken om het Huis er nogmaals aan te herinneren dat aan uitspraken van rechtbanken gepast gevolg moet worden gegeven en dat de moedjahedien van de lijst van terroristische organisaties moeten worden verwijderd.

Marek Aleksander Czarnecki (ALDE). - (PL) Mijnheer de Voorzitter, het aantal openbare terechtstellingen in Iran neemt toe. Volgens gegevens van Amnesty International worden elk jaar ongeveer tweehonderd mensen op deze manier ter dood gebracht voor een publiek van duizenden mensen. In Iran geldt de doodstraf onder andere in het geval van godslastering, geloofsafval, overspel en prostitutie. De zeer strenge straffen

voor immoreel gedrag en geloofsafval hebben geleid tot terechte protesten van verdedigers van de mensenrechten buiten Iran en van hervormingsgezinde politici in het land.

Het Westen kan niet eenvoudigweg passief toekijken bij dergelijke macabere daden. Het Europees Parlement moet de acties van het Iraanse regime ondubbelzinnig veroordelen. Tegelijkertijd moet het Parlement de vreedzame en hervormingsgezinde aspiraties van de oppositie, vertegenwoordigd door de volksmoedjahedien, steunen. De logische uitkomst van de door mevrouw Maryam Radjavi geleide democratische transformatie van bovengenoemde organisatie, zou moeten zijn dat deze wordt verwijderd van de EU-lijst van terroristische organisaties.

Dumitru Oprea (PPE-DE). – (RO) Vanuit psychologisch oogpunt is bewezen dat strenge straffen nog nooit corrigerend hebben gewerkt, maar ze leiden tot haat, geweld en wraakgevoelens jegens de medemens en de autoriteiten. Ik ben er niet voor dat schuldige mensen niet worden gestraft, maar dit dient niet te geschieden door middel van de doodstraf.

Laten we niet vergeten dat mensen verbeterd kunnen worden door heropvoeding en sociale reïntegratie-programma's. Laten we niet vergeten dat in Iran jongeren onder de 18 jaar de doodstraf krijgen, hoewel het internationaal recht, officieel erkend door Iran, zulke gruweldaden niet toestaat. Op een gegeven moment hoorden we van een verschrikkelijke situatie, toen een groep jongeren uit Isfahan werd gestraft omdat ze dichterbij elkaar dansten dan was toegestaan, op een paar centimeter afstand.

Als leraar zou ik eraan willen herinneren dat positieve resultaten in het onderwijs niet door angst, dwang en fysieke straf kunnen worden verkregen.

Aloyzas Sakalas (PSE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, Ik wil mijn collega's erop wijzen dat in Iran ieder jaar honderden mensen worden geëxecuteerd. Dat is het gevolg van het mislukte beleid van onze Unie jegens Iran in de afgelopen jaren.

We dienen te weten dat alleen een sterke binnenlandse oppositie in Iran in staat is om daar verandering in te brengen. Mijn vraag vandaag is waarom de EU de Iraanse oppositiebeweging op een zwarte lijst blijft houden, ondanks het feit dat de Britse rechtbanken opdracht gegeven hebben haar van deze lijst te verwijderen? Is het niet tijd dat de Raad onder het huidige voorzitterschap voldoet aan zijn verplichting de rechtsstaat te eerbiedigen en voor eens en voor altijd oppositiebewegingen verwijderd van de zwarte lijst? Naar mijn mening zou mevrouw Ferrero-Waldner daartoe de nodige stappen kunnen ondernemen.

Ewa Tomaszewska (UEN). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, een kind van tien jaar ter dood veroordelen is gewoon onmenselijk. Hijskranen als galg gebruiken is een misdrijf, en misbruik van technologie. Bovendien stimuleren openbare executies agressief gedrag bij de bevolking. We hebben al bij tal van gelegenheden gesproken over de situatie in Iran. Iran schendt op cynisch wijze de internationale verplichtingen waartoe het zich verbonden heeft. Onze resoluties blijken geen effect te hebben. Ik vertrouw erop dat de Europese Commissie de mogelijkheid zal overwegen sancties op te leggen gezien de misdrijven van de Iraanse machthebbers tegen hun eigen volk.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). – (PL) Mijnheer de Voorzitter, het huidige totalitaire regime in Iran kan het best worden omschreven als een regime dat een *reductio ad absurdum* op het recht heeft toegepast en zijn toevlucht heeft genomen tot de psychologie van de terreur. Het recht werkt wanneer mensen weten wat strafbaar is, maar dan moeten de zaken wel in de juiste proporties blijven. Er is een relevant historische voorbeeld. Er was helemaal geen recht in Sovjet-Rusland, alleen de wil van één enkel alwetend individu en van zijn departement, namelijk de KGB. De situatie in Iran is absurd omdat de doodstraf voor van alles en nog wat kan worden opgelegd. Iran kent geen rechtbanken, geen logica en geen behoorlijke processen. Daarom steun ik de oproep om geen politieke vluchtelingen, zoals de eerder genoemde in Irak, en vooral geen minderjarigen naar Iran terug te sturen, omdat ze gewoon zonder vorm van proces afgeslacht zullen worden.

Benita Ferrero-Waldner, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, Ik denk dat de doodstraf zeker een van de meest trieste vormen van mensenrechtenschending is, en vooral de doodstraf voor jongeren. Ik denk dat we allemaal dezelfde diepe, ernstige en dringende noodzaak voelen om iets te doen. Er was in juni een debat over dezelfde kwestie, maar helaas is tussen juni en nu de situatie niet verbeterd maar verslechterd. De omvang en de ernst van onze zorg komen ook tot uiting in het toenemend aantal verklaringen, inmiddels acht, van de Europese Unie sinds het debat van juni.

U noemde veel gevallen en ook ik wil er een paar noemen. Afgelopen week, bijvoorbeeld, de dag nadat de EU haar afschuw had uitgesproken over het ophangen van de heer Hejazi, een minderjarige, vond er weer een terechtstelling van een jeugdig iemand plaats. Op 26 augustus werd de heer Zare ter dood gebracht in de gevangenis in Shiraz. Dit ondanks speciale oproepen om hem gratie te verlenen, niet alleen van de Europese Unie maar van over de hele wereld, met name van de VN-Hoge Commissaris voor de Mensenrechten. De terechtstelling van de heer Zare heeft het aantal executies van jeugdige personen, zoals reeds gezegd, sinds begin dit jaar gebracht op het zeer hoge aantal van zes. Volgens informatie zouden er in Iran meer dan honderd minderjarigen in de dodencel zitten. Helaas blijft het aantal doden stijgen. Op dit ogenblik staat nog een andere minderjarige, de heer Soleimanian, op het punt geëxecuteerd te worden. Het moratorium op executies van jongeren, afgekondigd door het hoogste Iraanse rechtscollege, wordt schaamteloos en herhaaldelijk geschonden door zijn eigen rechters.

Ten aanzien van de kwestie kamp Ashraf dienen de Conventies van Genève uiteraard te worden toegepast zoals voor ieder ander. In het geval van gedwongen deportatie van mensen uit kamp Ashraf naar Iran, zullen de noodzakelijke stappen gezet moeten worden richting de regering van Iran. We hebben bij vele gelegenheden geprobeerd deze kwesties openlijk of via geheime diplomatie aan de orde te stellen. Ikzelf heb me telkens wanneer de minister van Buitenlandse Zaken of de voorzitter van het parlement bij me op bezoek kwam voor andere, nucleaire, kwesties, hierover zeer krachtig uitgesproken. We hebben slechts in één geval succes geboekt en dat betrof de steniging van vrouwen. Ik heb me daar altijd tegen uitgesproken, maar zoals u zich kunt voorstellen ben ik ook absoluut tegen wat er gebeurt met jongeren en natuurlijk tegen de doodstraf in het algemeen. Maar de Iraanse autoriteiten blijven grotendeels doof voor onze oproepen. We hebben daarom soms geen andere keuze dan onze toevlucht nemen tot de zogenaamde “megafoondiplomat” die Teheran zegt te verafschuwen en te verwerpen.

Iran moet zijn eigen verantwoordelijkheden onder ogen zien. Zijn gedrag kan alleen maar een verdere schaduw werpen over zijn reeds aangetaste internationale reputatie. Zonder een concrete verbetering van de mensenrechtensituatie kan de ontwikkeling van de betrekkingen tussen de Europese Unie en de Islamitische Republiek Iran, onze gemeenschappelijke doelstelling, niet echt doorgang vinden, zelfs al zou de nucleaire kwestie worden opgelost.

Ik vertrouw erop dat het Europees Parlement en alle EU-partners met deze beleidslijn zullen instemmen en daarnaar handelen. Vandaag roep ik eens te meer de autoriteiten van de Islamitische Republiek Iran op zich volledig te houden aan de internationale verdragen waarbij het partij is. Ik doe een beroep op Iran om het leven van alle minderjarigen die nog steeds verkommeren in dodencellen te sparen. De hele mensenrechtensituatie is werkelijk heel moeilijk. Zoals u weet, hadden we een dialoog over de mensenrechten, maar helaas heeft die tot niets geleid. We hebben geprobeerd te werken aan publieke diplomatie en we werken nauw samen met de EU-lidstaten in ons streven naar een goed gecoördineerde publieke diplomatie. We hebben drie miljoen euro beschikbaar gesteld voor een tv-nieuwsdienst in het Perzisch. We proberen ook te werken met het maatschappelijk middenveld in Iran, maar daarbij worden ons veel obstakels in de weg gelegd.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt plaats aan het einde van het debat.

Schriftelijke verklaringen (artikel 142 van het Reglement)

Glyn Ford (PSE), schriftelijk. – (EN) Dit Parlement steunt de algehele afschaffing van de doodstraf in de hele wereld. Helaas is er nog een lange weg te gaan. Daarom moeten we proberen om waar mogelijk vooruitgang te boeken. We zijn blij dat er voorlopig in Iran geen vrouwen meer terechtgesteld zullen worden door middel van steniging. We dringen er bij de Majlis op aan zo snel mogelijk de wetgeving te wijzigen, zodat niemand wordt terechtgesteld voor misdrijven die op jongere leeftijd dan achttien jaar zijn gepleegd.

Ook moeten we de gevangenneming en vervolging veroordelen van Iraanse burgers die zich inzetten voor de mensenrechten en de afschaffing van de doodstraf. In de huidige omstandigheden doen we een beroep op de Iraakse en Amerikaanse autoriteiten vluchtelingen en asielzoekers niet gedwongen terug te sturen naar Iran en te werken aan een langetermijnoplossing voor de onzekere situatie waarin de mensen in kamp Ashraf momenteel verkeren.

12.3. Moord op albino's in Tanzania

De Voorzitter. – Aan de orde is het debat over zes ontwerpresoluties over moord op albino's in Tanzania⁽³⁾.

Ryszard Czarnecki, auteur. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, in de 21e eeuw worden mensen vermoord alleen vanwege het feit dat ze albino zijn. Dit gebeurt in Tanzania, een land waar meer dan een derde van de bevolking beneden de armoedegrens leeft. In de afgelopen tijd zijn 173 personen gearresteerd op verdenking van het doden of verwonden van albino's. Dit laat de omvang van het probleem zien. Vijfentwintig mensen zijn de afgelopen zes maanden gedood of gewond geraakt, omdat ze albino waren.

De wereld telt een groot aantal albino's. Maar liefst vijftig van elke miljoen mensen zijn albino. Maar alleen in Tanzania worden ze zo wreed behandeld. In dat land worden het bloed en lichaamsdelen van albino's verhandeld. Verantwoordelijk hiervoor zijn animistische medicijnmannen en de bendes die ze in dienst hebben. Hierbij moet worden opgemerkt dat de politie ook een deel van de schuld draagt, aangezien die meestal een oogje dichtknijpt.

Tot slot wil ik erop wijzen dat we alleen kunnen aannemen dat ons protest hier vandaag effectief is geweest, indien en wanneer albino's in Tanzania kunnen beschikken over medische zorg, onderwijs en de mogelijkheid om te integreren in de samenleving.

Laima Liucija Andrikiienė, auteur. – (LT) Vandaag spreken we over een geval van discriminatie van een minderheid. De minderheid in kwestie bestaat uit albino's, die in Tanzania worden gedood en verminkt, onder wie kleine kinderen. Dit is een ernstig probleem in heel Afrika bezuiden de Sahara. Ik zou u eraan willen herinneren dat albinisme wereldwijd een op de 20.000 mensen treft. Zoals de vorige spreker al zei, verkopen medicijnmannen in Tanzania afgesneden lichaamsdelen en bloed van albino's aan mijnwerkers en vissers, die in hun naïviteit geloven dat die hun geluk, gezondheid en voorspoed kunnen brengen. Ons standpunt is heel duidelijk: het doden en discrimineren van albino's is volstrekt onaanvaardbaar en mag niet worden getolereerd. De regering van Tanzania moet consequente maatregelen nemen om een eind aan deze vreselijke situatie te maken. De regering en de president van Tanzania zijn reeds begonnen maatregelen te nemen, wat we waarderen, maar het is niet genoeg. De rechtszaak waarin 173 mensen die verdacht worden van moorden op albino's zullen worden berecht zal duidelijk maken of het de machthebbers in Tanzania ernst is, en de schuldigen dienen gestraft te worden. Maar de beste manier om het probleem op te lossen is beter onderwijs en adequate gezondheidszorg die toegankelijk is voor alle burgers van dit land, met inbegrip van albino's. De internationale gemeenschap en de Europese Unie zouden hulp moeten bieden om aan deze problemen een einde te maken. De meeste mensen met albinisme sterven voor hun dertigste aan huidkanker.

Marios Matsakis, auteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, albinisme wordt veroorzaakt door een genetisch defect en mensen die hieraan lijden hebben niet alleen te maken met ernstige gezondheidsproblemen maar worden ook wereldwijd in meer of mindere mate gediscrimineerd.

Maar recentelijk worden albino's in Afrika bezuiden de Sahara, en vooral in Tanzania, nu ook op barbaarse wijze aangevallen en verminkt en worden hun lichaamsdelen gebruikt door medicijnmannen als ingrediënt voor drankjes die mensen rijk zouden maken. Hier is niet alleen duidelijk sprake van crimineel gedrag, maar dit wijst ook op een samenleving die ernstig achtergebleven is en waarin nog steeds weerzinwekkend wrede toverpraktijken plaatsvinden.

De regering van Tanzania dient snel en resoluut op te treden om ten eerste alle albino's te beschermen tegen verdere aanvallen, ten tweede alle misdaden tegen albino's grondig te onderzoeken en de verantwoordelijken te berechten, ten derde haar burgers voldoende onderwijs te geven om hen te verlossen van de vloek van toverij en bijgeloof, en ten vierde ervoor te zorgen dat mensen met albinisme de best mogelijke medische en sociale hulp krijgen, zodat ze een min of meer normaal, veilig en vreedzaam leven kunnen leiden.

Erik Meijer, auteur. – (NL) Voorzitter, in Tanzania gaat het niet om staatsgeweld. De discriminatie en het geweld zijn een overblijfsel uit de tijd van vóór de joods-christelijk-islamitische beschaving, waarin nog niet werd uitgegaan van de gelijkwaardigheid van alle mensen.

Tanzania heeft 150 000 inwoners die door een tekort aan het kleurpigment melanine rode ogen, een bleke huid en lichte haren hebben. Ze worden gezien als een product van hekserij. Veel van deze mensen worden gedood, waarna hun gestroopte huid en andere lichaamsdelen worden gebruikt in magische rituelen. Vanwege

⁽³⁾ Zie notulen.

het grote aantal albino's is Tanzania de belangrijkste leverancier van menselijke lichaamsdelen voor heel Afrika.

Aan deze verschrikkelijke gebruiken kan geen eind worden gemaakt zonder actieve voorlichting onder de gewone mensen in Tanzania en in heel Afrika, een betere medische zorg en een betere toegang van albino's tot toonaangevende functies. De Tanzaniaanse regering neemt wel maatregelen, waaronder een registratie van alle albino's met het doel ze te kunnen beschermen. Zonder veranderde opvatting over de positie van albino's zou die registratie in de toekomst ook kunnen worden misbruikt om deze mensen op te sporen en uit te roeien. In Europa hebben we in de jaren veertig slechte ervaringen opgedaan met registratie van bedreigde bevolkingsgroepen.

Charles Tannock, *namens de PPE-DE-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de benarde situatie van albino's in Tanzania lijkt nauwelijks voorstelbaar in onze huidige tijd. Toen ik hierover voor het eerst hoorde, leek het wel een fragment uit de roman *Heart of Darkness* van Joseph Conrad. Ik wil graag geloven in de wederopleving en het potentieel van Afrika, zoals zo vele andere collega's in dit Huis lijken te doen, maar het vermoorden van albino's om hun lichaamsdelen draagt niets bij aan de verbetering van het internationale imago van het continent. Helaas beperkt het lijden van albino's zich niet tot Tanzania, maar doet het zich in heel Afrika voor.

Afgezien van de medische gevolgen van albinisme in de tropen, waaronder een hoog risico op verschrikkelijke vormen van huidkanker, lijden albino's er al lang onder dat ze van oudsher in het beste geval beschouwd worden als vreemde of rare wezens, en in het slechtste geval worden vermoord om te voldoen aan de vraag naar traditionele geneeswijzen, die meer lijken op middeleeuwse toverij.

De EU moet niet aarzelen hierover campagne te voeren en druk uit te oefenen op landen als Tanzania, waar, zo lijkt het, zulke geringe aandacht voor mensenrechten en de menselijke waardigheid normaal is. Ik vind het echter bemoedigend dat de Tanzaniaanse president een beroep op zijn volk heeft gedaan om hun tradities te veranderen. Laten we hopen dat andere leiders in Afrika deze belangrijke boodschap herhalen.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, *namens de PSE-Fractie*. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, in maart van dit jaar werden ruim 25 albino's die in de buurt van het Victoriameer woonden op brute wijze vermoord of verminkt. Onder de slachtoffers waren ook kinderen. Al in het verleden waren in dit gebied mensen aan wie bovennatuurlijke eigenschappen werden toegeschreven het doelwit van aanvallen.

We dienen ons te realiseren dat 36 procent van de bevolking van Tanzania onder de armoedegrens leeft. Feitelijk hebben deze mensen geen toegang tot gezondheidszorg. Gewoonlijk neemt men zijn toevlucht tot plaatselijke medicijnmannen. Het lage opleidingsniveau van de lokale bevolking is mede de oorzaak van het geloof in bovennatuurlijke eigenschappen. Een groot aantal albino's woont in Afrika beneden de Sahara en zijn slachtoffer geworden van openlijke discriminatie, omdat ze anders zijn. Niet alleen wordt albino's het recht op gezondheidszorg ontnomen, maar ook het recht op sociale en juridische bijstand. Discriminatie van albino's in het dagelijks leven, op scholen, bij openbare instellingen en op de arbeidsmarkt is normaal. Albino's voelen zich voortdurend vernederd en als tweederangsburgers behandeld.

De huidige intolerantie kan worden tegengegaan en de aanvallen op albino's kunnen in de toekomst verminderd worden door degenen die schuldig zijn aan moord te straffen en tegelijkertijd grondig te werken aan bewustwording binnen de Tanzaniaanse samenleving. Het is van essentieel belang dat de initiatieven die de Tanzaniaanse regering in dit verband heeft genomen worden gesteund. Deze initiatieven omvatten speciale bescherming van albinokinderen en samenwerking met het maatschappelijk middenveld en niet-gouvernementele organisaties. De acties moeten zich allereerst concentreren op het platteland, waar het sociale bewustzijn het laagst is. Daarnaast dienen de Commissie en de lidstaten krachtige steun te verlenen aan noodacties van de Tanzania Albino Society. Maatregelen voor de langere termijn moeten erop gericht zijn dat de albinobevolking volledige toegang krijgt tot onderwijs, de arbeidsmarkt en ook tot sociale bescherming en gezondheidszorg.

Ewa Tomaszewska, *namens de UEN-Fractie*. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, sinds maart van dit jaar zijn 25 albino's vermoord in Tanzania. Deze moorden hangen samen met de bijgelovige praktijken die in het gebied voorkomen en die zijn gebaseerd op de overtuiging dat lichaamsdelen van albino's, zoals voeten, handen, haren en bloed, een persoon gezond, welvarend en rijk kunnen maken. Het laatste slachtoffer was een kind van zeven jaar. Ook vorig jaar verloren 25 albino's het leven.

Deze occulte praktijken vinden plaats langs de oevers van het Victoriameer, in landbouwgebieden en ook onder vissers en mijnwerkers. Albino's zijn vaak het slachtoffer van discriminatie en vervolging. President

Kikwete heeft geprobeerd met behulp van de politie albino's op te sporen die zich verscholen houden. De president heeft beloofd albino's bescherming te bieden, maar de albino's blijven wantrouwend omdat ook sommige politiemensen betrokken zijn bij occulte praktijken. Bendes van medicijnmannen zijn verantwoordelijk voor het organiseren van de moord op albino's. Op verdenking van betrokkenheid bij de moorden zijn 178 mensen gearresteerd.

De president van Tanzania heeft een belangrijke rol gespeeld bij de benoeming van mevrouw Kway-Geer tot het eerste albinoparlementslid van het land, als erkenning voor haar strijd tegen discriminatie. Wij zijn blij met deze benoeming als een stap in de goede richting. We steunen de activiteiten van de Tanzania Albino Society en gaan ervan uit dat de Commissie deze vereniging echte steun zal geven.

Urszula Krupa, namens de IND/DEM-Fractie. – (PL) Mijnheer de Voorzitter, we bespreken vandaag de schendingen van de mensenrechten in Tanzania, een subtropisch land waar, zoals in veel andere Afrikaanse landen, albino's worden gediscrimineerd.

In Tanzania worden albino's echter op een bijzonder brute wijze vermoord. Vorig jaar verloren op deze manier meer dan 25 mensen het leven. Tanzania telt 39 miljoen inwoners, van wie er 270 duizend een genetisch defect hebben, veroorzaakt door een recessief gen, waardoor hun huid geen pigment heeft. Daardoor kunnen albino's lijden aan visuele stoornissen, zonnebrand en kanker en vroegtijdig doodgaan. Beide ouders moeten drager van het gen zijn, wil de aandoening bij hun kinderen optreden. Vrouwen die bevallen van albinobaby's worden tot echtscheiding gedwongen. De kinderen worden beschouwd als een vloek voor hun familie. Ze zouden bezeten zijn door onreine geesten en worden als dieren behandeld. Anderzijds verspreiden medicijnmannen echter verhalen over de magische eigenschappen van de witte huid van albino's, die geluk en rijkdom zou brengen. Dit leidt ertoe dat albino's worden vermoord en vervolgens op brute wijze in stukken verdeeld, waarna hun lichaamsdelen worden gebruikt in drankjes.

Het is moeilijk te achterhalen wat de reden voor een dergelijke wreedheid is en wat het doel ervan zou kunnen zijn. Misschien is het een poging om zieke mensen met een genetisch defect te elimineren. Onlangs heeft de regering het gebruik van geweld tegen witgekleurde Afrikanen veroordeeld en voorlichtingcampagnes gehouden. Er is zelfs een albino tot parlementslicid benoemd. Toch duurt voor deze mensen de tragedie nog steeds voort. Daarnaast is er een gebrek aan financiële middelen voor beschermende kleding en andere hulp voor dit gemarginaliseerde deel van de bevolking dat wordt gediscrimineerd en geen werk en onderwijs krijgt.

Protesten en oproepen van de internationale gemeenschap in combinatie met educatieve en financiële hulp zouden helpen tegen dit soort extreme discriminatie. Het zou ook helpen om gerechtelijke procedures te beginnen tegen de 173 gearresteerde zogenaamde medicijnmannen die worden beschuldigd van moorddadige activiteiten, aanzetten tot moord en handel in menselijke organen.

Avril Doyle (PPE-DE). – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen maar mijn steun voegen bij die van collega's aan alle zijden van dit Huis in verband met het verschrikkelijke verhaal van de behandeling van albino's in Tanzania. Ik weet dat het in andere delen van Afrika gebeurt, maar het concentreert zich in Tanzania, waar, zoals we hebben gehoord, 270 000 albino's zijn die worden gediscrimineerd, gemarginaliseerd, brutaal behandeld worden en worden vermoord om hun lichaamsdelen, als gevolg van bijgeloof, toverij en diverse occulte praktijken.

Door deze kwestie hier aan de orde te stellen (en ik wil al mijn collega's die dit aan de orde hebben gesteld en dit punt op de agenda hebben geplaatst lof toezwaaien), voegen we onze stem in het Europees Parlement toe aan de internationale stem van protest, en hopelijk zal de Tanzaniaanse regering, en ook anderen, luisteren.

Het is vooral een kwestie van educatie, maar bovenal is bescherming van albino's binnen hun eigen gemeenschap nodig: grondig onderzoek is nodig. Het feit dat sommigen van de politie onderdeel van het probleem vormen en daarom geen betrouwbaar onderdeel van de oplossing kunnen zijn, is uiterst zorgwekkend.

Benita Ferrero-Waldner, lid van de Commissie. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, wij delen de verontwaardiging van het Parlement over het toenemende aantal aanvallen op de albinobevolking in Tanzania en over de gruwelijke en illegale handel in lichaamsdelen van albino's, die samenhangt met traditionele geneeswijzen, bijgeloof en de praktijken van medicijnmannen.

In het bijzonder delen wij de recentelijk geuite bezorgdheid van het VN-Comité inzake de uitbanning van discriminatie van de vrouw dat bijvoorbeeld heel speciaal albinovrouwen en -meisjes het doelwit zijn geweest

van rituele moorden. Wij veroordelen alle manieren waarop mensen gediscrimineerd en tot slachtoffer gemaakt worden, en we zetten ons in voor beleid en acties gericht op uitroeiing daarvan.

Ook de regering van Tanzania, zo moet gezegd worden, zet zich in om deze praktijken uit te roeien en de mensen bewust te maken van het lot van de albinobevolking. Daarom zijn we blij met de benoeming van een albino tot lid van het parlement, met de recente arrestaties van enkele medicijnmannen en met de inspanningen van de president, zoals al eerder genoemd, om de verantwoordelijken te berechten.

We volgen ook nauwlettend de mensenrechtensituatie in het algemeen in Tanzania, samen met lidstaten en andere ontwikkelingspartners. Verschillende lidstaten en andere partners ondersteunen organisaties, zoals het Legal and Human Rights Centre, dat geregeld kijkt of er mogelijke schendingen van de mensenrechten hebben plaatsgevonden. Als lid van de donorgroep inzake bestuur zal de Commissie doorgaan met het coördineren van de reacties van donors op aanpak van het probleem, waaronder die van de Albino Association.

De Commissie zal ook, met lidstaten in Tanzania, het probleem ter sprake brengen in haar politieke dialoog met de Tanzaniaanse autoriteiten.

Het programma voor het maatschappelijk middenveld, waarvoor het EOF drie miljoen euro beschikbaar heeft gesteld, zal helpen meer mensen bewust te maken van de situatie: er worden workshops georganiseerd om de situatie van de albino's onder de aandacht te brengen en een nieuwe bewustwordingscampagne zal binnenkort van start gaan in de regio Mwanza in Noord-Tanzania.

In het algemeen maken we dus gebruik van onze geregelde gesprekken om deze kwestie ter sprake te brengen. Deze kwesties komen natuurlijk ook aan de orde bij onze lopende activiteiten met betrekking tot openbare middelen en de gezondheidszorg, het onderwijs en de werkgelegenheid. Naar ons oordeel is een onafhankelijk en goed functionerend justitieel apparaat van vitaal belang.

Daarom zullen wij, de Commissie, in onze contacten met de autoriteiten, het belang onderstrepen van passende wettelijke maatregelen tegen de daders van deze afschuwelijke daden.

Wij zullen ook contact opnemen met de geachte afgevaardigde Kway-Geer, het eerste albinolid van het parlement in Tanzania (ze is al eerder genoemd), en mogelijke acties met haar bespreken, omdat zij ons nog beter kan vertellen wat er kan worden gedaan. Tot slot wil ik nog zeggen dat we samen met het voorzitterschap deze kwestie in Tanzania zullen bespreken op de zestigste verjaardag van de ondertekening van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die in Tanzania gepland staat voor 10 december 2008.

De Voorzitter. – Het debat is gesloten.

De stemming vindt onmiddellijk na de debatten plaats.

13. Stemmingen

De Voorzitter. – We gaan nu over tot de stemming.

13.1. Staatsgreep in Mauritanië (stemming)

– *Vóór de stemming:*

Colm Burke (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, mijn excuses voor het feit dat ik te laat was voor het debat dat eerder heeft plaatsgevonden. De oorzaak daarvan was dat we probeerden overeenstemming te bereiken over de bewoording van een mondeling amendement op paragraaf 8. Dit is het mondeling amendement waarover we het eens zijn geworden: “neemt er kennis van dat de militaire junta nieuwe presidentsverkiezingen heeft aangekondigd, maar betreurt dat zij, in tegenstelling tot de junta die tussen 2005 en 2007 aan de macht is geweest, geen enkele verbintenis is aangegaan om neutraliteit te garanderen; dringt er bij de militaire machthebbers op aan dat zij zich onverwijld vastleggen op een tijdschema voor het herstel van de democratische instellingen in overleg met alle politieke geledingen”.

Met betrekking tot paragraaf 10 zijn we het in onze besprekingen eens geworden over een typografische verbetering die gemaakt dient te worden in de Engelse tekst. De laatste zin van paragraaf 10 dient te luiden: “hetgeen kan leiden tot het bevriezen van de steun, met uitzondering van de humanitaire en de voedselhulp”.

(Het Parlement stemt in met de indiening van het mondeling amendement)

13.2. Executies door ophanging in Iran (stemming)

– *Vóór de stemming:*

Marco Cappato (ALDE). - (IT) Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik stel voor om de volgende amendementen op het einde van de resolutie in te voegen. Mijn excuses dat ik dit op het laatste moment doe, maar het heeft te maken met het VN-moratorium op de doodstraf, waarover het Parlement zich al bij drie gelegenheden heeft uitgesproken. Daarom meen ik dat een louter mondeling amendement aanvaardbaar is.

De twee paragrafen die ik wil voorstellen luiden als volgt. Ik lees ze heel langzaam in het Engels voor:

(EN) “verzoekt om indiening op de Algemene Vergadering van de VN van een resolutie die alle landen die de doodstraf kennen, oproept aan de secretaris-generaal van de VN en aan het publiek alle informatie inzake de doodstraf en de executies ter beschikking te stellen, om het staatsgeheim over de doodstraf te ondervangen, dat ook een rechtstreekse oorzaak is van een groot aantal executies”.

De tweede paragraaf luidt als volgt:

“vraagt dat de nieuwe resolutie voorziet in de aanstelling van een bijzondere gezant van de secretaris-generaal die tot taak heeft toezicht te houden op de toestand, te zorgen voor een maximale transparantie van het doodstrafuitvoeringssysteem en een intern proces te bevorderen dat gericht is op de uitvoering van de VN-resolutie inzake het moratorium op executies”.

(IT) Ik ben me ervan bewust dat hiermee in zekere zin een nieuw onderwerp met betrekking tot de kwestie Iran wordt geïntroduceerd, maar het is ook een kwestie die om snelle actie vraagt. Ik vraag u daarom met deze toevoeging aan onze resolutie in te stemmen.

(Het Parlement stemt in met de indiening van het mondeling amendement)

Raül Romeva i Rueda, auteur. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, de twee amendementen hebben allereerst betrekking op paragraaf 9. We hebben een specifiek verzoek van de UNHCR om niet in de resolutie te worden genoemd. Ik denk dat dit volkomen aanvaardbaar is en, overeenkomstig dit amendement, vraag ik om de woorden “en meer bepaald met de UNHCR en andere organisaties samen te werken” te schrappen. We maken u erop attent dat we in dit amendement ook het mondeling amendement van de heer Hutchinson opnemen, waarin hij ook vroeg om de oppositieleden erbij in te sluiten.

Wat overweging K betreft hadden we ook hetzelfde verzoek in verband met hetzelfde principe dat ik al heb genoemd. Hier vragen we om uit de resolutie de woorden te schrappen “overeenkomstig artikel 27 van het vierde Verdrag van Genève”. Tevens dient hier ook te worden opgemerkt dat we hierin ook het mondeling amendement van de heer Kelam opnemen. Gezien het feit dat dit een specifiek verzoek van de UNHCR is, dring ik erop aan dat we ze in aanmerking nemen.

Paulo Casaca, namens de PSE-Fractie. – (PT) Mijnheer de Voorzitter, naar mijn mening dient wat zojuist is gezegd te worden gecorrigeerd. Ik kan dit Huis verzekeren dat de VN-Hoge Commissaris op geen enkel moment deze suggestie geeft gedaan, noch dat hij instemt met hetgeen zojuist door onze collega is gezegd. Daarom roep ik het Huis op om niet te stemmen voor wat er is voorgesteld. Dit zou aanleiding geven tot twijfel omtrent het belangrijkste punt, zoals wordt onderstreept door de commissaris, namelijk de bescherming die de Conventie van Genève de gevangenen in kamp Ashraf biedt. Daarom moeten we dit amendement zoals het is ingediend niet aanvaarden. Ik moet er ook op wijzen dat dit volledig in tegenstelling zou zijn tot hetgeen werd voorgesteld door mijn collega de heer Hutchinson en ook door onze collega van de Fractie van de Europese Volkspartij. Ik ben dan ook absoluut tegen dit mondeling amendement.

Bernd Posselt, namens de PPE-DE-Fractie. – (DE) Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen maar zeggen dat ook onze fractie tegen dit mondeling amendement is en van mening is dat de Conventie genoemd moet blijven worden, zoals overeengekomen aan het begin van de week.

Tunne Kelam (PPE-DE). - (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik ben er echt op tegen om in overweging K mijn mondeling amendement, dat “gewezen leden” wil vervangen door “sympathisanten”, te koppelen aan weglating van de vermelding van de Conventie van Genève. De commissaris heeft zojuist bevestigd dat de Vierde Conventie van Genève ook voor de ingezetenen van Ashraf geldt, dus ik zou u willen vragen het eerste deel van dit amendement, dat hetzelfde is als dat van de heer Hutchinson, te steunen, maar om te stemmen tegen verwijdering van de vermelding van de Conventie van Genève.

Mogens Camre, *namens de UEN-Fractie*. – (EN) Mijnheer de Voorzitter, ik wil me aansluiten bij de laatste twee sprekers, omdat de UEN-Fractie ook tegen elke wijziging is in de bestaande mondelinge amendementen zoals vastgelegd in de gedrukte stukken.

Alain Hutchinson, *auteur*. – (FR) Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen bevestigen dat we het amendement dat hier is ingediend door onze collega niet steunen, maar dat we een mondeling amendement hebben ingediend op paragraaf 9 dat dezelfde strekking heeft als het door het betreffende parlements lid voorgestelde amendement en dat we uiteraard aanhouden.

(De mondelinge amendementen van de heer Romeva i Rueda worden niet aangenomen. De mondelinge amendementen van de heer Kelam en de heer Hutchinson worden aangenomen.)

13.3. Moord op albino's in Tanzania (stemming)

De Voorzitter. – Hiermee is de stemming beëindigd.

14. Samenstelling commissies en delegaties: zie notulen

15. Besluiten inzake bepaalde documenten: zie notulen

16. In het register ingeschreven schriftelijke verklaringen (artikel 116 van het Reglement): zie notulen

17. Verzending van de tijdens deze vergadering aangenomen teksten: zie notulen

18. Rooster van de volgende vergaderingen: zie notulen

19. Onderbreking van de zitting

De Voorzitter. – De zitting van het Europees Parlement wordt onderbroken.

(De vergadering wordt om 16.45 uur gesloten)

BIJLAGE (Schriftelijke antwoorden)

VRAGEN AAN DE RAAD (Het fungerend voorzitterschap van de Raad van de EU is verantwoordelijk voor deze antwoorden)

Vraag nr. 7 van Gay Mitchell (H-0540/08)

Betreft: Visie van de EU na de afwijzing van het Verdrag van Lissabon door Ierland

Na de Ierse afwijzing van het Verdrag van Lissabon is veel gezegd over het vermeende gebrek aan begrip en/of communicatie van de EU met de individuele burgers van de EU, hetgeen blijkt uit de wijze waarop de EU in een nationale context wordt gepresenteerd, waarbij de EU vaak tot zondebok voor problemen wordt gemaakt en te gemakkelijk wordt voorbijgegaan aan de vele positieve gevolgen.

Als dit inderdaad zo is, dan wordt de legitimiteit van de EU in gevaar gebracht en moet dit zeer serieus worden genomen. De EU moet voor de burger gaan leven en de bevolking van Europa moet een visie op de worden gegeven.

Kan de Raad haar standpunt in deze kwestie toelichten en meedelen hoe de EU er gezamenlijk aan kan werken om het gebrek aan EU-visie op te heffen?

Vraag nr. 8 van Christopher Heaton-Harris (H-0571/08)

Betreft: Verkiezingen 2009 en het Verdrag van Lissabon

Verwacht de Raad dat het Verdrag van Lissabon nog vóór de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2009 zal worden geratificeerd?

Vraag nr. 9 van Martin Callanan (H-0576/08)

Betreft: Het Verdrag van Lissabon en de toekomst

Vindt de Raad dat de EU nog een "periode van bezinning" nodig heeft na de verwerping van het Verdrag van Lissabon en is hij uit op weer een opgewarmd document aan het eind van deze bezinningsperiode, zoals al eerder is gebeurd?

Vraag nr. 10 van David Sumberg (H-0593/08)

Betreft: Stemming over het Verdrag van Lissabon

Is de Raad van mening dat een tweede referendum over het Verdrag van Lissabon in de Republiek Ierland een goed idee is, hoewel de meerderheid van de kiezers de tekst tijdens het onlangs gehouden referendum heeft verworpen?

Vraag nr. 11 van Georgios Toussas (H-0598/08)

Betreft: Stopzetting van het ratificatieproces van het Verdrag van Lissabon

Na het Ierse referendum van 12 en 13 juni van dit jaar proberen de voorzitter van de Commissie, leiders van regeringen van lidstaten en leden van de Europese Raad met verklaringen voorbij te gaan aan het luide 'nee' van de Ierse bevolking tegen het Verdrag van Lissabon en door te gaan met het proces van ratificatie ervan. Dit staat gelijk aan minachting van het Ierse 'nee', maar ook van de bevolkingen van Frankrijk en Nederland, die in 2005 de Europese Grondwet van tafel veegden, en dat op het moment dat het verzet toeneemt van de bevolkingen van andere EU-lidstaten, waarvan de regeringen hen de mogelijkheid hebben onthouden zich over het Verdrag van Lissabon uit te spreken.

Is de Raad van plan het 'nee' van de Ierse bevolking, alsook van de bevolking van Frankrijk en Nederland, te respecteren en te erkennen dat 'Lissabon' dood is, en het proces van ratificatie stop te zetten?

Gecombineerd antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragenuur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Op 19 en 20 juni heeft de Europese Raad kennis genomen van de uitslag van het Ierse referendum en vastgesteld dat het ratificatieproces in de overige lidstaten doorging.

Het Franse voorzitterschap onderhoudt nauw contact met de Ierse autoriteiten. De heer Sarkozy heeft op 21 juli samen met Bernard Kouchner een bezoek gebracht aan Dublin om te luisteren naar de verschillende standpunten en hier inzicht in te krijgen. Zij hebben de Ierse autoriteiten, de leiders van de politieke partijen en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld ontmoet. De komende maanden zullen er verdere ontmoetingen plaatsvinden in Parijs en Dublin.

Ik heb kennis genomen van de recente uitspraken van de Ierse minister van Europese Zaken over het mogelijke vooruitzicht dat het Ierse volk de kans krijgt zich uit te spreken in een nieuw referendum.

Zoals de Europese Raad in juni heeft verklaard, respecteren wij de gevoeligheden en de keuze van het Ierse volk. We mogen echter niet vergeten dat 24 nationale parlementen het Verdrag van Lissabon hebben goedgekeurd.

Bovendien is uw vergadering zeer goed op de hoogte van het feit dat het in het nieuwe, onzekere internationale klimaat cruciaal is voor de Unie om te beschikken over de politieke en juridische middelen en instrumenten die haar in staat stellen haar doelstellingen te verwezenlijken.

Met het oog op de vergadering van de Europese Raad in oktober zullen wij ons tot het uiterste inspannen om de Ierse autoriteiten te helpen voorstellen voor de toekomst op te stellen. Het is belangrijk dat deze voorstellen in oktober klaar zijn, zodat zo snel mogelijk een oplossing kan worden gevonden die voor alle 27 lidstaten aanvaardbaar is. Op institutioneel niveau hebben we geen tijd te verliezen. We moeten handelen. We moeten ervoor zorgen dat we, op basis van de Ierse voorstellen, klaar zijn om ons toekomstige rechtskader in werking te stellen en de lessen die we hebben geleerd in praktijk te brengen als het gaat om de organisatie van de Europese verkiezingen en de samenstelling van de Commissie in 2009.

*
* *

Vraag nr. 12 van David Martin (H-0542/08)

Betreft: Uitbreiding van Israëlische nederzettingen

Welke stappen heeft de Raad bij Israël ondernomen ten aanzien van de aanhoudende uitbreiding van de Israëlische nederzettingen?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragenuur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Het standpunt van de Unie is duidelijk. Zij heeft dit bij diverse gelegenheden herhaald.

Wat de Europese Unie betreft, is de vestiging van nederzettingen in de bezette Palestijnse Gebieden, inclusief Oost-Jeruzalem, onwettig op grond van het internationaal recht. De vestiging van nederzettingen loopt vooruit op de uitkomst van de onderhandelingen over de definitieve status van de Palestijnse Gebieden en vormt een bedreiging voor de levensvatbaarheid van een overeengekomen oplossing op basis van het naast elkaar bestaan van de twee staten.

In juli en augustus heeft de Europese Unie Israël opnieuw opgeroepen alle nederzettingsactiviteiten op te schorten, in het bijzonder die in het kader van de 'natuurlijke groei', waaronder die in Oost-Jeruzalem, en de ongecontroleerde nederzettingen die na maart 2001 zijn gesticht te ontmantelen.

*
* *

Vraag nr. 14 van Bernd Posselt (H-0551/08)

Betreft: Toetredingsonderhandelingen met Kroatië

Wat doet de Raad om de toetredingsonderhandelingen van de EU met Kroatië nog dit jaar te kunnen afsluiten, en welk tijdpad voor een volledig EU-lidmaatschap van Kroatië volgt daaruit volgens de Raad?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

De toetredingsonderhandelingen met Kroatië verlopen voorspoedig en zijn in 2008 een beslissende fase ingegaan. Sinds het begin van de onderhandelingen in oktober 2005 zijn er 21 hoofdstukken geopend en drie daarvan zijn voorlopig afgesloten:

Hoofdstuk 25, 'Wetenschap en onderzoek'

Hoofdstuk 26, 'Onderwijs en cultuur'

Hoofdstuk 20, 'Ondernemings- en industriebeleid'

Tijdens de toetredingsconferentie van 25 juli werd niet alleen hoofdstuk 20 afgesloten, maar ook hoofdstuk 1, 'Vrij verkeer van goederen', geopend.

Het tempo van de onderhandelingen is en blijft allereerst afhankelijk van de vooruitgang die Kroatië boekt als het gaat om het voldoen aan de gestelde voorwaarden.

De voornaamste uitdaging is nu het putten uit de geboekte vooruitgang om de hervormingen en de tenuitvoerlegging daarvan te versnellen, met name:

de hervorming van het rechtstelsel en het openbaar bestuur

de strijd tegen corruptie, de rechten van minderheden

de economische hervormingen.

Op het gebied van regionale samenwerking moedigt de EU Kroatië aan zijn inspanningen voor het tot stand brengen van goede betrekkingen met de buurlanden voort te zetten, teneinde:

definitieve, voor alle partijen aanvaardbare oplossingen te vinden voor alle onopgeloste bilaterale twistpunten met buurlanden, in het bijzonder grensgeschillen

te werken aan verzoening tussen de inwoners van de regio.

*
* *

Vraag nr. 16 van Marian Harkin (H-0556/08)

Betreft: GLB

Is het Franse voorzitterschap, gezien de overal in de wereld optredende voedselschaarste en de groeiende wereldbevolking, het er niet mee eens dat het voor de burgers van de Europese Unie van levensbelang is dat met het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid het oorspronkelijk doel van dit beleid kan worden bereikt: namelijk het waarborgen van een ononderbroken voedselvoorziening van Europa en zo ja, welke concrete voorstellen heeft het voorzitterschap om dit te realiseren?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Zoals u weet, heeft het Franse voorzitterschap op 3 juli 2008, in samenwerking met de Europese Commissie en het Europees Parlement, een conferentie georganiseerd met de titel 'Who will feed the world?', met medewerking van veel vertegenwoordigers van EU-instellingen en internationale organisaties, waaronder de VLO, IFAD en de WTO, alsmede vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld uit een aantal werelddelen. Alle deelnemers aan de conferentie erkenden het belang van landbouw als katalysator voor groei en ontwikkeling.

Op 19 en 20 juni heeft de Europese Raad nogmaals gewezen op de maatregelen die de Unie al heeft genomen om de druk op de voedselprijzen te verminderen:

verkoop van interventievoorraden

verlaging van de uitvoerrestituties

schrappen van de braakleggingsverplichting voor 2008

verhoging van de melkquota en opschorting van de invoerheffingen op graan.

Deze maatregelen hebben geholpen de aanvoer te verbeteren en de markten voor landbouwproducten te stabiliseren.

De Europese Raad heeft de Commissie uitgenodigd aanvullende maatregelen voor te stellen om deze problemen aan te pakken.

Verder is de Commissie bezig met het opstellen van specifieke maatregelen ter ondersteuning van de kansarmsten, zowel in Europa als in de rest van de wereld, en de Raad zal deze in oktober beoordelen.

Naast de 'check-up' van het GLB hoopt het Franse voorzitterschap op bezinning over de toekomst van het gemeenschappelijk landbouwbeleid om te bepalen of onze productiemethoden en organisatie voldoende zijn afgestemd op onze eisen op het gebied van voedselzekerheid en andere uitdagingen van onze tijd.

*

* *

Vraag nr. 17 van Dimitrios Papadimoulis (H-0561/08)

Betreft: Maatregelen tegen de levensduurte

In heel Europa maakt men zich zorgen over het historisch record dat de inflatie in de maand mei heeft bereikt (3,7 procent in de eurozone en 3,9 procent in het geheel van de Europese Unie), wat vooral een klap betekent voor de arme bevolkingslagen, mensen met een laag inkomen, gepensioneerden, werklozen, jongeren, economische migranten, enz.

Welke maatregelen zal het Franse voorzitterschap nemen om de levensduurte tegen te gaan?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragenuur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Ik heb deze vraag op 8 juli gedeeltelijk beantwoord in reactie op de vraag die was gesteld door uw collega de heer Matsis.

Het is echter waar dat de situatie gedurende de zomer enigszins is veranderd. We zien nu dat de prijzen van grondstoffen minder snel stijgen. Dat is goed nieuws, ook al is het nog niet genoeg. Dat neemt niet weg dat het belangrijk is om het te benadrukken.

Zoals u weet, heeft de Europese Raad op 19 en 20 juni gesproken over de ontwikkeling van de prijzen van landbouwproducten en voedsel. Er is toen een reeks specifieke maatregelen geïntroduceerd met het oog op de Europese Raad in oktober of december 2008.

Zoals ik al zei, is het in dit verband belangrijk om nogmaals te wijzen op de maatregelen die de Unie al heeft genomen om de druk op de voedselprijzen te verminderen en de markten te stabiliseren, zoals de verkoop van interventievoorraden, de verlaging van de uitvoerrestituties, het schrappen van de braakleggingsverplichting en de verhoging van de melkquota.

Als het gaat om de maatregelen die moeten worden genomen, heeft de Europese Raad onderstreept dat het belangrijk is de duurzaamheid van het beleid voor biobrandstoffen te waarborgen, de mogelijke invloed van dit beleid op de teelt van voedselgewassen te beoordelen en zo nodig maatregelen te nemen om eventuele problemen op te lossen.

Verder is de Commissie bezig met het opstellen van specifieke maatregelen ter ondersteuning van de kansarmsten, zowel in Europa als in de rest van de wereld, en de Raad zal deze in oktober beoordelen.

Ik vergeet echter de verbanden tussen deze kwestie en de ontwikkeling van de internationale handel niet.

De onderhandelingen in juli in de Doharonde hebben geen evenwichtige overeenkomst opgeleverd, ondanks alle inspanningen van de EU. Dit is het moment om binnen een multilateraal kader, of indien dat niet mogelijk is een bilateraal en regionaal kader, te zoeken naar middelen om derde landen in staat te stellen hun productie te verbeteren en hun exporten te bevorderen.

De Europese Raad verwelkomt de initiatieven van de Commissie om de kwestie van beperkende regelgeving in de detailhandel te onderzoeken en nauwlettend toezicht te houden op de activiteiten in de financiële markten met betrekking tot grondstoffen, waaronder speculatieve handel, en de invloed daarvan op de prijsontwikkelingen alsmede implicaties voor het beleid. Hij heeft de Commissie uitgenodigd verslag uit te brengen over deze kwestie voor de Europese Raad van december 2008 en na te denken over voorstellen voor geschikte beleidsreacties, waaronder maatregelen voor het verbeteren van de transparantie van de markt.

*
* *

Vraag nr. 19 van Sarah Ludford (H-0562/08)

Betreft: Juridische bijstand

Is de Raad bereid de kwestie van juridische bijstand met spoed ter hand te nemen, nu de onderhandelingen over een instrument ter verbetering van de procedurele rechten van verdachten in strafzaken zijn vastgelopen?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

De Raad houdt zich momenteel niet bezig met een initiatief met betrekking tot rechtshulp. Hij is bereid de kwestie te onderzoeken in combinatie met eventuele andere initiatieven van de Commissie of een lidstaat, in overeenstemming met het Verdrag.

*
* *

Vraag nr. 20 van Gunnar Hökmark (H-0565/08)

Betreft: Europese onderzoeksruimte (EOR)

Het streven van de Raad om te komen tot een brede politieke aansturing van de EOR raakt enkele belangrijke kwesties, zoals de vaststelling van de inhoudelijke en geografische afbakening van de EOR en het subsidiariteitsbeginsel.

Hoe denkt de Raad een en ander aan te pakken en welk tijdspad heeft hij daarbij voor ogen?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

De Raad is zich bewust van de belangrijke rol die wordt vervuld door de Europese onderzoeksruimte (EOR), die een van de voornaamste pijlers is voor de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon en een katalysator vormt voor het Europese concurrentievermogen.

Tijdens de Europese Raad van maart en de vergadering van de Raad Concurrentievermogen van mei 2008 zijn de grote lijnen van de politieke aansturing van de EOR bepaald. De lidstaten zijn uitgenodigd bestuursregelingen in te stellen voor elk van de EOR-initiatieven, te weten:

- gemeenschappelijke programmering in onderzoek,
- onderzoekerspartnerschap,
- rechtskader voor Europese onderzoeksinfrastructuren,
- effectief beheer en effectieve bescherming van intellectueel eigendom,

- internationale samenwerkingsstrategie voor de EOR.

Wij beseffen dat het nodig is dit bestuur te verbeteren en het Franse voorzitterschap hoopt dat er voor het eind van het jaar een 'visie voor 2020' zal worden gedefinieerd met het oog op een Europese onderzoeksruimte voor de langere termijn. Daarvoor zullen we nauw samenwerken met het Tsjechische en Zweedse voorzitterschap, want alle voorzitterschappen zien dit als een prioriteit.

*

* *

Vraag nr. 21 van Diana Wallis (H-0567/08)

Betreft: Rechtersopleiding in de Europese Unie

Men is het er algemeen over eens dat de opleiding van rechters en hun assistenten in de lidstaten primair een taak is van de lidstaten. Waarom dragen de lidstaten dan minder dan een vierde bij aan de begroting van het Europees Netwerk voor de opleiding van rechters?

Gezien de rechtsgrondslagen in het Verdrag van Lissabon voor de opleiding van rechters en hun assistenten, luidt de vraag of de Raad deze financiering toereikend acht voor een echte ondersteuning van deze opleiding in de Europese Unie?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragenuur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

De Raad hecht veel waarde aan de opleiding van de rechterlijke macht en de medewerkers van de rechtbanken, en aan justitiële samenwerking voor het ontwikkelen van het Europese rechtsgebied.

We hebben echter nog niet alle instrumenten op communautair niveau gedefinieerd. Daarom zijn er verschillende initiatieven genomen:

Op 7 en 8 juli heeft het Franse voorzitterschap in Cannes een belangrijk deel van de informele vergadering van de Raad van Ministers die verantwoordelijk zijn voor justitie en binnenlandse zaken gewijd aan het onderwerp van scholing van de rechterlijke macht en de medewerkers van de rechtbank. De lidstaten waren het er unaniem over eens dat de inspanningen op dit gebied aanzienlijk geïntensiveerd moesten worden.

Daarna heeft Frankrijk op 10 juli, samen met tien andere lidstaten, een ontwerpresolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten die bijeenkwamen in de Raad ingediend teneinde substantiële politieke steun te verlenen aan meer inspanningen op het gebied van scholing van de rechterlijke macht en de medewerkers van de rechtbanken in de Europese Unie.

Een ander initiatief dat gericht is op het harmoniseren van de inspanningen, het Europees netwerk voor justitiële opleiding, is gelanceerd in de vorm van een associatie zonder winstoogmerk onder het Belgisch recht, buiten het werkingsgebied van het rechtskader van de EU. Dit initiatief ontvangt financiering van de Gemeenschap en financiële steun van de deelnemende lidstaten. We hopen dat het zal worden opgenomen in het EU-stelsel. Het Franse voorzitterschap is hier niet alleen een voorstander van, maar zal het project ook actief steunen.

*

* *

Vraag nr. 22 van Laima Liucija Andrikiienė (H-0568/08)

Betreft: Financiële steun van de EU voor Afghanistan en Irak

Afghanistan en Irak zijn zich aan het ontwikkelen tot testcases voor de internationale ontwikkelingshulp en multilaterale samenwerking, met name voor de Europese Unie.

Acht de Raad zich in staat om de financiële steun van de EU voor Afghanistan en Irak in de komende jaren te verhogen? Hoe moet volgens de Raad een juist evenwicht worden bewerkstelligd tussen enerzijds de uitgaven voor rechtshandhaving en ondersteuning van militaire operaties en anderzijds de uitgaven voor civiele wederopbouw en humanitaire hulp, alsook voor de verbetering van de dienstverlening in de gezondheidszorg en het onderwijs?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

In zijn conclusies van 26-27 mei 2008 heeft de Raad herinnerd aan het feit dat de Europese Unie een veilig, stabiel, democratisch, welvarend en verenigd Afghanistan wil zien waar de mensenrechten worden gerespecteerd. In het algemeen is de Europese Unie sterk betrokken bij Afghanistan. Niet alleen alle lidstaten, maar ook de Europese Commissie financiert programma's ter bevordering van het bestuur en de rechtsorde, plattelandsontwikkeling, gezondheid en sociale bescherming, mijnenruiming en regionale samenwerking. Daarom heeft de Europese Unie tijdens de Internationale Conferentie voor steun aan Afghanistan, die op 12 juni werd gehouden in Parijs, aangekondigd 500 miljoen euro te zullen bijdragen aan deze acties in de periode 2008-2010. Wat de activiteiten van de EU in Afghanistan betreft, moet ik ook wijzen op de Afghanistan-missie ESDP EUPOL, die uitzonderlijk werk verricht bij het opleiden van de Afghaanse politie.

Naast deze specifieke Europese acties in Afghanistan benadrukt het geachte Parlements lid terecht het feit dat de actie van de internationale gemeenschap in Afghanistan is gebaseerd op twee hoofdelementen: een militair element en een element van civiele wederopbouw. Beide aspecten zijn met elkaar verweven en komen voort uit de totaalaanpak van de internationale gemeenschap in Afghanistan. De internationale militaire aanwezigheid kan alleen worden gerechtvaardigd als zij gericht is op het scheppen van voorwaarden ter bevordering van de institutionele, economische en sociale ontwikkeling van Afghanistan.

Als gevolg daarvan moet de internationale inspanning in Afghanistan beide aspecten omvatten. Na het versterken van haar militaire inspanningen in Afghanistan tijdens de top in Boekarest in april, heeft de internationale gemeenschap ook besloten, tijdens de Internationale Conferentie voor steun aan Afghanistan in juni, om de politieke en financiële betrokkenheid bij de wederopbouw van Afghanistan substantieel en gedurende een aanzienlijke periode te vergroten. Door bijna 14 miljard euro bijeen te brengen en het partnerschap tussen de internationale gemeenschap en de Afghaanse autoriteiten te hernieuwen, is de Conferentie een groot succes geworden voor Afghanistan en zijn bevolking. Het was ook een groot succes voor de Europese Unie, die erin is geslaagd haar standpunten over de belangrijkste kwesties voor de succesvolle ontwikkeling van het land volledig te benadrukken.

Wat Irak betreft, heeft de Raad in zijn conclusies van 26-27 mei 2008 nogmaals gewezen op zijn hoop op een veilig, stabiel, democratisch, welvarend en verenigd Irak waar de mensenrechten worden gerespecteerd. De Europese Unie voert hulpmissies uit om de wederopbouw van het land te ondersteunen. Als het gaat om de rechtsorde, heeft het programma EUJUST LEX de opleiding van 1 400 Iraakse politie-, justitie- en gevangenismedewerkers mogelijk gemaakt. Gezien de positieve resultaten van deze missie, zal haar mandaat in juni 2009 waarschijnlijk worden verlengd om de scholing af te stemmen op de veranderingen in de veiligheidssituatie in Irak en ervoor te zorgen dat de inspanningen van de Unie zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van de mensen die in deze sectoren werkzaam zijn. Naast deze samenwerkingsactiviteiten is de Europese Unie actief betrokken bij de re-integratie van Irak in de internationale gemeenschap door middel van haar steun voor het 'International Compact' met Irak en haar onderhandelingen over het sluiten van een handels- en samenwerkingsverdrag.

We moeten ook onthouden dat er een evenwicht moet worden bewaard tussen de uitgaven aan militaire operaties enerzijds en wederopbouw en humanitaire hulp anderzijds, en bovenal dat de twee elementen van de operatie allebei deel uitmaken van dezelfde doelstelling, namelijk het verbeteren van de veiligheid en het bewaren van de vrede.

*
* *

Vraag nr. 23 van Liam Aylward (H-0579/08)**Betreft: De EU en het Midden-Oosten**

Kan de Raad mededelen hoe de Europese Unie de huidige politieke situatie in Israël en Palestina benadert en hoe zij vrede en verzoening in deze regio denkt te bevorderen?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Zoals het geachte Parlements lid weet, vormen vrede en verzoening in het Midden-Oosten een strategische prioriteit van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) voor de EU-lidstaten.

De Unie is op dit moment betrokken bij twee belangrijke typen inspanningen voor het bevorderen van vrede in die regio.

Ten eerste werkt zij nauw samen met de andere leden van het Kwartet en zijn partners in de regio om de Israëliërs en Palestijnen aan te moedigen die geschillen die hen verdelen samen op te lossen om voor het einde van 2008 een vredesverdrag te kunnen sluiten, zoals afgelopen november in Annapolis is afgesproken. De Europese Unie heeft in het bijzonder al meer dan tien jaar een speciale vertegenwoordiger die verantwoordelijk is voor het vredesproces en samenwerkt met beide partijen. Deze functie wordt momenteel vervuld door ambassadeur Marc Otte.

Ten tweede heeft de Europese Unie onlangs een actiestrategie met de titel 'Staatsopbouw voor vrede in het Midden-Oosten' geformuleerd. Deze strategie, die in november 2007 is gepresenteerd en werd gesteund door de lidstaten tijdens de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen, organiseert in het bijzonder de activiteiten met betrekking tot de huidige en toekomstige technische en financiële hulp van de EU die is gericht op het versterken van de Palestijnse staatsopbouw.

Het is algemeen bekend dat de Europese Unie en haar lidstaten al lang de grootste financiers van de Palestijnse Autoriteit zijn: zij leveren bijna een derde van de begroting en meer dan de helft van alle buitenlandse hulp. Deze EU-steun wordt hoofdzakelijk geleverd door middel van een speciaal financieringsmechanisme, dat tegenwoordig bekend is als PEGASE. Dit mechanisme heeft zojuist het driejarige Palestijnse hervormings- en ontwikkelingsplan gesteund, dat in december 2007 is goedgekeurd door de internationale financiële instellingen en dat betrekking heeft op het bestuur van de Gebieden, openbare infrastructuur, ontwikkeling van de particuliere sector en maatschappelijke ontwikkeling.

De Europese Unie vindt het echter niet genoeg om alleen een financier te zijn: zij is bijvoorbeeld ook betrokken bij scholing en bij de levering van materieel voor de Palestijnse politie (de zogenoemde EUPOL COPPS-missie, een burgermissie die onder het rechtsregime voor EVDB-missies valt). De Unie is tevens bereid op elk moment haar missie voor bijstandverlening inzake grensbeheer aan de grensovergang bij Rafah (EUBAM Rafah) te hervatten als de omstandigheden dat toelaten.

Met het oog op de versterking van de Palestijnse staatsopbouw heeft de Europese Unie tevens in nauwe samenwerking met de vertegenwoordiger van het Kwartet, de heer Tony Blair, in minder dan een jaar drie internationale conferenties georganiseerd, of sterk ondersteund, met betrekking tot: de financiering van de Palestijnse Autoriteit (Conferentie van Parijs, december 2007), particuliere investeringen in de Palestijnse Gebieden (Conferentie van Bethlehem, mei 2008) en tot slot steun voor de veiligheid van burgers en voor de rechtsorde (Conferentie van Berlijn, juni 2008). Elk van deze conferenties heeft geleid tot het beschikbaar stellen van nieuwe middelen en het overeenkomen van nieuwe maatregelen voor de versterking van de Palestijnse staatsopbouw.

Tot slot onderzoekt de Unie, in het kader van de actiestrategie, de specifieke bijdrage die zij zou kunnen leveren aan de tenuitvoerlegging van een toekomstige vredesovereenkomst die wordt gesteund door de partijen.

Het geachte Parlements lid kan daarom gerust zijn dat de Europese Unie alle mogelijkheden onderzoekt en van plan is al haar invloed aan te wenden om ervoor te zorgen dat het vredesproces in het Midden-Oosten vooruitgang blijft boeken.

*

* *

Vraag nr. 24 van Seán Ó Neachtain (H-0583/08)**Betreft: EU-voorschriften voor belastingvrij winkelen**

Vaak ontvang ik klachten van Europese burgers wier belastingvrije aankopen, als zij vanuit een derde land een tussenstop maken op een luchthaven in een lidstaat van de EU, door Europese luchthavenautoriteiten in beslag zijn genomen.

Kan de Raad mededelen wanneer hij deze voorschriften denkt te versoepelen door meer bilaterale overeenkomsten met derde landen te sluiten?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

In overeenstemming met de communautaire wetgeving inzake BTW en accijnsheffing, geldt voor alle goederen die vanuit een derde land in de Europese Unie worden ingevoerd een belastingplicht.

Desondanks wordt er, om dubbele belastingheffing te voorkomen, een communautair systeem van belastingvrijstelling toegepast op niet-commerciële invoer van goederen in de persoonlijke bagage van reizigers vanuit derde landen. Op dit moment heffen de lidstaten, in overeenstemming met Richtlijn 69/169/EEG⁽⁴⁾, geen belasting op goederen met een waarde van minder dan 175 euro. Dit bedrag zal op 1 december 2008 worden verhoogd naar 300 euro en naar 430 euro voor lucht- en zeereizigers, op grond van Richtlijn 2007/74/EG⁽⁵⁾.

Naast deze monetaire drempels mogen ook bepaalde hoeveelheden tabaksproducten en alcoholische dranken belastingvrij worden ingevoerd en de limieten voor deze artikelen zijn vastgelegd in de richtlijnen.

Het moet worden opgemerkt dat in Richtlijn 69/169/EEG ook kwantitatieve limieten zijn vastgelegd voor vrijstellingen van accijnsheffing voor thee, koffie en parfum, die vanaf 1 december 2008 zullen worden afgeschaft op grond van Richtlijn 1007/74/EG.

De Raad heeft geen aanbevelingen van de Commissie ontvangen voor het sluiten van overeenkomsten zoals die worden genoemd door het geachte Parlementslid.

*
* *

Vraag nr. 26 van Nirj Deva (H-0587/08)**Betreft: Verdrag van Lissabon en defensiebeleid**

Is het denkbeeld van een EU-leger ooit ter sprake gekomen tijdens de besluitvorming over de bepalingen inzake het buitenlands beleid van het Verdrag van Lissabon? Is de Raad van mening dat een EU-leger nog mogelijk is, zelfs nu het Verdrag van Lissabon niet in werking kan treden omdat het niet door alle lidstaten geratificeerd is?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Zoals de Europese Raad bij diverse gelegenheden heeft verklaard, met name in Helsinki, Nice, Laken en Sevilla, is de ontwikkeling van het GBVB niet gericht op het tot stand brengen van een Europees leger.

(4) Richtlijn 69/169/EEG van de Raad van 28 mei 1969 inzake de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen met betrekking tot de vrijstellingen van omzetbelastingen en accijnzen die bij invoer geheven in het internationale reizigersverkeer, PB L 133 van 4.6.1969, blz. 6.

(5) Richtlijn 2007/74/EG van de Raad van 20 december 2007 betreffende de vrijstelling van belasting over de toegevoegde waarde en accijnzen op goederen die worden ingevoerd door reizigers komende uit derde landen, PB L 346 van 29.12.2007, blz. 6.

Het proces van de ontwikkeling van de capaciteit van de EU (hoofddoel) is in wezen gebaseerd op het beginsel van vrijwillige bijdragen en gericht op het per geval reageren op gemeenschappelijk gedefinieerde vereisten.

Bovendien bepaalt elke lidstaat voor elke EU-operatie de omvang van zijn bijdrage volgens een nationaal proces. Deze bijdrage blijft, in laatste instantie, onder de autoriteit van de betreffende lidstaat vallen.

Tot slot worden de strijdkrachten in kwestie, buiten een operatie, te allen tijde bestuurd door de lidstaat waartoe zij behoren. De Europese Unie beschikt dus niet over permanente strijdkrachten.

*
* *

Vraag nr. 27 van Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (H-0589/08)

Betreft: Lonen van topmanagers

Wat vindt het voorzitterschap van de voorstellen inzake verhoging van de werkgeversbijdragen en een bijkomende belasting van de ondernemingen die extreem hoge bonussen en vertrekpremies ("golden parachute"-regeling) betalen, in het licht van de verklaringen van de voorzitter van de Eurogroep in de plenaire vergadering van het EP op 9 juli 2008 over de exuberante lonen van topmanagers en ook de desbetreffende verklaringen van de president van de ECB? Is er op dit moment een Europese code voor bedrijfsbestuur nodig die de transparantie van de managerslonen bevordert maar die tegelijk de diversiteit van de bedrijfssystemen respecteert? Hoe verklaart het voorzitterschap dat het desbetreffende voorstel⁽⁶⁾ van de Commissie niet voldoende weerklank had bij de lidstaten en de ondernemingen? Moeten er maatregelen worden genomen om het beleid inzake de verloning van bestuurders openbaar te maken en belangenconflicten tussen kaderleden en aandeelhouders te voorkomen? Welke lidstaten hebben al gereageerd en hoe was hun reactie?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Het voorzitterschap wijst erop dat zaken met betrekking tot de transparantie en belasting van de salarissen die worden betaald aan directeurs van bedrijven primair de bevoegdheid van de lidstaten zijn. Het voorzitterschap erkent niettemin het belang hiervan en de zorgen die leven bij onze burgers. Daarom zal dit punt worden besproken tijdens de informele vergadering van de ministers van financiën en de bestuurders van de centrale banken van de EU die op 12 en 13 september zal worden gehouden in Nice. Het doel van deze bespreking is het bepalen van de beste nationale praktijken op dit gebied.

De voornaamste resultaten van deze vergadering zullen, zoals gebruikelijk, worden gepubliceerd op de website van het voorzitterschap.

*
* *

Vraag nr. 28 van Zdzisław Kazimierz Chmielewski (H-0591/08)

Betreft: Gebruik van selectief vistuig

De laatste wetgevingsvoorstellen van de Raad hebben de twijfels in de landen rond de Oostzee over het gebruik van selectief vistuig niet weggenomen. Daarom de volgende vraag. Waarom is in de maritieme zones van de Europese Unie buiten de Oostzee niet het gebruik vereist van selectief vistuig zoals kuilen met een ontsnappingspaneel van het BACOMA-type of T90-kuilen waarvan de mazen gedraaid zijn en die in de Oostzee verplicht zijn?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

---

(6) Aanbeveling van de Commissie van 14 december 2004 ter bevordering van de toepassing van een passende regeling voor de beloning van bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen (2004/913/EG) PB L 385 van 29.12.2004, blz. 55.

De Raad dankt het geachte Parlements lid voor zijn vraag met betrekking tot het gebruik van selectief vistuig.

Op dit moment staat Verordening (EG) nr. 850/98 van de Raad van 30 maart 1998 voor de instandhouding van de visbestanden via technische maatregelen voor de bescherming van jonge exemplaren van mariene organismen⁽⁷⁾, die geldt voor de meeste zeegebieden van de Europese Unie, met uitzondering van de Oostzee en de Middellandse Zee, het gebruik van vistuig met een Bacoma-ontsnappingspaneel of T90-kuilen niet toe.

Het voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de instandhouding van de visbestanden via technische maatregelen bevat echter bepalingen die het gebruik van dergelijk vistuig in de toekomst mogelijk zouden maken, zonder het gebruik ervan te verplichten⁽⁸⁾. Dit voorstel wordt op dit moment in de Raad besproken. De Raad verneemt graag het standpunt van het Parlement over dit voorstel.

*
* *

Vraag nr. 29 van Johan Van Hecke (H-0595/08)

Betreft: Mediterrane Unie

In juli is de Mediterrane Unie ten doop gehouden. Het gaat daarbij om een poging de zeventien landen rond de Middellandse Zee en de Europese Unie te verenigen rond regionale projecten. Sommige van deze landen hebben echter een bedroevende reputatie op het gebied van de mensenrechten.

In maart is er een groot massagraf ontdekt in de Marokkaanse stad Fez, 250 km ten noorden van Casablanca. Volgens strijders voor de mensenrechten waren de slachtoffers in 1990 door het leger doodgeschoten om een algemene staking te breken. De ontdekking van lijken in massagraven is volgens deskundigen een aanwijzing voor de ernst van de schending van de mensenrechten in de recente geschiedenis van Marokko. De doodstraf is in Marokko nog steeds niet afgeschaft en ook het Statuut van Rome is door Marokko niet ondertekend.

Zal de Mediterrane Unie ook als platform dienen om te pleiten voor democratische hervormingen en een betere naleving van de mensenrechten in de deelnemende landen die geen EU-lid zijn? Is het voorzitterschap bereid de mensenrechten op bijeenkomsten van de Mediterrane Unie aan de orde te stellen?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Tijdens de Parijs-Top voor de Mediterrane Landen (13 juli) hebben de staatshoofden en regeringsleiders van het 'Proces van Barcelona: Unie voor het Middellandse Zeegebied' gesteld dat dit proces zou voorbouwen op het acquis van het Proces van Barcelona, waarvan drie hoofdstukken (politieke dialoog, economische samenwerking en vrije handel en menselijke, sociale en culturele dialoog) de kern blijven vormen van de Europees-Mediterrane betrekkingen. In de verklaring die tijdens deze top werd aangenomen, onderstreepten de staatshoofden en regeringsleiders tevens hun betrokkenheid bij de versterking van democratie en politiek pluralisme. Ze bevestigden ook hun ambitie om een gemeenschappelijke toekomst op te bouwen die gebaseerd is op respect voor democratische beginselen, mensenrechten en fundamentele vrijheden, zoals die zijn vastgelegd in de relevante internationale instrumenten, waaronder de bevordering van economische, sociale, culturele, burgerlijke en politieke rechten, de versterking van de rol van vrouwen in de maatschappij, respect voor minderheden, de strijd tegen racisme en xenofobie en de bevordering van de culturele dialoog en wederzijds begrip.

Daarnaast bevatten de associatieovereenkomsten en actieplannen die bestaan binnen het kader van het Europees Nabuurschapsbeleid beloften op het gebied van mensenrechten en maken zij het mogelijk kwesties op dit gebied aan de orde te stellen. Er is dus een bilaterale dialoog met speciale aandacht voor de mensenrechten gestart met verschillende landen in het zuidelijk Middellandse Zeegebied, met name Egypte, Jordanië, Marokko en Tunesië.

(7) PB L 125 van 27.4.98, blz. 1-36.

(8) Voorstel van de Commissie COM(2008)324 definitieve versie van 4 juni 2008, raadsdocument 10476/08.

*
* *

Vraag nr. 30 van Syed Kamall (H-0600/08)**Betreft: Ratificatie van het Verdrag van Lissabon**

Kunnen delen van het Verdrag van Lissabon rechtmatig in werking treden als slechts 26 lidstaten het geratificeerd hebben?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

In overeenstemming met artikel 6, lid 2 van het Verdrag van Lissabon kunnen de bepalingen van het verdrag pas worden toegepast als de akten van bekrachtiging van alle ondertekenende staten zijn gedeponeerd.

*
* *

Vraag nr. 31 van Mihael Brejc (H-0602/08)**Betreft: Verhuizing van het Europees Parlement**

In deze en eerdere zittingsperioden van het Europees Parlement zijn er tal van initiatieven ontplooid om de plenaire vergaderingen van het Europees Parlement in Straatsburg af te schaffen. De Europese publieke opinie heeft scherpe kritiek op het voortdurende gereis van de leden en de ambtenaren tussen Brussel en Straatsburg en is van mening dat het hiervoor uitgegeven bedrag van meer dan 200 miljoen euro per jaar voor nuttiger zaken kan worden gebruikt. Bovendien kunnen de meer dan 1 miljoen handtekeningen tegen deze verhuizingen niet langer worden genegeerd.

Volgend jaar worden Europese verkiezingen gehouden en de burgers zullen vragen waarom deze maandelijkse verhuizingen plaatsvinden. Hoe moet naar de mening van de Raad het antwoord hierop luiden?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

In artikel 289 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en artikel 189 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie is bepaald: 'de zetel van de instellingen der Gemeenschap wordt in onderlinge overeenstemming door de regeringen der lidstaten vastgesteld'.

Protocol (nr. 8) betreffende de plaats van de zetels van de instellingen, van bepaalde organen en diensten van de Europese Gemeenschappen en van Europol, dat in overeenstemming met artikel 311 VEG een integraal deel vormt van de Verdragen, stelt 'Het Europees Parlement heeft zijn zetel te Straatsburg, voor de twaalf periodes van de maandelijkse voltallige zittingen met inbegrip van de begrotingszitting. De bijkomende voltallige zittingen worden gehouden te Brussel. De commissies van het Europees Parlement zetelen te Brussel. Het secretariaat-generaal van het Europees Parlement en zijn diensten blijven in Luxemburg gevestigd'.

Het moet worden opgemerkt dat de verdragen, waaronder dit protocol, zijn ondertekend en geratificeerd door alle lidstaten in overeenstemming met hun respectieve grondwettelijke procedures. Een eventuele wijziging van de bepalingen betreffende de zetel van de instellingen dient te gebeuren volgens dezelfde procedure, die is vastgelegd in artikel 48 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

Het bepalen van de zetel van de instellingen is niet de bevoegdheid van de Raad, maar die van de lidstaten.

*
* *

Vraag nr. 32 van Konstantinos Droutsas (H-0607/08)**Betreft: Crimineel optreden particuliere huurlegers**

De Amerikaanse imperialisten en hun bondgenoten hebben contracten gesloten met huurlegers, zoals Blackwater, die in Irak en in andere landen een bezettingsmacht vormen en daar dodelijke aanvallen op de weerloze bevolking uitvoeren en zich in algemene zin met drugshandel en andere criminele activiteiten bezighouden. Het inzetten van huurlegers is een antireactionaire keuze, met als voornaamste slachtoffer de bevolkingen van de betrokken landen. Met als voorwendsel de bestrijding van de georganiseerde misdaad nemen ze deel aan moorden op politici en vakbondsvertegenwoordigers en keren ze zich in het algemeen tegen de arbeidersbewegingen. Dit gebeurt niet alleen in Irak, waar ze zich 'onderscheiden' door hun gewelddadigheid, maar ook in Afghanistan en bijvoorbeeld Latijns-Amerika. Ze gebruiken hoogontwikkeld en zwaar wapentuig, dat ze van de wapenindustrie krijgen. Ze worden voornamelijk ingezet door bourgeoisregeringen.

Veroordeelt de Raad de criminele activiteiten van Blackwater en andere particuliere huurlegers, en dringt de Raad aan op de ontbinding ervan?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

De Raad heeft niet gesproken over de activiteiten van Blackwater of andere particuliere militaire en beveiligingsbedrijven in het algemeen. De Raad is echter van mening dat, zoals is vermeld in de EU-richtsnoeren ter bevordering van de naleving van het internationaal humanitair recht, alle partijen in een conflict het internationaal humanitair recht en de mensenrechten moeten respecteren. Het gebruik van particulieren militaire en beveiligingsbedrijven verandert niets aan dit beginsel.

We wijzen op de recente hoorzitting die op 5 mei 2008 door het Europees Parlement werd georganiseerd over particuliere militaire en beveiligingsbedrijven en op het onderzoek in opdracht van de Subcommissie veiligheid en defensie van het Europees Parlement naar de toenemende rol van particuliere militaire en beveiligingsbedrijven, dat tijdens deze hoorzitting werd gepresenteerd.

*
* *

Vraag nr. 33 van Leopold Józef Rutowicz (H-0608/08)**Betreft: Het broeikaseffect**

Acht de Raad het niet noodzakelijk een task force op te richten om de effectieve impact te evalueren van alle relevante factoren en een omvattend energiebeleid te implementeren met als doel het broeikaseffect te milderen?

De discussie en de publicaties over het broeikaseffect zijn in ruime mate toegespitst op de CO₂-uitstoot. Er wordt echter in voorbijgegaan aan methaangas, dat aanzienlijke gevolgen heeft voor het ontstaan van ozongaten en voor het broeikaseffect. Een enkele kubieke meter methaan heeft evenveel gevolgen voor het milieu als 24 kubieke meter kooldioxide. Methaangas wordt geproduceerd door mijnbouw, wordt uitgestoten door mens en dier en wordt veroorzaakt door het rottingsproces. Er zij op gewezen dat het methaangas dat in sommige landen wordt geproduceerd, voor 30 procent bijdraagt aan het broeikaseffect.

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

Zoals u weet, heeft de Commissie in januari 2007 het pakket wetgevingsmaatregelen 'energie/klimaat' gepresenteerd, dat probeert gelijktijdig de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen, de energiezuikerheid te verbeteren en het concurrentievermogen van de Europese Unie op de lange termijn te waarborgen. Het pakket bevat diverse voorstellen op het gebied van energie en klimaatverandering.

Een van de voorstellen in het pakket, het voorstel voor gedeelde inspanningen, heeft betrekking op alle broeikasgassen die zijn genoemd in bijlage A van het Protocol van Kyoto, d.w.z. koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄), distikstofoxide (N₂O), onvolledig gehalogeneerde fluorkoolwaterstoffen (HFK's), perfluorkoolwaterstoffen (PFK's) en zwavelhexafluoride (SF₆), uitgedrukt in kooldioxide-equivalenten.

Meer in het bijzonder met betrekking tot landbouw en klimaatverandering, wil ik u eraan herinneren dat de Europese Raad in zijn conclusies van 19-20 juni 2008 stelt dat het essentieel is om te blijven werken aan innovatie, onderzoek en ontwikkeling van de landbouwproductie, speciaal als het gaat om het verbeteren van de energie-efficiëntie, de groei van de productiviteit en het vermogen om zich aan te passen aan klimaatverandering.

Tot op heden heeft de Raad geen voorstellen ontvangen met betrekking tot de benoeming van een instantie voor de beoordeling van de werkelijke invloed van alle factoren die bijdragen aan het broeikaseffect, maar zoals u weet worden de besprekingen over de voorstellen in het pakket 'energie/klimaat' voortgezet in de Raad en met het Europees Parlement teneinde voor het einde van dit jaar een algemene overeenkomst te bereiken.

*
* *

Vraag nr. 34 van Athanasios Pafilis (H-0610/08)

Betreft: Dreiging met aanval op Iran

De laatste tijd nemen de agressiviteit en de dreigende taal van Israël over een aanval op Iran toe naar aanleiding van het kernprogramma van dat land. Kenmerkend zijn de recente uitspraken van de Israëlische minister van Defensie, Ehud Barak, dat zijn land klaar is tegen Iran op te treden, onderstrepend dat "Israël in het verleden herhaaldelijk duidelijk heeft gemaakt niet te aarzelen om in actie te komen". Parallel aan deze dreigende taal vond van 28 mei tot 12 juni in Griekenland de Grieks-Israëlische militaire oefening 'Glorious Spartan' plaats, een simulatie van een Israëlische aanval op kerninstallaties in Iran. Deze ontwikkelingen bevestigen eens te meer dat het imperialistische, agressieve beleid van Israël een permanent gevaar vormt voor de bevolkingen en de vrede in de regio.

Veroordeelt de Raad het dreigen met oorlog en de militaire voorbereidingen voor een aanval van Israël op Iran, een stap die onoverzienbare gevolgen zal hebben voor de bevolkingen en de vrede in het gebied en de rest van de wereld?

Antwoord

Dit antwoord van het voorzitterschap, dat als zodanig noch voor de Raad, noch voor de lidstaten bindend is, is niet mondeling gepresenteerd tijdens het vragen uur aan de Raad tijdens de eerste vergaderperiode van het Europees Parlement in september 2008 te Brussel.

De Raad steunt de aanpak van Secretaris-generaal/Hoge Vertegenwoordiger Javier Solana en de Groep van Zes (Duitsland, China, Verenigde Staten, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Rusland), die actief streven naar een diplomatieke oplossing voor de crisis tussen Iran en de internationale gemeenschap over de kwestie van het nucleaire programma van Iran. De kwesties met betrekking tot de Iraanse nucleaire zaak hebben een grote invloed op de stabiliteit in de regio en de internationale niet-verspreidingsregeling.

De Raad doet zijn uiterste best om een vreedzame en gezamenlijk overeengekomen oplossing te vinden die aansluit bij de zorgen van de internationale gemeenschap. Daarom heeft de Raad diverse malen benadrukt dat we resoluut moeten doorgaan met de 'dubbele aanpak' die een bereidheid tot een dialoog combineert met toenemende sancties als Iran weigert de besluiten van de VN Veiligheidsraad toe te passen.

Tegelijkertijd betreurt de Raad alle verklaringen die de inspanningen om een gezamenlijk overeengekomen oplossing te vinden in gevaar brengen en herinnert hij eraan dat hij de bedreigingen die de Iraanse autoriteiten verschillende malen hebben geuit tegen Israël in de sterkst mogelijke bewoordingen veroordeelt.

*
* *

VRAGEN AAN DE COMMISSIE

Vraag nr. 41 van Christopher Heaton-Harris (H-0573/08)

Betreft: Consumentenbescherming en Verdrag van Lissabon

Denkt de Commissie dat de consumentenbescherming in Europa gebaat zou zijn geweest bij het Verdrag van Lissabon, dat thans ter ziele is? Heeft de Commissie voorts plannen bepalingen in het Verdrag die betrekking hebben op consumentenbescherming verder uit te werken?

Antwoord

De Europese Raad van juni 2008 heeft kennis genomen van de uitslag van het Ierse referendum en het Ierse voornemen om verdere stappen voor te stellen. De Commissie loopt op geen enkele wijze vooruit op de uitkomst van het ratificatieproces.

Het Verdrag van Lissabon zou een grotere Unie helpen effectiever en democratischer te handelen, wat gunstig is voor alle beleidsterreinen. Dit geldt ook voor het consumentenbeleid, waarvoor de Commissie een strategie heeft aangenomen voor de periode 2007-2013.

*
* *

Vraag nr. 45 van Eoin Ryan (H-0586/08)

Betreft: Regelgeving voor kredietbeoordelingsagentschappen

Kan de Commissie een uitgebreide evaluatie geven van de oplossing die is voorgesteld voor een toekomstige regulering van kredietbeoordelingsagentschappen in de Europese Unie?

Antwoord

In de zomer van 2007 is de Commissie begonnen met een evaluatie van de activiteiten van kredietbeoordelingsagentschappen (CRA's) in de kredietmarkten en hun rol in de onrust rondom subprime leningen.

Gezien de lessen die we na die beoordeling hebben geleerd, wordt er nu gewerkt aan wetgeving die inspeelt op een reeks problemen die zijn onderkend met betrekking tot CRA's. De Commissie overlegt over de hoofdkenmerken van een regelgevingskader. De documenten waarover wordt overlegd, stellen voor een set regels aan te nemen die een aantal essentiële eisen introduceren waaraan CRA's zich moeten houden voor de autorisatie en uitoefening van hun beoordelingsactiviteiten in de EU. De hoofddoelstelling is ervoor zorgen dat de beoordelingen betrouwbare en nauwkeurige informatiebronnen zijn voor investeerders. CRA's zouden verplicht worden belangenconflicten aan te pakken, solide beoordelingsmethoden te hanteren en de transparantie van hun beoordelingsactiviteiten te vergroten. De besproken documenten stellen ook twee opties voor die een efficiënt EU-toezicht op CRA's mogelijk maken: de eerste optie is gebaseerd op een sterkere coördinerende rol voor het Comité van Europese effectenregelgevers (CEER) en sterke samenwerking op het gebied van regelgeving tussen de nationale regelgevers. De tweede optie bestaat uit de combinatie van de instelling van een Europees agentschap (het CEER of een nieuw agentschap) voor de registraties van CRA's op EU-niveau en vertrouwen op de nationale regelgevers voor de supervisie van CRA-activiteiten. Het overleg houdt zich ook bezig met mogelijke benaderingen van de kwestie van buitensporige afhankelijkheid van beoordelingen in de EU-wetgeving.

Dit voorbereidende werk wordt naar verwachting in het najaar van 2008 afgerond met de aanneming van een wetgevingsvoorstel door de Commissie.

*
* *

Vraag nr. 46 van David Sumberg (H-0594/08)**Betreft: Verdrag van Lissabon en functioneren van de interne markt**

Is de Commissie van mening dat de dood van het Verdrag van Lissabon - als gevolg van het feit dat het niet in alle lidstaten is geratificeerd - een goede zaak is voor het functioneren van de interne markt?

Vraag nr. 47 van Syed Kamall (H-0601/08)**Betreft: Verdrag van Lissabon en interne markt**

Is de Commissie het er, nu het Verdrag van Lissabon ter ziele is aangezien het niet door alle 27 lidstaten geratificeerd wordt, mee eens dat de interne markt in het Verdrag onvoldoende werd verstevigd, en dat in toekomstige EU-verdragen sterk de nadruk moet blijven vallen op inzet voor de denkbeelden vrijhandel en interne markt?

Gecombineerd antwoord

In antwoord op het eerste deel van de vraag wil de Commissie de geachte Parlementsleden wijzen op de conclusies van de Europese Raad van juni 2008. De Europese Raad heeft kennis genomen van de uitkomst van het referendum in Ierland over het Verdrag van Lissabon en was het ermee eens dat er meer tijd nodig is om de situatie te evalueren. De Raad heeft kennis genomen van het feit dat de Ierse regering actief overleg gaat plegen, zowel intern als met andere lidstaten, teneinde een gezamenlijke weg vooruit te kunnen voorstellen. De Europese Raad herinnerde eraan dat het Verdrag van Lissabon tot doel heeft een grotere Unie te helpen effectiever en democratischer te handelen. De Raad merkte op dat op dat moment de parlementen van 19 lidstaten het verdrag hadden geratificeerd en dat het ratificatieproces in andere landen zou doorgaan. De ratificatie van het Verdrag van Lissabon is sindsdien in nog drie landen goedgekeurd. De Europese Raad liet weten deze kwestie op 15 oktober te zullen bespreken om na te denken over verdere stappen. De fungerend voorzitter van de Europese Unie, de heer Sarkozy, heeft deze aanpak voor het Parlement bevestigd in zijn interventie op 10 juli 2008.

De interne markt is en blijft de kern van de Europese integratie. De toekomst daarvan is niet direct gekoppeld aan het Verdrag van Lissabon. Daarom zullen we blijven werken aan het versterken van de interne markt en aan het vergroten van de efficiëntie daarvan, zodat hij een drijvende kracht achter welvaart en economische groei kan blijven, in het belang van de Europese burgers en bedrijven.

*
* *

Vraag nr. 51 van Marco Pannella (H-0544/08)**Betreft: Mensenrechten en Vietnam**

De afgelopen jaren heeft Vietnam een opvallende economische boom doorgemaakt, o.a. dankzij de ontwikkelingshulp en financiële steun van de EU. De stijging van het bruto nationaal product ging hand in hand met een toename van de schendingen van de mensenrechten. Nog steeds zijn meer dan 250 politieke gevangenen niet vrijgelaten die behoren tot de Montagnard en in 2001 en 2004 zijn gearresteerd, terwijl een toenemend aantal Cambogia Khmer Krom in Cambodja asiël vragen vanwege godsdienstige vervolgingen.

Aangezien de Commissie zich actief inzet voor verbetering van de coherentie van haar ontwikkelingsbeleid en de mensenrechten, luidt de vraag of de Commissie ingenomen is met de impact van haar hulp op de positie van etnische en godsdienstige minderheden, migrerende werknemers en democratieactivisten in Vietnam.

Meent zij in dit verband niet dat zij moet controleren of de regering van Vietnam zich wel houdt aan de juridische verplichtingen die zij is aangegaan met de samenwerkingsovereenkomsten en de ratificering van de internationale conventies over burger- en politieke, economische en sociale rechten?

Antwoord

De Commissie erkent de voordelen van de economische openheid van Vietnam, maar deelt de zorg van het Parlement over de mensenrechtensituatie in dat land. De rechten van etnische en religieuze minderheden en die van mensenrechtenactivisten zijn essentiële basisvoorwaarden voor een democratische maatschappij en duurzame ontwikkeling. De Commissie is intensief betrokken op nationaal, regionaal (d.w.z. ASEAN) en multilateraal niveau om te zorgen voor de naleving en bescherming van deze rechten. De Commissie steunt

actief projecten die zich richten op de bevordering van de mensenrechtenbescherming in Vietnam, maar erkent ook dat er nog veel moet worden gedaan.

Op dit moment is de Commissie bezig met de tenuitvoerlegging van talloze projecten ter verbetering van de kwaliteit van leven van de arme en achtergestelde mensen in Vietnam. De Commissie voert een project ter waarde van 18 miljoen euro uit (voor de jaren 2006-2010) met als voornaamste doel het verbeteren van de gezondheidsstandaarden door hoogwaardige preventieve, behandelende en bevorderende zorg te bieden aan de armen in de Noordelijke en Centrale Hooglanden. Daarnaast levert de Commissie een bijdrage van 11,45 miljoen euro aan een project dat wordt uitgevoerd door de Wereldbank, dat de reikwijdte van de essentiële gezondheidsdiensten zal verbeteren, met name op gemeenteniveau in de berggebieden van Vietnam. Het project zal naar verwachting zo'n drie miljoen mensen helpen, van wie de meesten etnische minderheden en armen. Er is ook een gemeenschappelijk project van de Commissie en het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor vluchtelingen (UNHCR) dat zal zorgen voor gelijke en ongehinderde toegang tot onderwijs voor kansarme inheemse families.

De Commissie blijft bij de Vietnamese regering aandringen op vooruitgang op het gebied van mensenrechtenbescherming binnen de lokale mensenrechtendialoog en een Subgroep Mensenrechten van het Gemengd Comité. Daarnaast houdt de Commissie, tijdens de lopende onderhandelingen over de nieuwe Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst (PSO), krachtig vast aan de opname van de essentiële mensenrechtenclausule en een clausule inzake samenwerking op het gebied van mensenrechten.

Tijdens het komende bezoek van de vicepremier en minister van Buitenlandse Zaken van Vietnam, de heer Pham Gia Khiem, zal de Commissie de internationale verplichtingen van Vietnam ter sprake brengen en de Vietnamese regering met klem verzoeken het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en andere internationale mensenrechtennormen na te leven in haar binnenlandse wetgeving.

*
* *

Vraag nr. 52 van Bernd Posselt (H-0552/08)

Betreft: Vertegenwoordigingen van de Commissie in de Kaukasus

Heeft de EU-Commissie plannen om in Tsjetsjenië, gezien de problemen en de strategische betekenis van het land, een vertegenwoordiging of op zijn minst een waarnemingspost te openen, en hoe ziet de algemene spreiding van de vertegenwoordigingen en het werkschema op middellange termijn van de Commissie in de Kaukasus er uit?

Antwoord

De Commissie heeft geen plannen voor het openen van een vertegenwoordiging of een waarnemingspost in Tsjetsjenië of elders in de noordelijke Kaukasus. De Commissie is actief betrokken geweest bij de internationale inspanningen op het gebied van humanitaire hulp in de noordelijke Kaukasus gedurende het conflict in de regio en het kantoor van het Directoraat-generaal Humanitaire hulp (ECHO) in Moskou houdt toezicht op deze hulpactie, onder meer door middel van frequente bezoeken aan de regio. Wat betreft andere landen in de regio, heeft de Commissie een delegatie in Tbilisi, een delegatie in Erevan en een nieuwe delegatie in Bakoe, waardoor haar aanwezigheid in de regio wordt versterkt.

*
* *

Vraag nr. 53 van Vural Öger (H-0560/08)

Betreft: Oostelijk partnerschap - vormen van regionale samenwerking met de buurgebieden van Europa

Na de instelling van de Mediterrane Unie wordt op Europees niveau ook nagedacht over de oprichting van een Oost-Europese Unie. Bovendien wordt er gepraat over het denkbeeld van de verwezenlijking van een Unie voor de Zwarte Zee. Zweden en Polen legden in mei 2008 een werkdocument met de titel "Oostelijk partnerschap" voor, waarin een versterkte samenwerking van de EU werd voorgesteld met Oekraïne, Moldavië, Azerbeidzjan, Armenië en Wit-Rusland.

Hoe staat de Commissie tegenover het voorstel van een EU- Oost-Europese Unie? Zal de Commissie, zoals bij de Mediterrane Unie, concrete voorstellen in de vorm van een mededeling voor een dergelijk partnerschap uitwerken? Kan de Commissie informatie over de fundamenteën van een dergelijk partnerschap geven? Zal

de Mediterrane Unie daarbij als voorbeeld dienen en wordt ook bij de Oost-Europese Unie het zwaartepunt op een projectgerelateerde samenwerking gelegd? Heeft de Commissie voorkeuren ten aanzien van de benaming van dit partnerschap? Hoe staat de Commissie in principe tegenover de instelling van verschillende "Unies"?

Antwoord

Het Europees Nabuurschapsbeleid is en blijft een belangrijke prioriteit voor de Commissie. In deze context streeft de Commissie naar versterking van de bilaterale betrekkingen met haar partners in het oosten. Suggesties die een pragmatische bijdrage leveren aan deze doelstelling, zoals het Pools-Zweedse initiatief, zijn welkom.

In juni 2008 heeft de Europese Raad de Commissie uitgenodigd verdere stappen te zetten en de Raad in het voorjaar van 2009 een voorstel te presenteren voor modaliteiten van het 'Oostelijk partnerschap', op basis van relevante initiatieven.

De Commissie is hier onmiddellijk aan gaan werken. In dit stadium kan worden gezegd dat de voorstellen van de Commissie zullen worden gebaseerd op de volgende beginselen:

- a) Het Europees Nabuurschapsbeleid, gebaseerd op bilaterale, gedifferentieerde samenwerking met elke afzonderlijke partner, blijft het principekader van de betrekkingen met de oostelijke buurlanden van de EU. Dat is ook duidelijk wat deze partners willen.
- b) De voorstellen moeten voortbouwen op de bestaande structuren en deze aanvullen en meerwaarde verschaffen, zonder het werk dat al is verricht te herhalen, in het bijzonder de Synergie voor het Zwarte Zeegebied, die een jaar geleden is opgericht en nu ter plaatse concrete resultaten oplevert.
- c) Een eventueel nieuw multilateraal raamwerk moet alle EU-lidstaten omvatten zodat de Unie haar volledige politieke en economische gewicht kan inzetten en de partners geleidelijk nader tot de gehele Unie komen.
- d) Nieuwe voorstellen moeten uiteraard volledig worden gesteund door de buurlanden waarvoor ze zijn ontworpen.

*
* *

Vraag nr. 54 van Sarah Ludford (H-0563/08)

Betreft: EU-financiering voor programma's tegen martelen

De Europese Unie loopt voorop bij het financieren van programma's tegen martelen en steun voor de slachtoffers van marteling, in het kader van het Europees Instrument voor democratie en mensenrechten (EIDMR). Volgens de plannen wordt de financiering door de EU vanaf 2010 geleidelijk afgeschaft en/of verminderd, waarbij de lidstaten het opvallende tekort voor hun rekening zullen nemen. De heer Manfred Nowak, bijzonder VN-rapporteur inzake marteling, heeft onlangs reserves geuit tegen dit plan als er niet eerst gezorgd wordt voor een omvattend programma en voor duidelijke toezeggingen.

Nu de geleidelijke afschaffing reeds is gepland, vraag ik de Commissie of zij duidelijke toezeggingen van de lidstaten heeft gekregen dat zij de preventie van marteling op het huidige niveau zullen blijven financieren?

Antwoord

De preventie en uitbanning van alle vormen van marteling en mishandeling wereldwijd vormt een van de belangrijkste doelstellingen van het mensenrechtenbeleid van de EU. In deze context streeft de Commissie naar voortzetting van haar aanzienlijke steun aan de strijd tegen marteling in het kader van het Europees Instrument voor democratie en mensenrechten (EIDMR). Zij is niet van plan haar algemene steun op dit gebied te verminderen. Voor de periode 2007-2010 is meer dan 44 miljoen euro uitgetrokken voor dit doel. Dergelijke financiering is volledig consistent met de financiering in het verleden.

De Commissie is echter wel van plan een deel van de steun voor het EIDMR te verplaatsen naar rehabilitatiecentra voor slachtoffers van marteling. Zij is van plan de steun voor centra in de EU vanaf 2010 geleidelijk af te schaffen, met het oog op de financiering van meer rehabilitatiecentra voor slachtoffers van marteling buiten de EU, waar particuliere en overheidssteun vaak schaars of zelfs afwezig is. De Commissie herinnert aan het feit dat het EIDMR een instrument is dat bedoeld is voor het steunen van projecten van niet-gouvernementele organisaties (NGO's) buiten de EU en dat de EU-lidstaten op grond van de

communautaire en internationale wetgeving verplicht zijn om slachtoffers van marteling hulp te bieden. In april 2008 heeft de Raad nogmaals gewezen op het belang van financiële steun voor preventie- en rehabilitatieprogramma's op het gebied van marteling en de lidstaten specifiek opgeroepen rehabilitatiecentra voor slachtoffers van marteling te steunen.

De Commissie is zich terdege bewust van de mogelijke gevolgen van deze koerswijziging en heeft deze kwestie met zorg behandeld. De Commissie en de lidstaten spannen zich in om ervoor te zorgen dat de geleidelijke afschaffing niet ten koste gaat van slachtoffers van marteling in de EU. Daarom is de Commissie reeds begonnen met een proces van overleg met belanghebbenden, waaronder de relevante VN-organen en NGO's. Zij is van plan de komende maanden de huidige behoeften van de slachtoffers van marteling en de alternatieve vormen van steun te gaan inventariseren teneinde een alles omvattende aanpak te kunnen formuleren.

*
* *

Vraag nr. 55 van Gerard Batten (H-0564/08)

Betreft: Top EU-Rusland

Kan de Commissie in verband met de Top die onlangs is gehouden in Khanti Mansiisk tussen de EU en Rusland mededelen of de moord op Alexander Litvinenko ter sprake is gebracht, zoals ik mevrouw Ferrero-Waldner in het Europees Parlement op 18 juni 2008 heb verzocht tijdens de voorbereiding van de Top tussen de EU en Rusland (26 en 27 juni 2008)?

Dit verzoek hield verband met het feit dat alles erop wees dat de moord was uitgevoerd door Russische staatsorganen, en met de weigering van de Russische autoriteiten toe te staan dat de verdachte, Andrej Loegovoi, werd uitgeleverd.

Hoe is, indien het onderwerp ter sprake werd gebracht, gereageerd? Indien het onderwerp niet is aangekaart, waarom niet?

Antwoord

Met betrekking tot het overlijden van Alexander Litvinenko verwijst de Commissie naar de verklaring die het voorzitterschap van de EU meer dan een jaar geleden namens de EU heeft uitgesproken, waarin expliciet werd gesteld: "De EU is teleurgesteld nu Rusland heeft nagelaten constructief met de Britse autoriteiten samen te werken. De EU onderstreept dat een spoedige en constructieve medewerking van de Russische Federatie in deze zaak van groot belang is." Dat standpunt is niet gewijzigd en de Commissie blijft de kwestie ter sprake brengen in de context van haar dialoog met Rusland.

De Commissie is van mening dat de rechtsorde de leidraad moet zijn voor onze betrekkingen met Rusland, in overeenstemming met het respect voor bindende internationale verplichtingen die Rusland is aangegaan, in het bijzonder in de context van de Raad van Europa en de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa.

Tijdens de recente Top EU-Rusland die eind juni 2008 heeft plaatsgevonden, heeft de Commissie de aanhoudende nadruk van president Medvedev op de noodzaak de rechtsorde in Rusland te verbeteren met instemming ontvangen en zij zal er bij hem op blijven aandringen dat het noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat dit in de praktijk wordt toegepast.

*
* *

Vraag nr. 56 van Laima Liucija Andrikiienė (H-0569/08)

Betreft: Financiële steun van de EU voor Afghanistan en Irak

Afghanistan en Irak zijn zich aan het ontwikkelen tot testcases voor de internationale ontwikkelingshulp en multilaterale samenwerking, met name voor de Europese Unie. Zo is het bijvoorbeeld met betrekking tot het Nationale Indicatieve Programma van de Commissie, waarbij ten behoeve van Afghanistan voor de periode 2007-2010 610 miljoen euro wordt uitgetrokken, van zeer groot belang een juiste balans te vinden en aan te houden tussen enerzijds de uitgaven voor rechtshandhaving en ondersteuning van militaire operaties en anderzijds de uitgaven voor civiele wederopbouw en humanitaire hulp, alsook voor gezondheidszorg en onderwijs.

Kan de Commissie aangeven wat haar plannen zijn op dit gebied? Is het de bedoeling dat de financiële steun van de EU voor Afghanistan en Irak wordt verhoogd? Welke programma's en projecten zullen er de komende driejaar worden gefinancierd? Is de Commissie voornemens regelmatig een evaluatie op te maken van de effectiviteit van de door de EU aan Afghanistan en Irak verleende financiële steun en het Europees Parlement naar behoren op de hoogte te houden omtrent de resultaten van de uit te voeren evaluaties?

Antwoord

1. De Commissie onderschrijft volledig het belang van de garantie van effectieve steun voor wederopbouw in Afghanistan en Irak en van verbetering van zowel de veiligheidssituatie als het welzijn van hun bevolking.

De meeste fondsen die beschikbaar zijn voor het indicatief programma van Afghanistan voor de periode 2007-2010 zijn bestemd voor het steunen van de wederopbouw op het gebied van plattelandsontwikkeling, bestuur en gezondheid. Onderwijs wordt gesteund door middel van het Afghanistan Reconstruction Trust Fund dat wordt beheerd door de Wereldbank.

In het geval van Irak heeft de Commissie helaas nog geen indicatief programma voor meerdere jaren kunnen ontwikkelen. Door de veiligheidssituatie, de instabiele politiek en de snel veranderende leefomstandigheden is een dergelijke meerjarenplanning op dit moment nog niet mogelijk. Daarom is de hulp aan Irak tot nu toe geleverd via speciale maatregelen. De Commissie stelt voor in 2008 85 procent van de in totaal 72 miljoen euro te besteden aan de levering van basisdiensten aan de bevolking en de vluchtelingen, en aan de balans voor technische ondersteuning aan de Iraakse instellingen.

2. Het landenstrategiedocument voor Afghanistan stelt de prioriteiten voor de financiële hulp van de Gemeenschap aan Afghanistan in de periode 2007-2013 vast. Voor de periode 2007-2010 is 610 miljoen euro uitgetrokken. Daarnaast profiteert Afghanistan van steun van de thematische begrotingslijnen, het Europees Instrument voor democratie en mensenrechten, humanitaire hulp en het stabiliteitsinstrument.

In het geval van Irak zijn de Iraakse regering en de internationale gemeenschap beide van mening dat financiële steun zich in de toekomst met name zou moeten richten op het verbeteren van het vermogen van de Iraakse instellingen om gebruik te maken van de aanzienlijke financiële middelen van Irak. De Commissie richt haar steun daarom vooral op de technische hulp aan de Iraakse instellingen en de verbetering van de basisdiensten aan de bevolking.

3. De Commissie zal in het jaarlijks actieprogramma 2008 voor Afghanistan steun voorstellen voor gezondheidszorg (60 miljoen euro), sociale bescherming (24 miljoen euro), de justitiële sector en de douane (30 miljoen euro) en de landbouw (30 miljoen euro). De programma's voor 2009 zullen naar verwachting financiering van bestuur, plattelandsontwikkeling, mijnactie en regionale samenwerking omvatten en die voor 2010 gezondheidszorg, plattelandsontwikkeling en bestuur.

In het geval van Irak zijn er op dit moment, vanwege het ontbreken van meerjarige programma's, geen programma's gepland voor de komende drie jaar. De speciale maatregel voor Irak voor 2008 zal in oktober 2008 worden gepresenteerd aan de Raad en het Parlement. Hij zal de richtsnoeren volgen van de informatieve nota die in juni 2008 is verstrekt aan het Parlement.

4. De financiële hulp van de Gemeenschap aan Afghanistan wordt op systematische wijze gevolgd en geëvalueerd door middel van veldmissies en bezoeken, onafhankelijke resultaatgerichte toezichtmissies en regelmatige projectverslagen en via het mechanisme van de gecoördineerde donorlandendialoog en stuurcommissies met de regering. In de context van de begrotingskwijting 2006 heeft de Commissie bevestigd voornemens te zijn regelmatig verslag uit te brengen aan het Parlement over de tenuitvoerlegging van hulp in Afghanistan. Een eerste inventarisatieverslag wordt op dit moment gepubliceerd op het web en dit zal regelmatig worden bijgewerkt.

In Irak zijn in 2008 twee verificatiemissies en een evaluatie ter plaatse uitgevoerd. De eerste resultaten daarvan zijn positief. De definitieve resultaten en conclusies zullen zodra ze bekend zijn aan het Parlement bekend worden gemaakt.

*

* *

Vraag nr. 57 van Martin Callanan (H-0572/08)**Betreft: Externe betrekkingen en het Verdrag van Lissabon**

Kan de Commissie laten weten hoe zij, nu het Verdrag van Lissabon ten dode is opgeschreven -het is immers niet door alle 27 lidstaten geratificeerd - voornemens is de betrokkenheid van de EU bij externe betrekkingen en buitenlandse zaken gestalte te geven zonder zich te kunnen baseren op de in dat verdrag vervatte bepalingen?

Antwoord

Na de neestem tegen het Verdrag van Lissabon in het Ierse referendum in juni 2008 heeft de Europese Raad de situatie bestudeerd tijdens zijn vergadering op 19/20 juni 2008. Er werd besloten dat er meer tijd nodig was om de situatie te analyseren. Men heeft kennis genomen van het feit dat de Ierse regering actief overleg gaat plegen, zowel intern als met andere lidstaten, om een gemeenschappelijke weg vooruit voor te stellen. De Europese Raad heeft aangegeven deze kwestie op 15 oktober te zullen bespreken om na te denken over verdere stappen.

De Europese Raad herinnerde aan het feit dat het Verdrag van Lissabon tot doel heeft de grotere Unie te helpen effectiever en democratischer te handelen. De Commissie is van mening dat de inwerkingtreding en de toekomstige tenuitvoerlegging van het nieuwe verdrag de externe dimensie van de EU zou versterken en de consistentie en coherentie van het optreden van de EU in de wereld zou verbeteren.

In de tussentijd is de Commissie, zoals bekendgemaakt in de mededeling 'Europa in de wereld'⁽⁹⁾ van juni 2006, vastbesloten een bijdrage te leveren aan de verbetering van de effectiviteit, efficiëntie en zichtbaarheid van de externe betrekkingen van de EU op basis van de bestaande verdragen.

De Commissie zal een actieve bijdrage blijven leveren aan de gezamenlijke bezinning over verdere stappen.

*
* *

Vraag nr. 58 van Manuel Medina Ortega (H-0528/08)**Betreft: Overnameovereenkomsten**

Kan de Commissie in verband met de richtlijn over de terugkeer van migranten die onlangs is goedgekeurd, meedelen wat de stand van zaken is met betrekking tot de overeenkomsten of de onderhandelingen met het oog op overeenkomsten met de landen die de grootste bron van immigratie in Europa zijn, teneinde te waarborgen dat migranten die niet in Europa kunnen worden opgevangen, met name niet-begeleide minderjarigen, naar hun land kunnen terugkeren?

Antwoord

Op dit moment heeft de Commissie toestemming gekregen om te onderhandelen over communautaire overnameovereenkomsten met 16 landen. De Raad heeft besluiten aangenomen met betrekking tot onderhandelingen over richtlijnen voor Marokko, Sri Lanka, Rusland, Pakistan, Hongkong, Macau, Oekraïne, Albanië, Algerije, China, Turkije, de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Servië, Montenegro, Bosnië-Herzegovina en Moldavië.

De Commissie heeft de onderhandelingen met 11 van de 16 landen met succes afgerond. Er zijn EG-overnameovereenkomsten van kracht geworden met Hongkong en Macau in respectievelijk maart en juni 2004, Sri Lanka in mei 2005, Albanië in mei 2006, Rusland in juni 2007 en tot slot met de overige vier landen op de westelijke Balkan, Oekraïne en Moldavië in januari 2008.

De onderhandelingen met Pakistan zijn in september 2007 op het hoogste onderhandelingsniveau afgerond. De overeengekomen tekst moet nog formeel worden goedgekeurd door het Pakistaanse kabinet.

Het sluiten van de overeenkomst met Marokko blijft een prioriteit voor de EU. De onderhandelingen lopen en kunnen hopelijk binnen afzienbare tijd worden afgerond.

⁽⁹⁾ COM/2006/278 def.

De onderhandelingen met Turkije zijn formeel van start gegaan in 2006, maar sindsdien is er weinig vooruitgang geboekt. Het sluiten van een overnameovereenkomst met Turkije blijft een prioriteit voor de EU en er wordt nagedacht over manieren om de impasse te doorbreken.

Tot slot zijn de onderhandelingen met Algerije en China nog niet formeel begonnen, maar er wordt naar gestreefd dit zo spoedig mogelijk te doen.

*
* *

Vraag nr. 59 van Armando França (H-0531/08)

Betreft: Betekening en kennisgeving van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken

Verordening (EG) nr. 1348/2000⁽¹⁰⁾ van de Raad van 29 mei 2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken, die in 2005 door het EP en de Raad is verbeterd en geactualiseerd, is een goed instrument om de betekening en kennisgeving van gerechtelijke stukken te vereenvoudigen, te vergemakkelijken en te bespoedigen, en in laatste instantie om de handel en de economie in het algemeen in de EU te versterken.

Gezien de nieuwe situatie die is ontstaan na de uitbreiding van de EU tot 27 lidstaten en de noodzaak om de uitvoering van deze belangrijke verordening te veralgemenen, wilde ik de Commissie het volgende vragen: welke lidstaten hebben tot nu toe de verordening aangenomen? Wat is de graad van tenuitvoerlegging van de verordening in de Unie? Denkt de Commissie aan maatregelen om de handleiding voor de ontvangende organen en de lijst van de stukken te actualiseren? Wanneer komt er nieuw verslag over de uitvoering van de verordening?

Antwoord

Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken is van toepassing in alle 27 lidstaten. Met betrekking tot Denemarken is de verordening van toepassing sinds 1 juli 2007 op basis van een overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Denemarken inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken⁽¹¹⁾.

In oktober 2004 heeft de Commissie een verslag aangenomen over de toepassing van de verordening. In het verslag werd geconcludeerd dat de toepassing van de verordening sinds de inwerkingtreding in 2001 in het algemeen was verbeterd en de overdracht, betekening en kennisgeving van stukken tussen de lidstaten had vergemakkelijkt. De belangrijkste redenen voor het versnellen van de overdracht, betekening en kennisgeving waren de introductie van rechtstreekse contacten tussen lokale instanties, de mogelijkheid van betekening of kennisgeving per post en rechtstreekse betekening of kennisgeving en de introductie van standaardformulieren. Toch hadden veel mensen die betrokken zijn bij de toepassing van de verordening, in het bijzonder bij lokale instanties, nog onvoldoende kennis van de verordening. Bovendien is de toepassing van sommige bepalingen van de verordening nog niet optimaal. Aanpassingen in deze bepalingen moeten worden overwogen om de toepassing van de verordening verder te verbeteren en te bevorderen.

Als gevolg daarvan heeft de Commissie in juli 2005 voorgesteld sommige bepalingen van de verordening te wijzigen (COM(2005) 305). Op 13 november 2007 hebben het Parlement en de Raad Verordening (EG) nr. 1393/2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken ("de betekening en de kennisgeving van stukken"), en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad aangenomen. De nieuwe verordening zal op 13 november 2008 van kracht worden.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad zijn:

⁽¹⁰⁾ PB L 160 van 30.6.2000, blz. 37.

⁽¹¹⁾ PB L 300 van 17.11.2005.

De invoering van de regel dat de ontvangende instantie alle noodzakelijke maatregelen moet nemen om de betekening en kennisgeving van het document zo spoedig mogelijk te bewerkstelligen, in elk geval binnen een maand na ontvangst.

De invoering van een nieuw standaardformulier om de geadresseerde te informeren over zijn recht om bij de betekening of kennisgeving te weigeren het betreffende document in ontvangst te nemen of het document binnen een week terug te zenden aan de aangezochte instantie.

De invoering van de regel dat de kosten voor het optreden van een deurwaarder of van een overeenkomstig het recht van de aangezochte lidstaat bevoegde persoon overeenkomen met een enkele vaste vergoeding waarvan het bedrag vooraf door deze lidstaat wordt bepaald met inachtneming van de beginselen van evenredigheid en non-discriminatie.

De introductie van uniforme voorwaarden voor betekening of kennisgeving per post (bij aangetekend schrijven met ontvangstbevestiging of op gelijkwaardige wijze).

In overeenstemming met artikel 23 van Verordening (EG) nr. 1393/2007, zal de Commissie vervolgens de door de lidstaten medegedeelde informatie en een bijgewerkte versie van de handleiding en het glossarium publiceren.

Artikel 24 van Verordening (EG) nr. 1393/2007 bepaalt dat het volgende verslag over de toepassing van de verordening uiterlijk op 1 juni 2011 dient te worden gepresenteerd.

*
* *

Vraag nr. 62 van Mairead McGuinness (H-0549/08)

Betreft: Cosmetische-chirurgie-“vakanties”

Klaarblijkelijk stijgt het aantal burgers dat naar het buitenland reist voor een zogeheten “cosmetische vakantie” om allerlei al dan niet chirurgische ingrepen en cosmetische tandheelkundige behandelingen te ondergaan.

Kan de Commissie mededelen welke regelgeving voor deze bedrijfstak geldt? Worden de resultaten gecontroleerd, en welke gegevens zijn er over de resultaten van de procedures?

Welke verordeningen zijn van toepassing op chirurgen die worden “ingevlogen” om operaties uit te voeren? En welke kwaliteitscontroles bestaan er om te waarborgen dat een chirurg zijn werkzaamheden op legitieme wijze uitvoert?

Antwoord

De Commissie is niet verantwoordelijk voor de controle van de gezondheidszorg in derde landen.

Wat de Europese Unie betreft, zijn de lidstaten op grond van artikel 152 van het Verdrag verantwoordelijk voor de organisatie en levering van gezondheidsdiensten op hun grondgebied, ongeacht of de gezondheidszorg wordt geleverd aan patiënten uit het betreffende land of aan buitenlandse patiënten. Hieronder valt zowel controle van de resultaten als kwaliteits- en veiligheidscontrole.

Binnen haar eigen verantwoordelijkheden steunt de Commissie werk dat leidt tot betere beschikbaarheid van gegevens over de uitkomsten en kwaliteit van medische procedures in de Europese Unie, via projecten die medegefinancierd worden door het actieprogramma volksgezondheid.

Zij steunt bijvoorbeeld het project kwaliteitsindicatoren gezondheidszorg van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), dat zich richt op hartzorg, diabeteszorg, geestelijke gezondheidszorg, primaire zorg en preventie en patiëntveiligheid. Andere voorbeelden zijn het project Euphoric, gericht op het vaststellen van criteria voor gezondheidszorg en het beoordelen van de kwaliteit van procedures in de gezondheidszorg of het project Hospital Data 2 (HPD2), voor de verbetering van de vergelijkbaarheid en de ontwikkeling van een tijdreeks voor ziekenhuisprocedures.

Met betrekking tot het ‘invliegen van chirurgen’, maakt Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties de vrije levering van diensten mogelijk, terwijl tegelijkertijd een gepast niveau van kwalificatie wordt gegarandeerd. Chirurgie behoort tot de medische specialisaties waarvoor de Richtlijn automatische erkenning van diploma's garandeert op basis van gemeenschappelijke minimumnormen op EU-niveau.

Daarnaast kan de Europese Gemeenschap, onverminderd de rol van de lidstaten in de levering van gezondheidszorg, in de toekomst een bijdrage leveren om patiënten betere grensoverschrijdende gezondheidszorg te bieden.

Als het gaat om de gezondheidszorg die wordt geleverd in een EU-lidstaat, heeft de Commissie op 2 juli 2008 een Richtlijn⁽¹²⁾ inzake de toepassing van patiëntenrechten in grensoverschrijdende gezondheidszorg voorgesteld die onder meer duidelijkheid zou scheppen over de verantwoordelijkheden van de lidstaten met betrekking tot de kwaliteit en veiligheid van grensoverschrijdende gezondheidszorg. Er zou een duidelijk beginsel worden afgesproken: de lidstaat waarin de behandeling plaatsvindt is verantwoordelijk voor de definitie, handhaving en controle van kwaliteits- en veiligheidsnormen. Dit voorstel is ook gericht op verbetering van de verzameling van gegevens over grensoverschrijdende gezondheidszorg. Het is echter aan de lidstaat waar de patiënt vandaan komt om te bepalen welke behandelingen in aanmerking komen voor vergoeding. Bovendien is deze voorgestelde richtlijn niet van invloed op Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties en mag de tenuitvoerlegging van de door de lidstaten aangenomen maatregelen geen nieuwe barrières vormen voor het vrije verkeer van geneeskundige beroepsbeoefenaren.

*
* *

Vraag nr. 63 van Bogusław Sonik (H-0550/08)

Betreft: Betaling met biljetten van 500 euro

Mij bereiken klachten van burgers die problemen ondervinden wanneer ze op het grondgebied van het Koninkrijk België willen betalen met biljetten van 500 euro. De problemen doen zich vooral voor bij benzinstations en op de luchthaven Brussel-Charleroi. Het is lastig voor burgers dat ze niet kunnen betalen met biljetten van 500 euro, met name op luchthavens. Het gaat niet om op zichzelf staande gevallen waarin deze coupures niet kunnen worden gewisseld, maar om een stelselmatige weigering om ze in ontvangst te nemen.

Welke rechtsvoorschriften gelden er op dit gebied en zijn dergelijke praktijken in overeenstemming met het communautaire recht?

Antwoord

Overeenkomstig de derde zin van artikel 106, lid 1 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en artikel 10 van Verordening (EG) nr. 974/98 van de Raad van 3 mei 1998 over de invoering van de euro, hebben alle bankbiljetten in euro's de status van wettig betaalmiddel. Hoewel artikel 11 van de verordening een maximaal aantal munten definieert dat een partij verplicht is te accepteren, stelt de verordening geen limiet voor bankbiljetten. De verschillende eurobankbiljetten zijn bepaald in een besluit van de Raad van Bestuur van de Europese Centrale Bank (ECB).

Er zijn geen communautaire regels die expliciet mogelijkheden scheppen om in beroep te gaan tegen een weigering om bepaalde bankbiljetten te accepteren. Mogelijk gelden er verschillende bepalingen op grond van het civiel recht en monetair recht van de lidstaten.

De Commissie is op de hoogte van het feit dat bankbiljetten van € 500 in bepaalde winkels in België worden geweigerd als betaalmiddel. Dit gebruik lijkt echter niet toe te nemen en dateert uit de tijd dat de Belgische frank nog werd gebruikt, toen ditzelfde gebeurde met de biljetten van 10 000 frank. Gevallen van weigering van bankbiljetten van € 500 worden ook gemeld in andere landen van de eurozone.

Als een winkelier zijn klanten duidelijk mededeelt dat hij geen grote bankbiljetten accepteert (bijvoorbeeld door middel van zichtbare borden bij de ingang van de winkel en bij de kassa), wordt doorgaans aangenomen dat de koper een contractuele relatie is aangegaan met de verkoper en stilzwijgend akkoord is gegaan met de gestelde voorwaarden.

*
* *

⁽¹²⁾ COM(2008) 414.

Vraag nr. 64 van Marian Harkin (H-0557/08)**Betreft: Bescherming van de consument**

Kan de Commissie zeggen welke stappen zij onderneemt om bij toekomstige WTO-onderhandelingen de belangen van de EU-consumenten van voedingsmiddelen te beschermen door ervoor te zorgen dat het voor EU-producenten mogelijk zal blijven zich commercieel staande te houden en kwaliteitsvoedingsmiddelen onder EU-controle en overeenkomstig EU-verordeningen te produceren?

Antwoord

Na zeven jaar onderhandelen, precies op het moment dat succes eindelijk binnen bereik leek, slaagden de ministers die in juli 2008 bijeen waren in Genève er niet in iets waarin de EU nog steeds geloofde en waar zij zo hard voor had gestreden af te ronden. Het is nu nog te vroeg om de gevolgen van deze mislukking voor de lange termijn te beoordelen. Wat we wel weten is dat een overeenkomst in Genève voordelen zou hebben gehad voor Europa en zijn partners en de economie van ontwikkelingslanden op ongekende wijze zou hebben gestimuleerd, waarmee de basis zou zijn gelegd voor betere handel en welvaart in het komende decennium.

Natuurlijk betekenen nieuwe handelskansen meer concurrentie en de uitdaging van aanpassing – en dat is niet altijd gemakkelijk. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat deze verandering geleidelijk wordt ingevoerd: daarom zouden de bepalingen van de Doharonde niet in één keer zijn ingevoerd, maar in de loop van een aantal jaar. Dat is ook de reden waarom de EU op het gebied van de landbouw tijdens de onderhandelingen stevast de extreme liberaliseringseisen van sommige lidstaten van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) heeft verworpen.

Op de lange termijn is het de moeite waard om de uitdaging van aanpassing aan te nemen, want de verschuiving van minder naar meer concurrerende sectoren is essentieel voor het verbeteren van de productiviteit en het garanderen van groei op de lange termijn. De Commissie blijft ervan overtuigd dat een succesvolle sluiting van een multilaterale overeenkomst onder auspiciën van de WTO de beste manier is om deze doelstelling te bereiken op zo'n manier dat anderen gedwongen worden soortgelijke maatregelen te nemen.

De liberalisering en de lagere tarieven die inherent zijn aan een succesvolle sluiting van een dergelijke overeenkomst zouden onvermijdelijk ook lagere tarieven voor voedingsmiddelen inhouden, maar dat zou zich ook vertalen in goedkoper voedsel voor de consumenten en goedkopere grondstoffen voor bedrijven.

Bovendien zouden alle geïmporteerde voedingsmiddelen nog altijd moeten voldoen aan strenge regels op het gebied van voedselveiligheid die vergelijkbaar zijn met de regels die gelden in de Gemeenschap: de Commissie kan het geachte Parlementslid geruststellen dat er op dit cruciale punt geen concessies zullen worden gedaan. De Gemeenschap heeft nu een uitgebreid wetgevingskader op het gebied van voedselveiligheid dat is ontworpen om te garanderen dat al het voedsel veilig is, ongeacht waar het vandaan komt. De Commissie zal hier niet aan tornen.

Een succesvolle overeenkomst had ook een gelijkwaardig werkterrein voor boeren in de EU betekend en dus meer kansen voor Europese exporten door het openen van nieuwe markten voor Europese landbouwproducten in het buitenland. 70 procent van de landbouwexporten van de EU zijn afgewerkte consumentenproducten, waarvoor een groeiende markt bestaat in de wereld.

Het is ook erg belangrijk dat de EU, via Doha, ondanks grote moeilijkheden en tegenstand van veel landen, heeft geprobeerd wettelijke bescherming te garanderen voor zogenoemde 'geografische aanduidingen', de speciale lokale landbouwproducten die enkele van de meest concurrerende exportproducten van Europa vormen – zoals Parmaham en Roquefort. Het is ook belangrijk om op te merken dat een zekere vorm van betrokkenheid van onze partners bij dit onderwerp een voorwaarde sine qua non zou zijn geweest voor een uiteindelijke overeenkomst.

*

* *

Vraag nr. 65 van Lambert van Nistelrooij (H-0558/08)**Betreft: Zevende Kaderprogramma**

De financiële procedures van het Zevende Kaderprogramma voor Wetenschappelijk Onderzoek en Ontwikkeling zijn, in tegenspraak met de beloftes van de Europese Commissie, nog ingewikkelder geworden dan die van de voorgaande Kaderprogramma's. Het zou nu meer dan 16 maanden duren tussen het moment van indienen en de start van de werkzaamheden. Dat betekent dat de procedures binnen de Commissie 80 procent meer tijd vergen terwijl de Commissie juist versnelling had beloofd.

Nu de wachttijd met meer dan een half jaar is verlengd, dreigen veel middelgrote en kleine bedrijven hun interesse te verliezen en gaan ze de capaciteit elders inzetten, waardoor er geen capaciteit meer voor EU werk resteert. Alleen grotere bedrijven en instellingen kunnen zich de luxe permitteren om steeds te wachten.

Kan de Commissie uitleggen waarom de financiële procedures langer duren en moeilijker zijn geworden ?

Kan de Commissie ook aanduiden wie er bij de Commissie verantwoordelijk is voor dit onderwerp?

Antwoord

De Commissie heeft geen aanwijzingen die de stelling in de vraag, dat de verwerking van voorstellen 80 procent meer tijd kost, ondersteunen. De gemiddelde tijd tussen aanvraag en toekenning in het Zesde Kaderprogramma voor Wetenschappelijk Onderzoek en Ontwikkeling (KP6) was 12 tot 13 maanden. Er zijn nog geen gedetailleerde statistische gegevens beschikbaar voor het Zevende Kaderprogramma voor Wetenschappelijk Onderzoek en Ontwikkeling (KP7) (omdat de processen nog lopen) maar schattingen geven aan dat de gemiddelde tijd tussen aanvraag en toekenning voor de eerste lichting KP7-projecten waarschijnlijk vergelijkbaar zal zijn.

Het rechtskader van KP7 zelf zorgt voor vereenvoudiging van de onderhandelingsprocedure. Zowel dit rechtskader als het Financieel Reglement stellen echter ook limieten aan een dergelijke vereenvoudiging in het belang van de levering van voldoende garanties en verantwoordingsplicht.

De invoering van het garantiefonds leidt tot een aanzienlijke vermindering van het aantal ex-ante controles van de financiële draagkracht. Behalve in uitzonderlijke omstandigheden hoeven alleen coördinatoren en deelnemers die een aanvraag doen van meer dan € 500 000 gecontroleerd te worden, wat inhoudt dat negen van de tien deelnemers niet te maken krijgt met ex-ante controles van de financiële draagkracht (in KP6 moesten alle deelnemers worden gecontroleerd). Dit is met name gunstig voor kleine en middelgrote ondernemingen (MKB) en startende bedrijven.

Verder is er aan het begin van KP7 fors geïnvesteerd in nieuwe systemen en procedures zoals de unieke registratiefaciliteit en het nieuwe online onderhandelingsstelsel, die nu beide operationeel zijn. De introductie van deze nieuwe systemen heeft geleid tot enkele vertragingen in de onderhandelingen over de eerste lichting subsidieovereenkomsten, maar we hebben er alle vertrouwen in dat deze investeringen in de verdere loop van KP7 hun vruchten zullen afwerpen en zullen leiden tot verkorting van de tijd tussen aanvraag en toekenning. De unieke registratie van rechtspersonen is nu een gevestigd proces. Daardoor zijn van de eerste lichting aanvragen al meer dan 7000 rechtspersonen geregistreerd in de centrale database van gevalideerde rechtspersonen, zodat ze deze stap bij toekomstige aanvragen kunnen overslaan, wat veel tijd en moeite zal besparen bij de subsidieonderhandelingen. De nieuwe online webtool voor onderhandelingen (NEF) is nu volledig operationeel en maakt eenvoudige uitwisseling van informatie tussen coördinatoren en project officers mogelijk. Meer in het algemeen zullen onze inspanningen voor het verbeteren van de informatie en de begeleiding van potentiële begunstigden zorgen voor meer gerichte en beter voorbereide aanvragen.

Het proces van de verwerking en evaluatie van de vele honderdduizenden aanvragen die binnenkomen voor het onderzoeksprogramma is een gecompliceerde taak die efficiëntie, striktheid, onafhankelijkheid en eerlijkheid vereist. De nieuwe faciliteit in Brussel die dit proces beheert, voert deze taak al effectief uit. De commissaris die verantwoordelijk is voor wetenschap en onderzoek heeft onlangs de leden van de Commissie begrotingscontrole van het Parlement uitgenodigd deze faciliteit in oktober 2008 te bezoeken om het proces met eigen ogen te kunnen zien. Bij dezen is ook het geachte Parlementslid uitgenodigd.

*

* *

Vraag nr. 66 van Bart Staes (H-0559/08)**Betreft: Onderzoek naar mogelijke schadelijke gevolgen voor consumenten door elektromagnetische straling van mobiele telecommunicatie**

In juni 2008 verscheen een onrustwekkende gezondheidsstudie over de risico's van elektromagnetische straling (gsm, wifi, antennes) van de Universit  Catholique de Louvain (UCL). In dezelfde maand pleitten een twintigtal internationale wetenschappers in de Franse zondagskrant *Journal du Dimanche* voor voorzichtigheid bij het gebruik van gsm's. In "The 13th Progress Report on the Single European Telecoms Market 2007" (COM(2008)0153), bespeuren we geen enkele referentie naar de relatie consumenten en gezondheid. Volgens de groep van twintig wetenschappers rijzen er voorts vragen over de onafhankelijkheid in relatie tot de financiering van wetenschappelijke studies over gsm-gebruik. In het kader van het voorzorgsprincipe suggereren de wetenschappers tien praktische gebruikersadviezen.

Is de Commissie bereid deze adviezen te onderzoeken en te onderschrijven in het kader van consumentenbescherming en het voorzorgsprincipe en financiert of ondersteunt zij vanuit het oogpunt van consumentenbescherming onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar mogelijke risico's van de toenemende elektromagnetische straling? Zo ja, stelt de Commissie die dan ook beschikbaar aan het Parlement?

Antwoord

De Commissie is zich bewust van de bezorgdheid onder de burgers over blootstelling aan elektromagnetische velden (EMF) van mobiele telefonie. Zij is ook op de hoogte van de recente aanbevelingen van een Franse groep van 20 personen en de uitkomst van een recent experiment onder leiding van de Katholieke Universiteit van Leuven in België. De Commissie volgt het internationale onderzoek naar EMF voortdurend om haar plicht te kunnen vervullen en de burgers te beschermen tegen mogelijke schadelijke gevolgen van EMF voor de gezondheid.

Deze kwestie valt onder Richtlijn 1999/5/EG⁽¹³⁾, die radioapparatuur en de daaraan verbonden gezondheidsrisico's bepreekt. De geharmoniseerde normen die op grond van deze richtlijn zijn aangenomen, zijn van toepassing op alle apparatuur en installaties die het geachte Parlementslid in zijn vraag noemt. De waarden die aan deze normen zijn gekoppeld, komen overeen met de waarden in Aanbeveling 1999/519/EG van de Raad betreffende de beperking van blootstelling van de

bevolking aan elektromagnetische velden van 0 Hz – 300 GHz, die zijn gebaseerd op de beste wetenschappelijk gegevens die beschikbaar waren. Sinds 1999 houdt de Commissie regelmatig toezicht op de tenuitvoerlegging ervan en heeft zij diverse malen overleg gepleegd met haar wetenschappelijke comités om te zien of de aanbeveling moet worden aangepast met het oog op nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen.

De aanbevelingen van de Franse groep zijn basishandelingen die gebruikers eenvoudig kunnen verrichten om desgewenst de blootstelling als gevolg van het gebruik van mobiele telefoons verder te verminderen. Als zodanig vormen zij een solide manier om een zekere vorm van voorzorg toe te passen.

In 2007 heeft het Wetenschappelijk Comité voor nieuwe gezondheidsrisico's (WCNG) bevestigd dat er tot nu toe voor radiofrequentie (RF)-velden geen overtuigende bewijzen zijn geleverd voor gezondheidsrisico's bij blootstelling binnen de limieten die zijn vastgesteld door de Internationale Commissie voor bescherming tegen niet-ioniserende straling (ICNIRP) en zijn voorgesteld in de aanbeveling van de Raad. De standpunten van het WCNG zijn openbaar en beschikbaar voor het Europees Parlement. Het WCNG is op verzoek van de Commissie al bezig met het bijwerken van zijn standpunt uit 2007 met alle onlangs gepubliceerde onderzoeksgegevens.

De Commissie blijft onafhankelijk onderzoek op dit gebied stimuleren. De meest recente uitnodiging tot het indienen van voorstellen op grond van het thema milieu van het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek bevat een onderwerp over gezondheidsinvloeden van RF-blootstelling bij kinderen en jongeren. De resultaten van dit onderzoek worden ook gepubliceerd.

*
* *

⁽¹³⁾ Richtlijn 1999/5/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende radioapparatuur en telecommunicatie-eindapparatuur en de wederzijdse erkenning van hun conformiteit, PB L 91 van 7.4.1999.

Vraag nr. 67 van Karin Riis-Jørgensen (H-0566/08)**Betreft: Luchthaventerminal en concurrentie**

Een groep particuliere investeerders heeft het plan op de luchthaven van Kopenhagen een nieuwe particuliere terminal voor goedkope vluchten te bouwen. De naam van dit project is "Terminal A-projektet".

Op de luchthaven van Kopenhagen zijn er momenteel drie terminals: de binnenlandterminal, Terminal 2 en Terminal 3. De eigenaar van de luchthaven, Københavns Lufthavne, is geen voorstander van de bouw van Terminal A, maar werkt aan alternatieve plannen om in Kopenhagen concurrerende voorwaarden aan de goedkope maatschappijen te kunnen bieden.

Kan dit alternatief beschouwd worden als een poging om de concurrentie te beperken? Is de Commissie van oordeel dat het tegenhouden van een particuliere, concurrerende terminal in strijd met de EU-mededingingsregels is?

Antwoord

De directeur van de luchthaven is verplicht luchtvaartmaatschappijen vrije toegang tot zijn hub-luchthaven te garanderen op voorwaarde dat zij zich houden aan de geldende operationele regels, in het bijzonder de regels met betrekking tot luchtvaartslots, milieubescherming en luchthavenbelastingen.

Als dit beginsel wordt gevolgd – en het lijkt er niet op dat hier in Kopenhagen vraagtekens bij worden gezet – is de directeur van de luchthaven uiteraard vrij om de ontwikkeling en commerciële strategie naar eigen inzicht te bepalen.

Het is belangrijk om hieraan toe te voegen dat de bouw van een nieuwe terminal niet los gezien kan worden van de overige faciliteiten van de luchthaven, waarvan de operationele capaciteiten per definitie beperkt zijn: de banen, naderingsverkeersleiding, toegang tot de luchthaven, parkeervoorzieningen.

*
* *

Vraag nr. 68 van Ivo Belet (H-0570/08)**Betreft: Kalitta Air**

In twee maanden tijd stortte twee keer een vliegtuig van de maatschappij Kalitta Air neer. Dit doet vragen rijzen over de veiligheid van de toestellen.

Overweegt de Commissie de veiligheid van de maatschappij te onderzoeken - in samenwerking met de veiligheidsautoriteiten in andere landen - om indien nodig een exploitatieverbod op te leggen? Op welke termijn kunnen de resultaten van deze evaluatie verwacht worden?

Antwoord

De Commissie houdt nauwlettend toezicht op de veiligheid van de luchtvaartmaatschappij Kalitta Air LLC, in samenwerking met de bevoegde autoriteiten in de VS en in de lidstaten.

Uit de informatie die de Commissie heeft verzameld, blijkt dat dit bedrijf drie ongevallen heeft meegemaakt, een in 2004 en twee in 2008: deze zijn alle drie onderzocht door de Amerikaanse autoriteiten, de Federal Aviation Administration (FAA) en de National Transportation Safety Board (NTSB). Wat de twee ongevallen in 2008 betreft, lopen de onderzoeken nog en het is in dit stadium dus nog te vroeg om conclusies te trekken.

De Commissie blijft overleg plegen met de Amerikaanse autoriteiten om de oorzaken van deze ongevallen te achterhalen en er zeker van te zijn dat de noodzakelijke maatregelen worden genomen. Als blijkt dat de Amerikaanse autoriteiten niet de noodzakelijke maatregelen nemen om deze luchtvaartmaatschappij in staat te stellen haar diensten te blijven uitvoeren in overeenstemming met de veiligheidsverordeningen, zal de Commissie zich buigen over de mogelijkheid om de lijst van luchtvaartmaatschappijen waaraan operationele beperkingen zijn opgelegd binnen de Gemeenschap bij te werken.

*
* *

Vraag nr. 69 van Carl Schlyter (H-0574/08)**Betreft: Regels voor de invoer van thee uit derde landen**

Onlangs heeft een Zweeds staatsburger contact met mij opgenomen en verteld dat hij thee mee wilde nemen bij zijn verhuizing van de VS terug naar Zweden, maar dat hem was meegedeeld dat de invoer van (belastingvrije) thee beperkt was tot 100 gram. Het is mogelijk om voor verhuisgoederen belastingonthefving aan te vragen, maar dit was hem niet bekend. Bovendien is deze regel beperkt toepasbaar op producten met speciale beperkingen, zoals thee.

Het is logisch en juist dat er strenge regels zijn voor goederen als alcohol, tabak, wapens, enz. ter bescherming van de volksgezondheid, maar het valt moeilijk te begrijpen waarom voor een onschadelijk product als thee zulke strenge invoerregels bestaan.

Kan de Commissie aangeven wat de achtergrond van deze regels is en waarom voor thee bijvoorbeeld niet dezelfde grens van 500 gram geldt als voor koffie? Is de Commissie voornemens de regels voor de invoer van thee te versoepelen? Heeft Zweden de regels in dit geval correct toegepast?

Antwoord

De toepasselijke communautaire bepalingen maken onderscheid tussen de omstandigheden waarin de goederen de Gemeenschap binnenkomen, en tussen douanerechten, belasting over de toegevoegde waarde (BTW) en accijnzen.

In het geval van een verhuizing vanuit een derde land zijn persoonlijke bezittingen onder bepaalde voorwaarden uitgezonderd van douanerechten en BTW; de belangrijkste voorwaarden zijn dat de goederen moeten zijn gebruikt op de voormalige gebruikelijke verblijfplaats en bedoeld moeten zijn voor gebruik op de nieuwe gebruikelijke verblijfplaats, en de vrijstelling geldt niet voor artikelen die bestemd zijn voor gebruik bij het uitoefenen van een beroep. De vrijstelling is niet van toepassing op bepaalde specifieke goederen, zoals tabak of tabaksproducten en alcoholische producten. Thee heeft echter niet zo'n speciale status en kan dus volgens dezelfde voorwaarden als andere producten profiteren van de vrijstelling. Accijns op thee valt onder een andere regeling. Thee behoort niet tot de producten waarvoor geharmoniseerde accijnzen gelden. Het communautair recht verbiedt de lidstaten echter niet accijnzen te heffen op thee en het regelt evenmin bepaalde vrijstellingen op dit gebied in het geval van een verhuizing uit een derde land. Lidstaten die accijnzen heffen op thee, mogen dit dus in principe doen volgens hun nationale regels.

Met betrekking tot reizigers uit derde landen is de situatie anders. Hier geldt het principe dat goederen in de persoonlijke bagage zijn vrijgesteld van BTW, accijnzen en douanerechten, tot een zekere geldwaarde die geldt voor het totaal van de goederen in de persoonlijke bagage (tot nu toe € 175). Voor sommige goederen gelden echter maximumhoeveelheden. Dit geldt bovenal voor alcohol en tabaksproducten. Met betrekking tot BTW en accijnzen gelden er echter ook maximumhoeveelheden voor parfum, koffie en thee. In het geval van thee is de maximale hoeveelheid 100 g. De uitbreiding met deze laatste drie categorieën, die is aangenomen in 1969, was het gevolg van het feit dat in die tijd een aanzienlijk deel van de lidstaten hier accijnzen over hief. Tegenwoordig komt deze regeling echter in de grote meerderheid van de lidstaten niet meer overeen met het werkelijke patroon van belasting op accijnsgoederen. Daarom heeft de Commissie op 22 februari 2006 voorgesteld de maximumhoeveelheden voor deze drie productcategorieën af te schaffen⁽¹⁴⁾. Dit voorstel is door de Raad aangenomen op 20 december 2007⁽¹⁵⁾. Als gevolg daarvan zal thee hetzelfde worden behandeld als elk ander product en dus uitsluitend gebonden zijn aan de maximale geldwaarde die geldt voor het totaal van de goederen in de persoonlijke bagage. (Deze waarde wordt verhoogd naar € 300, en in het geval van lucht- en zeereizigers naar € 430.) Deze nieuwe regeling wordt echter pas van kracht op 1 december 2008.

*

* *

⁽¹⁴⁾ Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de vrijstelling van belasting over de toegevoegde waarde en accijnzen op goederen die door uit derde landen komende reizigers worden ingevoerd, COM (2006) 76 definitief.

⁽¹⁵⁾ Richtlijn 2007/74/EG van de Raad van 20 december 2007 betreffende de vrijstelling van belasting over de toegevoegde waarde en accijnzen op goederen die worden ingevoerd door reizigers komende uit derde landen, PB L 346 van 29.12.2007.

Vraag nr. 70 van Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (H-0575/08)**Betreft: Weigering afgifte bewijs van burgerlijke staat door burgerlijke stand in Polen**

Burgers uit twee verschillende lidstaten die een huwelijk willen sluiten of een partnerschap (tussen personen van verschillend geslacht, of van gelijk geslacht - in landen waar zulks wettelijk toegestaan is) willen laten registreren, dienen een bewijs van burgerlijke staat over te leggen.

In Polen weigert de burgerlijke stand een dergelijk bewijs af te geven aan Poolse staatsburgers die daarom vragen om een verbintenis in het buitenland te kunnen aangaan.

Deze handelwijze van de Poolse autoriteiten druist in tegen het fundamentele recht om een gezin te stichten en tegen het al even fundamentele EU-beginsel van het vrij verkeer van personen. Kan de Commissie deze situatie van een verklaring voorzien, gelet op het feit dat Polen ingevolge de toetreding tot de Europese Unie op 1 mei 2004 gehouden is het Gemeenschapsrecht in al zijn onderdelen na te leven?

Antwoord

De Commissie bedankt het geachte Parlementslid voor haar vraag over de akten van de burgerlijke stand van de Poolse autoriteiten om Poolse staatsburgers in staat te stellen te trouwen of een geregistreerd partnerschap aan te gaan in een andere staat dan die waarvan zij staatsburgers zijn.

Het beginsel van de Unie als een gebied van vrijheid, veiligheid en gerechtigheid waarbinnen het vrije verkeer van personen is gegarandeerd, is een van de grondbeginselen van de Unie. Wij hechten veel waarde aan dat beginsel, net zoals we veel waarde hechten aan het legitieme recht van elke burger om een gezin te stichten.

Toch is er op dit moment nog geen enkel communautair instrument betreffende de afgifte van akten van de burgerlijke stand.

Als het gaat om gezinsbeleid, streeft de Commissie ernaar het leven van de burgers te vereenvoudigen door de tenuitvoerlegging van het programma voor wederzijdse erkenning van wetten, akten en besluiten. Zoals is verklaard tijdens de hoorzitting van de commissaris die verantwoordelijk is voor justitie, vrijheid en veiligheid, op 16 juni 2008, is de Commissie van plan te gaan werken aan de erkenning van akten van de burgerlijke stand en wetgeving op het gebied van openbare akten in de Europese Unie, in het bijzonder om erkenning van huwelijken en partnerschappen van burgers mogelijk te maken in andere landen dan waar die huwelijken of partnerschappen zijn gesloten. Op dezelfde manier zal een rechtskader worden voorgesteld dat de erkenning van de gevolgen van huwelijken en partnerschappen voor de bezittingen mogelijk maakt.

*

* *

Vraag nr. 72 van Brian Crowley (H-0582/08)**Betreft: Normen voor invoer van speelgoed**

Is de Commissie van mening dat de aangepaste bepalingen over de invoer van speelgoed naar de Europese Unie voldoen aan de hoogste normen van volksgezondheid, veiligheid en consumentenbescherming?

Antwoord

De Commissie deelt de mening van het geachte Parlementslid dat speelgoed aan de hoogste gezondheids- en veiligheidseisen moet voldoen. Er mogen geen concessies worden gedaan aan de veiligheid van kinderen, de meest kwetsbare consumenten. Daarom heeft de Commissie een groot aantal juridische en operationele maatregelen genomen om te zorgen voor de hoogste mate van veiligheid van speelgoed dat in de Gemeenschap op de markt wordt gebracht.

Op basis van een voorstel van de Commissie van 14 februari 2007 hebben het Parlement en de Raad op 9 juli 2008 twee rechtshandelingen over het op de markt brengen van producten aangenomen, namelijk een verordening waarin de eisen zijn geformuleerd voor accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten⁽¹⁶⁾ en een besluit betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verhandelen van

⁽¹⁶⁾ Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93, PB L 218 van 13.8.2008.

producten⁽¹⁷⁾. Deze horizontale besluiten bevatten aanzienlijk strengere eisen voor productveiligheid, onder andere voor speelgoed, zoals meer verplichtingen voor marktdeelnemers, d.w.z. fabrikanten en importeurs, voor markttoezicht en voor de behandeling van aangetroffen onveilige goederen. De toepassing ervan zal bijdragen tot de garantie dat speelgoed dat in de Gemeenschap op de markt komt, veilig is.

Daarnaast heeft de Commissie op 25 januari 2008 een voorstel aangenomen voor een herziene richtlijn betreffende de veiligheid van speelgoed⁽¹⁸⁾. Het voorstel van de Commissie zorgt voor een aanscherping van de veiligheidseisen voor speelgoed, in het bijzonder voor het aanpakken van recentelijk gesignaleerde gevaren, zoals chemicaliën in speelgoed. Het voorstel van de Commissie wordt nu actief besproken in het Parlement en in de Raad. De Commissie verzoekt het Parlement een bijdrage te leveren aan het werk om eind 2008 bij de eerste lezing overeenstemming te bereiken over dit belangrijke initiatief.

*
* *

Vraag nr. 73 van Seán Ó Neachtain (H-0584/08)

Betreft: Spaanse onroerendgoedverkopen door niet-woonachtige EU-burgers

De Commissie is onlangs een procedure wegens inbreuk gestart tegen Spanje omdat de Spaanse wet niet-woonachtige EU-burgers zou discrimineren ten aanzien van de verkoop van onroerend goed en winstbelasting. Dit is echter slechts van toepassing op diegenen die hun huis met ingang van 2007 hebben verkocht.

Wat kan de Commissie doen om die EU-burgers te helpen die hun huis vóór 31 december 2006 hebben verkocht en gedupeerd zijn door de bepaling van voor 2007?

Antwoord

De Commissie heeft besloten Spanje door te verwijzen naar het Hof van Justitie in overeenstemming met artikel 226 van het EG-Verdrag vanwege de belastingheffing aan niet-woonachtigen over winst die zij hebben gemaakt op de verkoop van Spaans onroerend goed. De Commissie was van mening dat de Spaanse belastingwetgeving in strijd was met de vrijheid van de verkeer van kapitaal die is vastgelegd in het EG-Verdrag.

Volgens de vorige Spaanse wetgeving werd over winst van niet-woonachtige personen een forfaitaire belasting van 35 procent geheven, terwijl voor woonachtigen progressieve belasting gold als het vastgoed minder dan een jaar in het bezit van de belastingbetaler bleef en een forfaitaire belasting van 15 procent als de goederen na een jaar in bezit werden vereffend. Voor niet-woonachtige personen gold dus altijd een aanzienlijk hogere belasting als ze hun bezit na een jaar verkochten en meestal ook als het bezit binnen een jaar na aankoop werd verkocht.

Intussen heeft het Spaanse parlement een belastinghervorming goedgekeurd door middel van wet 35/2006, van 28 november 2006, gepubliceerd in de staatscourant van 29 november 2006. De hervorming werd van kracht op 1 januari 2007. Een van de belangrijkste wijzigingen met betrekking tot de belasting van winsten was de invoering van een forfaitaire belasting van 18 procent op alle winsten. De Commissie is van mening dat deze wijziging eventuele toekomstige discriminatie op dit gebied tussen woonachtigen en niet-woonachtigen heeft weggenomen.

Aangezien veel niet-woonachtige burgers het slachtoffer zijn geworden van de toepassing van discriminerende regels met betrekking tot winsten die vaak gedurende een aanzienlijke periode zijn gerealiseerd, heeft de Commissie echter besloten de inbreukprocedure door te zetten bij het van kracht worden van de nieuwe wetgeving als deze wetgeving geen bevredigende regelingen bevat ten aanzien van dergelijke bestaande gevallen. Het Hof van Justitie zal bepalen of de eerdere Spaanse belastingwetgeving de vrijheid van verkeer van kapitaal zoals die is vastgelegd in het EG-Verdrag heeft geschonden.

Hierbij moet worden opgemerkt dat zelfs als er een inbreukprocedure op grond van artikel 226 van het EG-Verdrag wordt gestart tegen een lidstaat, een eventuele latere constatering van een inbreuk door het Hof van Justitie geen automatische of onmiddellijke invloed heeft op de procedurele positie van individuele

⁽¹⁷⁾ Besluit nr. 768/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verhandelen van producten en tot intrekking van Besluit 93/465/EEG van de Raad, PB L 218 van 13.8.2008.

⁽¹⁸⁾ COM(2008) 9 definitief.

klagers, aangezien de procedure van het Hof niet bedoeld is voor het oplossen van individuele gevallen. Hij verplicht de lidstaat slechts de belastingwetgeving aan te passen volgens het communautair recht. Het is de verantwoordelijkheid van de nationale rechtbanken en bestuursorganen om ervoor te zorgen dat de autoriteiten van de lidstaten zich in individuele gevallen aan het communautair recht houden. Als burgers van mening zijn dat een bepaalde maatregel of bestuurlijke praktijk in strijd is met het communautair recht, wordt hen derhalve geadviseerd zich te wenden tot de nationale bestuurlijke of gerechtelijke autoriteiten.

*
* *

Vraag nr. 74 van Nirj Deva (H-0588/08)

Betreft: Verdrag van Lissabon en internationale organisaties

Is de Commissie van mening dat de invloed van de EU in internationale organisaties, zoals de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, zou zijn vergroot door het Verdrag van Lissabon dat thans ter ziele is?

Antwoord

Het Verdrag van Lissabon is op 13 december 2007 ondertekend door de staatshoofden en regeringsleiders van de 27 EU-lidstaten. In overeenstemming met het internationaal recht, verplicht elke ondertekenende staat zich er via deze handtekening toe alles te doen wat in zijn macht ligt om ervoor te zorgen dat zijn land het verdrag ratificeert. Ratificatie is niet van invloed op het bestaan van het verdrag; het heeft uitsluitend betrekking op het van kracht worden ervan. Tijdens de Europese Raad van 19-20 juni 2008 is afgesproken dat de follow-up van de Ierse neestem zou worden besproken tijdens de Europese Raad van 15 oktober 2008.

Het Verdrag van Lissabon zou de rol van de Europese Unie op het wereldtoneel en in het bijzonder binnen internationale organisaties versterken. Door middel van het verdrag zou de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, die tevens vicevoorzitter van de Commissie zou zijn, bijvoorbeeld de standpunten van de Unie beter kunnen overbrengen, onder meer in internationale organisaties en tijdens de meeste internationale conferenties.

*
* *

Vraag nr. 75 van Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk (H-0590/08)

Betreft: Plannen voor de herstructurering van de Poolse scheepswerven

De Poolse televisiezender TVP Info maakte op 9 juli bekend dat de heer Karl Soukup, de vertegenwoordiger van de Europese Commissie voor de Poolse scheepswerven, tijdens een ontmoeting met de Noorse investeringsmaatschappij Ulstein Verft de vertegenwoordigers van het bedrijf had aangeraden het onvermijdelijk geworden faillissement van de werf van Szczecin af te wachten om dan de activa over te nemen. Deze ontmoeting had plaats op 20 juni 2008, een week voordat het Poolse ministerie van Financiën de plannen voor de herstructurering van drie Poolse scheepswerven bij de Europese Commissie indiende. Als deze informatie juist is, zou dat betekenen dat de vertegenwoordiger van de Commissie wist dat deze de herstructureringsplannen, ongeacht de inhoud ervan, niet zou goedkeuren. Kan de Commissie enige toelichting verstrekken over deze bijzonder onverkwikkelijke zaak?

Antwoord

De Commissie kan het geachte Parlementslid geruststellen dat noch de televisiereportage waarnaar hij verwijst, noch soortgelijke krantenberichten correct zijn.

Tijdens een vergadering op 9 juli 2008 heeft de commissaris voor mededinging de Minister van de Schatkist van Polen medegedeeld dat de conceptplannen voor de herstructurering van de scheepswerven van Gdynia en Szczecin, die Polen op 26 juni 2008 in de context van een onderzoek naar staatssteun had ingediend bij de Commissie, de levensvatbaarheid op de lange termijn van de twee scheepswerven niet waarborgden en niet voldeden aan de voorwaarden voor de autorisatie van staatssteun op grond van de communautaire richtsnoeren voor het redden en herstructureren van bedrijven in nood⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁹⁾ PB C 244 van 1.10.2004.

Na die bijeenkomst verschenen er berichten in de pers met betrekking tot een vermeende nota van de vergadering van 20 juni 2008. Deze nota is niet opgesteld door de Commissie en is niet gezien, besproken of goedgekeurd door de Commissie.

De Commissie kan echter bevestigen dat de berichten in de pers niet overeenkomen met de bespreking die heeft plaatsgevonden tijdens de vergadering van 20 juni 2008.

Tijdens deze vergadering heeft Ulstein zijn strategie voor de herstructurering van de scheepswerf van Szczecin geschetst en vervolgens een aantal vragen gesteld met betrekking tot mogelijke scenario's voor de toekomst van het lopende onderzoek naar staatssteun. De diensten van de Commissie hebben daarom een uitgebreid overzicht gegeven van de mogelijke scenario's voor de ontwikkeling van het lopende onderzoek naar staatssteun betreffende de scheepswerf van Szczecin. De diensten van de Commissie hebben de voorwaarden voor de autorisatie van staatssteun op grond van de communautaire richtsnoeren voor het redden en herstructureren van bedrijven in nood en de consequenties van het niet voldoen aan deze voorwaarden uitgelegd. De diensten van de Commissie hebben uitgelegd dat de Commissie in dit laatste geval, zoals in alle gevallen van onwettige en onverenigbare staatssteun die wordt verleend door een lidstaat, terugbetaling van de verleende staatssteun zou moeten eisen. De vraag van Ulstein hoe de eis tot terugbetaling van de staatssteun van invloed zou zijn op de verkoop van bedrijfsmiddelen in een faillissementsprocedure, als de terugvordering tot faillissement zou leiden, hebben de diensten van de Commissie beantwoord door middel van een uitleg van de vaste werkwijze van de Commissie en de jurisprudentie van de Europese rechtbanken op het gebied van de behandeling van eisen tot terugbetaling van staatssteun in faillissementsprocedures.

De antwoorden van de diensten van de Commissie waren gebaseerd op de Bekendmaking van de Commissie 'Naar een doelmatige tenuitvoerlegging van beschikkingen van de Commissie waarbij lidstaten wordt gelast onrechtmatige en onverenigbare steun terug te vorderen'⁽²⁰⁾. Deel 3.2.4 van deze bekendmaking behandelt de eisen tot terugbetaling in het geval van insolventie van de begunstigde van staatssteun.

De Commissie kan bevestigen dat er geen suggestie is gedaan zoals die wordt beschreven in de vraag van het geachte Parlementslid. De diensten van de Commissie hebben de Poolse autoriteiten die tijdens de vergadering aanwezig waren en de vertegenwoordigers van Ulstein, op verzoek van de laatste, een uitleg gegeven van de toepasselijke jurisprudentie en praktijken van de Commissie als het gaat om de behandeling van zaken met betrekking tot staatssteun voor redding en herstructurering.

*
* *

Vraag nr. 76 van María Isabel Salinas García (H-0592/08)

Betreft: Gewijzigde criteria van de Commissie voor de goedkeuring van plattelandsontwikkelingsplannen

Tot eind maart 2008 placht de Europese Commissie zonder al te veel problemen de plannen voor plattelandsontwikkeling goed te keuren die waren opgesteld overeenkomstig artikel 60 van Verordening(EG) nr. 1580/2007⁽²¹⁾, waarbij de lidstaten de bevoegdheid krijgen tot vaststelling van de compatibiliteitscriteria voor de financiering van maatregelen in de sector groenten en fruit via de operationele programma's en de plattelandsontwikkelingsprogramma's, mits gewaarborgd wordt dat er geen dubbele steun wordt verleend. Sindsdien heeft de Commissie besloten de door de lidstaten gekozen criteria niet te aanvaarden en legt zij een veel restrictiever criterium op dat in strijd is met de politieke overeenkomst bij de hervorming van 2007, die zich ten doel stelde te zorgen voor complementariteit tussen de steun voor plattelandsontwikkeling en die voor de GMO's. Vindt de Commissie niet dat zij met het vaststellen van haar eigen compatibiliteitscriterium zonder dat van de lidstaten af te wachten, in strijd handelt met het subsidiariteitsbeginsel dat in Verordening (EG) nr. 1580/2007 wordt genoemd en dat het politieke akkoord binnen de Raad van juni 2007 weerspiegelt? Heeft zij enig idee welke gevolgen dit zal hebben voor de sector groenten en fruit?

Antwoord

De politieke overeenstemming over de hervorming van de markt voor groente en fruit van juni 2007 bevat specifieke bepalingen met betrekking tot het naast elkaar bestaan van handelingen die ten uitvoer worden gelegd op grond van de operationele programma's van de gemeenschappelijke marktordening (GMO) voor

⁽²⁰⁾ PB C 272 van 15.11.2007.

⁽²¹⁾ PB L 350 van 31.12.2007, blz. 1.

groente en fruit en maatregelen die worden uitgevoerd op grond van de programma's voor plattelandontwikkeling.

Het complementariteitsbeginsel, d.w.z. specifieke bepalingen voor co-existentie, is vastgelegd in de verordening betreffende plattelandontwikkeling. De uitvoeringsbepalingen van de Commissie in de groente- en fruitsector verwijzen ook naar dat beginsel.

Deze bepalingen stellen als algemene regel dat er geen steun mag worden verleend in het kader van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling aan plannen die in aanmerking komen voor steun op grond van het Europees Landbouwgarantiefonds. Als steun in het kader van het fonds voor plattelandontwikkeling echter bij uitzondering is toegestaan voor maatregelen die binnen de werkingssfeer van organisaties voor de gemeenschappelijke markt vallen, zoals de gemeenschappelijke organisatie voor groente en fruit, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat een begunstigde voor een bepaalde activiteit maar van één regeling steun kan ontvangen.

Om deze garantie te kunnen bieden, moeten de lidstaten in hun programma's voor plattelandontwikkeling de criteria en administratieve regels beschrijven die zij voor deze uitzonderingen toepassen. Een aantal lidstaten heeft dergelijke criteria en administratieve regels al gedefinieerd bij het opstellen van hun programma's voor plattelandontwikkeling voor de periode 2007-2013.

Waar criteria en administratieve regels al zijn goedgekeurd als onderdeel van de programma's voor plattelandontwikkeling voor 2007-2013, moeten de lidstaten hun programma's aanpassen om rekening te houden met de nieuwe regels die zijn geïntroduceerd in de hervorming voor groente en fruit met betrekking tot het nationaal raamwerk voor milieuhandelingen en de nationale strategie voor operationele programma's in de groente- en fruitsector. De Commissie is derhalve van mening dat het subsidiariteitsbeginsel volledig is gerespecteerd.

*
* *

Vraag nr. 77 van Johan Van Hecke (H-0596/08)

Betreft: Corruptie en watercrisis

Water is een onvervangbare en onmisbare natuurlijke hulpbron die helaas niet voor iedereen beschikbaar is. Volgens een rapport van Transparency International is corruptie in de watersector dé oorzaak van de mondiale water crisis die miljoenen levens bedreigt en de milieuproblematiek verergert. Het rapport benoemde de problemen: van omkoping op kleine schaal bij de levering van water tot bedrog bij fondsen voor irrigatie en waterdammen, het in de doofpot stoppen van industriële vervuiling en het manipuleren van het beleid met betrekking tot watermanagement en toewijzing. Volgens het rapport wordt de invloed van corruptie op water onvoldoende erkend in ontwikkelingshulp en voedsel- en energie voorziening. Nochtans is het nodig aangezien wereldwijd meer dan 1 miljard mensen geen gegarandeerde toegang tot water hebben en meer dan 2 miljard mensen geen toegang tot adequate sanitaire voorzieningen hebben.

Vanuit de Commissie is het engagement om alle vormen van corruptie te bestrijden steeds erg groot geweest. Zal de Commissie de conclusies van het Transparency International rapport ter harte nemen en in haar waterprogramma meer aandacht besteden aan de strijd tegen corruptie?

Antwoord

De EU neemt een uiterst krachtig standpunt in ten aanzien van deze zaak van corruptie in de watersector en ziet corruptie als een grote hindernis voor het behalen van de ontwikkelingsdoelstellingen.

De EG ziet corruptie als een symptoom van slecht bestuur en van een gebrek aan transparante, verantwoordelijke beheers- en controlesystemen. Corruptie mag niet afzonderlijk worden aangepakt, maar moet worden geïntegreerd in de strategieën voor ontwikkeling en armoedebestrijding en in steun aan de processen van democratisch bestuur. Dit betekent versterking van de rol van het maatschappelijk middenveld en de media, alsmede bescherming van meerpartijdemocratie en electorale concurrentie.

De Commissie heeft – zonder lid te zijn – deelgenomen aan de jaarlijkse vergaderingen van het Water Integrity Network (WIN), opgericht in 2006, dat meer bewustzijn en begrip probeert te creëren voor corruptiezaken met betrekking tot water. Transparency International is een van de oprichters van het netwerk en de Commissie is op de hoogte van het recent gepubliceerde verslag daarvan.

In deze context heeft de Commissie in de afgelopen twee jaar in het kader van het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) 10 het bestuursprofiel geïntroduceerd, dat een diepgaande analyse van de dienstverlening en het bestuur van hulpprogramma's – waaronder projecten in de watersector – mogelijk maakt om deze kwesties aan te pakken. De nieuwe opzet van landenstrategiedocumenten voor de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan plaatst de analyse van de vragen met betrekking tot het bestuur in de bredere context van de analyse van de politieke situatie en levert nuttige informatie over dit onderwerp. Het doel is de koppeling tussen de analyse en de strategie om daarom te reageren eenvoudiger te maken.

Verder introduceert de Commissie een analysekader voor sectorbestuur dat ook de watersector omvat. Dit kader analyseert de kwestie van slecht bestuur en pakt deze aan in onze interventies, en het probleem van corruptie hoort daar ook bij. In de watersector neemt de Commissie praktische maatregelen ter bevordering van bredere participatie van lokale actoren en ter vergroting van de verantwoordelijkheid door middel van de bevordering van geïntegreerd waterbeheer (IWRM). Voor 2007-2013 zal ongeveer 180 miljoen euro worden uitgetrokken voor IWRM wereldwijd via het EOF en de communautaire begroting.

*
* *

Vraag nr. 78 van Zdzisław Kazimierz Chmielewski (H-0597/08)

Betreft: Gebruik van drijfnetten voor de zalmvisserij

De kwestie van de voorschriften inzake het gebruik van drijfnetten in de Europese Unie zal helaas opnieuw moeten worden bezien. In het licht van het standpunt dat de Europese Commissie eerder had ingenomen ten gunste van een verbod op het gebruik van drijfnetten voor de zalmvisserij in de zuidelijke Oostzee, wekt het nieuwe wetgevingsvoorstel van de Commissie en de Raad verbazing, omdat daarin het gebruik van dergelijke netten in andere zeegebieden wel wordt toegestaan: de netten mogen tot 100 km lang zijn en de toegestane bijvangsten van haaien, bedragen 5 procent, en dat terwijl de meeste haaiensoorten beschermd zijn.

Ik herhaal dus de vraag die ik al diverse malen heb gesteld:

Waarom mogen er geen drijfnetten worden gebruikt in de Oostzee, waar geen enkel bewijs bestaat dat er sprake zou zijn van bijvangsten van bruinvissen? De Commissie geeft hiermee blijk van een totaal gebrek aan coherentie en maakt zich schuldig aan discriminatie tussen visserijgebieden.

Hoe valt deze Europese wetgeving te rijmen met het door de VN afgekondigde verbod op pelagische visserij met gebruikmaking van lange drijfnetten?

Antwoord

Het verbod op het gebruik van drijfnetten in de wateren van de EU is niet gewijzigd en is duidelijk gerechtvaardigd. Bij het gebruik van drijfnetten worden soms onbedoeld zeezoogdieren zoals bruinvissen en dolfijnen gevangen. Aangezien er nog geen bewezen efficiënte technische oplossing is gevonden, is een verbod op het gebruik van drijfnetten de enige manier om dergelijke bijvangsten van zeezoogdieren te voorkomen.

De Commissie heeft in juni 2008 een voorstel voor nieuwe technische maatregelen in de Atlantische Oceaan en de Noordzee aangenomen. De hoofddoelstellingen van deze herziening waren een vereenvoudiging van de huidige regels, die soms te complex en te moeilijk te begrijpen zijn, en een harmonisatie van de voornaamste bepalingen, waarbij rekening wordt gehouden met het kenmerkende regionale karakter van de visserij in deze wateren. In dat voorstel wordt op geen enkele wijze toestemming gegeven voor het gebruik van drijfnetten, die verboden zijn en blijven. Er zijn bepaalde regels voor het gebruik van geankerde kieuwnetten, waaronder een verbod op het gebruik van kieuwnetten bij een diepte van meer dan 200 meter om de bijvangst van haaien terug te dringen. Het voorstel staat het gebruik van kieuwnetten bij een diepte tot 600 meter echter toe als er wordt gevist op heek of zeeduivel.

In de Oostzee is het verbod op drijfnetten een noodzakelijke maatregel voor natuurbehoud die overeenstemt met de communautaire wetgeving op het gebied van visserij en milieubeheer en met de bestaande internationale verplichtingen tot het beschermen en herstellen van de bruinvissenpopulatie. In de afgelopen eeuw werd het per ongeluk verstrikt raken van bruinvissen in vistuig en in het bijzonder drijfnetten gezien als een van de belangrijkste factoren van de sterke terugloop van de bruinvissenpopulatie in de Oostzee. In het verleden waren bruinvissen in de gehele Oostzee aanwezig, maar tegenwoordig leven ze alleen nog in

het westelijke deel van de zee. De bruinvis wordt beschouwd als een bedreigde diersoort en is opgenomen in de Europese Habitatrichtlijn Natura 2000. De afgelopen tien jaar zijn er volgens de laatste schattingen geen tekenen van herstel waargenomen, maar werden er nog altijd significante bijvangsten van bruinvissen gemeld bij de Poolse zalmvisserij met drijfnetten.

In tegenstelling tot de maatregelen die in andere communautaire wateren zijn genomen, is de drijfnettenvisserij in de Oostzee pas effectief verboden vanaf 2008 in plaats van 2002, en pas na een geleidelijke aanpassingsperiode en de levering van financiële steun aan vissers om zich aan te passen aan het verbod en ander vistuig aan te schaffen.

*
* *

Vraag nr. 79 van Georgios Toussas (H-0599/08)

Betreft: Versterking van de instelling van de zware en ongezonde beroepen

De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) stelt vast dat in Griekenland per jaar meer dan 2.500 mensen het leven verliezen als gevolg van beroepsziekten, terwijl dit cijfer op EU-niveau volgens Eurostat op 142.400 doden per jaar ligt. De bevoegde overheidsdiensten en de Griekse socialezekerheidsdienst registreren gemiddeld slechts 20 gevallen van beroepsziekten per jaar en bevestigen op die manier het totale gebrek aan een systeem voor registratie en melding van beroepsziekten, wat noodzakelijk is voor de preventie en de aanpak van deze ziekten op de werkplek. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie is 40 tot 50 procent van de bevolking blootgesteld aan arbeidsrisico's, maar de Griekse regering en de EU lanceren nogmaals een aanval op de instelling van de zware en ongezonde beroepen met het doel de loon- en sociale rechten van de werknemers te verminderen ten gunste van verhoogde winsten voor de monopolies.

Vindt de Commissie dat de instelling van de zware en ongezonde beroepen versterkt moet worden, dat er op de werkplek preventieve geneeskunde en meer zorg voor de werknemers moet zijn en dat de pensioenleeftijd naar omlaag moet, voor vrouwen naar 50 en voor mannen naar 55?

Antwoord

De Commissie wil het geachte Parlementslid erop wijzen dat zij niet in de positie is om haar mening te geven over statistische gegevens die zijn opgesteld door de Internationale Arbeidsorganisatie, maar uitsluitend kan verwijzen naar gegevens die zijn opgesteld door Eurostat⁽²²⁾.

Op grond van de artikelen 136 en 137 van het EG-Verdrag is de Europese Gemeenschap bevoegd tot het aannemen van wetgeving en het nemen van maatregelen om verbeteringen aan te brengen, in het bijzonder in de werkomgeving, om een hogere mate van bescherming van de veiligheid en gezondheid van de werknemers te bewerkstelligen.

Op basis daarvan is een communautair instrumentarium van wet- en regelgeving ontwikkeld met als overkoepelend doel de bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers.

De kern van deze wet- en regelgeving is de Kaderrichtlijn betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk⁽²³⁾. Deze richt zich onder meer op de invoering of verbetering van preventieve maatregelen voor de bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers en het garanderen van een hogere mate van bescherming (overweging 10).

Het toepassingsgebied van de kaderrichtlijn is breed: in overeenstemming met artikel 2, lid 1 is hij van toepassing op alle sectoren van activiteit, zowel openbaar als particulier (industrie, landbouw, handel, administratie, dienstverlening, onderwijs, cultuur, recreatie, enz.).

(22) Geharmoniseerde gegevens over beroepsziekten worden verzameld als onderdeel van de Europese beroepsziektenstatistieken (EODS) op basis van methodologie die is aangenomen door middel van een herenakkoord met de lidstaten en kandidaatlanden binnen de werkgroep EODS van Eurostat. Griekenland neemt echter niet deel aan deze verzameling van gegevens. Zie voor de methodologie van de EODS: <http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/hasaw/library>.

(23) Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989, PB L 183 van 29.6.1989.

Artikel 14 van de kaderrichtlijn schept de verplichting te garanderen dat werknemers gezondheidstoezicht ontvangen dat past bij de gezondheids- en veiligheidsrisico's waaraan zij bij hun werk zijn blootgesteld. Artikel 15 bepaalt dat bijzonder gevoelige risicogroepen moeten worden beschermd tegen de gevaren die specifiek hen kunnen treffen.

Wij wijzen het geachte Parlements lid ook op het feit dat de communautaire strategie (2007-2012) voor gezondheid en veiligheid op het werk bepaalt dat "het beleid van de lidstaten en van de EU moet bijdragen tot een werkomgeving en arbozorg die werknemers in staat stellen hun beroep tot op hogere leeftijd optimaal en productief uit te oefenen."⁽²⁴⁾

Met betrekking tot de pensioenleeftijd wil de Commissie u eraan herinneren dat de Europese Raad van Stockholm in 2001 heeft afgesproken een EU-doelstelling in het leven te roepen voor het verhogen van het gemiddelde percentage mannen en vrouwen in de leeftijdsgroep van 55 tot 64 jaar in de EU dat werkzaam is naar 50 procent in 2010. De Europese Raad van Barcelona concludeerde in 2002: "Er moet naar gestreefd worden de gemiddelde leeftijd waarop de mensen werkelijk stoppen met werken binnen de Europese Unie in de periode tot 2010 geleidelijk op te trekken met circa 5 jaar."⁽²⁵⁾

Een van de doelstellingen van het beleid van de EU op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken is derhalve het verbeteren van de werkomstandigheden op elke werkplek teneinde een continue, duurzame vermindering van beroepsongevallen en -ziekten te bewerkstelligen en het vermogen van personen om te werken te maximaliseren, om zo vervroegd verlaten van de arbeidsmarkt te voorkomen.

Om deze redenen zou het ontwikkelen van het concept van gevaarlijke en ongezonde beroepen niet overeenstemmen met de doelstellingen van het betreffende EU-beleid, aangezien dat gericht is op het realiseren van een gezonde en veilige werkomgeving door middel van preventie en verbetering van de werkomstandigheden.

*
* *

Vraag nr. 80 van Mihael Brejc (H-0603/08)

Betreft: Consumentenbescherming

Door de nieuwe veiligheidsvoorschriften van de Europese Unie, waarmee de hoeveelheid vloeistof die aan boord van een vliegtuig mag worden meegenomen, wordt beperkt, zijn de passagiers gedwongen om bijv. water pas na de veiligheidscontrole van de handbagage en de passagiers te kopen. Op sommige luchthavens zijn in winkels en restaurants die zich achter de veiligheidscontroles bevinden, de prijzen voor bijv. water vijf- tot zesmaal zo hoog als normaal. Het is duidelijk dat de winkeliers misbruik maken van de strenge veiligheidsvoorschriften, en wel op kosten van de consument.

Hoe ziet de Commissie dit probleem en wat kan zij doen om een einde te maken aan dit misbruik?

Antwoord

Op basis van de beschikbare informatie kan de Commissie niet vaststellen dat winkels op luchthavens de beperkingen voor het meenemen van vloeistoffen door passagiers gebruiken om buitensporige winsten te maken op de verkoop van niet-alcoholische vloeistoffen. De Commissie heeft op 11 juni 2007 een brief geschreven aan de Airports Council International (ACI) – de belangenorganisatie die de luchthavens vertegenwoordigt – waarin zij de kwestie van het beschikbaar stellen van drinkwater aan passagiers op luchthavens aan de orde heeft gesteld.

In zijn antwoord, gedateerd op 26 juli 2007, meldde de ACI dat een onderzoek onder zijn leden geen verschillen aan het licht heeft gebracht in verkoopprijs van flesjes water voor en achter de veiligheidscontrole. Bovendien deelde hij de Commissie mede dat veel winkels op luchthavens hun winkel- en horecaprijzen afstemmen op de prijzen van winkels in het centrum.

Mocht de Commissie echter concrete aanwijzingen ontvangen van enig misbruik, dan zal zij deze kwestie bij de ACI aankaarten.

⁽²⁴⁾ Verbetering van de arbeidskwaliteit en -productiviteit: communautaire strategie 2007-2012 voor de gezondheid en veiligheid op het werk (COM(2007) 62 definitief), Inleiding, blz. 3.

⁽²⁵⁾ Conclusies van het voorzitterschap: Barcelona, 15 en 16 maart 2002, deel I, punt 32.

*
* *

Vraag nr. 81 van Proinsias De Rossa (H-0604/08)

Betreft: Omzetting van gelijkheid van mannen en vrouwen in de richtlijn goederen en diensten

Hoe is de stand van zaken in verband met de aanmaningsbrief (d.w.z. de eerste waarschuwing) die aan Ierland is toegezonden omdat de Ierse regering heeft nagelaten vóór de uiterste datum van 27 december 2007 de nationale maatregelen mede te delen voor de omzetting van Richtlijn 2004/113/EG⁽²⁶⁾ houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten?

Welke maatregelen overweegt de Commissie om ervoor te zorgen dat deze richtlijn in Ierland volledig en op de juiste wijze wordt omgezet?

Antwoord

Het antwoord van de Ierse autoriteiten op de aanmaningsbrief die de Commissie heeft gestuurd, wordt op dit moment bestudeerd. Op basis daarvan zal de Commissie voor het einde van 2008 een besluit nemen over de volgende stappen met betrekking tot deze niet-naleving.

*
* *

Vraag nr. 82 van Glyn Ford (H-0605/08)

Betreft: Handelspreferenties voor Colombia

Zal de EU, gezien het aantal vakbondsmensen dat dit jaar in Colombia gedood is (nu al 30) en de straffeloosheid die er voor die misdrijven heerst, zich op hetzelfde morele standpunt stellen als de Amerikaanse Democraten en alle handelspreferenties voor Colombia bevriezen totdat er weer voor eenieder mensenrechten gelden?

Antwoord

De EU houdt nauwlettend toezicht op de naleving door Colombia van zijn verplichtingen op het gebied van de fundamentele mensenrechten die zijn vastgelegd in de relevante mensenrechtenverdragen van de Verenigde Naties (VN), die door Colombia zijn ondertekend en waarvan de ratificatie en effectieve tenuitvoerlegging een voorwaarde zijn geweest voor de toekenning van voordelen op grond van Generalized System of Preferences Plus (GSP+). De mensenrechtensituatie in Colombia wordt regelmatig besproken tijdens bilaterale contacten met de regering van Colombia. De GSP+ status van alle begunstigden van GSP +, waaronder Colombia, zal later in 2008 worden geëvalueerd.

De EU is voor haar beoordeling van de correctheid van het handelen van Colombia in het bijzonder afhankelijk van het toezicht en de waarnemingen van de relevante internationale gespecialiseerde toezichtorganen, zoals de toezichtcommissies van de VN, die de expertise en autoriteit ten aanzien van de relevante verdragen hebben. Als gevolg daarvan zal de EU in haar beoordelingen van de mensenrechtensituatie in Colombia rekening houden met alle bevindingen en verslagen van toezichtmechanismen van de relevante internationale toezichtorganen die zijn opgericht op grond van de verdragen.

*
* *

Vraag nr. 83 van Konstantinos Droutsas (H-0606/08)

Betreft: Bouw aanvullende infrastructuur voor de afvalverwerkingsinstallatie Mavroráchi

De inwoners van Assiros in Langada in de provincie Thessaloniki maken zich grote zorgen en komen in het geweer tegen de aanstaande opening van de afvalverwerkingsinstallatie Mavroráchi omdat deze, doordat een aantal noodzakelijke werken niet zijn uitgevoerd, van een installatie voor geïntegreerde afvalverwerking in een ordinaire stortplaats lijkt te veranderen. De zeven afvalverlaadstations, de twee centra voor de selectie van recycleerbaar afval en het station voor biologische zuivering zijn nog niet klaar. Verantwoordelijk hiervoor zijn de autoriteiten, die tientallen jaren lang alleen de stortplaats van Tagarades open hebben

⁽²⁶⁾ PB L 373 van 21.12.2004, blz. 37.

gehouden en hebben verzuimd een installatie voor geïntegreerde afvalverwerking te bouwen met de juiste infrastructuur voor de gezondheid van de inwoners en ter bescherming van het milieu van de provincie Thessaloniki. De op handen zijnde sluiting van de stortplaats van Tagarades zal de problemen van de inwoners van Thessaloniki en met name van de inwoners van Assiros explosief doen toenemen.

Hoe veilig is de werking van de afvalverwerkingsinstallatie Mavroráchi nu de hierboven vermelde werken, die noodzakelijk zijn voor de gezondheid van de inwoners en de bescherming van het milieu in het gebied, niet zijn uitgevoerd? Welke maatregelen gaat de Commissie nemen om ervoor te zorgen dat de genoemde aanvullende werken alsnog worden uitgevoerd?

Antwoord

Via Besluit C(2002)4710 van 27 december 2002, gewijzigd door Besluit C(2008)3823, heeft de Commissie besloten in het kader van het Cohesiefonds communautaire steun te verlenen aan het project voor een 'afvalverwerkingscentrale in de noordwestelijke zone van Thessaloniki en een toegangsweg'. Dit project heeft uitsluitend betrekking op de bouw van de afvalverwerkingscentrale en de daarbij behorende werkzaamheden, alsmede de toegangsweg. De einddatum voor de subsidiabiliteit van de kosten is 31 december 2009.

Enkele van de door het geachte Parlementslid genoemde handelingen zijn gepland binnen het regionale beheersplan voor vaste afvalstoffen en worden niet medegefinancierd door het Cohesiefonds.

Als het gaat om de werkzaamheden die zijn voorzien in het voornoemde besluit, hebben de bevoegde Griekse autoriteiten (de administratieve instantie van het operationeel programma 'Centraal-Macedonië') de Commissie medegedeeld dat de testperiode voor de exploitatie van de stortlocatie (HYTA) in Mavrorahi, die medegefinancierd is door het Cohesiefonds, op 7 juni 2008 is begonnen en vijf maanden zal duren. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze test is begonnen na het voltooiën van de werkzaamheden aan de twee afvalrecyclingcentrales en de daarmee verband houdende infrastructurele werkzaamheden, alsmede de toegangsweg.

Volgens de informatie van de Griekse autoriteiten zal het volledige project zoals het is beschreven in het besluit naar verwachting worden voltooid binnen de in het besluit bepaalde deadlines, inclusief de bouw van het zuiveringsstation voor afvalwater.

De Griekse autoriteiten bevestigen dat de aanvullende werkzaamheden volgens het regionale beheersplan voor vaste afvalstoffen niet van invloed zijn op de exploitatie van de stortplaats van Mavrorahi. De voltooiing van het netwerk van afvalvervoerslocaties beïnvloedt de manier waarop het afval wordt getransporteerd, maar niet de werking van de locatie. De twee afvalrecyclingcentrales in Tagarades en Thermi zijn operationeel, maar hebben nog niet de volledige capaciteit bereikt en de centrale in Eukarpia is bezig met het verwerven van een milieuvergunning. Tot slot is het zuiveringsstation voor afvalwater volgens de Griekse autoriteiten niet van invloed op de werking van de stortlocatie, aangezien dit station voltooid zal zijn als de productie van afvalwater begint.

*
* *

Vraag nr. 84 van Leopold Józef Rutowicz (H-0609/08)

Betreft: Ontwikkelingshulp voor arme landen

Is er onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de ontwikkelingshulp die de EU aan arme landen geeft?

De vraagsteller is in het bezit van gegevens over de verleende ontwikkelingshulp (humanitaire hulp niet meegerekend). Uit deze documenten blijkt dat in de meeste gevallen in de ontvangende landen praktisch geen stijging valt waar te nemen van het BBP, wat een bevestiging zou zijn van de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp. Het gaat om miljarden, die door de belastingbetaler worden betaald.

Antwoord

De effectiviteit van de hulp die wordt geboden door de Commissie wordt onderworpen aan zowel interne als externe evaluatie. De agenda inzake de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp zoals we die vandaag de dag kennen, is gepresenteerd met de Verklaring van Parijs van 2005, die te bereiken doelstellingen en indicatoren voor het meten van voortgang bevatte. De ondertekenaars van de Verklaring van Parijs werden het eens over een gemeenschappelijke onderneming voor controle van tenuitvoerlegging. De resultaten van het laatste onderzoek worden op dit moment afgerond door de Organisatie voor Economische Samenwerking

en Ontwikkeling (OESO) en zullen in september 2008 worden gepresenteerd tijdens het derde forum op hoog niveau over de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp in Accra.

Voorlopige resultaten van het onderzoek tonen aan dat de Commissie in de 33 partnerlanden die aan beide onderzoeken (2006 en 2008) hebben deelgenomen, vooruitgang heeft geboekt op het gebied van capaciteitsopbouw (betere coördinatie van technische hulp en minder gebruik van parallelle uitvoeringseenheden voor projecten), afstemming op prioriteiten van de partnerlanden, voorspelbaarheid van de hulp en coördinatie van veldmissies en analytisch werk met andere donorlanden. Uitdagingen die nog moeten worden aangepakt zijn meer gebruikmaken van de systemen van het betrokken land (voor beheer van overheidsmiddelen en plaatsing van overheidsopdrachten) en het gebruik van gemeenschappelijke regelingen en procedures door meer gebruik te maken van programmeerbare benaderingen. Het onderzoek toont ook aan dat de investeringen in systemen voor het beheer van overheidsmiddelen in de partnerlanden hun vruchten afwerpen, aangezien een derde van de landen hun systemen heeft verbeterd. Daarnaast is een kwart van de partnerlanden erin geslaagd de kwaliteit van hun nationale ontwikkelingsstrategieën te verbeteren en heeft bijna een vijfde van de landen de daaraan gerelateerde resultaatgerichte toezichtkaders verbeterd.

Het meten van de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp is een proces van de middellange tot lange termijn en de volgende uitgebreide beoordeling door de internationale gemeenschap zal plaatsvinden tijdens het vierde forum op hoog niveau in 2011. Op dat moment kan beter worden vastgesteld of de doelstellingen die de ontwikkelingsgemeenschap in 2010 in Parijs heeft vastgesteld zijn gehaald en wat het effect is geweest van meer doeltreffende hulp (door de beloften van Parijs in de praktijk te brengen) op de groei van het bruto nationaal product (bnp).

In 2007 heeft de OESO/Commissie voor Ontwikkelingsbijstand (DAC) een uitgebreide collegiale toetsing uitgevoerd van de door de Gemeenschap geleverde hulp, waarin de leidende rol van de Commissie in het debat over de doeltreffendheid van de hulp werd erkend en die belangrijke aanbevelingen bevatte op het gebied van begrotingsondersteuning, gebruik van parallelle uitvoeringseenheden, ontbinding van de hulp en de relatie met het maatschappelijk middenveld.

Volgens de gegevens van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) is het bnp in ontwikkelingslanden de afgelopen jaren aanzienlijk gegroeid: tussen 2000 en 2008 is er een jaarlijkse groei van 3,8 tot 7,9 procent geweest binnen de groep 'opkomende en ontwikkelende economieën'. Voor Afrika ten zuiden van de Sahara, een regio die volledig bestaat uit ontwikkelingslanden, zijn deze cijfers 3,8 en 6,8 procent. Uiteraard verschillende de situaties van land tot land aanzienlijk.

Er zijn een uitgebreid onderzoek en een lopend debat over de vraag in hoeverre ontwikkelingshulp precies bijdraagt aan het waarborgen van economische groei (zie bijvoorbeeld Dollar, Collier: 'Aid Allocation and Poverty Reduction', JavaScript:WinOpen(); van de Wereldbank.). Ontwikkelingshulp helpt op veel manieren beperkingen voor groei weg te nemen. Hoe rechtstreeks deze invloed is, hangt af van een groot aantal factoren. De ontwikkelingsstrategie van een land kan bijvoorbeeld meer gericht zijn op ontwikkeling van de particuliere sector en het opbouwen van productiecapaciteit. In dergelijke gevallen zal het effect op de economische groei naar verwachting directer zijn. De middelen kunnen bijvoorbeeld ook worden gebruikt voor gezondheidszorg en onderwijs, wat op de lange termijn waarschijnlijk een positief effect zal hebben op de economische groei.

In elk geval lijkt het geen twijfel dat effectieve hulp de economische groei meer helpt dan hulp van slechte kwaliteit die de partners opzadelt met hoge transactiekosten. Het verbeteren van de doeltreffendheid van de hulp, het uitvoeren van handelingen en het veranderen van gedrag, waaronder nieuwe regelingen voor het administreren van hulp, zullen onvermijdelijk tijd kosten, maar bepaalde elementen van de agenda inzake de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp zouden een directere invloed moeten hebben op de economische groei. Verbetering van het beheer van de overheidsfinanciën door partnerlanden zou bijvoorbeeld een gunstig effect moeten hebben op de investeringen. Bovendien zou het ontbinden van hulp dienstverleners uit ontwikkelingslanden meer mogelijkheden moeten bieden om hun expertise te leveren en te ontwikkelen.

*

* *

Vraag nr. 85 van Göran Färm (H-0611/08)**Betreft: Vertolking tijdens vakbondsbijeenkomsten**

Wat is de mening van de Commissie over de beschikbaarheid van vertolking tijdens de bijeenkomsten in Luxemburg van de Europese Federatie van Werknemers in Bouw en Houtbewerking (ETBF)? Bij het Building Committee was er bij voorbeeld op 22 en 23 april 2008 geen Zweedse vertolking, hoewel de deelnemers aan de bijeenkomst hun aanwezigheid twee maanden van tevoren hadden aangekondigd en hoewel er drie personen aanwezig waren, zodat voldaan was aan de huidige eisen van de Commissie voor het beschikbaar stellen van vertolking. Vertolking naar de talen van alle deelnemers is tijdens bijeenkomsten van vakverenigingen vanuit democratisch standpunt belangrijk. Momenteel worden er binnen de bedrijfstak moeilijke en beslissende gesprekken gevoerd over de arresten van het EU-Hof van Justitie in de zaken Laval, Viking en Rüffert, waar vrijheid van vestiging tegenover bescherming van de werknemersrechten wordt gesteld. Vakbondsvertegenwoordigers worden niet gekozen wegens hun taalkundige begaafdheden en van hen kan niet worden verwacht dat zij zonder vertolking deelnemen aan bijeenkomsten op EU-niveau.

Antwoord

De Commissie is het ermee eens dat toegang tot informatie in iemands eigen taal een democratische kwestie is en in de institutionele context zo veel mogelijk zou moeten worden aangeboden.

De Commissie merkt echter op dat de vergaderingen waarover het geachte Parlementslid het heeft, niet waren georganiseerd onder auspiciën van de Commissie. Het zijn interne vergaderingen van de Europese Bond van Bouw- en Houtarbeiders (EBBH) (of in sommige gevallen andere vakbonden), waarbij de Commissie geen andere rol speelt dan het ter beschikking stellen van haar ruimte. Tolkdiensten worden geleverd door het Parlement.

In het geval van de specifieke vergadering van 22-23 april 2008, kon het Parlement geen vertolking leveren voor Deens of Zweeds als gevolg van de parlementszitting in die week. De Commissie heeft dit voor de vergadering aan de EBBH gemeld.

*

* *